

D

- d (da')** *m.db* Xarafka afaraad ee xurufta soomaaliga, ahna shibbane. *ld deel* (2).
- da¹** *m.db* 1. *ld da'aad*. Inta sano, bilo, maalmo iwm ee naflay jirto laga bilaabo maalintii uu dhashay; cumri. 2. D. ah: qof sanado badan jira; duq. 3. Dad hal casri wada nool.
- da²** *f.mg1 (-'ay, -'day; -di'i)* 1. Roob cirka ka imaansho. 2. Hoore, si dhobic dhobic ah u daadasho.
- daa** *fg2 (dayay, deysay; deyn)* 1. Wax xannibnaa faraha ka qaadid. 2. Hawl la hayay faraha ka qaadid. 3. Wax la caadaystay joojin. Tus. “Waxaa fiican inaad sigaarka dayso”.
- da'aad** *m.l (c.cimi.)* Sida cilmiga cimiladu uu sheegayo, waa biyaha qaabkoodu dareere ama adagyahay, oo dhulka uga yimaada xagga gibilka.
- da'aad** *m.db ld da¹* (1).
- daab¹** *m.l (-bab, m.l)* Qori ama bir la qabsado oo ku rakiban qalab goynta, jebinta, qodidda iwm loo adeegsado.
- daab²** *m.db* 1. Cudur leh shuban oo ku dhaca dhasha xoolaha markay dambar badan nuugaan. 2. *ld doog²*.
- daab³** *f.g1 (-bay, -btay)* Qalab goynta, jebinta, qodidda iwm loo adeegsado, qori ama bir la qabsado ku rakibid.
- daabac¹** *m.l* 1. Duub dun ah oo maryaha lagu xardho. 2. Dhar dun lagu xardhay. 3. *(-cyo, m.db)* Meesha ay iska galaan daabka iyo birta toorreyya. 4. *ld daabicid*.
- daabac²** *f.g1 (-cay, -cday; -bici)* 1. Xarar ku qurxin dhar iyadoo la adeegsanayo dun midabyo leh ama riniij. 2. Qoraallo madbacadayn.
- daabacaad** *m.db* 1. Gelinta qoraal madbacad la geliyo. 2. Qoraal inta hal mar la daabaco. *ld daabicid*.
- daabacan** *f.mg4 (-cnaa, -cnayd)* 1. Maro, wax dabac lagu qurxiyay ahaansho. 2. Qoraal, wax la madbacadeeyay ahaansho.

- daabacnaan** *m.f.db eeg* daabacan. *ld daabacnaansho*.
- daabacnaansho** *m.l/db ld daabacnaan*.
- daabab** *m.l* Ninka tababbarka bilowga ah qaatay xagga ugaadhsiga, welise aan heer fiican gaarin.
- daabakhaad** *m.db 1. ld daabaqaad*. Calaamad, summad, lagu dhigo neef iib u jooga. 2. Tartamidda cayaar turub laba dhinac oo iska soo horjeedaa ay u tartamaan foorooyin ay kala qabaan, in ay qolo keliya wareegto.
- daaban** *f.mg4 (-bnaa, -bnayd)* Wax la daabay ahaansho; wax daab loo yeelay ahaansho.
- daabaqaad** *m.db ld daabakhaad* (1).
- daabasho** *m.f.db eeg* daabo.
- daabax¹** *m.l* 1. D. ah: neef xoolo ah oo qalliuun ku habboon. 2. D. ah: hilib aan tamooti ahayn. 3. *ld daabaxid*. *ld dabax¹, dabax¹, dibaax, dubaax*.
- daabax²** *f.g1 (-xay, -xday)* Neef xoolo ah gawricid. *ld dabax², dabax²*.
- daabaxid** *m.f.db ld daabax¹* (3), *daabixid, dabaax¹, dabaaxid, dabxid*.
- daabbad** *m.db (-do, m.l)* 1. Neef xoolo ah oo la rarto ama la fuulo. 2. Nafley weyn oo la rumeysanyahay inay badda ku jirto, balse aan weligeed la arag.
- daabbadqaad** *m.db* Nafley weyn oo badda ku nool.
- daabbul** *f.g1 (-ulay, -ushay)* Dad, xoolo, alaab iwm oo badan si degdeg ah u daadgurayn.
- daabbulad** *m.db (-do, m.l)* Xirmo ka kooban boqol marduuuf oo jaad ah. *ld daabbule*.
- daabbule** *m.l ld daabbulad*.
- daabbulid** *m.f.db eeg* daabbul.
- daabdulle** *m.l* Bir dhuuban oo koorta ilaheeda lagu dalooliyo.
- daabece** *m.l (-cayaal, m.l/db)* 1. Qof qoraallo madbaceeya. 2. Qof dharka daabaca.
- daabicid** *m.f.db eeg* daabac². *ld daabac¹* (4), *daabacaad*.
- daabid** *m.f.db eeg* daab³.
- daabixid** *m.db ld daabaxid*.

daabnaan *m.f.dh eeg* daaban. *ld daabnaansho.*
daabnaansho *m.l/dh ld daabnaan.*
daabo *f.g/mg3 (-btay, -batay)* 1. (*f.g*) Qalab
 daab u samaysasho. 2. (*f.mg*) Ku dhicid daab
 (dhasha xoolaha). Tus. "Waxartu waa
 daabatay".
daabul *f.g1 (-ulay, -ushay)* Xoolo koox-koox u
 socda si degdeg ah u rarid.
daabulid *m.f.dh eeg* daabul.
daac¹ *m.dh* Qabatoon; macaluul; diihaal.
daac² *f.g/mg1 (-cay, -cdy)* 1. (*f.g*) Neef
 caloosha ka timaadda oo dhawaaq leh, afka
 ka sii deyn. 2. (*f.mg*) Nafley caatoobid. *ld daaco².*
daacad *m.dh* Qof niyad samida ama
 mukhlisnimada uu muujinayo ay ka
 dhabtahay.
daacadnimo *m.dh* Daacad ahaansho.
daacdhumo *m.dh* Daacadnimo la'aan.
daacaqurmid *m.f.dh eeg* daacaqurun². *ld dacwashiirid.*
daacaqurun¹ *m.l* Daaco ur qurmoon oo ka
 timaadda calool cunto kala duwan qaadatay.
ld dacwashiiir¹.
daacaqurun² *f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi)*
 Qof, cunto uu cuunay ku bukooday oo naqas
 qurmoon bixinaya noqoshoo. *ld dacwashiiir².*
daacasho *m.dh ld daacid.*
daaci¹ *m.l/kh* D. ah: neef aad caato u ah.
daaci² *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* 1. (*f.g*) In weyn oo
 wax hoore ah shubid. 2. (*f.mg*) Fatihid
 (webi).
daacid *m.f.dh eeg* daac². *ld daacasho.*
daacin *m.f.dh eeg* daaci².
daaco¹ *m.dh (-ooyin, m.l)* 1. Neef dhawaaq
 leh, caloosha ka timaadda oo afka ka soo
 baxda. 2. Dhul godan oo aan dhir lahayn.
daaco² *f.mg3 (-cdy, -catay)* *ld daac².*
daacuf *m.dh* Timo ama dhogor dheer, si xun u
 baxay ama aan la habeyn.
daacufle *m.l* Qof ama neef daacuf ah.
daacuun¹ *m.l* Cudur calooleed aad halis u ah,
 dhaqso u faafa oo leh shuban badan oo biyo
 ah. *ld daacuun-calooleed, daacuuncaloolo.*
daacuun² *m.l (daaw.)* Cudur muddo gaaban
 oo la is qaadsiyo oo ku dhaca xiidmaha
 waxaana keena baktiiriyyada "vibrio
 cholerae". Astaamaha: matag badan, shuban
 biyha bariiska u eg, jirka oo biyuhu ka
 dhammaadaan; cudurka waxaa laga qaadaa
 cunto ama biyo aan nadiif ahayn oo u
 gaadhay saxaro qof qaba cudurkaas.
daacuun-calooleed *m.l ld daacuun¹.*
daacuuncaloolo *m.l ld daacuun¹.*

daacwashiiir¹ *m.l* Daacaqurun.
daacwashiiir² *f.mg1* (-ray, -rtay)
 Daacaqurmid.
daacwashiiir² *m.f.dh eeg* daacwashiiir².
daad¹ *m.l (-dad, m.l)* 1. Biyo xoog leh oo faafa
 oo ka yimaadda roob da'ay ama webi
 fatahay. 2. Qaypta roobka ka mid ah oo ugu
 dambysti gaarta duruuraha.
daad² *m.l (-dad, m.l)* (*juqr.*) Biyo si kedis ah
 oo dar-dar ah u shubma ee uu gaar ahaan
 keeno roobka weyn ee ka da'a waadiyada
 meelaha lamadegaan-u-ekeyasha ah.
daad³ *f.mg1 (-day, -ddy)* Biyo badan oo ka
 yimid roob da'ay ama webi fatahay faafid.
daadad *m.l ld daadasho.*
daadasho *m.f.dh eeg* daado. *ld daadad.*
daaddah *m.dh* Eray carruurta yaryar lagu
 yiraahdo kolka gacnaha la hayo oo socodka
 la barayo.
daaddeg¹ *m.l (-gyo, m.dh)* Meel taag ah
 gollaheeda.
daaddeg² *m.l (-gyo, m.dh)* (*juqr.*) Qayb ka
 mid ah webiga oo socoshada biyaheedu ay ka
 dheerayso socoshada caadiga ah ee biyaha.
 Wawa laga yaabaa inay sababto tiirada oo
 janjeekeedu si kedis ah kor ugu kaco, ama
 adkaysiga dhadhaabaha biyuhu dul
 marayaan oo aan isla ekayn.
daaddeg³ *f.mg1 (-gay, -gtaay)* Ka d.: meel taag
 ah hoos uga dhaadhicid.
daaddegid *m.f.dh eeg* daaddeg³.
daaddihi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Ilmo yar socod
 barid. 2. Wax si tartiib ah u wadid.
daaddihin *m.f.dh eeg* daaddihi.
daadduf¹ *m.l ld daaduf¹.*
daadduf² *f.mg1 (-fay, -ftay)* *ld daaduf².*
daaddufid *m.dh ld daadufid.*
daadduumi *f.g2 (-iyay, -isay)* Feer, laad iwm
 cid dhulka la dhigid. *ld daadduumi, daanduumi, daanduumii.*
daadduumid *m.f.dh eeg* daadduum². *ld daanduumid.*
daadduumin *m.f.dh eeg* daadduumi. *ld daadduumi, daanduumi, daanduumii.*
daadduun¹ *m.l* Qof cayrimeo awgeed la
 bayhoofay. *ld daadduun¹.*
daadduun² *f.mg1 (-umay, -untay; -umi)*
 Cayrimeo darteed la bayhoofid. *ld daadduun².*
daadduunshe *m.l (-shayaal, m.l/dh)* Budh
 weyn oo lagu dagaalamo. *ld daadduunshe.*
daadduunsi *f.g2 (-iiyay, -iisay)* *ld daadduumi.*
daadduunsi *m.dh ld daadduumin.*

- daadgurayn** *m.f.dh eeg daadguree.*
- daadguree** *f.g2 (-reeyay, -raysay)* 1. Wax badan meel si degdeg ah uga qaadir. 2. Wax iyadoo meel kale la geynayo halis ka badbaadin.
- daadi** *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax meel ay ku jireen ka geddin.
- daadid** *m.f.dh eeg daad2.*
- daadin** *m.f.dh eeg daadi. ld daadis.*
- daadis** *m.l ld daadin.*
- daado** *f.mg3 (-aatay, -aadatay)* 1. Wax meel ku jiray qubasho. 2. Qosol la d.: ilaa laga ilmeeeyay qoslid (dad badan).
- daadsan** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax la daadiyay ahaansho.
- daadsanaan** *m.f.dh eeg daadsan. ld daadsanaansho.*
- daadsanaansho** *m.l/dh ld daadsanaan.*
- daaduf¹** *m.l (-fyo, m.dh)* Qof shaqsiyaddiisu liidato oo cayr ah. *ld daadduf¹.*
- daaduf²** *f.mg1 (-fay, -ftay)* Qof cayrnimo darteed la carcaraaqid. *ld daadduf².*
- daadufid** *m.f.dh eeg daaduf². ld daaddufid.*
- daadxoor** *m.l/dh* 1. Xumbo saaruq wadata oo ka samaysanta xawliga biyaha, siiba daadadka. 2. Saaruqda daadadka ka harta.
- daaf** *m.dh (-fo, m.)* Doc; dinac; hareer.
- daaf¹** *m.l/Xanuun indhaha ku dhaca; bakooro.*
- daaf²** *m.l (daaw.)* Halamacoodka xuubka isha iyo baalasha kaasoo gaduuta oo barara soona daaya biyo ama malax.
- daaf³** *f.mg1 (-fay, -ftay)* Daaf ku dhicid.
- daafac¹** *m.l ld daafacid.*
- daafac²** *f.g1 (-cay, -cday; -fici)* Wax iska celin ama cid kale ka celin. *ld difaac².*
- daafacaad** *m.dh* Ka hortagidda laga hortago halis cid ku soo fool leh.
- daafad** *m.dh (fiis.)* Daafad xariiqeed (p) ee walax waa taranta cufkeeda (m) iyo keynaanka (v) ee walaxda. Daafaddu waa xaddi leeb oo u jeeda dhanka jihada keynaanka.
- daafad-xagleed** *m.l (fiis.)* Summad L. Taranta keynaanka xagleed ee walaxda (w) iyo wahsiga maroojiskeeda. Tus. "L = Iw"
- daafi** *m.dh* Nooc ka mid ah badarka oo Aad u yaryar, canjeeladana laga sameeyo.
- daaficid** *m.f.dh eeg daafac². ld daafac¹, difaac¹, difaacid.*
- daafid** *m.f.dh eeg daaf³.*
- daafkaddeeg¹** *m.l/kh* 1. D. ah: qof xoolo lahaa oo cayroobay. 2. *ld daafkaddeegid.*
- daafkaddeeg²** *f.mg1 (-gay, -gtay)* Cayroobid qof xoolo lahaa.
- daafkaddeegid** *m.f.dh eeg daafkaddeeg². ld daafkaddeeg¹ (2).*
- daah¹** *m.l* 1. Dibdhac; raagis; dubudhac. 2. *ld daahid.*
- daah¹** *m.l (-hyo, m.dh)* Ilrix laga sameeyay dhar ama shiraac ama wax kale oo lagu xiro albaabbada iyo khalfadaha iwm ama qolalka lagu kala gooyo.
- daah²** *m.l (-hyo, m.dh) (riw.)* D. masraxiyeed: ilxir loo adeegsado goobta masraxiyadda.
- dqah²** *f.g1 (-hay, -hday)* Ilrix u yeelid.
- daah³** *f.mg1 (-hay, -hday)* 1. Raagid; dib u dhicid. 2. Ka soo d.: madaxqaad; cudur ka kicid; diif cudur ka muuqato.
- dqahan** *f.mg4 (-hnaa, -hnayd)* Wax ilrix loo yeelay ahaansho; daah lahaansho.
- dqahasho** *m.f.dh eeg dqaho.*
- daahi** *f.g2 (-iyay, -isay)* Cid ama wax kale meel ay waqtii xaddidan tegi lahayd dib uga dhacsiin.
- daahid** *m.f.dh eeg daah³. ld daah¹ (2).*
- dqahid** *m.f.dh eeg dqah².*
- daahiiil¹** *m.l ld diihaal¹.*
- daahiiil²** *f.mg1 (-ilay, -ishay) ld diihaal².*
- daahiiiliid** *m.dh ld diihaaliid.*
- daahin** *m.f.dh eeg daahi.*
- daahir¹** *m.l 1. (dii.)* Aan najaso lahayn; nadiif. 2. Sida muuqata ama muqalka guud.
- daahir²** *f.mg1 (-ray, -rtay) (dii.)* Soo ifbxid; soo bixid. Tus. "Nebi Maxamed (s.c.s) wuxuu soo daahiray muddo laga joogo 14 qarni iyo hodhodho".
- daahiri** *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. *(dii.)* Wax nijaaso ka bi'in. 2. Wax, wax muuqda oo bayaan ah ka dhigid.
- daahirid** *m.f.dh eeg daahir².*
- daahirin** *m.f.dh eeg daahiri.*
- daahirnimo** *m.dh (dii.)* Daahir ahaansho; nadiifnimo.
- dqahiro** *m.dh* Nicmo iyo khayr aad u badan
- daahiyad** *m.dh* 1. Dhibaato waxyeello weyn leh; masiibo; belo. 2. Qof aad u caqli badan oo iloodi ah.
- dqahnaan** *m.f.dh eeg daahan. ld dqahnaansho.*
- dqahnaansho** *m.l/dh ld dqahnaan.*
- dqaho** *f.g2 (-hday, -hatay)* Ilrix u yeelasho.
- daahsad** *m.l ld daahsasho.*
- daahsan** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax daahay ahaansho.
- daahsanaan** *m.f.dh eeg daahsan. ld daahsanaansho.*
- daahsanaansho** *m.l/dh ld daahsanaan.*
- daahsasho** *m.f.dh eeg daahso. ld daahsad, daahsi.*
- daahsi** *m.l ld daahsasho.*

daahso *f.g3 (-saday, -satay)* Qof ama wax la sugayay raagsasho.

daa'imi *f.g2 (-iyay, -isay)* Fal samayntiisa joogtayn. *ld daayimi.*

daa'imid *m.f.dh eeg* daa'in. *ld daayimid.*

daa'imis *m.f.dh eeg* daa'imi. *ld daa'imir,* daayimin, daayimis.

daa'imir *m.l ld daa'imir.*

daa'imo *m.dh Ilmo* yar oo aabbihiis dhintay; aagoon.

daa'in¹ *m.l* Sifo Eebbe oo tilmaamayso suulid la'aantiisa. *ld daayin¹.*

daa'in² *f.mg1 (-imay, -intay; -imi)* Fal samayntiisa joogtaysasho; ku waarid. *ld daayin².*

daa'iro *m.dh* Ayaan cidiba mar hesho.

daaji *f.g/l/g2 (-iyay, -isay)* 1. (*f.g*) U muujin kalsooni iyo debecsanaan qof dhagar lala maagganyahay. Tus. "Dambiihilhii mudda dheer waa la daajiyay dabadeese waa la qabtay". 2. (*f.lg*) Xoolo meel daaq leh soofin. *ld daaqsi.*

daajin *m.f.dh eeg* daaji. *ld daajis, daaqsiin, daaqsiis.*

daajis *m.l ld daajin.*

daakir *f.mg1 (-ray, -rtay)* Arooryo hore addimid.

daakiraad *m.dh* 1. Addinka iyo ducooyinka la akhriyo arooryada hore. 2. Waqtiga addinka arooryada hore.

daakirid *m.f.dh eeg* daakir.

daal *m.l* 1. Nooc digirta ka mid ah, iniino yaryar oo qaab wareegsan leh oo la cuno. 2. Cad dhalo ah oo wixii lagu ftiriyo muukaalqooda weynaysa.

dəqəl¹ *m.l* Culayska iyo jiirago'a oogada ku dhaca kolka socod dheer ama hawl adag la qabto; noog.

dəqəl² *m.l (daaw.)* Noog xagga jirkä iyo maskaxda oo ka yimid hawl adag ama muddo dheer socotay. D.ka muruqyada waxaa keena walax aan waxtar jirkä u lahayn oo ka yimaada metabolisiimka oo ku urura muruqa kana farabata shaqada dhiigga oo dibedda jirkä uga saara. Nafaqo xumo ama cudur waxay qofka u keeni karaan d. dheeraad ah.

dəqəl³ *f.mg1 (-aayay, -aqshay)* Socod dheer ama hawl adag oo la qabtay awgeed, culays iyo jiirago'o oogada ka dareemid.

daalac¹ *m.l* Wax dheeraad ah oo cid loo raacdoo.

daalac² *f.mg1 (-cay, -cday; -lici)* Dayax ama qorax soo muuqasho.

daalacan *m.dh* Waqtii wixii la sheegaa ay shaac baxaan oo aanay qarsoomin.

daalacasho *m.f.dh eeg* daalaco.

daalaco *f.g3 (-cday, -catay)* Si xasilloon wax u akhrisasho.

daalalli *m.dh* 1. Waaxda saddexaad ee degmooyinka xiddigaha, xilliga dayrta. 2. Roobka xilliga dayrta da'a. 3. Raar meydka looga sameeyo geedaha korkooda.

daalan *m.l ld daallan.*

dəqəlan *m.l ld dəqəlan.*

daaldhe *m.l* Doqon.

daali *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Qof ama nafley noog ku ridid. 2. Qof wax uu u baahanyahay u raadin.

daalib¹ *m.l* 1. Qof wax doonaya. 2. Qof wax baranaya.

daalib² *f.g1 (-bay, -btay)* Wax doonid ama raadin.

daalibid *m.f.dh eeg* daalib².

daalici *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax muujin; wax kor u soo bixin.

daalicid *m.f.dh eeg* daalac². *ld daalac¹ (2).*

daalicin *m.f.dh eeg* daalici.

daalid *m.f.dh eeg* dəqəl². *ld daalis.*

daalin *m.f.dh eeg* daali.

daalis *m.dh ld daalid.*

daallan *m.l* Cunno macmacaan oo jaadad badan ah oo cunnada weyn dabadeed la cuno. *ld daalan.*

dəqəllan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax noog hayo ahaansho. *ld dəqəlan.*

daalli *m.dh* Oori; haweeney.

daallin *m.l (-immo/-imiin, m.dh)* Qof dulmi badan.

daallinnimo *m.dh* Daallin ahaansho.

daaltir *f.g1 (-ray, -rtay)* Wax daal hayo nasin (nafley).

daaltirad *m.l ld daaltirasho.*

daaltirasho *m.f.dh eeg* daaltiro. *ld daaltirad.*

daaltirid *m.f.dh eeg* daaltir.

daaltiro *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Cid daal hayay si uu uga ba'o; nasasho.

daamad *m.dh* Cayaar shaxda u eg oo lagu dulcayaaro loox afar gees ah oo leh caddad midabaysan.

daamir *m.l* Walax layiig dhegdheg ah, madow, oo jidaka lagu sameeyo; laami. *ld daammur.*

daammur *m.l ld daamir.*

daan¹ *m.l (-aaman, m.l)* Afka labadiisa lafood oo ilkuhu ku yaalliiin.

daan² *m.l (-aaman, m.l) (c.naf)* Nudo adag oo tiiriyaal ah, ha ahaadaan laf ama carjaw kuwaas oo sameeya fuqa hoose ee

xayawaanka qaarkood, gaar ahaan lafdhabarleyda. Shaqada ugu weyn ee daamanku waxa weeye inay ilkaha ka caawiyaa qaniinyada iyo calaalinta cuntada.

daan³ *m.dh (-aamo, m.l)* Webi, tog iwm labada dhinac midkood.

daandaami *f.g2 (-iyay, -isay)* Feer, laad iwm cid ku wareerin.

daandaamid *m.f.dh eeg* daandaan². *ld daandaan¹ (2).*

daandaamin *m.f.dh eeg* daandaami.

daandaan¹ *m.l 1. D. ah:* nafley tabar daran oo dhaadhacaysa. 2. *ld daandaamid.*

daandaan² *f.g1 (-aamay, -aantay; -aami)* Tabardarro awgeed dhicdhicid.

daandaansad *m.l ld daandaansasho.*

daandaansan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax wareersan ahaansho (nafley).

daandaansanaan *m.f.dh eeg* daandaansan. *ld daandaansanaansho.*

daandaansanaansho *m.l/dh ld daandaansanaan.*

daandaansasho *m.f.dh eeg* daandaanso. *ld daandaansad, daandaansi.*

daandaansi *m.l ld daandaansasho.*

daandaanso *f.g3 (-sady, -satay)* Si bareer ah qof u maagid; faduulin.

daandheero *m.dh* Cudur geela ku dhaca oo ka dhasha ilig si xad dhaaf ah u dheeraada oo uu neefku calaliska ku dhibtoodo.

daanduumi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld daadduumi.*

daanduumid *m.dh ld daadduumid.*

daanduumin *m.dh ld daadduumin.*

daanduun¹ *m.l ld daadduun¹.*

daanduun² *f.mg1 (-uumay, -uuntay)* *ld daadduun².*

daanduunshe *m.l ld daadduunshe.*

daanduunsii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* *ld daadduumi.*

daanduunsiin *m.dh ld daadduumin.*

daangee *f.g2 (-geeyay, -gaysay)* Badar daango ka dhigid.

daangeyn *m.f.dh eeg* daangee.

daangeysad *m.l ld daangeysasho.*

daangeysasho *m.f.dh eeg* daangeyso. *ld daangeysad.*

daangeysi *m.l ld daangeysasho.*

daangeyso *f.g3 (-stay, -satay)* Badar daango ka dhigasho.

daango *m.dh* Galley ama messeggo la saloolay.

daanguur *m.dh* Shimbir yar, bay ah, koox koox u socota oo qodata gocosada iyo abuurka duugan.

daani¹ *m.l 1. (m.u)* Cayayaan aad u yaryar, badarka gala oo bolol ka dhiga; suus. 2. D. ah: beydari aad toogta u yaqaan.

daani² *m.l* Nin aan la gafin toogta wax uu nishaabo.

daanka hoose *m.l (daaman ..., m.l) (c.nafl.)* Daanka hoose ee lafdhabarleyda.

daanshoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Xasillooni xarrago ku jirto u socosho.

daanshood *m.f.l eeg* daanshoo.

daanyeer *m.l (-rro, m.dh)* *ld daayeer.*

daanyeerad *m.dh (-do, m.l)* *ld daayeered.*

daaq¹ *m.l 1.* Caws, caleen iwm oo ay xooluhu cunaan; baad. 2. *ld daaqid.*

daaq² *f.g/mg1 (-qay, -qday)* Caws, caleen iwm cunid (xoolo).

daaqad *m.dh (-do, m.l)* 1. Dariishad; khalfad. 2. *ld daaqo.* Duub maro ah, cusub oo dhowr go' loo qaybin karo.

daaqbarad *m.l/kh* D. ah: dhal xoolaad oo markaa billaabay cunidda caws, caleen iwm.

daaqbarasho *m.f.dh eeg* daaqbaro.

daaqbaro *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Cunidda caws, caleen iwm billaabmid (dhal xoolaad).

daaqcune *m.l (c.nafl.)* Xayawaanka cuna daaqa gaar ahaan naasley kasta oo dhiirta cunta, sida qoobleyda lo'da, dameeraha iwm. Daaqcunayaasha waxa astaan u ah ilka qabatimay ridqidda caleemaha. *ld daaqe.*

daaqe *m.l ld daaqcune.*

daaqgee *f.g2 (-geeyay, -geysay)* Xoolo daajin.

daaqgelyn *m.f.dh eeg* daaqgee.

daaqi *m.l* Nooc shabaaga ka mid ah oo lagu dabo libaaxbadeedka yaryar.

daaqid *m.f.dh eeg* daaq². *ld daaq¹ (2).*

daaqo *m.dh ld daaqad (2).*

daaqsad *m.l ld daaqsasho.*

daaqsasho *m.f.dh eeg* daaqsado. *ld daaqsad.*

daaqsiif.g2 (-iiyay, -iisay) *ld daaji.*

daaqsiin *m.dh ld daajin.*

daaqsiis *m.l ld daajin.*

daaqsin *m.dh (-nno, m.l/dh)* 1. Daaq. 2. Fogaanta u dhexeysa guriga iyo meesha ay xooluhu daaqa u tagaan.

daaqsasho *f.lg3 (-saday, -satay)* Meel daaq u leh xoolo u daaq gaysasho.

daaqtag¹ *m.l 1.* Foogaanta u dhexeysa xerada xoolaha iyo meesaha ay daaqa u aadaan. 2. D. ah: xoolo meel daaq leh u socda.

daaqtag² *f.mg1 (-gay, -gtagay)* Xoolo meel ay daaq ka helayaan aadid.

daaqtegid *m.f.dh eeg* daaqtag².

däär *m.dh (-ro, m.l)* Guri, shub, dhagax, jaajuur iwm ka samaysan; sar.

daar¹ *m.l* 1. Xabad. 2. (-rar, *m.l*) Daloolka yar ee haruubka dhiisha ama haanta. 3. (-rar, *m.l*) Cuf yar oo la geliyo daloolka haruubka dhiisha ama haanta. 4. Hilib jir ah oo sararta inteeda dambe ee araxda xigta saaran.

daar² *f.g1* (-ray, -rtay) 1. Wax shidid (dab); wax ifid (nal, feynuuus iwm). 2. Taabasho; maagid; daandaansi. 3. Qof dilid; qof rayd.

daarad *m.db* (-do, *m.l*) 1. Qolka fadhiqa ee guriga. 2. Barxadda guriga hortiisa ku taal.

daaran¹ *f.mg1* (-rmay, -rantay; -rmi) 1. Wax la shiday noqosho (dab); wax la ifay noqosho (nal, feynuuus iwm). 2. Wax hadlay ama muuqday noqosho (raadiyo, telefishan iwm).

daaran² *f.mg4* (-rnaa, -rnayd) 1. Wax la shiday ahaansho (dab); wax la ifay ahaansho (nal, feynuuus iwm). 2. Wax hadlay ama muuqday ahaansho (raadiyo, telefishan iwm).

daarasho *m.f.db* eeg daaro.

daardaar¹ *m.l ld* daardaarid.

daardaar² *f.g1* (-ray, -rtay) 1. Dab, nal, dhawrjeer oo isu dhowdhow daarid. 2. Maagid; juquqayn; daandaansi.

daardaarasho *m.f.db* eeg daardaaro.

daardaarid *m.f.db* eeg daardaar². *ld* **daardaar¹**.

daardaaro *f.g3* (-rtay, -ratay) Cid gardarro kula kicid.

daardhuuq *m.l* (-qyo, *m.db*) Dheef ama waxtar kale oo yar oon la ogeyn oo qof haysta.

daari *m.l* Kiddig xiddigaha ka mid ah.

daarid *m.f.db* eeg daar². *ld* **daaris**.

daaris *m.db* *ld* **daarid**.

daarmid *m.f.db* eeg daaran¹.

daarnaan *m.f.db* eeg daaran². *ld* **daarnaansho**.

daarnaansho *m.ll/db* eeg daarnow. *ld* **daarnaansho**.

daarnow *f.mg3* (-naaday, -naatay) Wax daaran noqosho.

daaro *f.g3* (-rtay, -ratay) 1. Wax shidasho (dab, nal, raadiyo, telefishan iwm). 2. Qof tartiib u taabasho.

daaruqayn *m.f.db* eeg daaruqee. *ld* **daaruqays**.

daaruqays *m.l ld* **daaruqayn**.

daaruqaysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Wax caallirsan ahaansho (boog).

daaruqaysnaan *m.f.db* eeg daaruqaysan. *ld* **daaruqaysnaansho**.

daaruqaysnaansho *m.ll/db* *ld* **daaruqaysnaan**.

daaruqe *m.l* Dixri yaryar oo boogaha ku dhasha.

daaruqee *f.g2* (-qeeyay, -qeysay) Boog dixri ku dhalin (diqsi).

daaruqobid *m.f.db* eeg daaruqow.

daaruqow *f.mg1* (-qoobay, -qowday) Wax caalliray noqosho (boog).

daas *m.l* (-sas, *m.ll-syo*, *m.db*) 1. Guri. 2. Dukaan.

daasad *m.db* (-do, *m.l*) Weel bir ka samaysan oo cunnada, cabitaanka iwm ee la keydinayo lagu alxamo; qasac.

daash *m.l* (-shash, *m.l*) Dhismo kor ka dadan, hareeraha ka furan oo carshaanta, baraakoyinka, mundullada iwm hortooda lagu dhiso.

daata *m.db* (*xis*) Xaqiiqooyin ama warar la isa siiyay ama la soo ururiyay si loo baro. D. waxa lagu muujin karaa garaaf jiitimeed, garaaf sawireed iwm.

daawad *m.l ld* **daawasho**.

daawade *m.l* (-dayaal, *m.ll/db*) (riw.) Qof masrax, filim, ciyaar iwm daawanaya.

daawadhigad *m.l ld* **daawadhigasho**.

daawadhigasho *m.f.db* 1. Daawayeelad. 2. *eeg* daawadhigo. *ld* **daawadhigad**.

daawadhigo *f.mg3* (-gtay, -gatay) Daawa-yeelasho.

daawaley *m.db.kh* D. ah: dad heshiis wax wadaqabsi iyo is-taakulayn ka dhexeeysyo.

daawasho *m.f.db* eeg daawo². *ld* **daawad**.

daawe *m.l ld* **taawo¹**.

daawee *f.g2* (-weeyay, -weysay) 1. Wax jirran daawo siin. 2. Mushkilad dad ka dhex taagan xallin. *ld* **daaweyssi**, **dawee**, **daweyssi**.

daaweyn *m.f.db* eeg daawee. *ld* **daaweysiin**, **daweyn**, **daweysiin**.

daaweynta-fiisikaad *m.db* (*daaw*) Qayb daaweyn oo lagu isticmaalo habab iyo qalab fiisikaad si loo daryeelo caafimaadka; waxaana la isticmaala: nal, fallaaraah ultrafayolet iyo infrareed, kul, koronto, riix-riiid, tuujin iyo ciyaaro waxtar ah.

daaweysad *m.l ld* **daaweyasho**.

daaweyasho *m.f.db* eeg daaweyso. *ld* **daaweysad**, **daaweysi**, **daweysad**, **dawey-**sasho, **daweysi**.

daaweysi *m.l ld* **daaweyasho**.

daaweyssi *f.g2* (-iiyay, -iisay) *ld* **daawee**.

daaweysiin *m.db* *ld* **daaweyn**.

daaweyso *f.g/mg3* (-stay, -satay) 1. (*f.g*) Wax jirran daawo siisasho. 2. (*f.mg*) Wax si isla eg u qaybsasho. *ld* **daweyso**.

daawo¹ *m.l ld* **taawo¹**.

dqawo¹ *m.db* (-ooyin, *m.l*) 1. Maaddo cudurrada, nabarrada, dhaawaca iwm lagula tacaalo. 2. Heshiis iskaashi oo cid ka dhexeyya. 3. Maaro; xal. *ld* **dawo**.

daawo² *f.g3* (-waday, -wadatay) Wax in muddo ah indhaha ku hayn.

dqawo² <i>m.db</i> (-ooyn, <i>m.l</i>) (<i>daaw.</i>) Walax kasta oo saameysa qaabka iyo shaqada noole. Daawoyinka waxa loo isticmaala ka hortagga, cudur aqoonsiga iyo daaweynta cudurrada iyo baabi'inta astaamahooda.	dabaakhid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dabaakh ² . <i>ld</i> dabaaqid , dibaakhid .
daawoobid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> daawow. <i>ld</i> dawoobid .	dabaal <i>m.db</i> Dhaqdhaqaaq habaysan oo ay naflaydu sameyso markay biyo ku dhex jiraan si aayan ugu hafan. <i>ld</i> dabbaal² .
daawow <i>f.mg1</i> (-oobay, -owday; -oobi) 1. Wax cudur ka bogsaday noqosho. 2. Wax illaaway noqosho. <i>ld</i> dawow .	dabaalad <i>m.l</i> <i>ld</i> dabaalasho .
daaxuur <i>m.l</i> (-rro, <i>m.db</i>) Daayeer lab oo aad u weyn.	dabaalasho <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dabaalo. <i>ld</i> dabaalad , dabbaalad , dabbaalasho .
daay <i>m.l</i> Biyo uus laga miiray.	dabaali <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Wax biyo dabaal kaga gudbin. <i>ld</i> dabaalsii , dabbaali , dabbaalsii .
daayac¹ <i>m.l.kh</i> D. ah: qof garasho yar oo aan wax lagu aamini karin.	dabaalin <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dabaali. <i>ld</i> dabaalsii , dabbaalin , dabbaalsii , dabbaalsii .
daayac² <i>f.g1</i> (-cay, -cday) <i>ld</i> dayac² .	dabaaljoog <i>m.l</i> Nooc dabaasha ka mid ah oo qofka dabaalanaya la moodo inuu taaganyahay. <i>ld</i> dabaajoogle , dabaajoogto , dabbaaljoog
daayacaad <i>m.db</i> <i>ld</i> dayac¹ .	dabaaljoog <i>m.l</i> <i>ld</i> dabaaljoog .
daayeer <i>m.l</i> (daayeer/-rro, <i>m.db</i>) Xawayaan afarta addin ku socda oo labada hore sida dadka u adeegsada, qaab ahaanna dadka u eg. <i>ld</i> daanyeer .	dabaaljooglee <i>f.mg2</i> (-leeyey, -leysay) Dabaaljoogle samayn. <i>ld</i> dabaaljoogtee , dabbaaljooglee , dabbaaljoogtee .
daayeerad <i>m.db</i> (-do, <i>m.l</i>) Dheddiga daayeerk; saayo. <i>ld</i> daanyeerad .	dabaaljoogleyn <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dabaaljoogley. <i>ld</i> dabaajoogteyn , dabbaaljoogleyn , dabbaaljoogteyn .
daayicid <i>m.db</i> <i>ld</i> dayicid .	dabaaljoogteyf <i>f.mg2</i> (-teeyay, -teysay) <i>ld</i> dabaaljooglee .
daayimi <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) <i>ld</i> daa'imi .	dabaaljoogteyn <i>m.db</i> <i>ld</i> dabaaljoogleyn .
daayimid <i>m.db</i> <i>ld</i> daa'imid .	dabaaljoogto <i>m.db</i> <i>ld</i> dabaaljoog .
daayimin <i>m.db</i> <i>ld</i> daa'imin .	dabaalo <i>f.mg3</i> (-aashay, -aalatay) Dabaal samayn. <i>ld</i> dabbaalo .
daayimis <i>m.db</i> <i>ld</i> daa'imin .	dabaalsii <i>f.g2</i> (-iiyay, -iisay) <i>ld</i> dabaali .
daayin¹ <i>m.l</i> <i>ld</i> daa'in¹ .	dabaalsii <i>m.dh</i> <i>ld</i> dabaalin .
daayin² <i>f.mg1</i> (-imay, -intay; -imi) <i>ld</i> daa'in² .	dabaan <i>m.db</i> <i>ld</i> damaan .
dab¹ <i>m.l</i> (-bab, <i>m.l</i>) 1. Wax holac kulayl iyo iftiin leh oo ka dhasha gubashada. 2. Hub. 3. Danab. <i>ld</i> deb .	dabaaq¹ <i>m.l</i> <i>ld</i> dabaakh¹ .
dab² <i>m.db</i> Ceel maax ah oo aan dowlis lagu cabbin.	dabaaq² <i>f.mg1</i> (-qay, -qday) <i>ld</i> dabaakh² .
dab³ <i>f.g1</i> (-bay, -btay) 1. Ugaar, shimbir iwm dabin ku qabasho. 2. Timo soohid. 3. Il muddo yar isku hayn.	dabaqaqad <i>m.db</i> <i>ld</i> dabaakhad .
daba-aal <i>f.g1</i> (-a-yiil, -a-tiil) Wax wax kale gadaashiisa aallid.	dabaqaqid <i>m.db</i> <i>ld</i> dabaakhid .
daba-aallid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> daba-aal.	dabaax¹ <i>m.l</i> <i>ld</i> daabax¹ .
dabaadi <i>m.l</i> 1. Xilli, intisa ugu dambeysa. Tus. "Gu'ga dabaadigiisa baa geelu dhalay". 2. D. ah: neef had iyo jeer xoolaha gadaashhooda socda; haraa.	dabaax² <i>f.g1</i> (-xay, -xday) <i>ld</i> daabax² .
dabaakh¹ <i>m.l</i> Tartamidda cayaar turub oo labada dhinac oo iska soo horjeedaa ay u tartamaan foorooyin ay kala qabaan, inay qolo kaliya ku wareegto. <i>ld</i> dabaaq¹ , dibaakh¹ .	dabaaxid <i>m.db</i> <i>ld</i> daabaxid .
dabaakh² <i>f.mg1</i> (-khay, -khday) Fooro wareejin ku tartamid (cayaar turub). <i>ld</i> dabaaq² , dibaakh² .	dabaaxsii <i>f.lg2</i> (-iiyay, -iisay) Dabaaxid samayn.
dabaakhad <i>m.db</i> 1. <i>ld</i> dabaakh¹ . 2. Calaamad lagu dhigo neef iib u jooga. <i>ld</i> dabaqaqad .	dabaaxsiin <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dabaaxsii.
	dababbax¹ <i>m.l</i> Shuban badan, jilicsan, oo caloosha dadka iyo xoolaha ka yimaada.
	dababbax² <i>f.mg1</i> (-xay, -xday; -bixi) Caloosha dadka iyo xoolaha hayn (shuban).
	dababbixid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dababbax ² .
	dabac¹ <i>m.l</i> <i>ld</i> debcid .
	dabac² <i>f.mg1</i> (-cay, -cday) <i>ld</i> debec² .
	dabacade <i>m.l</i> (-cayaal, <i>m.l/dh</i>) 1. <i>ld</i> dabcaddeeye . Bahal yar, xoorta le'eg, leh daba dheer oo foodda ka cad oo digaagga laaya. 2. Bahal safanta badda la jaad ah, kase weyn; ganacsi buu galaa oo waa la dhoofiyaa.

dabacaddeeye *m.l ld* **dabacadde** (1).

dabacase *m.l* Geed nagaar khudaarta la cuno ka mid ah, oo caleen ballaaran iyo buruq dhuuban oo dhulka ku xabaalan leh; karooto.

dabacla'aan *m.dh ld* **debecla'aan**.

dabacsamid *m.dh ld* **debecsamid**.

dabacsan¹ *f.mg1* (-amay, -antay; -ami) *ld* **debecsan¹**.

dabacsan² *f.mg4* (-naa, -nayd) *ld* **debecsan²**.

dabacsanaan *m.dh ld* **debecsanaan**.

dabacsanaansho *m.l/dh ld* **debecsanaan**.

dabacsanow *f.mg3* (-ooday, -ootay) *ld* **debecsanow**.

dabaculus *m.l* Hal marka ay rinto si dhaqso ah aan u goojin.

dabaddookhaan *m.l* Jaad bariiska ka mid ah oo yaryar oo dhuudhuuban oo aad u wanaagsan.

dabadeed *fk. ld* **dabo¹**.

dabadhac *f.mg1* (-cay, -cday; -dhici) Ka d.: wax si aad u jeclaysasho.

dabadhah *m.dh* In yar oo wax la beegay lagu khordiy; suubis.

dabadheer *f.mg4* (-raa, -rayd) Muddo dheer wax socday ahaansho (xaajo, roob, abaar,dagaal iwm).

dabadheeraan *m.f.dh eeg* dabadheer. *ld* **dabadheeraansho**.

dabadheeraansho *m.l/dh eeg* dabadheerow. *ld* **dabadheeraan**.

dabadheerow *f.mg3* (-raaday, -raatay) Muddo dheer wax socday noqosho (xaajo, roob, abaar, dagaal iwm).

dabadheeh *f.g1* (-ayiri, -atiri/-dhahay, -dahday; -dhihi) Ka d.: wax qof yiri ku celin.

dabadhicid *m.f.dh eeg* dabadhac.

dabadhihid *m.f.dh eeg* dabadheeh.

dabadhiig *m.l* Calool xanuun halis ah, casiraad leh, shuban yar oo dhiig iyo axalo isugu jira oo dadka iyo xoolaha ku dhaca.

dabadhilif¹ *m.l* (-fyo, *m.dh*) Cid, cid kale si midiidinnimo ah danaheeda ugu fulisa.

dabadhilif² *m.dh* Barida idaha lafta yar ee dhuuban ee ay ku dhammaato.

dabadhilifnimo *m.dh* Dabadhilif ahaansho.

dabaduugato *m.dh* Cayayaan yaryar oo midab cad leh oo dhulka cammuudda ah inta dabada ku qota dhex gala.

dabafadal *m.dh* Ciyaar jiib iyo jaan leh, ragga iyo haweenka wada ciyaaraan oo laga dheelo degmada Eyl.

dabafur¹ *m.l* 1. (-rro, *m.dh*) *ld* **dabakfur**. 2. Khiyamo; dhagar. 3. *ld* **dabafurid**.

dabafur² *f.g1* (-ray, -rtay) Xog qof u qarsoon kashifid.

dabafurid *m.f.dh ld* **dabafur¹** (3).

dabagaab *m.l* 1. Buntukh gaaban oo meel dhow wax ka dila. 2. Ciidan wata buntukha noocaas ahi.

dabaggaalle *m.l.u* Nafley yar, dhir, xagatada ka mid ah oo leh midab guduud xigeen ah; seyn dheer oo dhogor badan leh oo sida badan labada lugood ee dambe isku taaga; tukulush; uunrays.

dabaggal¹ *m.l* 1. Baaris qoto dheer oo lagu sameeyo wax qarsoon oo la doonayo in la hubsado. 2. *ld* **dabaggelid**. Cidaan qaabilsan baaridda arrin la tuhunsanyahay in ay dhacday ama dhici doonta. 3. Ciidanka nabadsugidda qayb ka mid ah oo qabilsan la socoshada arrimaha dibloomaaysiinta.

dabaggal² *f.g1* (-galay, -ashay; -geli) 1. Cid, cid kaloo ka horreysa gadashooda istaagid ama socosho. 2. Wax qarsoon, baaritaan qotodheer leh ku samayn.

dabaggee *f.g2* (-geeyay, -geysay) Ka d.: wax, wax kale oo ka tegay gaarsiin.

dabaggeli *f.g2* (-iyay, -isay) Wax, wax kale gadaal kaga xariirin.

dabaggelid *m.f.dh eeg* dabaggal². *ld* **dabaggal¹** (2).

dabaggelin *m.f.dh eeg* dabaggeli.

dabaggelis *m.l* (-syo, *m.dh*) Suun ama xarig xoolaha la rarto dabada loo suruo si uusan rarku hore ugu dhicin.

dabaggelisayn *m.f.dh eeg* dabaggelisee.

dabaggelisee *f.g2* (-seeyay, -saysay) Neef xoolo ah oo la rarayo dabaggelis u yeelid.

dabaggeyn *m.f.dh eeg* dabaggee.

dabaggibin *m.dh* Lafdhbarta dadka meesha u dambeysa ee ay ku dhammaato.

dabaggoryee *f.g2* (-yeeyay, -yeysay) Heeryo dabaggoryo u samayn.

dabaggoryeyn *m.f.dh eeg* dabaggoryee.

dabaggoryo *m.dh* Meel ku aaddan maraqsaarka awr dhaan ah, heeryadu ka furantahay wax la geshado.

dabaggur¹ *m.l* Faraxumayn naag hurudda lagu sameeyo. *ld* **dabaggurid**.

dabaggur² *f.g1* (-ray, -rtay) 1. Qof dumar ah oo hurdaysa si tartiib ah marada uga qaadirid si looga macsiyasto. 2. Cad yar oo maro ah oo surwaal iwm gadaal looga kabu meel faddhacday.

dabaggurid *m.f.dh eeg* dabaggur². *ld* **dabaggur¹**.

daba-imow *f.mg3* (-a-yimid, -a-timid) Ka d.: qof, xoolo iwm gadaal ka soo gaarid.

dabajoog¹ <i>m.l</i> 1. Dabasocod; dabaggal. 2. <i>ld</i> dabajoogid.	daballaab <i>m.l/db</i> (-byo, <i>m.db</i>) Buntuq boobe ah, fudud oo daabkiisu bir xallefsan ka samaysanyahay.
dabajoog² <i>fg1</i> (-gay, -gtay) Qof, xoolo iwm gadaashooda socosho.	dabammar¹ <i>m.l</i> 1. Khiyaano; dhagar. 2. Gogoldhaaf. 3. <i>ld</i> dhabammarid.
dabajoogid <i>m.f.db eeg</i> dabajoog ² . <i>ld</i> dabajoog¹ (2).	dabammar² <i>fg1</i> (-ray, -rtay) 1. Laba waxyaabood ama ka badan oo socda isweydaarsasho. 2. U d.: cid, si khiyaano ku jirti ugu ballan-furid.
daba-ka-eri <i>m.l</i> Nooc ciyarta turubka ka mid ah oo lagu ciyaaro afar turub oo isku jira, oo ay ciyarta afar qof oo ay lababa isku jaal tahay.	dabammari <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) 1. Wax, wax kale weydaarin. 2. U d.: wax, wax kale dambeysiin.
dabakfur <i>m.l</i> (-rro, <i>m.db</i>) Nooc banaatiikhdi hore ka mid ah. <i>ld</i> dabafur¹ (1).	dabammarid <i>m.f.db eeg</i> dabammar ² . <i>ld</i> dabammar¹ (3).
dabakfuul <i>m.l</i> (-llo, <i>m.db</i>) Wiil caawiya darawalka oo qaabilسان ilaalinta, nadiifinta iwm ee baabuurka.	dabammarin <i>m.f.db eeg</i> dabammari.
dabakakiil¹ <i>m.l</i> Haad uu nin kiishay oo labadii ciyaare oo dhinaca ka fadhiiyay ay isu celiyaan (ciyaar turub).	dabammaryayn <i>m.f.db eeg</i> dabammaryee. <i>ld</i> dabammaryo (3).
dabakakiil² <i>fg1</i> (-iilay, -iishay) Nin haad uu kiishay, labadii ciyaare oo dhinaca ka fadhiiyay isla haadkii isu soo celin.	dabammaryee <i>fg2</i> (-yeeyay, -yaysay) Cid dabammaryo ku samayn.
dabakakiilad <i>m.l</i> <i>ld</i> dabakakiilasho.	dabammaryo <i>m.db</i> 1. Nooc legdenka ka mid ah oo qofka gadaal la isu dhaafyo. 2. Khiyaano; dhagar. 3. <i>ld</i> dabammaryayn.
dabakakiilasho <i>m.f.db eeg</i> dabakakiilo. <i>ld</i> dabakakiilad.	daban <i>f.mg4</i> (-bnaa, -bnayd) 1. Wax la dabay ahaansho. 2. Wax tidcan ahaansho (timo).
dabakakiilid <i>m.f.db eeg</i> dabakakiil ² .	dabandeeb¹ <i>m.l</i> Socod dan la'aan ah oo la iska daba noqnodo. <i>ld</i> dabandeebid.
dabakakiilo <i>fg3</i> (-iishay, -iilatay) Haad turub nin kiishay midka bidixda ka xiga degasho.	dabandeeb² <i>f.mg1</i> (-bay, -btay) Si dan la'aan ah isaga daba noqoshoo.
dabakanax <i>m.l</i> (-xyo, <i>m.db</i>) Qof busaارد iyo saboolnimo ku koray, oo waa dambe hodmay. <i>ld</i> dibkannaax.	dabandeebid <i>m.f.db eeg</i> dabandeeb ² . <i>ld</i> dabandeeb¹.
dabakannaaxid <i>m.db</i> Hanti helidda qof saboolnimo ku koray. <i>ld</i> dibkannaaxid.	dabannashlayn <i>m.f.db eeg</i> dabannashlee.
dabakar¹ <i>m.l</i> (-rro, <i>m.db</i>) 1. Geedgaab leh laamo dhuudhuuban, tootoosan oo la laga dhigto. 2. Cad maro ah.	dabannashlee <i>f.g/mg2</i> (-leeyay, -laysay) D./ka d.: si dadabhilifnimo ah qof u dabajoogid.
dabakar² <i>fg1</i> (-ray, -rtay) Maro, cad maro kale ah ku tolid.	daba-ordid <i>m.f.db eeg</i> daba-ored.
dabakarid <i>m.f.db eeg</i> dabakar ² .	daba-orod <i>fg1</i> (-rday, -rodday; -rdi) Qof raacdyan.
dabakruub <i>m.l</i> Cudur halis ah dhaqso u faafa, lo'da ku dhaca oo leh shuban badan oo dhiig la socdo iyo ilmayn; shiifow; beergooye; beerfur.	dabaq¹ <i>m.l</i> (-qyo, <i>m.db</i>) 1. Dabool xardhan oo caw, qabo iwm ka smaysan, oo xeeryaha lagu daboolo. 2. Dhismo leh guryo is dul saaran, fooq.
dabakeen¹ <i>m.l</i> (-nno, <i>m.db</i>) Wiil dadku sharysto oo marka uu dhalanayo qaarka dambe soo hormariya.	dabaq² <i>fg1</i> (-bqay, -baqday; -bqi) Wax, dabool xardhan oo caw, qabo iwm ka smaysan, daboolid. <i>ld</i> dabbaq.
dabakeen² <i>m.db</i> (-nno, <i>m.db</i>) Gabadh dadku sharysto oo markay dhalanayso qaarka dambe soo hormariya.	dabaqaad¹ <i>m.l</i> 1. D. ah: hal marka rintay. 2. <i>ld</i> dabaqaadid.
dabakeen³ <i>f.mg1</i> (-nay, -ntay) Ilmo dhalanayo, qaarka dambe soo hormarin.	dabaqaad² <i>f.mg1</i> (-day, -dday) Wax dhawaan rimay noqoshoo (hal).
dabakeenid <i>m.f.db eeg</i> dabakeen ³ .	dabaqaadid <i>m.f.db eeg</i> dabaqaad ² . <i>ld</i> dabaqaad¹ (2).
dabakeennimo <i>m.db</i> Dabakeen ahaansho (qof).	dabaqabad <i>m.l</i> <i>ld</i> dabaqabasho.
	dabaqabasho <i>m.f.db eeg</i> dabaqabo. <i>ld</i> dabaqabad.
	dabaqabo <i>fg3</i> (-btay, -batay) 1. Wax intooda badani khasaaray inta ka hartay badbaadin.

2. Neef jirro ama caato awgeed la fariistay kicin.
- dabaqad** *m.db (-do, m.l)* Qayb bulsho ka mid ah oo isku dan ah.
- dabaqallooc** *m.l ld dibqallooc.*
- dabar¹** *m.l (-rro/-bro, m.db)* 1. Xarig gaaban, xaskul ka samaysan oo awrka labada lugood ee hore looga xiro si uusan u foogaan. 2. Xarig ama suun jilcan oo saca labada lugood ee dambe looga xiro marka la maalayo. 3. Midab casaan ah oo ilkaha dadka qaarkii yeeshaa.
- dabar²** *m.db (kiim.)* Awoodda isdhexgalka ee isku qabata laba atam ama in ka badan ama koox atammo ah. Xooggaga dhaliya dabarradu waxay u kala duwanaan karaan kuwo aad u dabacsan oo molikuyullada dhexmara (ilaa 0.1 kJ mol-1) iyo kuwo ah dabarro kimikaad oo laxaad badan (ilaa 10 3 kJ mol-1).
- dabar³** *f.g1 (-bray, -bartay; -bri)* Sac ama geel dabar ku xirid.
- dabar-ayoon** *m.l (-rro ..., m.db) (kiim.)* Xoogga isku dabridda ee u dhexeeya ayoonada ku jira iskudhis, kaas oo ayoonnadu ku samaysmaan elektaroonada hal curiye oo si dhammaystiran ugu wareegy mid kale ama xidishe.
- dabargo¹** *m.l* Ciribtirmidda ku dhacda wax asalkiisa ama firkisa.
- dabargo²** *f.mg1 (-'ay, -'day)* Wax asalkiisa ama firkisa cirittirmay noqosho.
- dabargo'an** *f.mg4 ('naa, '-nayd)* Wax dabargo'ay ahaansho.
- dabargo'id** *m.f.db eeg dabargo².*
- dabargo'naan** *m.f.db eeg dabargo'an.* *ld dabargo'naansho.*
- dabargo naansho** *m.l/ld ld dabargo'naan.*
- dabargoo** *f.g2 (-gooyay, -goysay)* Wax jiritaankooda baabbi'in.
- dabargoyn** *m.f.db eeg dabargoo.* *ld dabargoya (3).*
- dabargoya** *m.l 1. (-syo, m.db)* Haarta dabarku ku reebo addimada awrka. 2. *(-syo, m.db)* D. ah: awr dabarka lagu xiro had iyo jeer jara. 3. *ld dabargoyn.*
- dabar-haydarojiin** *m.db (-rro ..., m.db) (kiim.)* Dabar molikiyuuleed ka dhex samaysma molikiyuulo haydarojiintoodu u dabaranthay curiye elektaroonijiida shadiisu xooggantahay.
- dabar-lammaan** *m.l (-rro ..., m.db) (kiim.)* Dabar elektaroon, wadaag ah oo isku haya laba atam kaas oo ka kooban laba lammaane elektaroon oo hal lammaane u dhigmo dabar keliya (lammaanaha sigma) kan kalena samaynaayo dabar dheeraad ah (dabarka bay, q).
- dabarriyaadle** *m.l ld dabarriyeedle.*
- dabarriyeedle** *m.l Bawne. ld dabarriyaadle.*
- dabar-wadaag** *m.l (-rro ..., m.db) (kiim.)* Dabar ka dhex samaysma laba atam oo wadaaga lammaane elektaroon.
- dabasacle** *m./Nooc cawska ka mid ah oo geelu uu daaqla oo leh fiid cad oo wax mudi karta.*
- dabashabeelis** *m.l* 1. Ciyaar carruurtu ay ciyaaran, iyagoo gadaal ku xiranaya maro la duuduubay oo sayn loo ekeysiiyay. 2. Qof cid kale wax kasta ku raaca.
- dabashiid** *m.db Heensasaar.*
- dabasho** *m.f.db eeg dabo².*
- dabasoco** *f.g3 (-cday, -cotay)* Dabagelid; raacid.
- dabasocod** *m.l ld dabasocosho.*
- dabasocosho** *m.f.db eeg dabasoco.* *ld dabasocod.*
- dabataag** *m.db (-go, m.l)* Nooc ka mid ah, leh midabka cawsha, lana eg, bogga ka cad oo markay ordayso dabadi taagta. *ld dibtaag.*
- dabato** *m.db.u* Dad ugarsi ku nool.
- dabax¹** *m.l ld daabax¹.*
- dabax²** *f.g1 (-xay, -xday)* *ld daabax².*
- dabaxad** *f.g1 (-day, -dday)* Naag hurudda farxumayn.
- dabaxadid** *m.f.db eeg dabaxad.*
- dabaxaw** *m.db* Cudur calooleed leh shuban xad dhaaf ah.
- dabaxir¹** *m.l* Maro yar oo carruurta markaa dhalata dabada looga xiro, si aayan isugu hallayn saxarada.
- dabaxir²** *f.g1 (-ray, -rtay)* Ku d.: wax, wax kale ku xiriirin.
- dabaxiran** *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Ku d.: wax, wax kale ku xiriirsan ahaansho.
- dabaxirasho** *m.f.db eeg dabaxiro.*
- dabaxirid** *m.f.db eeg dabaxir².*
- dabaxirnaan** *m.f.db eeg dabaxiran.* *ld dabaxirnaansho.*
- dabaxirnaansho** *m.l/ld ld dabaxirnaan.*
- dabaxiro** *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Ku d.: cid, cid kale wax ay caadeystay kula saaxiibid.
- dabayqaqo** *m.db* Wax badankii tegay inta yar oo dambaysa; badbaadi.
- dabay¹** *m.db (-lo, m.l)* 1. Hawo xoog leh oo dhan u socota. 2. Xanfar; siigo. 3. Rooxaan ama jinniyo la aaminsanyahay in dadka ay marto ku reebto suuxdin ama xubinno qallal. 4. Dhanka dabayshu ka socota. 5. *ld dabey.*
- dabay²** *m.db (-lo, m.l) (c.cimi.)* Mawjad hawo, oo xoog ugu socota jijo kasta, oo

badanaa la moodo inay barbaro la tahay oogada dhulka.	dabbaal ³ <i>f.g1</i> (-aalay, -aashay) Wax jahaday u socdeen mid ka duwan u weecin; soo celin (xoolo).
dabaylayn <i>m.f.db eeg</i> dabaylee.	dabbaalad <i>m.l ld</i> dabaalasho .
dabaylbadan <i>f.mg4</i> (-dnaa, -dnayd) 1. Wax dabay leh ahaansho. 2. Qof dawdawle ah ahaansho.	dabaalasho <i>m.f.db ld</i> dabaalasho .
dabaylbadnaan <i>m.f.db eeg</i> dabaylbadan. <i>ld</i> dabaylbadnaansho, dabaylbadni .	dabbaaldeg¹ <i>m.l</i> (-gyo, <i>m.db</i>) 1. Damaashaad lagu sameeyo fardo la cayaarsiinayo. 2. Cayaaro iyo waxyaalo kale oo farax lagu muujiyo oo loola jeedo maalin taariikh weyn leh oo la xuso.
dabaylbadnaansho <i>m.l/db ld</i> dabaylbadnaan .	dabbaaldeg² <i>f.mg1</i> (-gay, -gtay) 1. Maalin muhiim ah ciyaar ku xusid. 2. Fardo ku damaashaadid.
dabaylbadni <i>m.db ld</i> dabaylbadnaan .	dabbaaldegid <i>m.f.db eeg</i> dabbaaldeg ² .
dabayl-bataax <i>m.l</i> (-xyo, <i>m.db</i>) (<i>c.cimi</i> .) Duufaan bataax xoogaa qaro leh sidata oo dabayl xoog lihi waddo. Qurubyada bataxa ahi mar mar dhif ah ayay kor u kacaan in ka badan 15 ilaa 30 mitir dhulka korkiisa, in badanna kama durkaan meesha ay yaalliiin ama isha (source).	dabbaali <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) <i>ld</i> dabaali .
dabayl-cirifeed <i>m.l</i> (-dyo, <i>m.db</i>) (<i>c.cimi</i> .) Dabaylaaad u qabow ee dhaca meelaha cadaadiska sare leh ee agagaarka cirifyada xagga gobollada dhexe. Kubbad-badhka woqooyi guud ahaan waxay ka dhacaan (kacaan) woqooyi bari, kubbad-badhka koonfureedna koonfur bari.	dabbaalid <i>m.f.db eeg</i> dabbaal ³ . <i>ld</i> dabbaal¹ (2).
dabaylee <i>f.g2</i> (-leeyay, -laysay) Wax qoyan si uu u qallalo dabayl u dhigid.	dabbaalin <i>m.db ld</i> dabaalin .
dabayleed <i>m.l</i> (<i>juqr.</i>) Wax dabayli keentay amase ku xidhan. Tuulimaad d. waa waxyaabaha ay dabayli qaadday ama ay dhigtaay meel dhulka dushiisa ah waxaana ka mid ah dabayl tuul, bacaadka iyo tuulimaadyada lamaddegaannada.	dabbaaljoog <i>m.l ld</i> dabaaljoog .
dabayl-joogta <i>m.db</i> (-lo ..., <i>m.l</i>) (<i>c.cimi</i> .) Ku filiqsanaanta guud ee dabaysha gibilka hoose, tasoo, waxa sababay kaah, qorraxeekdu, u dhisan sida meere meeraysanaya oo leh gibil.	dabbaaljoogle <i>m.l ld</i> dabaaljoog .
dabaylnuug <i>m.l.kh</i> D. ah: neef lo' ah oo aan sanka ka neefsan karin.	dabbaaljooglee <i>f.mg2</i> (-leeyay, -leysay) <i>ld</i> dabaaljooglee .
dabaylraac <i>f.mg1</i> (-cay, -cday) Ari dhanka dabayshu u socoto u goosmid.	dabbaaljoogleyn <i>m.db ld</i> dabaaljoogleyn .
dabaylraacid <i>m.f.db eeg</i> dabaylraac.	dabbaaljoogtee <i>f.mg2</i> (-teeyay, -teysay) <i>ld</i> dabaaljoogtee .
dabaylwac <i>m.l</i> Dhanka dabayshu ka timaaddo.	dabbaaljoogtyn <i>m.db ld</i> dabaaljoogtyn .
dabayood <i>m.l.u</i> Geed nagaar faala, leh caleemo yaryar iyo buruq dharka lagu dhaqdo.	dabbaaljoogto <i>m.db ld</i> dabaaljoogto .
dabayshad <i>m.f.l eeg</i> dabaysho. <i>ld</i> dabayshi .	dabbaalnimo <i>m.db</i> Dabbaal ahaansho.
dabayshi <i>m.l ld</i> dabayshad .	dabbaalo <i>f.mg3</i> (-aashay, -aalatay) <i>ld</i> dabaalo .
dabaysho <i>f.mg3</i> (-shaday, -shatay) 1. Dhanka dabayshu ka imanayso, aadid. 2. Xoolo lumid.	dabbaalsii <i>f.g2</i> (-iiyay, -iisay) <i>ld</i> dabaali .
dabbaabad <i>m.db</i> (-do, <i>m.ll-baad</i> , <i>m.db</i>) Baabuur qafilan xabbadda candiga ahi aanay karin oo lagu dagaallamo.	dabbaalsii <i>m.db ld</i> dabaalin .
dabbaal¹ <i>m.l</i> (-llo, <i>m.db</i>) 1. Nacas; axmaq. 2. <i>ld</i> dabbaalid .	dabbaan¹ <i>m.l</i> 1. Webi, durdur iwm meesha ugu biyo yar ee lugta looga gudbi karo. 2. <i>ld</i> dabbaanid .
dabbaal² <i>m.db ld</i> dabaal .	dabbaan² <i>m.db</i> Fallaar aan dhieg lahayn oo sida waranka u dhuubar; lama saaro mariid, waxaa loogu talaggayal in ay wax naafayso.
	dabbaan³ <i>f.g1</i> (-nay, -ntay) Webi, durdur iwm lug uga gudbid meesha ugu biyo yar.
	dabbaanid <i>m.f.db eeg</i> dabbaan ³ . <i>ld</i> dabbaan¹ (2).
	dabbaaq <i>f.g1</i> (-qay, -qday) <i>ld</i> dabbaq² .
	dabbaqid <i>m.db ld</i> dabqid .
	dabbar <i>m.db</i> (-ro, <i>m.l</i>) 1. Caro xad-dhaaf ah oo qofka is hanashada ka lumisa. 2. Dhagar, khayaano.
	dabbaraale <i>m.l</i> 1. Qof caro badan oo markuu xanaaqaan is hanan karin. 2. Qof dhagar badan.
	dabbi <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Arrin murugsan daawo u helid.
	dabbin <i>m.f.db eeg</i> dabbi. <i>ld</i> dabbis .
	dabbis <i>m.l ld</i> dabbin .
	dabbisan <i>f.mg4</i> (-snaa, -snayd) Wax daawo loo helay ahaansho.

dabbisasho *m.f.dh eeg dabbiso.*
dabbisnaan *m.f.dh eeg dabbisan.* *ld dabbis-naansho.*
dabbisnaansho *m.ll/dh ld dabbisnaan.*
dabbiso *f.g3 (-stay, -satay)* Arrin murugsan daawaysasho.
dabbojiye *m.l (-jayaal, m.ll/dh)* 1. Bisha lixaad ee sannad qorraxeedka. 2. D.-jayaal: laba xiddigood oo waaweyn oo cirka dhiniciisa koonfur ku yaal.
dabcad *m.dh (-do, m.l)* Caddad; wax la daabacay.
dabcan *fk.* Sida caadiga ah.
dabci¹ *m.l* Hab la dhaqanka dad ee qof leeyahay; baxaalli, abuur. *ld dabec* (1), *dabeecad* (1), *dabeeoco*, *dabiicad*.
dabci² *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld debci².*
dabcid *m.dh ld debcid.*
dabcin *m.dh ld debcin.*
dabdamsi *m.l* Ciidan qaabbilsan la dagaalanka dabka. *ld debdemis.*
dabdheer *m.dh* 1. Dabka lagu dagaallamo oo loogu talaggalay in uu meel fog wax ka dilo, wadajirkiisa. 2. Colka dabkaas sita. 3. Bundug dheer.
dabdhul *m.l (daaw.)* Cudur maqaarka ku dhaca oo u yeela baro yaryar oo biyo leh.
dabduug *m.l* Xilli roob shuux ahi ka da'o xeebaha gobollada koonfureed, taasoo ku beegan dhammaadka dabshidka.
dabeeb *m.dh* Hadal dood ah. *ld dabuub* (1).
dabeebad *m.l ld dabeebasho.*
dabeebasho *m.f.dh eeg dabeebo.* *ld dabeebad.*
dabeebo *f.mg3 (-btay, -batay)* U d.: Cid, hadal u jeedin.
dabeeec *m.l* 1. *ld dabci¹.* 2. Xiriir ka dhixeyya laba qof ama ka badan oo saaxib ah.
dabeecad *m.dh* 1. *ld dabci* (1). 2. Noolaha iyo ma noolaha Eebbe ku abuuray dunida guudkeeda oo dhan.
dabeecadxumaan *m.f.dh eeg dabecadxun.* *ld dabecadxumaansho, dabecadxumi, dabecadxumo.*
dabeecadxumaansho *m.ll/dh ld dabeecad-xumaan.*
dabeecadxumi *m.dh ld dabeecadxumaan.*
dabeecadxumo *m.dh ld dabeecadxumaan.*
dabeecadxun *f.mg4 (-umaa, -umayd)* Qof hab la dhaqan wanaagsan aan lahayn ahaansho.
dabeeeco *m.dh ld dabci¹.*
dabeer¹ *m.l ld dameer¹.*
dabeer² *m.dh ld dameer².*
dabeyl *m.dh (-lo, m.l) (daaw.)* Cudur dadku isu gudbiyo oo uu keeno fiirus kuna dhaca

maskaxda iyo xangullah. Fiirusku wuxu raaca saxarada qof fiiruska qaba, sidaa darteed cudurku wuxuu ku badanyahay meesha nadaafaddu ay ku yartahay, nooca dhicisooba ee cudurkaas waxa keliya oo jirrada cunaha iyo xiidmaha astaamuhuna waxay noqonayaan oo keliya caloosha oo qasanta ama durey sidiis; cudurka dabeysha oo aan curyaannimada gaarin wuxu leeyahay muruqyada oo adkaada gaar ahaan kuwa surka iyo dhabarka cudurka dabeysha oo curyaannimada wata waa ka tiro yaryahay midka aan sare ku soo sheegnay, noociisa sahlanna waxa la socda itaaldarro muruqyada ama curyaannimo. Cudurka dabeysha ee ku dhaca maskaxda waxa curyaama muruqyada neefsashada taas oo keeni karta dhiibaato neefsasho. *ld dabayl¹* (5).
dabeyl-kulul *m.dh (-lo ..., m.l) (jugr.)* Dabayl diiran oo qallalan oo ka dhacda dhinaca buurta ee duggaalka ah, waxaana aad loogu yaqaan waadiga buurta Albasta woqooyi, halkaas oo uu magacu ka soo askunmay.
dabgaab *m.l* 1. Hub meebl gaaban wax ka dila. 2. Ciidan haysta hubka noocaa ah.
dabid *m.f.dh eeg dab².* *ld dabniin.*
dabiib¹ *m.l* 1. *(-bbo, m.dh)* Qof yaqaan sida wax loo daaweyyo; dakhtar. 2. Dacarfal. 3. *ld dabiibid.*
dabiib² *f.g1 (-bay, -btay)* Cid daaweyn.
dabiibid *m.f.dh eeg dabiiib².* *ld dabiib¹* (3).
dabiicad *m.dh ld dabci¹.*
dabiici *m.l.kh* 1. D. ah: abuurista Eebbe wax ka soo jeeda. 2. D. ah: caadi.
dabin *m.l (-nno, m.dh)* Bir, siriq, god iwm oo loo dhigo naafleyda si loo qabto.
dabindhuud *m.l* Neef ugaar ah oo aan gelin dabinka loo dhigo.
dabinqool *m.l (-llo, m.dh)* 1. Siriqa xarigga la rabo in wax lagu qabto. 2. Shirqool.
dabis *m.l* 1. *ld tabis.* Cudur xoola ku dhaca oo calanaqsiga inay liqaan u diida. 2. Nooc ka mid ah deris kunnoolka caloosha dadka ku dhasha. 3. Nooc ka mid ah suuska timirta gala.
dabjoog *m.dh* Xawaayaanka marabbida ah iyo xoolaha la dhaqdo.
dable *m.l (-layaal, m.ll/dh)* Askari aan derajo lahayn.
dabley *m.dh* Dad hub haysta.
dabnaan *m.f.dh eeg daban.* *ld dabnaansho.*
dabnaansho *m.ll/dh ld dabnaan.*
dabnaareed *m.l (di.)* Dab cadaabeed.
dabniin *m.dh ld dabid.*

- dabo¹** *m.dh (-ooyin, m.l)* 1. Xubin dhuuban, dheer, laalaadda oo lafdhabarta ku dhammaato. 2. Meesha ay nafleyda ka saxarooto; futu. 3. Sal. 4. Gadaal. 5. Dabadeed: kaddib.
- dabo²** *f.g3 (-btay, -batay)* 1. Ugaar, kalluun iwm dabin ku qabasho. 2. Timo tidcasho.
- dabool¹** *m.l (-llo, m.dh)* 1. Qalab afka laga saaro weelasha si aysan wax ugu dhicin. 2. *ld daboolid*.
- dabool²** *m.dh* Gudin weyn.
- dabool³** *f.g1 (-oolay, -ooshay)* 1. Weel iwm si ayan wax ugu dhicin afka wax ka saarid. 2. Wax muuqaalkooda qarin. Tus. “Daruur baa cirkha dabooshay”.
- daboolan¹** *f.mg1 (-lmay, -lantay)* 1. Weel iwm wax la daboolay noqosho. 2. Wax muuqaalkooda wax kale qariyey noqosho.
- daboolan²** *f.mg4 (-lnaa, -lnayd)* 1. Wax la daboolay ahaansho (weel iwm.) 2. Wax muuqaalkooda wax kale qariyey ahaansho.
- dabooke** *m.l* Cudur candhada geela ku dhaca oo ibaha xira. *ld dabooke, ibadabooke, ibadaboolo.*
- daboolid** *m.f.dh eeg dabool².*
- daboolmid** *m.f.dh eeg daboolan¹.*
- daboolnaan** *m.f.dh eeg daboolan². ld daboolnaansho.*
- daboolnaansho** *m.l/dh ld daboolnaan.*
- daboolo** *m.dh ld dabooke.*
- dabqaad** *m.l (-dyo, m.dh)* Qalab yar oo sida badan dhagax jilicsan ama dhooboo ka samayan oo fooxa lagu shito.
- dabqabad** *m.l* Birqabad.
- dabqid** *m.f.dh eeg dabaq². ld dabbaqid.*
- dabraac¹** *m.l 1. D. ah: qof aan hanti lahayn oo qaraabiisa, saaxiibadiisa iwm hadba mid la cunteeyya. 2. ld dabraacid.*
- dabraac²** *m.dh.u* Cayayaan baallalley ah, waqtiyada roobka la arko oo ilayska ku soo yaaca; hawtal-hamag.
- dabraac³** *f.mg1 (-cay, -cday)* Soo d.: qof meel allabari iwm ka jiraan cunto u raadsasho.
- dabraacid** *m.f.dh eeg dabraac³. ld dabraac¹ (2).*
- dabradduul** *m.l* Duullaan rogaalcelis ah oo cid dhowaan la dhacay lagu sameeyo.
- dabramid** *m.f.dh eeg dabran.*
- dabran¹** *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Wax dabar ku xirmay noqosho (nafley).
- dabran²** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax la dabray ahaansho (nafley).
- dabranaan** *m.f.dh eeg dabran². ld dabranansho.*
- dabranaanansho** *m.l/dh eeg dabranow. ld dabranaan.*
- dabranow** *f.mg3 (-naaday, -naatay)* Wax si joogto ah u dabran noqosho.
- dabrasho** *m.f.dh eeg dabro².*
- dabrayn** *m.f.dh eeg dabree.*
- dabree** *f.mg2 (-reeyay, -raysay)* Ku d.: cid hore loogu duulay ku rogaal celin.
- dabrid¹** *m.l (-dyo, m.dh)* Tababbar ciidamada la siyo oo lagu baro habka xabbado rididda. *ld debrid.*
- dabrid²** *m.f.dh eeg dabar².*
- dabrin** *m.dh (-imo, m.l)* Qoobka iyo kubka meesha ay iska galaan; dhaad.
- dabro¹** *m.dh* 1. Geed nagaar dhulka ku faalada, laamo dhuudhuuban oo jilicsan leh, xooluhu daaqaan oo dooxooyinka ka baxa. 2. (*-ooyin, m.l*) Weerar rogaal celis ah.
- dabro²** *f.g3 (-raday, -ratay)* Awr iwm dabar ku xirasho.
- dabsaar** *m.l (-rro, m.dh)* 1. Sabuulka isagoo aan bislaan oo weli curdan ah beerta lagu gooyo, ka dibna inta god lagu guro la dabo. 2. Weel kasta oo dab la saaro.
- dabshid** *m.l* Dabbaaldeg lagu maamuuso dhammaadka sanad qorraxeedka soomaaliyeed oo ku aaddan toddobaadka u dambeeya bisha Luulyo, laguna xuso ciyaaro kala duwan iyo dab la shido.
- dabsii** *f.lg2 (-iiyay, -iisay)* Ilmo xoolaad, yar, aan hooyo layahn, neef kale nuujin.
- dabsiin** *m.f.dh eeg dabsii.*
- dabsoon** *m.l (daaw)* Daawo loo isticmaali jiray daweynta baraska ama juudaanka.
- dabtuur** *m.l 1. ld dabshid.* 2. Cayaar carruurtu cayaarto. 3. *ld dabrid.*
- dabuub** *m.dh (-bo, m.l)* 1. *ld dabeeb.* 2. Meel hoobad ah.
- dabuubad** *m.l ld dabuubasho.*
- dabuubasho** *m.dh eeg dabuubo. ld dabuubad.*
- dabuubo** *f.mg3 (-btay, -batay)* 1. *ld dabeebo.* 2. Meel hoobad ah ka daaddigid.
- dabuuq** *m.l* D. ah: xarig dun laga sameeyo oo fardaha lagu jareeyo.
- dabweyn** *m.dh* 1. Hub culus oo lagu dagaalamo. 2. Col hub culus ku dagaalamo. *ld debweyn.*
- dabxid** *m.dh ld daabaxid.*
- dabyar** *m.dh ld danyar¹.*
- dac** *m.dh.u* Biyo wasakh ah oo ku hara kaalinka ay xooluhu ka cabbaan.
- dacaayad** *m.dh ld dicaayad.*
- dacaayaddee** *f.g2 (-deeyay,-deysay)* *ld dicaayaddee.*
- dacaayadeyn** *m.dh ld dicaayadeyn.*
- dacaayo** *m.dh ld dicaayad.*
- dacal¹** *m.l (-llo, m.dh)* Daraf, dhinac, cirif.

dacal² *m.dh* (-lo, *m.l*) Summad xoolaha loo yeelo oo dhegta dhinaceeda hoose la jeexo.

dacalmadow *m.l* Qori qaar ka mid ahi gubtay.

dacar¹ *m.l* Dhismo weyn oo dusha ka dedan dhinacyadana ka furan oo laga dhiso qabuuraha wadaaddada waaweyn oo marka la siyaaranayo dadku harsado.

dacar² *m.dh* 1. Geed yar oo jaadad badan ah oo leh caleemo hilib leh oo dhinacyada qodxo ku leh, iyo laan dheer (baaldacar) oo baarkiisa dhabaq ka samaysmo; caleemaha, dhacaan aad u xaraar oo laysku daweeyo baa laga lisaa; sibir. 2. Dhacaan xaraar oo cawl ah ama cagaar, oo inta beerka ka yimaada, beerkutaasha ku urur; xammeeti. 3. Wixii quash ah oo caloosha ku jira oo layska dacarfaalo; qaras.

dacarayn *m.f.dh* *eeg* dacaree.

dacaraysan *f.mg⁴* (-snaa, -snayd) Qof dacar haysa ahaansho.

dacaraysnaan *m.f.dh* *eeg* dacaraysan. *ld* *dacaraysnaansho*.

dacaraysnaansho *m.l/dh ld* *dacaraysnaan*.

dacarbox¹ *m.l* Bixidda caloosha qaras ku jirta ay ka baxdo.

dacarbox² *f.mg1* (-xay, -xday; -bixi) Calool ama xiidmo qaras ku jirtay, ka bixid.

dacarbixi *f.g2* (-iyay, -isay) Calool ama xiidmo, qaras ku jirtay ka saarid.

dacarbixid *m.f.dh* *eeg* *dacarbox²*.

dacarbixin *m.f.dh* *eeg* *dacarbox²*.

dacardhiig *m.l* Dabadiig.

dacaree *f/g/mg²* (-reeyay, -raysay) 1. (*f.g*) Wax dhadhan qaraar u yeelid. 2. (*f.mg*) U d.: cid, wax awood iyo xoog ugu diidid.

dacarfaal¹ *m.l* Qaadasada dawo iwm si ay caloosha qarasta ku jirto uga saarant; qarasfaal. *ld* *dacarfaalid*.

dacarfaal² *f.g1* (-aalay, -aashay) Caloosha si qaras ku jirto looga saaro, daawo iwm qaadasho. *ld* *dacarfaal²*.

dacarfaalid *m.f.dh* *eeg* *dacarfaal²*. *ld* *dacarfaal¹*, *dacarfal¹*, *dacarfalid*.

dacarfal¹ *m.l ld* *dacarfaalid*.

dacarfal² *f.g1* (-alay, -ashay) *ld* *dacarfaal²*.

dacarfalid *m.dh ld* *dacarfaalid*.

dacaroo *f.mg3* (-ooday, -ootay) Wax dacar hayso noqoshoo (cid).

dacarood *m.f.l* *eeg* dacaroo.

dacas¹ *m.l* (-syo, *m.dh*) 1. Kabo jilicsan, badanaa guriga lagu joogo oo balaastiig ka sameyan. 2. Diif; rafaad; dhibaato.

dacas² *f/g/mg1* (-say, -stay) 1. (*f.g*) Cid kabos ah la dhicid. 2. (*f.mg*) Baabuur quwadjabid.

dacati¹ *m.l ld* **tacaddi¹**.

dacati² *f.mg1/2* (-iyay, -iday/-isay) *ld* *tacaddi²*.

dacatin *m.dh* *eeg* tacaddiyid.

daciyyid *m.dh ld* **tacaddiyid**.

dacawamadow *m.dh* Nooc dawacada ka mid ah, midab ciiro ah leh, oo caws ku nool ah. *ld* **dawacamadow**.

dacawo *m.dh ld* **dawaco**.

dacay¹ *m.l* Xarig yar oo xoolaha qalka ama faruurtu hoose looga xiro si loo xukumo.

dacay² *m.dh* Faruurtu hoose ee xoolaha.

dacay³ *f.g1* (-yay, -yday; -yi) Neef, si loo xukumo, qalka hoose xarig kaga xirid. *ld* **dacayee**.

dacayan *f.mg4* (-ynaa, -ynayd) Neef, wax la dacayey ahaansho. *ld* **dacayeysan**.

dacayasho *m.f.dh* *eeg* dacayo. *ld* **dacayeysasho**.

dacayayn *m.dh ld* **dacayid**.

dacayee *f.g2* (-yeeyay, -yeysay) *ld* **dacay³**.

dacayeysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) *ld* **dacayan**.

dacayeysasho *m.dh ld* **dacayasho**.

dacayeysnaan *m.dh ld* **dacaynaan**.

dacayeysnaansho *m.l/dh ld* **dacaynaan**.

dacayeyso *f.g3* (-stay, -satay) *ld* **dacayo**.

dacayid *m.f.dh* *eeg* *dacay³*. *ld* **dacayayn**.

dacayn *m.f.dh* *eeg* *dacee*.

dacaynaan *m.f.dh* *eeg* *dacayan*. *ld* *dacayeysnaan*, *dacayeysnaansho*, *dacaynaansho*.

dacaynaansho *m.l/dh ld* **dacaynaan**.

dacayo *f.g3* (-yaday, -yatay) Neef, dacay ku xirasho (qof). *ld* **dacayeysan**.

dacdarrayn *m.f.dh* *eeg* *dacdarray*.

dacdarraysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Wax dacdarro hayso ahaansho.

dacdarraysnaan *m.f.dh* *eeg* *dacdarraysnaan*. *ld* *dacdarraysnaansho*.

dacdarraysnaansho *m.l/dh ld* **dacdarraysnaan**.

dacdabee *f.g2* (-reeyay, -raysay) Wax dacdarro badid.

dacdarro *m.dh* Dhibaato badan oo ay nafley nolosha kala kulanto.

dacdarroobid *m.f.dh* *eeg* *dacdarrow*.

dacdarrow *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Wax dacdarro la kulmay noqoshoo.

dacee *f.g2* (-ceeyay, -caysay) Wax dac ku wasakheyen.

dacgab¹ *m.l* Waayidda tabar loo waayo wax la qaban lahaa. *ld* **dacgabid**.

dacgab² *f.mg1* (-bay, -btay) Wax la qaban lahaa tabar u waayid.

dacgabid *m.f.dh* *eeg* *dacgab²*. *ld* **dacgab¹**.

daciif¹ *m.l ld* **lacifi¹**.

daciif² *f.mg1* (-fay, -ftay) *ld* **lacifi²**.

---

daciifad <i>m.db ld laciifad</i>	qabasho. 2. Si dhaqso leh hawl u qabasho. <i>ld dedaal</i> ² .
daciifi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld laciifi</i> .	dadaalid <i>m.f.db eeg dadaalid</i> . <i>ld dedaalid</i> .
daciifid <i>m.db ld laciifid</i> .	dadab ¹ <i>m.l (-byo, m.dh)</i> 1. <i>ld dedeb</i> . Si wax loo dhigo oo in yar ka leexsan jahadiisii hore, gudub. babac. 2. Si goynaysa jahada toosan ee ay wax u yaallaan. 3. D. ah: ilmo aan wel la gardaadin. 4. <i>ld dadbid</i> .
daciifin <i>m.db ld laciifin</i> .	dadab ² <i>m.db (-bo, m.l)</i> 1. Ardaa quruxsan oo ay cid u dhisto nin gabar ka doonaya. 2. Rarada la saaro aqalka miyiga.
daciifis <i>m.l ld laciifin</i> .	dadab ³ <i>f.g1 (-dbay, -dabtay; -dbi)</i> Wax si goynaysa jahada toosan ee uu u yaal u dhigid.
daciifsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> <i>ld laciifsan</i> .	dadabdigh ¹ <i>m.l ld dadabgal</i> ¹ .
daciifsanan <i>m.db ld laciifsanan</i> .	dadabdigh ² <i>f.mg1 (-gay, -gtay)</i> <i>ld dadabgal</i> ² .
daciifsanansho <i>m.ll/db ld laciifsanan</i> .	dadabdighid <i>m.db ld dadabgelid</i> .
dacjoog <i>m.l.kh</i> D. ah: neef xoolo ah oo aan sabada ceelka dhafin.	dadabgal ¹ <i>m.l (-llo, m.l)</i> 1. <i>ld dadabdhig</i> 1. Doonidda gabar reerkooda laga doono iyadoo si xushmad leh loo weyddiisanayo. 2. <i>ld dadabgelid</i> .
dacluuus ¹ <i>m.l</i> 1. Faqri. 2. <i>ld dacluuusid</i> .	dadabgal ² <i>f.mg1 (-alay, -ashay; -geli)</i> U d.: Reer gabadh si xushmad leh u weydiisasho. <i>ld dadabdigh²</i> .
dacluuus ² <i>f.mg1 (-say, -stay)</i> Faqri noqoshoo (qof).	dadabgelid <i>m.f.db eeg dadabgal</i> ² . <i>ld dadabdighid</i> , <i>dadabgal</i> ¹ (2).
dacluuusid <i>m.f.db eeg dacluuus²</i> . <i>ld dacluuus¹</i> (2).	dadabhambaar <i>m.l ld dadabxambaar</i> ¹ .
dacmad <i>m.db</i> Dhadhan.	dadabsad <i>m.l ld dadabsasho</i> .
dacwad <i>m.db (-do, m.l)</i> Dood garnaqsi iyo eedeyn leh oo laba qof ama ka badan dhixmarta. <i>ld dacwi¹</i> , <i>dacwo</i> .	dadabsasho <i>m.f.db eeg dadabso</i> . <i>ld dadabsad</i> , <i>dadabsi</i> .
dacwashuur ¹ <i>m.l ld daacaqurun¹</i> .	dadabsi <i>m.l ld dadabsasho</i> .
dacwashuur ² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> <i>ld daacaqurun²</i> .	dadabso <i>f.g/mg3 (-saday, -satay)</i> 1. (<i>f.g</i>) Wax dhib leh si gardarro ah faraha ula gelid. 2. (<i>f.g</i>) Cid gardarro ku sameyn. 3. (<i>f.mg</i>) Ilmo, si dadab ah u xambaarasho.
dacwashuirid <i>m.db ld daacaqurmida</i> .	dadabxambaar ¹ <i>m.l</i> Si gudub ah oo ilmo aan la gardaadin loo xambaaro. <i>ld dadabhamaar</i> .
dacwee <i>f.g2 (-weeyay, -weysay)</i> Cid dacwo ku oogid.	dadabxambaar ² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Ilmo aan la gardaadin si gudub ah u xambaarid.
dacweyn <i>m.f.db eeg dacwee</i> .	dadabxambaarasho <i>m.db ld dadabxambaarsasho</i> .
dacwi ¹ <i>m.l ld dacwad</i> .	dadabxambaaris <i>m.f.db eeg dadabxambaar</i> ² .
dacwi ² <i>f.mg1/2 (-iyay, -iday/-isay; -iyi)</i> La d.: dacwo jeedin.	dadabxambaaro <i>f.mg3 (-rtay, -ratay)</i> <i>ld dadabxambaar</i> .
dacwin <i>m.db ld dacwiyid</i> .	dadabxambaarsasho <i>m.f.db eeg dadabxambaarsasho</i> .
dacwiyid <i>m.db eeg dacwi²</i> . <i>ld dacwin</i> .	dadabxambaarid <i>m.f.db eeg dadabxambaar</i> ² .
dacwo <i>m.db ld dacwad</i> .	dadabxambaaro <i>f.mg3 (-rtay, -ratay)</i> <i>ld dadabxambaar</i> .
dacwoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> U d.: dacwo sameyn.	dadabxambaarsasho <i>m.f.db eeg dadabxambaarsasho</i> .
dacwood <i>m.f.l eeg dacwoo</i> .	dadabxambaaris <i>m.f.db eeg dadabxambaaris</i> .
dacyaal <i>m.l (-llo, m.db)</i> Qori, dhagax iwm oo muddo badan ceel agtiisa yiil.	dadabxambaaro <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Ilmo aan la gardaadin si gudub ah u xambaarasho.
dad <i>m.l (-dyow, m.l)</i> Naaley waxa Eebbe abuu ray ugu sarreysa, dhogor lahayn oo garaadkeeda hadal ku cabbiri karta.	dadabxambaar <i>m.l ld dadabxambaar</i> .
dadj ¹ <i>m.l ld ded¹</i> (1).	dadabxambaar ¹ <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Ilmo aan la gardaadin si gudub ah u xambaarid.
dadj ² <i>f.g1 (-day, -dday)</i> <i>ld ded²</i> .	dadabxambaar ² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Ilmo aan la gardaadin si gudub ah u xambaarid.
dadaabee <i>f.g2 (-beeyay, -beysay)</i> Neef geel ah jilbaha korkooda ka xirid.	dadabxambaarasho <i>m.db ld dadabxambaarasho</i> .
dadaabeyn <i>m.f.db eeg dadaabee</i> .	dadabxambaaris <i>m.f.db eeg dadabxambaaris</i> .
dadaabeysad <i>m.l ld dadaabeysasho</i> .	dadabxambaaro <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Ilmo aan la gardaadin si gudub ah u xambaarasho.
dadaabeysasho <i>m.f.db eeg dadaabeysoso</i> . <i>ld dadaabaysad, dadaabeysi</i> .	ld dadabxambaaro.
dadaabeysi <i>m.l ld dadaabeysasho</i> .	dadan ¹ <i>m.db ld dedan¹</i> .
dadaabeysyo <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> Awr jilbaha korkooda ka xirid.	dadan ² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> <i>ld dedan²</i> .
dadaal ¹ <i>m.l</i> 1. Wax qabad isxilqaamid iyo isku taxallujin leh. 2. Si dhaqso ah oo hawl loo qabto. <i>ld dedaal</i> ¹ .	dadan ³ <i>f.mg4 (-dnaa, -dnayd)</i> <i>ld dedan³</i> .
dadaal ² <i>f.mg1 (-aalay, -aashay)</i> 1. Si isxilqaamid iyo isku taxallujin leh hawl u	

dadban *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax la dadbay ahaansho.

dadbanaan *m.f.dh eeg* dadban. *ld* dadbanaansho.

dadbanaansho *m.lldh ld* dadbanaan.

dadbid *m.f.dh eeg* dadab³. *ld* dadab¹ (4).

dadcun *m.l.kh (-nno, m.dh)* 1. D. ah: awr dadka qaniina. 2. D. ah: nafleyda inteeda hilibka dadka quidan karta.

daddaab *m.l (-bbo, m.dh)* 1. Qalab farraaro leh oo malabka lagu soo bixiyo. 2. Sidde loo sameeyo weelasha gadawga leh.

daddaabbe *m.l (-bayaal, m.lldh)* 1. Xarig si isweydar ah lug iyo jeeni loogu xiro geela; weydaar. 2. Xarig la iskula xiro qoorta iyo xabadka faraska si uusan aad ugu ordin. 3. Hangool.

daddaabbee *f.g2 (-beeyay, -beysay)* Xoolo, daddaabe ku xirid.

daddaabeyn *m.f.dh eeg* daddaabbee.

daddaabeysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax la daddaabeyaya ahaansho (xoolo).

daddaabeysnsan *m.f.dh eeg* daddaabeysan. *ld* daddabeynsaansho.

daddaabeynsaansho *m.lldh ld* daddaabeynsaan.

daddaami *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld* dandaami.

daddaamin *m.dh ld* dandaamin.

daddaansad *m.l ld* dandaansasho.

daddaansasho *m.dh ld* dandaansasho.

daddaansasho *m.f.dh egg* daddaanso. *ld* daddaansad, dandaansad, dandaansasho.

daddaanso *f.g3 (-saday, -satay)* *ld* dandaanso.

daddan *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Qof fudud oo aan degganayn ahaansho. 2. Ku d.: Qof, wax ku mamay ahaansho. *ld* deddan.

daddanaan *m.f.dh eeg* daddan. *ld* daddanaansho, deddanaan, deddanaansho.

daddanaansho *m.lldh ld* daddanaan.

daddil *m.l (-llo, m.dh)* Xawaanka inta dadka kula dagaalanta herdida, durdurada, xaraatida.

daddo *m.dh ld* deddo.

daddoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* *ld* deddoo.

daddoobid *m.dh ld* deddoobid.

daddood *m.l ld* deddood.

daddow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* *ld* deddow.

dadduuc *f.g1 (-cay, -cday)* Ku d.: wax culus si khasab ah ku wadid.

dadduucid *m.f.dh eeg* dadduuc.

dädid *m.dh ld* dedid.

dadlaq *m.l.kh ld* dadliq.

dadliq *m.l.kh* D. ah: meel biyo badan oo dadka aan dabbaasha aqoon ku haftaan. *ld* dadlaq.

dadmid *m.dh ld* dedmid.

dadnaan *m.dh ld* dednaan.

dadnaansho *m.lldh ld* dednaan.

dadnimo *m.dh* Dad ahaansho.

dadoobid *m.f.dh eeg* dadow.

dadow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Dad noqosho.

dadqaad *m.l (-dyo/-ddo, m.dh)* D. ah: libaax ama waraabe halis ah oo hilibka dadka ku nool.

dadqaadnimo *m.dh* Dadqaad ahaansho.

dadqal *m.l (-llo, m.dh)* Nin hilibka dadka cuna.

dadqalad *m.l* Dadqalnimo.

dadqaladnimo *m.dh ld* dadqalnimo.

dadqalatanimo *m.dh* Dadqalato ahaansho.

dadqalato *m.dh* 1. Naag dadka qalata oo hilibkiisa cunta. 2. (*m.u*) Koox dad ah oo hilibka dadka cunta.

dadqalnimo *m.dh* Dadqal ahaansho. *ld* dadqaladnimo.

dadweyne *m.l* Ummad inteeda la xukumo ee aan maamulka siyasiga wax ka hayn.

dadyahan *m.l (-nno, m.dh)* Nafley dadka qalata oo hilibkiisa cunta.

daf¹ *m.l (-faf, m.l)* (*muus.*) Durbaan yar oo shulushyo bir ah leh.

daf² *m.dh.sh.r* Cod tilmaama socod ama dhawaaq kedis ah.

daf³ *f.g1 (-fay, -ftay)* Ka d.: wax si kedis ah u dhufsasho.

dafaar *m.l* Qof sabool ah.

dafac *m.l* Cudur halis ah, sangoror leh oo fardaha ku dhaca. *ld* darfac, dirfac.

dafcad *m.dh (-do, m.l)* Koox dad oo hawl wada billaabay ama wada dhammeeeyay.

dafdaf *m.dh* Fal aan deggenaan lahayn ee qof ku kaco.

dafdaflynn *m.f.dh eeg* dafdaflynn.

dafdafle *m.l (-layaal, m.lldh)* Qof dafdaf badan; meelo galgal badan.

dafdaflee *f.mg2 (-leeyay, -laysay)* Dafdaf samayn.

dafdid *m.f.dh eeg* daf³.

dafir¹ *m.l* Diididda run la ogyahay. *ld* dafirid.

dafir² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Run la ogyahay diidid.

dafiraad *m.dh ld* dafirid.

dafirid *m.f.dh eeg* dafir². *ld* dafir¹, dafiraad.

dafo *m.dh (-ooyin, m.l)* Nooc haadda hilib cunka ka mid ah, dheereysa oo si dhaqso leh bahallada yaryar ama hilibka u dhufsata;

so'laduul; huunfey. <i>ld dafto, dhifato, dhufato.</i>	dagaallan² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> La d.: cid dagaal kula kicid.
dafraan <i>m.l.kh ld dafshaan.</i>	dagaaltooleed <i>m.l</i> Dagaal dhex mara dad qaraabo ah; dagaalsokeeye.
dafshaan <i>m.l.kh</i> Qof dhibaato dhaqaale hayso. <i>ld dafraan, tafshaan.</i>	dagaalyahan <i>m.l (-nno, m.dh)</i> Qof geesi ah oo tabaha iyo xeeladaha dagaalka yaqaan.
daftar <i>m.l (-rro, m.dh)</i> Buug wax lagu qorto.	dagaalyahnimo <i>m.dh</i> Dagaalyahan ahaansho (qof).
dafto <i>m.dh ld dafo.</i>	dagaggoo <i>f.mg2 (-gooyay, -goysay)</i> Ka d.: xoolo dago ka bixin.
da'fur¹ <i>m.l</i> 1. Ratigu marka u qooqbaxo. 2. <i>ld da'furid.</i> Ka baabi'idda qooqu ka baaba'o awr.	dagaggioyn <i>m.f.dh eeg</i> dagaggoo. <i>ld dagaggoys (3).</i>
da'fur² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> Qooq ka bi'id (awr).	dagaggoys <i>m.l</i> 1. D. ah: ari dago ku waajibtay. 2. D. ah: neef dago ahaan loo bixiyey. 3. <i>ld dagaggoyn.</i>
da'furid <i>m.f.dh eeg da'fur².</i> <i>ld da'fur¹ (2).</i>	dagan¹ <i>f.mg1 (-gmay, -gantay; -gmi)</i> 1. Wax aan foojignayn noqosho (nafley). 2. Wax dayacan noqosho (alaab, xoolo iwm).
dag <i>f.g1 (-gay, -gtay)</i> Cid dhibaato aysan filayn gaarsiin ama ka dhaadhicin wax aan jirin; dhagrid; khatalid.	dagan² <i>f.mg4 (-gnaa, -gnayd)</i> 1. Wax aan foojignayn ahaansho (nafley). 2. Wax dayacan ahaansho (alaab, xoolo iwm).
dagaag¹ <i>m.l</i> 1. Qof ama dad ka dalaabay degaankoodii cayrnimo awgeed. 2. <i>ld dagaagid.</i>	daganduu¹ <i>m.l ld daganduugid.</i>
dagaag² <i>f.mg1 (-gay, -gtay)</i> Cayrnimo awgeed la dalaabid (qof).	daganduu² <i>f.g1 (-gay, -gtay)</i> 1. Wax qarin. 2. Wax baabi in.
dagaagid <i>m.f.dh eeg dagaag².</i> <i>ld dagaag¹ (2).</i>	daganduug¹ <i>m.f.dh eeg</i> daganduug ² . <i>ld daganduug¹.</i>
dagaagnimo <i>m.dh</i> Dagaag ahaansho (qof).	agarasoon <i>m.l ld daqarasoon.</i>
dagaal¹ <i>m.l (-llo, m.dh)</i> 1. Iska horimaad af ama addin ah, waxyello lays gaarsiyo oo dhemxara laba qof ama ka badan. 2. <i>ld dagaalid.</i>	dagasho <i>m.f.dh eeg dago².</i>
dagaal² <i>f.g/mg1 (-aalay, -aashay)</i> D./la d.: laba qof ama ka badan waxyello af ama addin ah isgaarsiin.	dagati <i>m.dh.kh</i> Wax dayacan.
dagaal-aqoon <i>m.dh</i> Xeelad.	dagid <i>m.f.dh eeg dag.</i> <i>ld dagniin.</i>
dagaalgal <i>m.l (-llo, m.dh)</i> 1. Heer korriimo oo marka wiilashu gaaraan dagaalka ka qayb qaadan karaan. 2. D. ah: wiil gaaray da'dii uu dagaal kaga qayb qaadan lahaa. 3. Hab dagaal looga qayb qaato.	dagiigaxasho <i>m.dh ld digiigasho.</i>
dagaalgeli <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Ciidan dagaallamaya hoggaamin (qof).	dagiigiz <i>m.l ld digiigiz.</i>
dagaalgelin <i>m.f.dh eeg</i> dagaalgeli. <i>ld dagaalgelis.</i>	dagiigoxo <i>f.mg3 (-xday, -xatay)</i> <i>ld digiigoxo.</i>
dagaalgelis <i>m.l ld dagaalgelin.</i>	dagmid <i>m.f.dh eeg</i> dagan ¹ .
dagaalid <i>m.f.dh eeg</i> dagaal ² . <i>ld dagaal¹ (2).</i>	dagnaan <i>m.f.dh eeg</i> dagan ² . <i>ld dagnaansho.</i>
dagaaljecel <i>f.mg4 (-claa, -clayd)</i> Qof shiddoole ah ahaansho.	dagnaansho <i>m.l/dh ld dagnaan.</i>
dagaaljeelaan <i>m.f.dh eeg</i> dagaaljecel. <i>ld dagaaljeelaansho.</i>	dagniin <i>m.dh ld dagid.</i>
dagaaljeelaansho <i>m.l/dh ld dagaaljeelaan.</i>	dago¹ <i>m.dh</i> 1. Bilaha dayaxa ee muslinka tirsado tan ugu horreysa. 2. Sadaqo sharciga Islaamku ku waajibiyey hantida qofka muslim ah sannadkiiba mar. 3. D. ah: neef ari ah oo sadaqadaas loo bixiyo.
dagaaljooji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Dirir joojin.	dago² <i>f.mg3 (-gtay, -gatay)</i> 1. U d.: wax, cid u dayacmid. 2. Ku d.: ku dagmid, ku khatalmid; sigasho; baylahoobid.
dagaaljoojin <i>m.f.dh eeg</i> dagaaljooji. <i>ld dagaaljoojis.</i>	daguug <i>f.g1 (-gay, -gtay)</i> 1. Ceel, god iwm aasid. 2. Wax baabbi in.
dagaaljoojis <i>m.l ld dagaaljoojin.</i>	daguugan <i>f.mg1 (-gmay, -gantay; -gmi)</i> Wax la daguugay noqosho.
dagaallamid <i>m.f.dh eeg</i> dagaallan ² . <i>ld dagaallan¹.</i>	daguugid <i>m.f.dh eeg</i> daguug.
dagaallan¹ <i>m.l ld dagaallamid.</i>	daguugmid <i>m.f.dh eeg</i> daguugan.

dahaar¹ *m.l (-rro, m.db)* Dhawraarin maqaar; maro, warqad adag iwm ka samaysan, wax dusha uga dhegsan.

dahaar² *f.g1 (-ray, -rtay)* Dhawraarin maqaar; maro, warqad adag iwm ka samaysan, wax dusha uga dhejin.

dahaaran *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Wax la dahaar ahaansho.

dahaarid *m.f.db eeg* dahaar².

dahaarnaan *m.f.db eeg* dahaar. *ld* **dahaarnaansho**

dahaarnansho *m.ll/db ld* **dahaarnaan**.

dahab *m.l* Macdan qaali ah, midab cawlan leh, dhalaasha, aan daxalaysan oo waxyabaha la isku qurxiyo laga samysto.

dahabee *f.g2 (-beeyay, -beysay)* Wax dahab ku dheehid.

dahabeyn *m.f.db eeg* dahabee.

dahabi *m.l.kh* D. ah: wax midab dahab leh.

dahabo *m.db* Shimbir yar garbaha, ka madow, baalashana midab dahabi ah ku leh; caddadhuuni.

dahan *f.mg4 (-hnaa, -hnayd)* *ld* **dihin**.

dahar *m.l* (**dahar**, *m.db*) 1. Geed weyn oo harac ah. 2. Dhisimo hoos leh, qabriyada laga ag dhiso oo Quraanka lagu akhriyo.

dashasho *m.db ld* **dihasho**.

dahid *m.f.db eeg* dah.

dahnnaan *m.db ld* **dihnaan**.

dahnnaansho *m.ll/db ld* **dihnaan**.

daho *f.mg3 (-hday, -hatay)* *ld* diho.

dahsoomid *m.f.db eeg* dahsoon¹.

dahsoon¹ *f.mg1 (-oomay, -oontay; -oomi)* Wax qarsoon noqosho.

dahsoon² *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax qarsoon ahaansho.

dahsoonaan *m.f.db eeg* dahsoon². *ld* **dahsoonaansho**.

dahsoonaansho *m.ll/db ld* **dahsoonaan**.

dakaamid *m.f.db eeg* dakaan². *ld* **dakaamo** (2), dakaan¹ (2).

dakaamo *m.db* 1. Daal badan oo ku yimaadda gammaanka iyo awrta marka ay socod dheer galaan. 2. *ld* **dakaamid**.

dakaan¹ *m.l* 1. D. ah: gammaan ama awr aad u daalay. 2. *ld* **dakaamid**.

dakaan² *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Gammaanama awr aad u daalid.

dakanaduug¹ *m.l* Baabi'inta la baabi'iyo godob dad u dhexeysey. *ld* **dakanaduugid**.

dakanaduug² *f.g1 (-gay, -gtay)* Godob dad u dhexaysay baabbi'in.

dakanaduugid *m.f.db eeg* dakanaduug². *ld* **dakanaaduuug¹**.

dakane *m.l ld* **dakano**.

dakano *m.db (-ooyin, m.)* Godob, utun, dhagar. *ld* **dakane**.

dakar *m.l (-rro, m.db)* Xubinta taranka ee ragga; gus.

dakayn *m.f.db eeg* dakee.

dakee *f.mg2 (-keeyay, -kaysay)* 1. Sariir, kursi iwm ku dul raaxaysasho. 2. Biyo ku dul maraabayn (markab ama doon).

dakhaakhul¹ *m.l* Qof gabow dartiis, isku daran noqday. *ld* **laclac¹**.

dakhaakhul² *f.mg1 (-ulay, -ushay)* Qof gabow dartiis erayada uu sheegayo aan la garan karin. *ld* **laclac²**.

dakhaakhulid *m.f.db eeg* dakhaakhul². *ld* **laclacid**.

dakhal *m.l (-llo, m.db)* 1. Tiir dheer oo qori ah ama bir ah oo doonyaha iyo maraakiibta dhexdooda laga taago oo faraanka iyo shiraaca celiya. 2. Qar hoos u dheer.

dakhar¹ *m.l ld* **daqar¹**.

dakhar² *f.g1 (-khray, -khartay)* *ld* **daqar²**.

dakhli *m.l* Hanti cid ka soo gasha shaqo ama ganacsii.

dakhramid *m.db ld* **daqramid**.

dakhran¹ *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* *ld* **daqrani**.

dakhran² *f.mg4 (-naa, -nayd)* *ld* **daqrani**.

dakhranaan *m.db ld* **daqranaan**.

dakhranaansho *m.ll/db ld* **daqranaan**.

dakhrid *m.db ld* **daqrnid**.

dal¹ *m.l (-lal, m.)* Dhul soohdin loo yaqaan leh oo la degganyayah; waddan.

dal² *f.g1 (-alay, -ashay)* Harag rogob ka gurid.

dala¹ *m.l ld* **dhamma¹**.

dala² *f.mg1 (-l'ay, -la'day; -l'i)* *ld* **dhamma²**.

dalaabid *m.db* 1. *ld* **dalow** 1. Dal qalaad iska aadid. 2. *eeg* **dalaaw²**.

dalaad *m.db (-dyo, m.db)* Dhul bannaan oo aan dhir waaweyn lahayn.

dalaadala *fk* Si aayar ah.

dalaaf¹ *m.l* 1. D. ah: xoolo ama dad darxumo iyo rafaad ka muuqdo. 2. D. ah: ceel biyihii ka gureen. 3. *ld* **dalaafid**.

dalaaf² *f.mg1 (-fay, -ftay)* 1. Dad ama xoolo, wax darxumo iyo rafaad ka muuqdo noqosho. 2. Ceel, biyo ka gurid.

dalaafid *m.f.db eeg* **dalaaf²**. *ld* **dalaaf¹** (3).

dalaafsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax dalaafay ahaansho.

dalaafsanaan *m.f.db eeg* **dalaafsan**. *ld* **dalaafsanaansho**.

dalaafsanaansho *m.ll/db ld* **dalaafsanaan**.

dalaandal¹ *m.l* (**daaw**) Sarsaridda meel oogada ka mid ah oo dhiig ku guntamay la sarsaro iyadoo dhiigga toobin looga soo nuugayo.

- dalaandal²** *f.g1* (-alay, -ashay) (*daaw*) Meel oogada ka mid ah oo dhiig ku guntamay, si toobin dhiigga looga soo nuugo sarsarid.
- dalaandalan** *f.mg4* (-Inaa, -Inayd) Qof la dalaandalay ahaansho.
- dalaandalid** *m.f.db eeg* dalaandal².
- dalaandalnaan** *m.f.db eeg* dalaandalan. *ld* **dalaandalnaansho**.
- dalaandalnaansho** *m.l/dh ld* dalaandalnaan.
- dalaaq¹** *m.l ld* **dalaaqid**.
- dalaaq²** *m.db* Erey lagu dhawaaqo marka qof dumaa ah la furaayo. *ld* **dalaaoqo**, **dalqad**.
- dalaaq³** *f.g1* (-qay, -qday) Naag dalqaddeeda siin.
- dalaaqid** *m.f.db eeg* dalaaq³. *ld* **dalaaq¹**.
- dalaaoqo** *m.db ld* **dalaaq²**.
- dalaaw¹** *m.l* Darxumo awgeed oo qof dalkiisa uga haajiro. *ld* **dalaaw¹** (2).
- dalaaw²** *f.mg1* (-aabay, -awday) Qof, darxumo awgeed dalkiisa uga haajirid. *ld* **dalaaw²**.
- dalab¹** *m.l* (-byo, *m.db*) Codsì ballanqaad leh oo cid wax lagu weyddiisto.
- dalab²** *m.db* (-lbo, *m.l*) Qalloc yar oo lugaha gala oo labada law isu soo dhawaadaan.
- dalab³** *f.g1* (-lbay, -labtay; -lbi) Codsì ballanqaad leh oo wax lagu weyddiisanayo sameyn.
- dalable** *m.lu* (-layaal, *m.l/dh*) Qof hal lug dalab ku leh.
- dalag** *m.l* Miraha la beerto ee la cuno.
- dalag geddis** *m.l* (-yo ..., *m.db*) Habka beerashada oo ku salaysan in dalagyo kala duwan lagu beero dhul isku mid ah, si gaar ah oo isku xigta.
- dalaggeddi** *f.g2* (-iyay, -isay) Beer, dalaggii hore ee ku beernaa mid ka duwan kubeerid.
- dalaggeddin** *m.f.db eeg* dalaggeddi. *ld* **dalaggeddis**.
- dalaggeddis** *m.l ld* **dalaggeddin**.
- dalagle** *m.l* (-layaal, *m.l/dh*) Nin beerrey ah.
- dalalaco** *m.db.kh* D. ah: rati aan lugaha xarig uga xirnayn.
- dalalka horumaray** *m.l* Waddamadda horumarka ka sameeya dhinacyada warshadaha, beeraha, farsamada iyo teknooljiyada, waxbarashada, dhaqaalahaha, iyo heerka nolosha qofka, iyo bulshada.
- dalalka sooraya** *m.l* Waddamadda aan weli horumar ka samayn dhinacyada warshadaha, beeraha, farsamada, teknooljiyada, waxbarashada, dhaqaalahaha heerka nolosha qofka iyo bulshada.
- dalambaabbi¹** *m.l* 1. D. ah: socod qofku hadba dhan u ciiray tabar darro awgeed. 2. *ld* **dalambaabbiyid**.
- dalambaabbi²** *f.mg1/2* (-iyay, -iday/-isay; -iyi) Tabardarro awgeed, socod hadba dhan loo ciirciirayoo socoshoo (qof).
- dalambaabbin** *m.db ld* **dalambaabbiyid**.
- dalambaabbiyid** *m.f.db eeg* dalambaabbi. *ld* **dalambaabbi¹** (2), **dalambaabbin**.
- dalan** *f.mg1* (-lmay, -lantay; -lmi) Wax asqo hayso noqoshoo.
- dalandal¹** *m.l* 1. D. ah: ilmo socod barad. 2. *ld* **dalandalid**.
- dalandal²** *f.mg1* (-alay, -ashay) Ilmo, socod barasho.
- dalandalid** *m.f.db eeg* dalandal². *ld* **dalandal¹** (2).
- dalandool¹** *m.l* 1. Socod noqnoqoshoo leh oo laba meel oo kala fog la isaga gooshoo. 2. *ld* **dalandoolid**.
- dalandool²** *f.mg1* (-oolay, -ooshay) Socod noqnoqoshoo leh laba meel oo kala fog isaga gooshid.
- dalandoolid** *m.f.db eeg* dalandool². *ld* **dalandoolid** (2).
- dalandooll** *m.db* Cayayaan caanallusha la eg isku bahna yihiin oo hargaha iyo lafahaba xagata. *ld* **dalandoolyo**.
- dalandoolyo** *m.db ld* **dalandooll**.
- dalankac¹** *m.l* 1. Masiibo. 2. *ld* **dalandicid**.
- dalankac²** *f.mg1* (-cay, -cday; -kici) Masiibo la kulmid.
- dalankacayn** *m.f.db eeg* dalankacee.
- dalankacee** *f.mg2* (-ceeyay, -caysay) Si celcelis ah u turanturrood.
- dalankacid** *m.f.db eeg* dalankac². *ld* **dalankac¹** (2).
- dalankicid** *m.f.db eeg* dalankac². *ld* **dalankac¹** (2).
- dalaq** *m.db.sh.r* Cod tilmaama socod kedis ah.
- dalaqoon** *m.l* Dalyaqaan.
- dala sad** *m.l ld* **dala'sasho**.
- dala'sasho** *m.f.db eeg* dala'so. *ld* **dala'sad**, **dala'si**.
- dala'si** *m.l ld* **dala'sasho**.
- dala'so** *f.mg3* (-'saday, -'satay) Cid khayaano yar oo aan wax lagu yeelayn ku samayn.
- dalaaw¹** *m.l* 1. *ld* **dalaow** 1 (3). Baaldi. 2. *ld* **dalaaw¹**.
- dalaaw²** *f.mg1* (-laabay, -lawday) *ld* **dalaaw²**.
- dalawi** *m.db.kh* D. ah: neef geel ah oo caanaa badan; madi.
- dalayn** *m.f.db eeg* dalee.
- dalbajuuco** *m.db* Dalab weyn.
- dalballaarsi** *m.l ld* **dhulballaarsi**.

dalbasho *m.f.db eeg* dalbo.

dalbid *m.f.db eeg* dalab³.

dalbo¹ *m.l.w eeg* dalab².

dalbo² *f.g3 (-baday, -batay)* 1. Dalab sameyn (qof). 2. Ciidan amar siin. 3. Isu baaqid (turub).

dalboole *m.l Qof* dalbo leh.

dalcad *m.db (-do, m.l)* Taag; tiiro.

daldaalyayn *m.f.db eeg* daldalyee.

daldaalyee *f.g2 (-yeeyay, -yaysay)* Cid, daldalyo badid (qof).

daldaalyo *m.db* Isbeddel xun oo cid ku dhaca.

daldal¹ *m.l ld* **daldalid**.

daldal¹ *m.l ld* **daldalid**.

daldal² *f.g1 (-alay, -ashay)* 1. Alaab iwm meel ka gurid iyadoo hadba in la qaadayo. 2. Wax si xad-dhaaf ah u cunid ama cabbid.

dälđala² *f.g1 (-alay, -ashay)* Xarig siriq leh oo meel sare ka soo laalaada qof ku merjin. *ld deldel²*.

daldalaad *m.db ld* **daldalid**.

däldalan *f.mg4 (-lnaa, -lnayd)* Wax la deldelay ahaansho. *ld deldelan*.

daldalan¹ *m.l* Hadal badan oo aan nuxur lahayn.

daldalan² *f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi)* D./iska d.: hadal badan oo aan macno lahayn ku hadlid.

daldalasho *m.f.db eeg* daldalo.

daldalid *m.f.db eeg* daldal². *ld daldal¹*.

dälđalid *m.f.db eeg* daldal². *ld dälđal¹*, daldalaad, deldel¹, deldelaad, deldelid

daldalmid *m.f.db eeg* daldalan².

daldalnaan *m.f.db eeg* daldalan. *ld daldalnaansho, deldelnaan, deldelnaansho*.

daldalnaansho *m.l/dh ld* **daldalnaan**.

daldalo *f.g3 (-ashay, -alatay)* Wax meel wada yaal hadba in ka qaadasho.

daldalool¹ *m.l* 1. Dalollo badan oo uu weel iwm yeesho. 2. Iimo; ceebaal. *ld dulduleel¹*.

daldalool² *f.mg1 (-oolay, -ooshay)* Wax dalollo badan yeelasho. *ld dulduleel²*.

daldalooli *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax dalollo badan yeelid. *ld dulduleeli*.

daldaloolid *m.f.db eeg* daldalool². *ld dulduleeliid*.

daldaloolin *m.f.db eeg* daldalooli. *ld daldalolis, dulduleelin, dulduleelis*.

daldalolis *m.db ld* **daldaloolin**.

dalee *f.g2 (-leeyay, -laysay)* 1. Wax cusboonaysiin ama qurxin. 2. Guri, meel ay hawo ka soo gasho u yeelid. 3. Dhul wax lagu beeri jiray in muddo ah nasin.

daleel *m.db* 1. Meel bannaan oo aan dugsi lahayn. 2. D. ah: meel cidla' ah.

dalid *m.f.db eeg* dal².

dal'id *m.db ld* **dham'id**.

daliig¹ *m.l* 1. Jilcinta lagu sameeyo caw, maqaar iwm iyadoo qalab gaar ah la adeegsanayo. 2. Daaweynta muruq jirran iyadoo faraha la adeegsanayo. *ld daliigid*.

daliig² *m.db (-go, m.l)* 1. Cad dhuuban, dheer oo ka samaysan maro, caw, maqaar iwm. 2. Xarriiq dheer, dhuuban oo wax ku dul taal.

daliig³ *f.mg1 (-gay, -gtay)* 1. Caw, maqaar iwm qalab gaar ah oo looga tala galay ku jilcin. 2. Muruq jirran faraha ku daaweyn.

daliigid *m.f.db eeg* daalig³. *ld daliig¹*.

daliigtin *m.db (-imo, m.l)* Summad jiitin ah oo ariga daanka looga dhigo.

daliil¹ *m.l.kh (-llo, m.db)* D. ah: qof dullinimo ka muuqato.

daliil² *m.l/dh (-llo, m.dh/-lo, m.l)* Markhaati cad oo wax xaqiinqimadiisa lagu caddeynayo.

daliili *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax xaqiidadooda sheegid.

daliilin *m.f.db eeg* daliili.

daliilnimo *m.db* Daliil ahaansho (qof).

daliiq *f.g1 (-qay, -qday)* 1. Caw, maqaar iwm kala jeexid. 2. Ka d.: qof dhar, darajo iwm si sharaf darro ah uga qaadid. 3. Ka d.: mindi, seef iwm gallka ka saarid.

daliiqan *f.mg4 (-qnaa, -qnayd)* Wax la daliiqay ahaansho.

daliiqqid *m.f.db eeg* daliiqq.

daliiqnaan *m.f.db eeg* daliiqan. *ld daliiqnaansho*.

daliiqnaansho *m.l/dh ld* **daliiqnaan**.

daliishad *m.l ld* **daliishasho**.

daliishasho *m.f.db eeg* daliisho. *ld daliishad*.

daliisho *f.g3 (-shaday, -shatay)* Wax daliil ka dhigasho.

daljecli *m.db* Waddaninnimo.

daljir *m.l (-rro, m.db)* Qof ciidanka qalabka sida ka mid ah oo qaabilsan difaaca dalka.

dalkucelin *m.db* Si khasab ah oo qof dal kale jooga dalliisa lagu geeyo.

dalkuggal *m.l* Ruqso qof hal mar ku geli karo dal shisheeya; fiiso.

dalkujog *m.l (-gyo, m.db)* Ruqso qoraal ah oo qof loogu oggolaado in uu dal shisheeye ku degganoado.

dalkummar *m.l (-rro, m.db)* Baasaboor.

dallaal *m.db.kh* 1. D. ah: meel barwaqaqo ama biyo leh oo aan lagu badnayn. 2. D. ah: aan

---

ciriiri ahayn; waxa ku jira si wanaagsan ugu filan; ballaaran.	dalleen <i>m.db</i> Dandarranaan; dhibaataysnaan.
dallaal¹ <i>m.l</i> (-llo/-liin, <i>m.db</i>) 1. Qof shaqadiisu tahay in uu dadka wax u kala iibyo. 2. Hantida qof dadka wax u kala iibya qarash ahaan u qaato. <i>ld</i> dillaal¹ , dullaal¹ .	dalleensan <i>f.mg⁴</i> (-naa, -nayd) Qof, wax dalleen hayo ahaansho.
dallaal² <i>f.g1</i> (-aalay, -aashay) Dad wax u kala iibin.	dalleensanaan <i>m.f.db</i> eeg dalleensan. <i>ld</i> dalleensanaansho .
dallaalid <i>m.f.db</i> eeg dallaal ² . <i>ld</i> dillaalid , dullaalid .	dalleensanaansho <i>m.l/db</i> <i>ld</i> dalleensanaan .
dallaalin <i>m.db</i> <i>ld</i> dallaallimo .	dallici <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Kor u qaadid; darajo u kordhin.
dallaallimayn <i>m.f.db</i> eeg dallaallimee.	dallicid <i>m.f.db</i> eeg dallac ² . <i>ld</i> dallac¹ (2).
dallaallimee <i>f.g2</i> (-meeyay, -maysay) Meel dallaallimo ka dhigid.	dallicin <i>m.f.db</i> eeg dallici.
dallaallimo <i>m.db</i> (-ooyin, <i>m.l</i>) Meel kor ka dadan oo dhinacyaha ka furan oo wax lagu gato ama la harsado. <i>ld</i> dallaalin .	dalluug <i>m.l</i> (dalluug , <i>m.db</i>) Geed abaareed, gaaban, cufan oo leh laamo dhuudhuuban iyo caleemo yaryar; hayn.
dallaalnimo <i>m.db</i> Dallaal ahaansho.	dalluun <i>m.db</i> God hoos u dheer oo dhuuban.
dallaalnimo <i>m.db</i> Dallaal ahaansho. <i>ld</i> dillaalnimo , dullaalnimo .	dalmar <i>m.l</i> (-rro, <i>m.db</i>) Nin dalal badan tegay. <i>ld</i> dalmareen .
dallaalo <i>m.db</i> In yar oo caafimaad ah oo qof jirraanah helo.	dalmarid <i>m.db</i> Tegidda dalal badan socdaal lagu tago.
dallaashad <i>m.f.l</i> eeg dallaasho.	dalmid <i>m.f.db</i> eeg dalan.
dallaasho <i>f.mg3</i> (-shaday, -shatay) Ku d.: meel barwaqaqo ah ama biyo badan ku keliyaysasho.	dalool¹ <i>m.l</i> (-llo, <i>m.db</i>) 1. Meel yar furan, wareegsan oo wax ka bannaan. 2. Saddex qaybood oo wax loo qaybshay middood. <i>ld</i> duleel¹ .
dallaayad <i>m.db</i> (-do, <i>m.l</i>) 1. <i>ld</i> dallad . Qalab ka samaysan saab bira ah iyo maro ku tolan oo qorraxda iyo roobka laga gal. 2. Baarashuud.	dalool² <i>m.l</i> (-lo, <i>m.db</i>) (<i>baay</i>) Dalool ku dhex yaallo saytobalaasanka unug noolkas oo ay ka buuxaan hawo, biyo, dareeraaal kale, dheecaan ama saxarro cunto ah. Unugyada dhirta, had iyo jeer waxay leeyihiiin dalool weyn oo keliya, laakiin unugyada xayaawaanku inta badan waxay leeyihi in dhowr dalool oo yaryar.
dallac¹ <i>m.l</i> 1. Khudrad, hilib, dufan iwm oo la isku shiiqay. 2. <i>ld</i> dallcid .	dalool³ <i>f.mg1</i> (-oolay, -ooshay) Meel yar, furan, wareegsan, bannaan yeelasho (wax). <i>ld</i> duleel² .
dallac² <i>f.g/mg1</i> (-cay, -cday; -lici) 1. (<i>f.g</i>) Khudrad, hilib, dufan iwm isku shiilid. 2. (<i>f.mg</i>) Dallacaad helid (qof).	dalooli <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Wax dalool u yeelid. <i>ld</i> duleeli .
dallacaad <i>m.db</i> Derejo qof la siiyo oo ka sarreysa tiisi hore.	daloolid <i>m.f.db</i> eeg dalool ³ . <i>ld</i> duleelid .
dallacilaash <i>m.l</i> Suugo aan hilib lahayn.	daloolin <i>m.f.db</i> eeg dalooli. <i>ld</i> duleelin .
dallacsii <i>f.g2</i> (-iiyay, -iisay) Qof, derajo u kordhin.	daloolin cad-hunguri <i>m.db</i> (<i>daaw</i>) Hawl qallimeed ee lagu sameeyo dalool hungurigacad luqunta dhexdeeda si neefta loogu furo qof ay ka xirantay sida qofka qaba: gawracatada, ama shey: (badhan, lacag iniin iwm) oo gudaha ku dhacay oo neefta xira.
dallacsiiin <i>m.db</i> eeg dallacsii. <i>ld</i> dallacsiiin .	dalooliye <i>m.l</i> Bir af dhuuban oo girgirro leh oo alwaaxda, birta iwm lagu dalooliyo. <i>ld</i> duleeliye .
dallacsiiin <i>m.l</i> <i>ld</i> dallacsiiin .	dalooshamid <i>m.f.db</i> eeg dalooshan ¹ . <i>ld</i> duleeshamid .
dallad <i>m.db</i> (-do, <i>m.l</i>) <i>ld</i> dallaayad (1).	dalooshan¹ <i>f.mg1</i> (-amay, -antay; -ami) Meel, wax dalool leh noqosho. <i>ld</i> duleeshan¹ .
dal-lahelay <i>m.db</i> <i>ld</i> dan-lahelay	dalooshan² <i>f.mg4</i> (-shnaa,-shnayd) Wax dalool leh ahaansho. <i>ld</i> duleeshan² .
dallal¹ <i>m.l</i> Jeesjees.	
dallal² <i>f.mg1</i> (-lay, -ashay) Cid ku jeesjeesid.	
dallalid <i>m.f.db</i> eeg dallal ² .	
dallayn <i>m.f.db</i> eeg dallee.	
dallaysasho <i>m.f.db</i> eeg dallayso.	
dallyoso <i>f.g3</i> (-stay, -satay) Qof, wax uusan lahayn xalaalaysasho.	
dallee <i>f.g2</i> (-leeyay, -laysay) 1. Aqal meel naacawi ka soo gasho u yeelid. 2. Cid hoosaasin.	

dalooshnaan *m.f.db eeg* dalooshan². *ld*
dalooshnaansho, duleeshnaan, duleesh-
naansho.

dalooshnaansho *m./db ld* **dalooshnaan.**

dallow¹ *m.l (-wyo, m.db)* 1. Wadaan ramal ah; baaldi. 2. Haadaan ama meel dheer oo hoobad ah; deli. 3. Qof dalkisii dhibaato awgeed uga cararay ee meel kale degaansada. 4. *ld* **dalaabid.**

dallow² *f.mg1 (-laabay, -lawday; -laabi)* Qof dalkisii ku dhibaatooday, dal kale iska aadid.

dalqad *m.db (-do, m.l)* *ld* **dalaaq².**

dalqami *f.mg2 (-iyay, -isay)* 1. Ka d.: qof wax uu ogyahay in uu sheego ku khasbid. 2. Ku d.: si qasab ah cid afka wax uga siin.

dalqamid *m.f.db eeg* dalqan². *ld* **dalqan¹** (2), **dulqami, dulqan¹.**

dalqamin *m.f.db eeg* dalqami.

dalqamiso *m.db (-ooyin, m.l)* Sixir lagu sameeyo qof la doonayo wax uu ogyahay in uu sheego.

dalqan¹ *m.l* 1. Hadal badan oo iyadoo aan laga fiirsan lagu hadlo. 2. *ld* **dalqamid.** *ld* **dulqan¹.**

dalqan² *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Hadal badan oo aan laga fiirsan ku hadlid. *ld* **dulqan².**

dalqe *m.l ld* **dalqe.**

dalqe *m.db (c.naf)* Xubinta codku ka sameysmo, hawadana sambabada ayay ku duwda, waxay ku taal hunguriga cad dushiisa, waxay ka sameysantahay sagaal carjowood oo ay isu hayaan seedo iyo murugyo xuub gaduudan ayaa ku dadan, waxa ku dhexyaal laba joog o xargaha codka ah oo sameeya codka. *ld* **dalqe.**

dalqoholac *m.l* 1. (*daaw.*) Halaamacoodka dalqada iyo xargaha codka waxa keena baktiiriya, fiirus ama walax kimikaad iwm. 2. (*daaw.*) Halaamacoodka cunaha qaypta dhabxanagga ka dambeysa. Waxay sameysaa cuno xanfaf waxana sida badan la socda quman.

dalsan *m.l* Dhul saac leh oo aan qaniin lahayn; Carrasan.

daltabyeysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Nafley dalkeedii u hilowday ahaansho.

daltabyeysnaan *m.f.db eeg* daltabyeysan. *ld* **daltabyeysnaansho.**

daltabyeysnaansho *m./db ld* **daltabyeysnaan.**

daltabyo *m.db* Qaban waayidda ay nafley qaban weydo dal ku cusub oo aaney horay u joogi jirin.

daltabyoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Daltabyo dareemid (nafley).

daltabyood *m.f.l eeg* daltabyoo.

dalwi *f.g2 (-iyay, -isay)* Ceel wadaan u ridid (qof).

dalwin *m.f.db eeg* dalwi.

dalxiis¹ *m.l* 1. Tegidda meel la tago iyadoo looga danleeyahay raaxeysi iyo daawasho. 2. D. ah: qof meel tamashle iyo raaxeysi u jooga.

dalxiis² *f.mg1 (-say, -stay)* Meel tamashle iyo raaxeysi ku tegid.

dalxiise *m.l (-sayaal, m./db)* Qof meel tamashle iyo raaxeysi ku jooga.

dalxiisid *m.f.db eeg* dalxiis².

dalxiisnimo *m.db* Dalxiis ahaansho (qof).

dalyaqaan *m.l.kh (-nno, m.db)* D. ah: qof dal dabeeccaddiisa, degaankiisa iwm aqoon u leh.

dam *m.db.sh.r* 1. D. dheh: hadal tilmaama wax dhaca ama wax basa. 2. D. ka sii: wax burburin; wax seexin.

damaaci *m.l.kh* D. ah: qof damac badan.

damaan *m.db* Fallaar weyn waranka u eg oo aan dhega lahayn. *ld* **dabaan.**

damaashaad¹ *m.l (-dyo, m.db)* Ciyaaro iyo waxyallo kale oo farax leh oo lagu muujijo maalin taariikh weyn leh.

damaashaad² *f.mg1 (-day, -dday)* Maalin taariikh weyn leh ciyaaro iyo waxyallo kale oo farax leh ku muujin.

damaashaadid *m.f.db eeg* damaashaad².

damac¹ *m.l* 1. Hunguri weynaan dheeraad ah oo wax loo yeesho. 2. Rabitaan. 3. *ld* **damcid.**

damac² *f.mg1 (-mcay, -macday; -mci)* 1. Hunguri weynaan dheeraad ah wax u yeelasho (cid). 2. Wax rabid (cid). Tus. "Waxaan damcay in aan Diinsoor aado."

damacsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax, wax gaar ah damac u hayo ahaansho.

damacsanaan *m.f.db eeg* damacsan. *ld* **damacsanaansho.**

damacsanaansho *m./db ld* **damacsanaan.**

damal *m.l (-llo, m.db)* 1. Qurac weyn oo har badan. 2. Qori weyn qallalan oo la shito; dhamal. 3. Caws dumaa ah.

damaq *f.g1 (-mqay, -maqday)* *ld* **danaq.**

dambaab¹ *m.l ld* **dumbaab¹.**

dambaab² *f.mg1 (-bay, -btay)* *ld* **dumbaab².**

dumbaabas¹ *m.l* Sheelidda wax xogtooda la ogyahay la qariyo.

dumbaabas² *f.g1 (-say, -stay)* Wax xogtooda la ogyahay qarin.

dambaabasad *m.l ld* **dambaabasasho.**

dambaabasasho *m.f.db eeg* dambaabaso. *ld* **dambaabasad.**

dambaabasid *m.f.db eeg* dambaabas².

dambaabaso <i>f.mg3 (-stay, -satay)</i> Wax xogtooda la ogyahay qarsasho.	dambaxiran <i>f.mg4 (-rcaa, -rnayd)</i> Wax dambaxir lagu sameeyey ahaansho (sac la lisayo).
dambaabburo <i>m.db.u</i> Dhimbilo.	dambaxirid <i>m.f.db eeg</i> dambaxir ² .
dambaabi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld</i> dembaabi.	dambaxirnaan <i>m.f.db eeg</i> dambaxiran. <i>ld</i> dambaxirnaansho.
dambaabit <i>m.dh ld</i> dembaabit.	dambaxirnaansho <i>m.l/ld ld</i> dambaxirnaan.
dambaabin <i>m.dh ld</i> dembaabin.	dambayn <i>m.f.db eeg</i> dambee.
dambaabis <i>m.dh ld</i> dembaabin.	dambaysii <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Ka d.: wax, wax kale gadaashooda dhigid.
dambaabsii <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld</i> dembaabsii.	dambaysiin <i>m.f.db eeg</i> dambaysii.
dambaabsiin <i>m.dh ld</i> dembaabin.	dambe <i>s.</i> 1. Ka d.: dabadeed, kaddib. Tus. "Fasaxa ka dambe ayaan is arkynaa". 2. Gadaal xiga; dambeeya. <i>ld</i> damme .
dambaaburo <i>m.dh</i> Dhimbilo yaryar oo dabka ka duulduula.	dambee <i>f.mg2 (-beeyay, -baysay)</i> 1. Ka d.: wax, wax kale gadaashooda socosho ama taagnaan. 2. Ka d.: cid xushmadeyn.
dambaaji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld</i> dembaaji.	dambeed <i>m.l (-ddo/-dyo, m.db)</i> (xis.) Ururka xubnaha dambe ee lammaaneyaaal horsan ee xiri. Guud ahaan waa ururka leh tirsaneyaaal ee la dhigo dhidibka taagan (dhidibtay) ee garaaf.
dambajin <i>m.db ld</i> dembaajin.	dambeeto <i>fk.</i> Dabadeed, kaddib.
dambacaad <i>f.mg1 (-day, -ddy)</i> Calool u jiifid (qof).	dambi <i>m.l ld</i> dembi .
dambar <i>m.l</i> Caanaha ugu horreyya neef dhalay laga maalo.	dambidhaaf ¹ <i>m.l ld</i> dembidhaafid .
dambari <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Neef dhalay dambar ka lisid.	dambidhaaf ² <i>f.mg1 (-fay, -ftay)</i> <i>ld</i> dembidhaaf² .
dambarin <i>m.f.db eeg</i> dambari. <i>ld</i> dambaris .	dambidhaafid <i>m.db ld</i> dembidhaafid .
dambaris <i>m.l ld</i> dambarin .	dambiil <i>m.db (-lo, m.l)</i> Qalab caw, xaskul, caag iwm laga sameeyo sidde leh oo adeegga guriga lagu rito. <i>ld</i> danbiil .
dambarsad <i>m.l ld</i> dambarsasho .	dambiilannimo <i>m.db ld</i> dembilenimmo .
dambarsame <i>m.l</i> Lixda bilood ee dayrta iyo diraaca oo dayaxu uusan dirirkha la fariisaneyn (Baladambarsame). <i>ld</i> dambasame .	dambiile <i>m.l ld</i> dembile .
dambarsasho <i>m.f.db eeg</i> dambarso. <i>ld</i> dambarsad, dampbarsi .	dambitir ¹ <i>m.l ld</i> dembitirid .
dampbarsi <i>m.l ld</i> dambarsasho .	dambitir ² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> <i>ld</i> dembitir² .
dambarso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Neef dhalay dambar ka maalid.	dambitirid <i>m.db ld</i> dembitirid .
dambas <i>m.l</i> 1. Budo midab ciira boos ah leh oo ka harta dhuxul bastay. 2. D. ah: Midab ciira boos ah. <i>ld</i> bambas .	dambow <i>fk.</i> Ka d.: dabadeed, kaddib. Tus. "Toban casho ka dambow buu iska tegey".
dambasame <i>m.l ld</i> dambarsame .	damci <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Damac gelin.
dambasayn <i>m.f.db eeg</i> dambasee. <i>ld</i> bambasayn .	damcid <i>m.f.db eeg</i> damac ² . <i>ld</i> damac¹ (3).
dambasee <i>f.g2 (-seeyay, -saysay)</i> Wax dambas marin. <i>ld</i> bambasee .	damcin <i>m.f.db eeg</i> damci. <i>ld</i> damcis .
dambasoobid <i>m.f.db eeg</i> dambasow. <i>ld</i> bambasoobid .	damcis <i>m.l ld</i> damcin .
dambasow <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Qoryo, dhuxul iwm dambas noqoshoo. <i>ld</i> bambasow .	damdaguugan <i>m.l.kh</i> D. ah: mugdi aan waxba loo jeedin.
dambasqaad <i>m.l</i> Weel yar, dhalo, macdan, qori iwm ka samayn oo sigarka lagu demiyo.	dameer ¹ <i>m.l (-rro, m.db)</i> Labka gammaan la rarto, ka yar faraska, leh dheloghaadheer, guud gaaban iyo midab bey ah. <i>ld</i> dabeer¹, dammeer¹ .
dambasyaal <i>m.l (-llo, m.db)</i> 1. D. ah: dhagax weyn oo dhardhaar laga dhigto. 2. Qori weyn, qallalan oo muddo badan la shidan karo.	dameer ² <i>m.db (-ro, m.db)</i> Dheddiga gammaan la rarto, ka yar faraska, leh dhego dhaadheer, guud gaaban iyo midab bey ah. <i>ld</i> dabeer², dammeer² .
dambaxir ¹ <i>m.l</i> Xarig gaaban oo sac la lisayo sibrasha looga xiro.	dameerabilayn <i>m.dh ld</i> dameeradhanglayn.
dambaxir ² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Sac la maalayo sibraxirid.	dameerabilee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> <i>ld</i> dameeradhanglee.

dameeradhanglayn *m.f.dh eeg dameeradhanglee.*
ld dameerabilayn.

dameeradhanglee *f.mg2 (-leeyay, -leysay)* Qof wax uu niyadda ka jecel yahay is diidsiin. *ld dameerabilee.*

dameeradhuuji *f.g2 (-iyay, -isay)* Qof dameeradhuujo ku qabasho.

dameeradhuujin *m.f.dh eeg dameeradhuuji.*

dameeradhuujo *m.dh Tab legdenka ka mid ah oo qof qof kale labada lugood dhexda kaga maro si uu xanuujiyo oo neeftu ugu celiyo.*

dameerajoogeen *m.l 1. Urur xiddiga ah. 2. ld dameerjoog.*

dameerdibadeed *m.l (-dyo, m.dh)* 1. Farow. 2. Dameer duur joog ah oo aan dadku munaafacaadsan.

dameerfarow *m.l Dameer weyn, banjoog ah oo leh midab diillimo caddaan iyo madow ah. ld farow.*

dameerhogo *m.dh Howtulhamag.*

dameerjoog *m.l 1. Meel biyaha roobku fariistaan. 2. dameerajoogeen.*

dameero *m.dh ld dameero.*

dameerow *m.l Cudurrada carrabka ku dhaca mid ka mid ah. ld dameero.*

dami *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Dab, nal iwm bakhtin. 2. Dhibaato xasilin. *ld demi.*

damid *m.f.dh eeg dan. ld demid.*

dämiin *m.l (-nno, m.dh)* Qof siiba arday oo fahmadiisu yartayah. *ld dammiin.*

dämiin¹ *m.l ld dammiin¹.*

dämiin² *f.g1 (-nay, -ntay) ld dammiin².*

dämiinad¹ *m.l ld dammiinasho.*

dämiinad² *m.dh ld dammiinad².*

dämiinid *m.dh ld dammiinid.*

dämiinnimo *m.dh ld dammiinnimo.*

dämiinnimo *m.dh Damiin ahaansho (qof). ld dammiinnimo.*

dämiino *f.g3 (-ntay, -natay) ld dammiino.*

dämiir *m.l Wax la xiriira garaadka aadanaha oo fara wanaagga xumahana ka reeba.*

damin *m.dh eeg dami. ld damis, demin, demis.*

damis *m.dh ld damin.*

dammaad¹ *m.l Wareer culus oo qofku kala garan waayo meesha iyo waqtiga uu joogo.*

dammaad² *f.mg1 (-day, -dday)* Wareer culus oo meesha iyo waqtiga la joogo lala kala garan waayo la kulmid.

dammaadid *m.f.dh eeg dammaad².*

dammaadsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax dammaaday ahaansho (qof).

dammaadsanaan *m.f.dh eeg dammaadsan. ld dammaadsanaansho.*

dammaadsanaansho *m.l/dh ld dammaad-sanaan.*

dammaan *m.l 1. ld lammaan* 1. Heshiis qoraal ama af oo caddeynaya in la fulin doono wax lagu heshiiyey; ballanqaad. 2. Ari d. ah: ariga inta jarka ah oo loogu talagalay iib.

dammaanad¹ *m.l ld dammiinasho.*

dammaanad² *m.dh ld dammiinad².*

dammaanasho *m.dh ld dammiinasho.*

dammaano *f.g3 (-ntay, -natay) ld dammiino.*

damman *f.mg4 (-naa, -nayd)* Qof maskax ahaan aan baraarugsanayn ahaansho; maahsan.

dammanaan *m.f.dh eeg damman. ld dammanaansho.*

dammanaansho *m.l/dh ld dammanaan.*

damme *s. ld dambe.*

dammeer¹ *m.l ld dameer¹.*

dammeer² *m.dh ld dameer².*

dämmiin *m.l ld dämmiin.*

dämmiin¹ *m.l (-nno, m.dh)* Qof la yaqaan oo qof kale mas'uul ka noqda. *ld damiin¹.*

dämmiin² *f.g1 (-nay, -ntay)* Qof kale mas'uul ka noqoshoo (qof). *ld damiin².*

dämmiinad¹ *m.l ld dammiinasho.*

dämmiinad² *m.dh (-do, m.l)* Naag dammiin ah. *ld damiinad², dammaanad², lammaanad².*

dämmiinasho *m.f.dh eeg dammiino. ld damiinad¹, damiinasho, dammaanad¹, dammaanasho,*

dämmiinid *m.f.dh eeg dammiin². ld damiinid, lammaanid.*

dämmiinnimo *m.dh Dämmiin ahaansho. ld damiinnimo.*

dämmiinnimo *m.dh ld dämmiinnimo.*

dämmiino *f.g3 (-ntay, -natay)* Cid damiin ka noqoshoo. *ld damiino, dammaano, lammaano.*

dammooti *m.dh ld tammooti.*

damqad *m.l ld danqasho.*

damqasho *m.dh ld danqasho.*

damqi *f.g2 (-iyay, -isay) ld danaq.*

damqid *m.dh ld danqid.*

damqin *m.dh ld danqin.*

damqo *f.g/mg3 (-qaday, -qatay) ld danqo.*

damrad *m.dh (-do, m.l)* Waran dhego leh oo libaax badeedka lagu ugaarsado.

damradayn *m.f.dh eeg damradee.*

damradee *f.g2 (-deeyay, -daysay)* Libaax badeed iwm damrad ku dhufasho.

damuuji *f.g2 (-iyay, -isay)* Indho, in yar isku qabasho.

damuujin *m.f.dh eeg damuuji.*

damuuqsad <i>m.l ld</i> damuuqsasho.	dhexmaraaya gudbiye-milme. Raadkani waxa uu abuuraa aayano u kala socda dhinaca qotinada.
damuuqsasho <i>m.f.dh eeg</i> damuuqso. <i>ld</i> damuuqsad, damuuqsi.	danaf <i>m.l l</i> 1. Qabow daran; dhaxan. 2. Weerar.
damuuqsi <i>m.l ld</i> damuuqsasho.	danagax <i>m.l ld</i> danaagax.
damuuqso <i>f.g3</i> (-saday, -satay) Indho, in yar isku qabasho.	danan ¹ <i>m.l l</i> 1. Cida fardaha. 2. <i>ld</i> dananid.
dan <i>m.dh</i> (-no, <i>m.l</i>) 1. Ujeddo qof doorbido in ay faa'ido ugu jirto fal sameyntisa. 2. D. u geli: wax ama qof tixgelin gaar ah siin. 3. Bannaan.	danan ² <i>f.mg1</i> (-nay, -ntay) 1. Faras ciyid. 2. Dawan, lacag qaddaaddiic ah iwm sanqarid.
dən <i>f.mg1</i> (-amay, -antay; -ami) Dab, nal iwm bakhtiyid. <i>ld</i> den.	dananid <i>m.f.dh eeg</i> danan ² . <i>ld</i> danan ¹ (2).
danaag ¹ <i>m.l</i> Waxtar; dheef.	danaq <i>f.g1</i> (-nqay, -naqday) Nabar, boog iwm dhiig ama dheeccan ka keenid. <i>ld</i> damaq, damqi, danqi, daqan, daqmi, daqn, dinqi.
danaag ² <i>m.dh</i> Meel bannaan oo kayni ku wareegsantahay.	danayn <i>m.f.dh eeg</i> danee.
danaagax <i>m.l</i> (-xyo, <i>m.dh</i>) Gogol yar. <i>ld</i> danagax.	danaysad <i>m.l ld</i> danaysasho.
danaani <i>f.mg2</i> (-iyay, -isay) U d.: dad si danaana ah gacan ku siin.	danaysan <i>f.mg4</i> Wax wax kale lagu daray ahaansho.
dənaani ¹ <i>m.l</i> 1. Soo noqoshada dhawaaqa marka uu ku dhaco qararka darbiyada iwm. 2. Buuq ama bulaan ka soo baxa dad badan ama xoolo iwm. 3. Cida dameeraha; durruqaan. <i>ld</i> dannaanni ¹ .	danaysasho <i>m.f.dh eeg</i> danayso. <i>ld</i> danaysad, danysi.
dənaani ² <i>f.mg1</i> (-nyay, -niday; -nyi) Qar, derbi iwm dhawaaq soo celin. <i>ld</i> dannaanni ² .	danaysi <i>m.l</i> Qabsashada qof uu qabsado dan uu leeyahay. <i>ld</i> danaysasho.
danaanin <i>m.f.dh eeg</i> danaani. <i>ld</i> danaano.	danaysnaan <i>m.f.dh eeg</i> danaysan. <i>ld</i> danaysnaansho.
danaano <i>m.dh</i> La safashada qof la safto laba cidood ama ka badan oo is haya middood; hiilo. <i>ld</i> danaanin.	danaysnaansho <i>m.l/dh ld</i> danaysnaan.
danaanyid <i>m.f.dh eeg</i> dənaani ² . <i>ld</i> dannaanniyid.	danayo <i>f.mg3</i> (-stay, -satay) Qof, dan u gaar ah fushasho.
danab ¹ <i>m.l</i> (-byo, <i>m.dh</i>) 1. Biriq. 2. Birdanab. 3. Qof ama wax dadka soo jiita.	danayste <i>m.l</i> (-tayaal, <i>m.l/dh</i>) Qof dantiisa keliya ka fekera.
danab ² <i>m.l</i> (-byo, <i>m.dh</i>) (<i>fiis.</i>) Barashada ifafaalah saldanab ha ahaado danabneg ama mid qulqulaya.	danbiil <i>m.dh ld</i> dambiiil.
danabayn <i>m.f.dh eeg</i> danabee.	dandaami <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Wax culus, iyadoo dhulka in yar laga hinjinayo la socosho. <i>ld</i> daddaami.
danabaysan <i>f.mg4</i> (-snaa, -snayd) Wax la danabeeey ahaansho (bir).	dandaamin <i>m.f.dh eeg</i> dandaami. <i>ld</i> daddaamin.
danabaysnaan <i>m.f.dh eeg</i> danabaysan. <i>ld</i> danabaysnaansho.	dəndaan <i>m.l</i> (-nno, <i>m.dh</i>) Dhagax weyn.
danabaysnaansho <i>m.l/dh ld</i> danabaysnaan.	dandaansad <i>m.l ld</i> dandaansasho.
danabee <i>f.g2</i> (-beeyay, -baysay) Wax danab u yeelid.	dandaansasho <i>m.f.dh eeg</i> dandaanso. <i>ld</i> daddaansad, daddaansasho, dandaansad.
danabneg <i>m.l</i> (<i>fiis.</i>) Barashada saldanabyada ee neg, xoogagga u dhexeeya iyo badada danabka ee la xiriira.	dandaanso <i>f.g3</i> (-saday, -satay) Wax culus, iyadoo dhulka in yar laga hinjinayo qaadasho. <i>ld</i> daddaanso.
danabnimo <i>m.dh</i> Danab ahaansho (qof).	dandarrayn <i>m.f.dh eeg</i> dandarree.
danaboobid <i>m.f.dh eeg</i> danabow.	dandarraysan <i>f.mg4</i> (-snaa, -snayd) Wax dandarro hayso ahaansho.
danabow <i>f.mg1</i> (-oobay, -owday; -oobi) Wax danab leh noqosho.	dandarraysnaan <i>m.f.dh eeg</i> dandarraysan. <i>ld</i> dandarraysnaansho.
danab-soocid <i>m.dh</i> Maxsuulka falgalka kiimikaad kana dhasha qulqul danab oo	dandarraysnaansho <i>m.l/dh ld</i> dandarrays-naan.
	dandarree <i>f.g2</i> (-reeyay, -raysay) Nafley dandarro badid.
	dandarro <i>m.dh</i> Diif ka muuqata nafley oo ka timaadda nafaqo darro ama cudur.

danduul *m.db* (-llo, *m.db*) Weel bir ka samaysan oo marka ceelasha la qodayo dhoobada lagu qaado.

danee *f.g2* (-neeyay, -naysay) 1. Caano la lulayo biyo yar ku darid. 2. Wax tixgelin dheeraad ah siin.

danfadhi *m.l.kh* (-iyo, *m.db*) B. ah: xoolo aan xero lahayn. *ld* **banfadhi**.

danfarisad *m.l ld* **danfariisasho**.

danfariisasho *m.f.db* *eeg* danfariiso. *ld* **banfariisad**, **banfariisasho**, **danfariisad**.

danfariisi¹ *m.l* Xoolo meel aan xero ahayn lagu bariisiyey. *ld* **banfariisi¹**.

danfariisi² *f.mg2* (-iyay, -isay) Xoolo meel aan xero ahayn ku baryid. *ld* **banfariisi²**.

danfariiso *f.mg3* (-stay, -satay) Xoolo, xero la'aan baryid. *ld* **banfariiso**.

dangalo *m.db* (-ooyin, *m.l*) Wax ay isu yihiin naago la wada qabo.

dangaraaro *m.db* Madax wareer.

dangaraaroo *f.mg3* (-ooday, -ootay)
Dangararo dareemid (qof).

dangaraarood *m.fl* *eeg* dangaraaroo.

dangee *f.g2* (-geeyay, -geysay) Cid hiillo u baahnayd oo garab la siin waayey ahaansho.

dangeyn *m.f.db* *eeg* dangee. *ld* **dangeys**.

dangeys *m.l ld* **dangeyn**.

dangeysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Cid hiillo u baahnayd oo garab la siin waayey ahaansho.

dangeysnaan *m.f.db* *eeg* dangeysan. *ld* **dangeysnaansho**.

dangeysnaansho *m.l ld* **dangeysnaan**.

dangiig¹ *m.l* 1. Jiif raaxo leh dhabarku hooseeyo; xusullaysi. 2. *ld* **dangiigid**. *ld* **dingiig¹**.

dangiig² *f.mg1* (-gay, -gtay) Si raaxeysi leh dhabarka ugu seexasho. *ld* **dingiig²**.

dangiigid *m.f.db* *eeg* dangiig². *ld* **dangiig¹** (2), **dingiig¹**, **dingiigid**.

dangiigsad *m.l ld* **dangiigsasho**.

dangiigsasho *m.f.db* *eeg* dangiigo. *ld* **dangiigsad**, **dangiigli**, **dingiigsad**, **dingiigsasho**.

dangiigli *m.l ld* **dangiigsasho**.

dangiigso *f.mg3* (-saday, -satay) Si raaxeysi leh dhabarka ugu seexasho. *ld* **dingiigso**.

dango *m.db* Garabsiin waayidda cid hiillo u baahnayd.

dangoobid *m.f.db* *eeg* dangow.

dangow *f.mg1* (-oobay, -owday, -oobi) Cid hiillo u baahnayd oo garab la siin waayey noqosho.

dani¹ *m.l* Qof mas'uul ka ah baabuur, bas iwm. *ld* **deni**.

dani² *m.db* Geed weyn, ciinka iyo dharkeenka ay isku bahyihiin oo ceelasha, guryaha, waraha iwm deyr looga dhigo; dano.

danjir *m.l ld* **danjire**.

danjire *m.l* (-rayal, *m.l db*) Nin wakiil ka ah dawlad kale; safiir.

danla' aan *m.db* Seegseeg iyo shaqo la'aan.

danla'aansho *m.l db* *ld* **danla' aan**.

dan-lahelay *m.db.kh* D. ah: guntiino ama saddex-dhudood haweenku qaadan jireen. *ld* **dal-lahelay**.

dannaago *m.db* *ld* **dinnaago**.

dannaanni¹ *m.l ld* **danaanni¹**.

dannaanni² *f.mg1* (-nyay, -niday; -nyi) *ld* **danaanni²**.

dannaanniyid *m.db* *ld* **danaanyid**.

dannabayn *m.f.db* *eeg* dannabee.

dannabe *m.l.u* Neef baadi ah ama la soo xaday oo la qashay. *ld* **dannabo**.

dannabee *f.g2* (-beeyay, -baysay) Neef la soo xaday ama baadi ah qalasho.

dannabo *m.db* *ld* **dannabe**.

danni¹ *m.l* Dareen shaki iyo hubsiino la'aan abuura.

danni² *f.g1* (-iyay, -iday; -iyi) Dareen shaki iyo hubsiino la'aan leh cid ku abuurid.

danniyyid *m.f.db* *eeg* danni².

dano *m.db* 1. Dani. 2. In yar oo caano dhanaan ah oo gundhig looga dhigo caano la rabo in ay dhaqso u gorooraan. 3. In yar oo caano ah oo laga shubo caano la lulayo oo la siyo qof la rumaysanyahay in uu u sancanyahay oo ay haantu subag badan dhalayso. 4. Biyo yar oo lagu daro caano la lulayo marka ay firfiraan.

danqaab¹ *m.l* Waxyello. *ld* **danqaabid**.

danqaab² *f.g1* (-bay, -btay) Cid waxyello gaarsiin.

danqaabid *m.f.db* *eeg* danqaab². *ld* **danqaab¹**, **danqaabo**.

danqaabo *m.db* *ld* **danqaabid**.

danqaare *m.l ld* **danqaaro**.

danqaaro *m.db* Nooc cawska dhaadheer ka mid ah oo meelaha biyo fariisinka ah ka baxa. *ld* **danqaare**.

danqad *m.l ld* **danqasho**.

danqasho *m.f.db* *eeg* danqo. *ld* **damqad**, **damqasho**, **danqad**, **daqmadd**, **daqmasho**, **daqnad**.

danqi *f.g2* (-iyay, -isay) *ld* **danaq**.

danqid *m.f.db* *eeg* danaq. *ld* **damqid**, **damqin**, **danqin**, **daqmid**, **daqmin**, **daqnid**.

danqin *m.db* *ld* **danqid**.

danqo <i>f.g/mg3 (-qaday, -qatay)</i> Boog, nabar iwm.wax dhiig ama dhacaan laga keenay noqosho. <i>ld</i> damqo, daqmo, daqno.	daqay <i>m.l/db (-yo, m.db)</i> Muruq ku yaal laf dhabarta labadeeda dhinac.
dansan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Dab, nal iwm wax bakhitiyeh ahaansho. <i>ld</i> densan.	daqiji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax buda ka dhigid.
dansanaan <i>m.f.db eeg</i> dansan. <i>ld</i> dansanaan-sho, densanaan, densanaan -sho.	daqijiin <i>m.f.db eeg</i> daqiji.
dansanaansho <i>m.l/db ld</i> dansanaan.	daqiqi <i>m.l/db</i> 1. Wax kasta oo aad loo shiido; budo. 2. Sarreen aad loo shiiday; bur.
danseeg¹ <i>m.l</i> Wax aan faa'ido lahayn ee qof waqtii ku dhaafo. <i>ld</i> danseegid.	daqiqiqad <i>m.db (-do, m.l)</i> Waqtii hal saac ah oo lixdan meelood loo qaybshay middood. <i>ld</i> daqiio.
danseeg² <i>f.mg1 (-gay, -gtay)</i> Qof, wax aan faa'ido lahayn waqtii ku lumin.	daqiio <i>m.db ld</i> daqiiqiqad.
danseegid <i>m.f.db eeg</i> danseeg ² . <i>ld</i> danseeg¹.	daqmad <i>m.l ld</i> danqasho.
danseeji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Qof, waqtiga uga lumin waxaan faa'ido u lahayn.	daqmashe <i>m.db ld</i> danqasho.
danseejin <i>m.f.db eeg</i> danseeji. <i>ld</i> danseejis.	daqmi <i>f.lg2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld</i> danaq.
danseejis <i>m.l ld</i> danseejin.	daqmid <i>m.db ld</i> danqid.
dansheegad <i>m.l ld</i> dansheegasho.	daqmin <i>m.db ld</i> danqid.
dansheegasho <i>m.f.db eeg</i> dansheego. <i>ld</i> dansheegad.	daqmo <i>f.mg3 (-maday, -matay)</i> <i>ld</i> danqo.
dansheego <i>f.mg3 (-gtay, -gatay)</i> U d.: qof muraad uu leeyahay qof u sheegasho.	daqnad <i>m.l ld</i> danqasho.
danwadaag <i>m.dh (-go, m.l)</i> 1. Dad isku deegaan ah oo wadaaga heshiis nabadjelyo. 2. Dad isku deegaan ah oo dan gaar ahaaneed ka dhhexeyso.	daqnasho <i>m.db ld</i> danqasho.
danyar¹ <i>m.dh.u</i> Qof dhaqaalihiisu liito oo aan heli karin wax nolol maalmeedkiisa dhaafsiisan. <i>ld</i> dabyar.	daqnpi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld</i> daqan.
danyar² <i>f.mg4 (-raa, -rayd)</i> Qof dhaqaalihiisu liito oo aan heli karin wax dhaafsiisan nolol maalmeedka ahaansho.	daqnid <i>m.db ld</i> danqid.
danyaraan <i>m.f.db eeg</i> danyar ² . <i>ld</i> danyari, danyaro.	daqnin <i>m.db ld</i> danqid.
danyari <i>m.db ld</i> danyaraan.	daqno <i>f.g/mg3 (-naday, -natay)</i> <i>ld</i> danqo.
danyaro <i>m.db ld</i> danyaraan.	daqramid <i>m.f.db eeg</i> daqran ¹ . <i>ld</i> dakhraramid.
da'oobid <i>m.f.db eeg</i> da'ow.	daqran <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Wax madaxa dhaawac ka gaarey noqosho (qof).
da'ow <i>f.mg1 (-oobay, -oowday; -oobi)</i> Duq noqosho (qof).	daqran² <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax madaxa daqar ka gaarey ahaansho (qof).
daqan <i>f.g1 (-qnay/-qmay, -qantay; -qni/-qmi)</i> <i>ld</i> danaq.	daqranaan <i>m.f.db eeg</i> daqran ² . <i>ld</i> dakhranaan, dakhranaansho, daqranaansho.
daqaqamid <i>m.f.db eeg</i> daqaqan ² . <i>ld</i> daqaqan¹.	daqranaansho <i>m.l/db ld</i> daqranaan.
daqaqan¹ <i>m.l</i> Socod meel aan guriga ka fogeyn lagu gaaro; faalal. <i>ld</i> daqaqamid.	daqrid <i>m.f.db eeg</i> daqar ² . <i>ld</i> dakhrid.
daqaqan² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> U d.: Meel aan guriga ka fogeyn socod ku gaarid.	daqsi <i>m.l ld</i> duqsi.
daqar¹ <i>m.l (-rro, m.dh)</i> Dhaawac madaxa gaara oo aan lafta jebin. <i>ld</i> dakhar¹.	dar¹ <i>m.l (-rar, m.l)</i> 1. Weel ka sameysan bir, qori, harag oo xoolaha biyo loogu shubo. 2. Dhisme dhagax iyo shamiinto ka samaysan oo xoolaha biyo loogu shubo. 3. In xoolo ah oo isku mar ka wada cabta. 4. D. ah: dadkii hore.
daqar² <i>f.g1 (-qray, -qartay; -qri)</i> Qof, dhaawac aan lafta jebin madaxa ka gaarsiin. <i>ld</i> dakhar².	dar² <i>m.db.fk</i> 1. D.tay, d.taa iwm: awgay, awgaa iwm. 2. D. Alle: Alle dartiis, si niyadsam ah. <i>ld</i> daraad.
daqarasoon <i>m.l</i> Hanti sako ahaan loo bixiyo marka Soonku dhammaado. <i>ld</i> dagarasoon, daqarsoon.	dar³ <i>f.g/mg1 (-ray, -rtay)</i> 1. (fg) Badar, biyo, caano iwm oo meel ku jira weel in yar uga qaadir. 2. (fg) Middi, waran iwm wax ku mudid. 3. (f.mg) Ka d.: xaal wax ku sugnaayeen si ka xun noqosho. 4. (f.mg) Ku d.: wax, wax kale ku kordhin. 5. (f.mg) Ku d.: nin iyo naag isu guurin.
daqarsoon <i>m.l ld</i> daqarasoon.	daraad <i>m.db.fk ld</i> dar².
	daraaf <i>m.l</i> Nuqul, bartilmaan.
	daraasad <i>m.dh ld</i> daraaso, diraaso.
	daraaso <i>m.dh</i> Baaridda ama u dhabbagelidda wax la rabo in xogtooda la ogado. <i>ld</i> daraasad, diraaso.

daraawiish *m.dh.u* 1. Urur wadaaddood (dariiqo) oo shiikh u taliyo, nabaddiyo colaaddaba. 2. Qayb ka mid ah Ciidanka booliiska oo qaabilسان amniiga reer guuraaga. 3. *eeg* darwiish.

darab¹ *m.l* 1. Dhaqidda la dhaqo meelaha kaadida iyo saxaradu soo maraan; istanyo. 2. (*-yo, m.dh*) Cabir dhulka beeraha lagu cabiro (oo afar jibaal ah) oo le'eg 25 mitir. 3. Saxaro. 4. In yar oo biyo ah oo lagu istinjoon karo. 5. Dun, aleel, kuul iwm oo weelka lagu qurxiyo. 6. Hanti yar oo laga bixiyo gabar la guursaday oo hooyadeed la siyo.

darab² *m.dh* 1. Toorrey, billaawe iwm daabkooda meesha ugu sarreysa ee quruxda loogu talagalay. 2. *ld darib*.

darab³ *f.g1 (-rbay, -ratabtay; -rbi)* 1. Wax diyaarin. 2. Weel aleelayn.

darabdhaqasho *m.dh ld darabqaadasho*.

darabdhaqo *f.mg3 (-qday, -qatay)* *ld darabqaado*.

darabqaadasho *m.f.dh eeg* darabqaado. *ld darabdhaqasho*.

darabqaado *f.mg3 (-aatay, -aadatay)* Saxaro iyo kaadi iska dhiqid. *ld darabdhaqo*.

daradhid¹ *m.l* 1. D. ah: miro meel sare saaran oo la qallajinayo. 2. D. ah: ilmo dhashay oo aan welii afartankii ka bixin.

daradhid² *m.dh* Sariir caws ka samaysan oo aad dhulka ugu dhwo.

daraf *m.l/dh (-rfo, m.l/-fyo, m.dh)* 1. Meesha wax ugu baallaysa. 2. Labada kobood ee casaamka ah ee derinta dacalladeeda lagu tolo middood.

daragad *m.dh ld dargad*.

darajee *f.g2 (-jeeyay, -jeysay)* Qof, si xushmad iyo qaddarin ku jirto ula dhaqmid. *ld derejee*.

darajeyn *m.f.dh eeg* darajee. *ld derejeyn*.

darajo¹ *m.dh (-ooyin, m.l)* 1. Heer ama jago shaqo lagu gaaro. 2. Halbeeg saleedka heer kulkha ama xaglaha. 3. Xushmo iyo qaddarin. 4. Dhibco imtixaan lagu helo.

darajo² *m.dh (-ooyin, m.l)* 1. (*xis.*) Summad: (°) Halbeeg lagu cabbiro xaglahā sallaxa ah, taasoo la mid ah 1/360 wareeg dhammaystiran ama 1/90 ka xagal qumman. 2. (*xis.*) Jibbaarka doorsoome ku jira tibix. Tusaaeahaan tibixda 3y. Tibixda ah 3x y z darajadu waa wadarta jibbaarrada doorsoomayaasha oo ah 6. 3. (*xis.*) Darajada tibxaale ama isle'eg: waa darajada tibixda leh darajada ugu sarreysa.

dar-allā *fk.* Run ahaan.

daran¹ *m.dh* Geed yar, jaadad badan oo dhooddida iyo dibirkka ka baxa oo dhanaan, geelu ku jeelbaxo leh.

daran² *f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi)* Ku d.: wax, wax kale ku qasan noqosho. *ld darsan²*.

daran³ *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* 1. Wax karti badan ahaansho (qof). 2. Wax dhibaato badan ahaansho. 3. Ku d.: wax, wax kale ku qasan ahaansho. 4. Ku d.: qof balwad aad u isticmaala ahaansho. 5. U d.: wax cid dhibaateya ahaansho. *ld darsan³*.

darancad *m.l/dh* Nooc daranta ka mid ah oo meelaha cusbada badan ka baxda.

darandawaco *m.dh* Nooc daranta ka mid ah oo aayan xooluhu jeclayn.

darandoori¹ *m.l* 1. Nooc ciyaarsiiska ka mid ah oo uu qofka taagani si aan kala go' lahayn cagaha dhulka ula dhaco. 2. D. ah: fal aan si kala go' lahayn u dhaca. 3. dl. darandooriyyid.

darandoori² *f.g/mg1/2 (-iyay, -iday/isay; -iyi)*

1. (*fg*) Neef geel ah, laba nin hal mar si dhaqso leh u wada lisid. 2. (*fg*) Rasaas iwm si aan kala go' lahayn u ridid. 3. (*fm*) Si isdabajoog ah cagaha dhulka ula dhicid.

darandoorrin *m.dh ld darandooriyyid*.

darandooris *m.l ld darandooriyyid*.

darandooriyyid *m.f.dh eeg* darandoori². *ld darandoori¹* (3), **darandoorrin**, **darandooris**.

darangee *f.g2 (-geeyay, -geysay)* Xoolo, meel daran leh daajin.

darangeel *m.dh* Nooc daranta ka mid ah oo dhaadheer.

darangeyn *m.f.dh eeg* darangee.

darankuttaal *m.dh* Nooc daranta ka mid ah.

daranmadow *m.l* Nooc daranta ka mid ah, gaagaaban, oo midabkeedu madowyahay.

daranyo *m.dh* Dacdarro.

daranyoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Dacdarro la kulmid.

daranyood *m.f.l eeg* daranyoo.

darar¹ *m.l* 1. Caano badan oo candho xoolaad ku yaal. 2. *ld dararid*.

darar² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Neef xoolo ah candhadisiisa caano badan ka muuqasho.

darari *f.g2 (-iyay, -isay)* Neef xoola ah nafaqo uu ku dararo siin.

dararid *m.f.dh eeg* darar². *ld darar¹* (2).

dararin *m.f.dh eeg* darari.

dararsasho *m.f.dh eeg* dararso.

dararso *f.g3 (-saday, -satay)* Neef xoolo ah darar ka maalid.

daras *m.l* Qof boorane ku kacsanyahay oo aan weli laga tumin.

darasho <i>m.f.db eeg</i> <i>daro²</i> .	dardaarwerin <i>m.f.db eeg</i> dardaarweri. <i>ld</i> <i>dardaarweris.</i>
darato <i>m.db</i> Cudur halis ah sambabada idaha ku dhaca oo diif iyo qufac badan leh.	dardaarweris <i>m.l ld</i> dardaarwerin.
darax <i>m.l</i> D. ah: markab ama doon aan waxba saarrayn.	dardar¹ <i>m.l ld</i> dardarid.
daray <i>m.l</i> (daray , <i>m.db</i>) Geed weyn, ka baxa biyamareennada iyo qararka webiyada oo miro waaweyn, macaan oo la cuno leh; mukay.	dardar² <i>m.db</i> 1. Xoog, karti iwm oo aan weli la isticmaalin; carcar. 2. Jiiridda wax la jiiro. 3. D. ah: dhabbe aad loo maro.
darayn <i>m.f.db eeg</i> daree.	dardar³ <i>f.g1</i> (-ray, -rtay) Wax jiirid; jibaaxid. <i>ld barbar²</i> , berber ² , derder ³ .
darbaal <i>m.l</i> (-llo, <i>m.db</i>) Maro weyn, adag oo baabuurt aqallada iwm roobka looga dado; shiraaq.	dardaran¹ <i>f.mg1</i> (-rmay, -rantay; -rmi) Wax la dardaray noqosho. <i>ld</i> berberan¹ , derderan ¹ .
darbad <i>m.db</i> (-do, <i>m.l</i>) 1. Dabayl xoog leh oo ka dhacda badda. 2. Xumad badan. 3. <i>ld</i> darbo¹ .	dardaran² <i>f.mg4</i> (-rnaa, -rnayd) Wax la dardaray ahaansho. <i>ld</i> barbaran , berberan² , derderan ² .
darbadayn <i>m.f.db eeg</i> <i>darbadee.</i>	dardarid <i>m.f.db eeg</i> <i>dardar³</i> . <i>ld</i> barbarid , berberid, dardar¹ , derder¹ , derderid.
darbadee <i>f.g/mg2</i> (-deeyay, -daysay) Laadid (kubbadda cagta).	dardarmid <i>m.f.db eeg</i> <i>dardaran¹</i> . <i>ld</i> berbermid , derdermid.
darban <i>f.mg4</i> (-naa, nayd) 1. Wax diyaar ah ahaansho. 2. Wax aleel lagu qurxiyey ahaansho.	dardarnaan <i>m.f.db eeg</i> <i>dardaran²</i> . <i>ld</i> barbarnaan , barbarnaansho , berbernaan
darbanaan <i>m.f.db eeg</i> <i>darban.</i> <i>ld</i> darbanaansho.	dardarnaansho <i>m.l/ldh ld</i> dardarnaan.
darbanaansho <i>m.l/ldh ld</i> darbanaan.	dardarsamid <i>m.f.db eeg</i> <i>dardarsan.</i>
darbasho <i>m.f.db eeg</i> <i>darbo²</i> .	dardarsan <i>f.mg1</i> (-amay, -antay; -ami) Isku d.: qof gabow, naxdiin iwm awgood, wax la garan waayey noqosho.
darbayn <i>m.f.db eeg</i> <i>darbee.</i>	dardhaaf¹ <i>m.l</i> U gudbidda neef uu u gudbo dar kale. <i>ld</i> dardhaafid.
darbee <i>f.g2</i> (-beeyay, -baysay) 1. Kubbadi si xoog leh u laadid. 2. Khayaano faa'ido weyn ku helid.	dardhaaf² <i>f.g/mg1</i> (-fay, -ftay) 1. (<i>f.g</i>) Neef xoola ah dar kale u gudbid. 2. (<i>f.mg</i>) Dar buux-dhaafid.
darbi¹ <i>m.l ld</i> derbi.	dardhaafi <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Dar biyo ka badan ku shubid.
darbi² <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Cunto la iidaamay gacanta ku cunid. <i>ld</i> sarbi.	dardhaafid <i>m.f.db eeg</i> <i>dardhaaf²</i> . <i>ld</i> dardhaaf¹ .
darbid <i>m.f.db eeg</i> <i>darab³</i> .	dardhaafin <i>m.f.db eeg</i> <i>dardhaafi</i> . <i>ld</i> dardhaafis.
darbin <i>m.f.db eeg</i> <i>darbi²</i> . <i>ld</i> sarbin.	dardhaafis <i>m.l ld</i> dardhaafin.
darbo¹ <i>m.db</i> (-ooyin, <i>m.l</i>) 1. Si xoog ah uu kubbadi lugta loogu laado. 2. Khayaano faa'ido weyn lagu helo. <i>ld</i> darbad (3).	dardhad <i>m.l ld</i> dardhasho.
darbo² <i>f.mg3</i> (-baday, -batay) 1. Darab qaadasho. 2. U d.: qof hawl isu diyaarin.	dardhasho <i>m.f.db eeg</i> <i>dardho²</i> . <i>ld</i> dardhad.
darbuugad <i>m.db</i> (<i>muus</i>) Naaro; daf.	dardhaysan <i>f.mg4</i> (-snaa, -snayd) Wax aad u dhaxamaysan ahaansho (nafley).
darbuush <i>m.l ld</i> tarbuush.	dardhaysnaan <i>m.f.db eeg</i> <i>dardhaysan.</i> <i>ld</i> dardhaysnaansho.
dardaaran¹ <i>m.l</i> (-nno, <i>m.db</i>) 1. Ballan uu dhaaf qof oo ku saabsan sida hantidiisa laga yeelayo dhimashadiisa kaddib. 2. Ballan uu dhaaf qof tegayo oo ku saabsan sida laga yeelayo reerkiisa inta uu maqanyahay.	dardhaysnaansho <i>m.l/ldh ld</i> dardhaysnaan.
dardaaran² <i>f.mg1</i> (-rmay, -rantay; -rmi)	dardho¹ <i>m.db</i> Dhaxan badan.
1. Qof dhimashadiisa kaddib sida hantidiisa la yeelayo ka ballamid. 2. Qof tegayo sida reerkiisa laga yeelayo ka ballamid.	dardho² <i>f.mg3</i> (-ooday, -ootay) Dhaxan aad u badan la gariifid (nafley).
dardaarmid <i>m.f.db eeg</i> <i>dardaaran².</i>	daree <i>f.g2</i> (-reeyay, -raysay) Nafley, nafley kale oo geel ah daro ku qabasho.
dardaarweri <i>f.mg2</i> (-iyay, -isay) U d.: qof u sheegid dareen iyo dhibaata xun oo ku soo socota.	dareeme <i>m.l</i> (-mayaal, <i>m.l/ldh</i>) 1. Xubnaha dareenka jirkä mid ka mid ah. 2. Xididdada nafleyda ee isku xira xangullahi iyo maskaxda. 3. <i>ld</i> dareemo.
	dareeme-kiimikaad <i>m.l</i> (-mayaal, <i>m.l/ldh</i>) (baay) Qaabale, kaas oo baadha jiritaanka kiimikooyin gaar ah. Noolayaashaas unug

badanleydo ah waxay u tebiyaan wararka dareemaha dareen wadayaasha. Tusaale ahaan waxa ka mid ah ruqur dhadhannada.

dareemid *m.f.db eeg dareen²*.

dareemo *m.db* Caws dhaadheer, oo ka baxa bannaanka iyo dooxoyinka oo gammaanka, geelu jecelyhiin. *ld dareeme (3), dureeme, dureemo.*

dareen¹ *m.l* 1. Garasho ku abuurta niyadda qofka isbeddal nafsaadeed. 2. War dhiilo leh. 3. Tuhun; shaki.

dareen² *f.mg1 (-eemay, -eentay; -eemi)* 1. Qof, isbeddel nafsaani ah oo ku abuurmay garasho. 2. Wax tuhmid.

dareen-indheed *m.l (-eemo ..., m.l) (c.nafl.)* Qaypta ugu yaryar saddexda qaybood ee dareenwada tirijeemin waxay soo qaaddaa dareenka kuuska isha, xuubka isha iyo qanjirka ilmada; waxay ka soo qaaddaa oo kale qayb yar oo sanka gudihiiisa ka mid ah iyo maqaarka sanka sunniyaha iyo maqaarka madaxa.

dareensad *m.l ld dareensasho.*

dareensan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax, wax dareemay ahaansho.

dareensanaan *m.f.db eeg dareensan.* *ld dareensanaansho.*

dareensanaansho *m.l/ld ld dareensanaan.*

dareensasho *m.f.db eeg dareenso.* *ld dareensad, dareensi.*

dareensi *m.l ld dareensasho.*

dareensii *f.lg2 (-iiyay, -iisay)* Cid, xog ka maqnayd garansiin.

dareensiin *m.f.db eeg dareensi.*

dareenso *f.g3 (-saday, -satay)* Cid, wax sharaysasho.

dareenwade *m.l (-dayaal, m.l/db)*

(c.nafl.) Xidhmo nudo ah oo ka kooban miiqaq darenwade iyo nudo tiiriya, kuwaas oo ku dhex xidhan kiish ah nudo isku xidhayaal. Darenwadayaashu waxay ku xidhaan habdhiska dareenwadka dhexe orgaannada iyo nudaha jidhka.

dareen-xanuun *m.l (-eemo ..., m.l) (daaw.)*

Xanuun aad u daran oo gubasho ah ama mudid ah oo badanaa raaca lareemayaasha.

dareer¹ *m.l* Dhaqaaqidda xoolo meel ay tuurnaayeen ka dhaqaqaan. *ld dareerid.*

dareer² *f.mg1 (-ray, -rtay)* 1. Hoore si aan kala go' lahayn u socosho. 2. Nafley meel ay tuurnayd ka dhaqaqid. *ld dureer².*

dareeri *fg2 (-iyay, -isay)* 1. *ld dureeri.* Nafley, meel ay tuurnayd ka dhaqaajin. 2. Hilib dareerin ka dhigid. 3. Si dhaqso ah oo aan hakad lahayn wax u akhrin.

dareerid *m.f.db eeg dareer². ld dareer¹, dureer¹, dureerid.*

dareerin¹ *m.f.db eeg dareeri.* *ld dareeris¹, dureerin.*

dareerin² *m.db (xis.)* Wadarta tibxaha ee susun. Guud ahaan, waa tibaax leh sansaanka ah x1 + x2 + x3 + x4 +... taas oo x1 ay yihiin tirooyin maanagal ah ama murakab ah (series).

dareerin-aritmatig *m.db (xis.)* D. tibxaheedu ay sammeeyaan susun aritmatig.

dareerin-aroorta *m.db (xis.)* D. tirada tibxaha ay yihiin makoobane.

dareerin-joometeri *m.db (xis.)* D. saamiga u dhexeeya tibix kasta iyo tan ka horeysa uu yahay madoorsoome.

dareerin-kalahaad *m.db (xis.)* D. oo wadarta dhammaan tibxaha ka dambeeya tibixda n-aad aan dhinmin marka ay n-korodho.

dareerin-koobane *m.db (-nayaal, m.l/db) (xis.)* D. tirada tibxaheedu ay koobanyihiin ama ay jirto tibix susuntu ay ku dhammaato.

dareerin-makoobane *m.db (-nayaal, m.l/db) (xis.)* D. tirada tibxaheedu ay yihiin makoobane ama aan jirin jibix ay susuntu ku dhammaato.

dareeris¹ *m.db ld dareerin¹.*

dareeris² *m.db (daaw.)* Dareerin dhacaan ku jira meel jirka ka mid ah sida biyaha isgoosyada xubnaha gala ama malax ama kaadi qof kaadi ku dhagtagtay.

dareerka dhiigga *m.l (c.nafl.)* Milanka ka soo hara markuu dhiig xargago. Seeramku waxay u dhigantaa balasmada, laakiin waxa ka maqan borotein la yiraahdo fibrinogen iyo walax kale oo hab hawleedka xargagidda loo isticmaalay.

dareersad *m.l ld dareersasho.*

dareersasho *m.f.db eeg dareerso.* *ld dareersad, dureersad, dureersasho.*

dareerso *fg3 (-saday, -satay)* Xoolo meel ay tuurnaayeen ka kaxaysasho. *ld dureerso.*

dareerto *m.db* 1. Lafta dheer ee dhabarka. 2. Meesha godan, sanka hoostiisa ku beegan ee bishinta sare kala barta.

dareewal *m.l (-llo, m.db)* 1. Qof shaqadiisu tahay baabuur wadidda; shufeer, wade. 2. Qof yaqaan sida baabuurka lo wado. *ld direewal.*

darfac *m.l ld dafac.*

darfi *fg1 (-iyay, -iday; -iyi)* 1. Derin, maro iwm darfa u yeelid. 2. Hoore qubid.

darfiyid *m.f.db eeg darfi.*

darfooley *m.db* Nooc dermooyinka ka mid ah oo darfo casaan ah leh.

dargad *m.dh (-do, m.l)* 1. Dhisme dhulka ka kacsan oo kanecada laga fuulo ama miraha lagu qallajiyo. 2. Sariir yar oo ilmaha dhashay la seexiyo. *ld daragad.*

dargashabeel *m.dh ld durgeyshabeel.*

darib *m.dh* Hilibka geela intiisa baruurta leh. *ld darab² (2).*

darid *m.f.dh eeg dar³.* *ld daris.*

dariiq *m.l (-qyo, m.dh)* 1. Waddo yar oo dadka iyo xooluhu qaadaan. 2. Bayd faal oo afartiisa hagood tahay min hal.

dariiqo *m.dh (-ooyin, m.l)* Jameeco wadaaddo ah, leh maamul, digri iyo ducooyin u gaar ah, kuna abtirsata shiikh weyn.

dariir *f.g1 (-ray, -rtay)* Laf hilib ka dhammayn.

dariiran *f.mg4 (-rcaa, -rnayd)* Laf, wax la dariiray ahaansho.

dariirid *m.f.dh eeg dariir.*

dariirnaan *m.f.dh eeg dariiran.* *ld dariirnaansho.*

dariirnaansho *m.l/dh ld dariirnaan.*

dariishad *m.dh (-do, m.l)* Mid ka mid ah daloolada loo yeelo aqallada iwm oo ay iftiinka iyo naacawdu ka soo galaan; khalfad.

daris *m.l (-syo, m.dh)* 1. Caws adag oo gaaban oo ka baxa meelaha qoyaanka joogtada ah leh, ris; guxud. 2. Ceel biyo badan oo mar kasta buuxa. 3. *ld darid.*

darmaan¹ *m.l (-nno, m.dh)* 1. Ubad fardood oo lab. 2. Nin mingis qaba.

darmaan² *m.dh (-no, m.dh)* 1. Ubad fardood oo dheddig. 2. Qof dumar ah oo qaba mingis.

darmad¹ *m.l* 1. Midab guduud oo madow xigeen ah oo xooluhu yeeshaan. 2. *ld darmasho.*

darmad² *m.dh (-do, m.l)* Koor boodaanta ka yar, aleelkana ka weyn.

darmasho *m.f.dh eeg darmo.* *ld darmad¹ (2).*

darmi *f.g2 (-iyay, -isay)* Xoolo meel daran leh daajin.

darmid *m.f.dh eeg daran².* *ld darsamid.*

darmin *m.f.dh eeg darmi.*

darmo *f.mg3 (-maday, -matay)* Ku d.: wax, wax kale ku biirid.

darnaan *m.f.dh eeg daran³.* *ld darnaansho, darmi, darno, darsanaan, darsanaansho.*

darnaansho *m.l/dh ld darnaan.*

darni *m.dh ld darnaan.*

darno *m.dh ld darnaan.*

daro¹ *m.dh* 1. Tab awrtu u dagaasho oo ratigu luquntiisa dulmariyo luqunta ratiga kale isla markaana cududda ku dhegaayo. 2. Tab

legdinta ka mid ah oo uu qof gacanta kaga maro qoorta qof kale.

daro² *f.mg3 (-rtay, -ratay)* 1. Ku d.: wax, wax kale ku kordhisasho. 2. Ku d.: qof, qof kale u guurin. 3. Isku d.: dhawr waxyaalood isku qaadasho. 4. Isku d.: isku qasasho.

daroof¹ *m.l/kh* Darmooyin casaan ah oo guryaha derbiyadooda lagu qurxiyo.

daroof² *f.g1 (-fay, -ftay)* Derbiyada guryaha casaan ku qurxin.

daroofid *m.f.dh eeg daroof².*

daroori¹ *m.l* Hadal tira badan oo aan micna lahayn. *ld dorooryaan¹.*

daroori² *f.mg1 (-ryay, -riday; -ryi)* Ku hadlid hadal aan micno lahayn. *ld dorooryaan².*

dorooryaamid *m.dh ld dorooryid.*

dorooryaani¹ *m.l ld daroori¹.*

dorooryaani² *f.mg1 (-aamay, -aantay)* *ld daroori².*

darooryid *m.f.dh eeg daroori².* *ld dorooryaamid.*

darraabid *m.f.dh eeg darrow².* *ld darraw¹, darrow¹.*

darraad *m.dh ld dorraad.*

darrow¹ *m.l ld darraabid.*

darrow² *f.g1 (-raabay, -rawday; -raabi)* *ld darrow2*

darrayasad *m.l ld darrayasho.*

darrayasho *m.f.dh eeg darrayaso.* *ld darrayasad, darraysi, tarraysad, tarrayasho, tarra*

darraysi *m.l ld darrayasho.*

darrayso *f.g3 (-stay, -satay)* Timaha darro marsasho. *ld tarrayso.*

darrib *f.g1 (-bay, -btay)* Cid tababbarid.

darribid *m.f.dh eeg darrib.*

darro *m.dh* Dhoobo jilicsan oo timaha lagu nadiifiyo ama lagu qurxiyo; malaas; xaraar. *ld tarro.*

darroor¹ *m.dh* Biyo aqalku kor ka soo daayo kolka roobku da'aayo.

darroor² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Aqal, biyo kor ka soo deyn.

darroori *f.g2 (-iyay, -isay)* Biyo meel sare fadhiya ka daadin.

darroorid *m.f.dh eeg darroor².*

darroorin *m.f.dh eeg darroori.*

darrow¹ *m.l* Liidda wax la liido ama la xaqiro; quursi. *ld darraabid.*

darrow² *f.g1 (-raabay, -rowday; -raabi)* 1. Wax quursasho. 2. U d.: wax dhaqaale darrayn. *ld darraw².*

darsad *m.l ld tarsad.*

darsamid *m.f.dh ld darmid.*

darsan¹ *m.l ld darsin.*

darsan² *f.mg1* (-amay, -antay; -ami) *ld* daran².
darsan³ *f.mg4* (-naa, -nayd) *ld* daran³.
darsanaan *m.dh ld* daranaan.
darsanaansho *m.lldh ld* darnaan.
darsasho *m.f.dh eeg* darso. *ld* darsad, darsi.
darshad *m.dh ld* tarshad.
darsi *m.l ld* darsasho.
darsin *m.l* (-nno, *m.dh*) Laba iyo tobab (12)
 shey, isku nooc ah oo meel ku wada jira. *ld* darsan¹, dersin.
darso *f.g/mg3* (-saday, -satay) 1. (*f.g*) Badar, caano, sonkor iwm wax godan in uga qaadasho. 2. (*f.mg*) Xaalad lagu sugnnaa ka sii liidasho. 3. (*f.mg*) Ku d.: wax, wax kale ku biirsasho. Tus. "Cali geeliisii laba halaad buu ku darsaday". 4. Ku d.: wil gabadh u guurin. 5. U d.: xaalad hore ee lagu noolaa ka maarmiwaayid.
daruur¹ *m.l* 1. Tolmo kabaha, lammooyinka iwm sarjiyada looga tolo si loo qurxiyo. 2. Midab barobaro cadcad ah oo xoolaha qaarkood yeeshaan.
daruur² *m.dh* (-ro, *m.l*) Caad biyo xambaarsan oo cirka iyo dhulka dhexdooda heehaaba.
daruur³ *m.dh* (-ro, *m.l*) (*fis.*) Dhibco yaryar oo biyo ah oo ka samaysmay uumi-bax biyood oo galay gibilka, ka dibna ku qaboobay meel joog sare leh oo dhulka dushiisa. Uumi-baxa biyuhu wuxuu ka yimaadaa, harooyinka, webiyada iwm.
daruur⁴ *f.g1* (-ray, -rtay) Kabo, laammo iwm sarjiyadooda tolmo lagu qurxinayo u yeelid.
daruurad *m.l ld* daruurasho.
darururan *f.mg4* (-rnaa, -rnayd) Wax daruur leh ahaansho.
daruurasho *m.f.dh eeg* daruuro². *ld* daruurad.
daruurayn *m.f.dh eeg* daruuree.
daruuraysasho *m.f.dh eeg* daruurayso.
daruurayso *f.mg3* (-stay, -satay) 1. Cir, daruur yeelasho. 2. Meel naq leh u guurid. 3. Kabo, laammo iwm daruur u yeelasho.
daruur-buureed *m.l* (-ryo ..., *m.dh*) (*c.cimi.*) Daruur ka samaysanta dhinaca dugaalka ah ee buurta ama figta gunburta.
daruuree *f.mg2* (-reeyay, -raysay) Neef daruuro gelin.
daruur-hoose *m.dh* (-ro ..., *m.l*) (*c.cimi*) Nooc daruur hoose ah oo ka kooban lakab iskumid ah, oo la moodo dhado dhulka kor uga kacday.
daruuri¹ *m.l* D. ah: wax nolosha aanay ka maarmin.
daruuri² *f.g2* (-iyay, -isay) 1. Isu d.: arrin ama meel si geesinnimo iyo degdeg leh u gelid.

2. U d.: wadaan, weel iwm ceel si degdeg ah ugu ridid.
daruurid *m.f.dh eeg* daruur⁴.
daruurin *m.f.dh eeg* daruuri².
daruurnaan *m.f.dh eeg* daruuran. *ld* daruur---naansho.
daruurnaansho *m.lldh ld* daruurnaan.
daruurnugul *m.dh* Daruur weyn oo hoos yeelata aanse di'in.
daruuro¹ *m.dh* Siriqa loo yeelo xarig wax lagu qabanayo.
daruuro² *f.g3* (-ray, -rtay) Kabo, maro iwm liid qurxan ku tolasho.
darwiish *m.l* (-raawish, *m.dh*) Mid ka mid ah ciidankii Sayid Maxamed Cabdulle Xasan ee u dagaallami jirey xornimada Soomaaliyeed.
darxad *m.dh* (-do, *m.l*) Tarash; xiddo.
darxadayn *m.f.dh eeg* darxadee.
darxadee *f.g2* (-deeyay, -daysay) Maro darxad u yeelid.
darxumayn *m.f.dh eeg* darxumee.
darxumaysad *m.l ld* darxumaysasho.
darxumaysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Wax darxumo hayso ahaansho.
darxumaysasho *m.f.dh eeg* darxumayso. *ld* darxumaysad, darxumaysi.
darxumaysi *m.l ld* darxumaysasho.
darxumaysnaan *m.f.dh eeg* darxumaysan. *ld* darxumaysnaansho.
darxumaysnaansho *m.lldh ld* darxumays-naan.
darxumayso *f.mg3* (-stay, -satay) Wax darxumo la kulmid.
darxumee *f.g2* (-meeay, -maysay) Wax darxumo la kulmid.
darxumi *m.dh ld* darxumo.
darxumo *m.dh* Xaalad silic iyo rafaad leh. *ld* darxumi.
daryaamid *m.dh ld* dayaamid.
daryaan¹ *m.l ld* dayaan¹.
daryaan² *f.mg1* (-aamay, -aantay; -aami)) *ld* dayaan².
daryeel¹ *m.l* 1. Waxtar; kaalmo; taageero; gargaar. 2. *ld* daryaalid.
daryeel² *f.g1* (-eelay, -eeshay) Wax xannaanayn.
daryeelid *m.f.dh eeg* daryeel². *ld* daryeel¹ (2).
daso *m.dh* Hooy yar oo ka samaysan raro; qoryo, dhoobo iwm.
dasttuur *m.lldh ld* tastuur.
daw¹ *m.l* (-wyo, *m.dh*) 1. Waddo, dariiq; jid. 2. Wax habboon ama xaq ah. *ld* dow.
daw² *m.l* (-yo, *m.dh*) (*jugr.*) Meel gaaban lagana gudbi karo ee buuro is haysta oo hakiya dhaqaqaqa.

daw³ <i>m.dh</i> Ceelal badan oo isku meel ku yaalla.	dawakhid <i>m.f.dh eeg</i> dawakh ² . <i>ld</i> dawakh¹ , dawikhid.
dawaad <i>m.dh</i> 1. Khad. 2. Weelka khadda lagu shubto. 3. Madow khadka u eg oo awrika qoorka ahi ku yeelato qadaadka. <i>ld</i> tawaad .	dawakhin <i>m.f.dh eeg</i> dawakhi. <i>ld</i> dawikhin .
dawaaf¹ <i>m.l</i> 1. Wareegga kacbada lagu sameeyo iyadoo waajibka xajka la gudanayo. 2. Socod badan oo warwareeg ku jiro. 3. <i>ld</i> dawaafid .	dawakhsaan <i>f.mg⁴</i> (-naa, -nayd) Qof madax wareer hayo ahaansho.
dawaaf² <i>f.g¹</i> (-fay, -ftay) 1. Iyadoo waajibka xajka la gudanayo, kacbada wareeg ku samayn. 2. Socod badan oo warwareeg ku jiro samayn.	dawakhsanaan <i>m.f.dh eeg</i> dawakhsan. <i>ld</i> dawakhsanaansho .
dawaafi <i>f.g²</i> (-iyay, -isay) Qof xajka gudanaya kacbada ku warwareejin. <i>ld</i> dawaafsii .	dawakhsanaansho <i>m.l/dh ld</i> dawakhsanaan .
dawaafid <i>m.f.dh eeg</i> dawaaf ² . <i>ld</i> dawaaf¹ (3).	dawan <i>m.l</i> (-nno, <i>m.dh</i>) 1. Koor yar, bir ka samaysan oo gammaanka loo xiro. 2. Qalab bir ah, laga dhawaajiyo marka xisada dugsida billaabanyaam ama chammaanayaan.
dawaafin <i>m.f.dh eeg</i> dawaafi. <i>ld</i> dawaafsii .	dawar¹ <i>m.l ld</i> dawarid .
dawaafsii <i>f.g²</i> (-iiyay, -iisay) <i>ld</i> dawaafi .	dawar² <i>f.g/mg¹</i> (-ray, -rtay) 1. (<i>f.g</i>) Baryo iyo yabooh u wareegid. 2. (<i>f.g</i>) Markab ama doon washirid. 3. (<i>f.mg</i>) Markab ama doon leexin. <i>ld</i> dewer² .
dawaafsii <i>m.dh ld</i> dawaafin .	dawari <i>f.g²</i> (-iyay, -isay) Wax dhumay baadi goobid. <i>ld</i> daweri , dawri , deweri .
dawaali <i>f.k</i> D. ...u: si toos ah, si aan gabbasho lahayn. Tus. "Waxaan doonayay dawaali ayuu u diiday".	dawarid <i>m.f.dh eeg</i> dawar ² . <i>ld</i> dawar¹ , dewer¹ , dewerid .
dawaansad <i>m.l ld</i> dawaansasho .	dawarin <i>m.f.dh eeg</i> dawari. <i>ld</i> dawerin , dawrin , dewerin .
dawaansasho <i>m.f.dh eeg</i> dawaanso. <i>ld</i> dawaansad , dawaansi , tawaansad , tawaanshoo	dawarsad <i>m.l ld</i> dawarsasho .
dawaansi <i>m.l ld</i> dawaansasho .	dawarsasho <i>m.f.dh eeg</i> dawarso. <i>ld</i> dawarsad , dawarsi , dewersad , dewershado , dewersi .
dawaanso <i>f.g³</i> (-saday, -satay) Cid wehel ka dhigasho. <i>ld</i> tawaanso .	dawarsi <i>m.l ld</i> dawarsasho .
dawaaqi <i>m.dh</i> Nooc shabaagta ka mid ah oo libaax badeedka lagu dabo.	dawarso <i>f.g³</i> (-saday, -satay) Dawarsi samayn (qof). <i>ld</i> dewerso .
dawaar <i>m.l</i> (-rro, <i>m.dh</i>) 1. Wax wareega sida garangarta. 2. Makiinad dharka lagu tolo. 3. Duraanka dharka lagu tolo ama lagu fasilo.	dawax <i>f.mg¹</i> (-xay, -xday; -wixi) Ku d.: cid ku maadeysasho.
dawaarad <i>m.dh</i> (-do, <i>m.l</i>) Abitey.	dawaxaar <i>m.dh</i> Dawo xoolaad budo ah oo reer miyigu dadka uga daaweeyaan cudurrada caloosha, sida xundhurta, tiifaha iwm.
dawaarle <i>m.l</i> (-layaal, <i>m.l/dh</i>) Ninka dharka tola ama fasila. <i>ld</i> dawaarwale .	dawdabi <i>f.g²</i> (-iyay, -isay) 1. Caano, biyo iwm si dhaqso leh u cabbid. 2. Hal si dhaqso leh u lisid.
dawaaro <i>m.dh</i> Lo' yaryar, gaagaaban oo aan caano badnayn.	dawdabin <i>m.f.dh eeg</i> dawdabi.
dawaarwale <i>m.l ld</i> dawaarle .	dawdar¹ <i>m.l ld</i> dowddar¹ ; dawdarid .
dawac <i>m.l</i> (-cyo, <i>m.dh</i>) Dawacada keeda lab.	dawdar² <i>f.g/mg¹</i> (-ray, -rtay) 1. Isku d.: koox dad ah dhixgelid. 2. <i>ld</i> dowddar² .
dawacamadow <i>m.dh ld</i> dacawamadow .	dawdaran <i>f.mg⁴</i> (-rnaa, -rnayd) Ka d.: wax aan daw lahayn ahaansho.
dawaco <i>m.l</i> (-ooyin, <i>m.l</i>) 1. Dugaag hilib ku noolka ka mid ah, eyga u eg kase yar oo ariga laaya. 2. Dawacada midkeeda dheddig. <i>ld</i> dacawo , dayo¹ (2).	dawdarid <i>m.dh eeg</i> dawdar ² . <i>ld</i> dawdar¹ ; dowddarid .
dawakh¹ <i>m.l ld</i> dawakhid .	dawdarnaan <i>m.f.dh eeg</i> dawdaran. <i>ld</i> dawdarnaansho , dawdarni , dawdarno .
dawakh² <i>f.mg¹</i> (-khay, -khday) Madax wareer dartis wax la kala garan waayid.	dawdarnaansho <i>m.l/dh ld</i> dawdarnaan .
dawakhaad <i>m.dh</i> Madax wareer wax la kala garan waayo.	dawdarni <i>m.dh ld</i> dawdarnaan .
dawakhi <i>f.g²</i> (-iyay, -isay) Qof, madax wareer ku ridid. <i>ld</i> dawikhi .	dawdarnimo <i>m.dh ld</i> dowddarnimo .
	dawdarno <i>m.dh ld</i> dawdarnaan .
	dawdaroo <i>f.mg³</i> (-ooday, -ootay) Ku d.: qof, cid kale gaf ku samayn.
	dawdarood <i>m.f.l eeg</i> dawdarroo.

dawdawle *m.l* D. ah: qof been badan oo muuijiya karti uusan lahayn.

dawdawlee *f.mg2* (-leeyay, -leysay) Qof been badan karti uusan lahayn muujin.

dawdawleyn *m.f.db* eeg dawdawlee.

dawee *f.g2* (-weeyay, -weysay) *ld* daawee.

daweri *f.g2* (-iyay, -isay) *ld* dawari.

dawerin *m.db* *ld* dawarin.

daweyn *m.db* *ld* daaweyn.

da'weyn *f.mg4* (-naa, -nayd) Duq ahaansho (qof).

da'weynaan *m.f.db* eeg da'weyn. *ld* da'wey-naansho, da'weyni.

da'weynaansho *m.l/db* *ld* da'weynaan.

da'weyni *m.db* *ld* da'weynaan.

daweysad *m.l* *ld* daaweysasho.

daweysasho *m.db* *ld* daaweysasho.

daweysi *m.l* *ld* daaweysasho.

daweysii *f.g2* (-iiyay, -iisay) *ld* daawee.

daweysiin *m.db* *ld* daaweyn.

daweyso *f.g/mg3* (-saday, -satay) *ld* daaweyso.

dawggal¹ *m.l* 1. *ld* **dawggelid**. Gabbashada wax la gaadayo meel loogu gabbado. 2. D. ah: arrin iwm oo maangal ah.

dawggal² *f.g/mg1* (-alay, -ashay; -geli) 1. (*f.g*) U d.: wax la gaadayo meel ugu gabbasho. 2. (*f.mg*) Ugu d.: cid dhibaato gaartay wax u eersasho.

dawggelid *m.f.db* eeg dawggal². *ld* **dawggal¹** (1).

dawi *f.g2* (-iyay, -isay) Wax meel fog u gudbin.

dawikhi *f.g2* (-iyay, -isay) *ld* dawakhi.

dawikhid *m.db* *ld* dawakhid.

dawikhin *m.db* *ld* dawakhin.

dawin *m.f.db* eeg dawi. *ld* dawis.

dawis *m.l* *ld* **dawin**.

dawixid *m.f.db* eeg dawax.

dawlad *m.db* (-do, *m.l*) 1. Dal, dad ku noolyahay, leh calan iyo xuduud caalamku u aqoonsanyahay. 2. Inta haya maamulka sare ee qaran. *ld* dowlad.

dawlad dastuuri ah *m.db* (-do ..., *m.l*) (*siyaa*) Dawlad ku xaddeysan, una hogaaansan dastuurka.

dawladnimo *m.db* Dawlad ahaansho. *ld* dowladnimo.

dawl¹ *m.l* *ld* **dowl¹**.

dawl² *f.g2* (-iyay, -isay) *ld* **dowl²**.

dawliil *m.l* Muuqqaal koraad.

dawlin *m.db* *ld* dowlin.

dawlis *m.l* *ld* dowlis.

dawlisgoys *m.l/db* (-syo, *m.db*) Calaamadaha sarriinka ah oo jiidista dawlisku ku sameeyo xakabbada. *ld* **dowlisgoys**.

dawo *m.db ld* **dawwo1**. *ld* **dawaco**.

dawoobid *m.db ld* **dawoobid**.

davo-suuxint *m.db* (-ooyin suuxinta, *m.l*) (*daawu*) Dowo yareysa ama baabi'isa dareenka oogada oo dhan ama qayb ka mid ah jirka. D.da s.ta oogada oo dhan oo qallinka loo isticmaalo waxay damisaa shaqada maskaxda taasoo keenta miyir beelid.

dawow *f.mg1* (-woobay, -wowday) *ld* **daawow**.

dawr¹ *m.l* *ld* **dowr¹**.

dawr² *f.mg1* (-ray, -rtay) *ld* **dowr²**.

dawre *m.l* Qof socoto ah.

dawri *f.g2* (-iyay, -isay) *ld* dawari.

dawrid *m.db* *ld* **dowrid**.

dawrin *m.db* *ld* **dawarin**.

daxal *m.l* Dheeh cillaan guduud ah oo birta iyo xadiid-sulubka ku dul samaysma marka ay biyuhu la falgalaan maaddadooda; mirir.

daxalaysad *m.l* *ld* **daxalaysasho**.

daxalaysasho *m.f.db* eeg daxalayso. *ld* **daxalaysad, daxalaysi**.

daxalaysi *m.l* *ld* **daxalaysasho**.

daxalayso *f.mg3* (-stay, -satay) Bir ama xadiid-sulub, daxal yeelasho.

day *f.g/mg1* (**dayay/deyay, dayday**) 1. Indho, wax dhankooda u jeedin. 2. Isku d.: wax isku tijaabin.

dayaafad *m.db* *ld* **diyaafad**.

dayaafadi *f.mg2* (-iyay, -isay) *ld* **diyaafadi**.

dayaafadin *m.db* *ld* **diyaafadin**.

dayaamid *m.f.db* eeg dayaan². *ld* **daryaamid, diryaamid, diyaamid**.

dayaan¹ *m.l* 1. Sharqan ama hugun weyn oo ka yimaada durbaan la tumayo, xoolo ama dad badan oo meel isugu yimid. 2. Cod dheer oo buuraha, daaraaha, qararka iwm ay soo celiyan markuu ku dhacay kaddib. *ld* **daryaan¹, diryaan¹, diyaan¹**.

dayaan² *m.l* (*fiis.*) Noqodka hir jabaq ee dul (gebi ama buur) xoogaa innaga fog ay soo celisay, oo ka laciifsan jabaqdii asalka ahayd. Faraqa waqtiga ee ayoonka iyo jabaqda asalka ah, waxa ay muujisaa fogaanta gebiga ama buurta iwm.

dayaan³ *f.mg1* (-aamay, -aantay; -aami) Durbaan, dhul iwm sharqan, hugun weyn ka yeerid. *ld* **daryaan², diryaan², diyaan²**.

dayaarad *m.db* *ld* **dayuurad**.

dayac¹ *m.l* Daryeel iyo xannaana la'aan. *ld* **daayacaad**.

dayac² *f.g1* (-cay, -cday; -yici) Wax baylihin ama xannaana xumayn. *ld* **daayac²**.

dayacan <i>f.mg1 (-cnaa, -cnayd)</i> Wax la dayacay ahaansho. <i>ld</i> dayacsan .	dayeysnaan <i>m.f.db eeg</i> dayeysan. <i>ld</i> dayeysnaansho .
dayacid <i>m.f.db eeg</i> dayac ² . <i>ld</i> daayacid .	dayeysnaansho <i>m.l/db ld</i> dayeysnaan .
dayacnaan <i>m.f.db eeg</i> dayacsan. <i>ld</i> dayacnaansho, dayacsanaan, dayacsanaansho .	dayib <i>e.d</i> Waa tahay!
dayacnaansho <i>m.l/db ld</i> dayacnaan .	dayicid <i>m.f.db eeg</i> dayac ² . <i>ld</i> daayicid, dayacid .
dayacsanaan <i>m.dh ld</i> dayacsanaan .	dayid <i>m.db ld</i> deyid .
dayacsanaansho <i>m.l/db ld</i> dayacsanaan .	daymo <i>m.db</i> Jeedinta indhaha wax xaggooda loo jeedivo.
dayactir¹ <i>m.l</i> 1. Dib u hagaajinta lagu sameeyo guri, qalab iwm oo wax ka xumaadeen. 2. Ka ilaalinta wax laga ilaaliyo darxumada iyo baylahda.	daymoo <i>f.g3 (-ooday, -ootay)</i> Wax daymo u yeelasho.
dayactir² <i>fg1 (-ray, -rtay)</i> 1. Guri, qalab iwm wax ka xummaday dib u hagaajin. 2. Wax darxumo iyo baylah ka ilaalin.	daymood <i>m.f.l eeg</i> daymoo.
dayactiran <i>f.mg4 (-rnaa, -rnayd)</i> Wax la dayactiray ahaansho.	dayn <i>m.db ld</i> deyn² .
dayactirid <i>m.f.db eeg</i> dayactir ² .	daynaamiko <i>m.db (fis.)</i> Qayb ka mid mekaanikada oo la xiriirta xoogagga dooriya ama abuuра socodka walxaha. <i>ld</i> dinaamiko .
dayactirnaan <i>m.f.db eeg</i> dayactiran. <i>ld</i> dayactirnaansho .	daynabo <i>m.db (-ooyin, m.l)</i> (fis.) Dhaliye danab oo gaar ahaan loogu talagalay in uu dhaliyo qulqul quman.
dayactirnaansho <i>m.l/db ld</i> dayactirnaan .	dayo¹ <i>m.db (-ooyin, m.l)</i> 1. Caleenta quraca, siiba intay weli qoyantahay. 2. <i>ld</i> dawaco .
da'yar¹ <i>m.dh.u</i> Dhallinyaro. <i>ld</i> da'yaro .	dayo² <i>f.g/mg3 (-yday, -yatay)</i> 1. (f.g) Ka d.: wax meel ka raadsasho. 2. (f.g) Ka d.: wax, wax kale ka dhex xulasho. 3. (f.mg) Ku d.: qof, qof kale wax uu sameeyey ka daba samayn.
da'yar² <i>f.mg4 (-raa, -rayd)</i> Wax muddo yar jiray ahaansho (nafley).	dayoobid <i>m.f.db eeg</i> dayow ² . <i>ld</i> dayow¹ (2) .
da'yaraan <i>m.f.db eeg</i> da'yar ² . <i>ld</i> da'yaraansho, da'yari, da'yaro .	dayow¹ <i>m.l</i> 1. Wareer lala kala garan waayo waqtiga iyo meesha la joogo. 2. <i>ld</i> dayoobid .
da'yaraansho <i>m.l/db ld</i> da'yaraan .	dayow² <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Wareer awgis, waqt iyo jaho garan waayid.
da'yari <i>m.db ld</i> da'yaraan .	dayr <i>m.db</i> Afarta xilli ee sannadka u qaybsamo middood, roob leh una dhexeeya diraacad iyo xagaaga.
da'yaro <i>m.db ld da'yar¹; da'yaraan</i> .	dayradhaaf <i>m.l/db (-fyo, m.db)</i> Waqtiga roobka dayta ahi dhammaado oo dhaxantu bilaabato.
dayasho <i>m.f.db eeg</i> dayo ² .	dayrcad <i>m.l</i> Midab cad oo geelu leeyahay.
dayax <i>m.l</i> 1. Ife samada sare ku sugar, qooraxda iftiin ka qaata, habeenno dhulka ifiya oo bishii hal mar dhulka ku wareega. 2. Caddo.	dayrdhal <i>m.l</i> D. ah: neef geel ah oo xilli dayr ah dhalay.
dayaxgacmeed¹ <i>m.l (-dyo, m.db)</i> Saaruukh.	dayri <i>f.g/mg2 (-iyay, -isay)</i> 1. (f.g) Aabbe, ilmo uu ka quustay guriga ka cayrin. 2. (f.g) Nin, xaaskiisa, caruurtiisa iwm dhaqaale darrayn.
dayaxgacmeed² <i>m.l (-dyo, m.db)</i> (c.fal.) Dhinaca xiddigiska, waa shay yar oo ku meeraysta meere korkiisa; dayaxu, tusaale ahaan, waa d.ka dhulka.	3. (f.mg) U d.: cid wax ay doonaysay, iyadoo marmarsiinyo been ah loo sheegayo in aan wax loo heli karayn u sheegid.
dayaxmadoobaad¹ <i>m.l (-dyo, m.db)</i> Marka dhulku kala dhex galoo qorraxda iyo dayaxa, oo hooska dhulku madoobeeyo dayaxa.	dayrin <i>m.f.db eeg</i> dayri. <i>ld</i> dayris, dayro (2) .
dayaxmadoobaad² <i>m.l (-dyo, m.db)</i> (c.fal.) Dayax madoobaadku waxa uu dhacaa marka dhulku isku gudbo fallaadaha ka imanaya qorraxda inta ayn soo gaadhin dayaxa, waxanaxa dayaxa ku dhaca hadhka dhulka.	dayris <i>m.l ld</i> dayrin .
daydo <i>m.db</i> Roob da'a xilliga guga ah.	dayro <i>m.db</i> 1. D. ah.: ilmo waalidkiis ka quustay oo guriga laga eryey. 2. <i>ld</i> dayrin .
dayeysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax dayoobay ahaansho.	dayrquin <i>m.l</i> Neef xilli dayreed rimay.
dayeysi² <i>fg2 (-iiaya, -iisay)</i> Nafley jahawareerin.	dayrsad <i>m.l ld</i> dayrsasho .
dayeysiin <i>m.f.db eeg</i> dayeysiis.	dayrsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax la dayriyay ahaansho (ilmo).

dayrsanaan *m.f.dh eeg dayrsan. ld dayrsanaansho.*
dayrsanaansho *m.l/dh ld dayrsanaan.*
dayrsasho *m.f.dh eeg dayrso. ld dayrsad, dayrsi.*
dayrsi *m.l ld dayrsasho.*
dayrsimo *m.db 1. Qof dayrsan ahaansho. 2. Roob xilliga dayrta horteeda da'a.*
dayrso *f.mg3 (-saday, -satay)* Wax la haysto si aan wax looga bixin ka beensheegid.
dayurad *m.db (-do, m.l)* Gaadiid hawada mara, rakaabka iyo xamuulka qaada, jaad ka mid ahna lagu dagaallamo. *ld dayaarad, diyaarad.*
dayuuus *m.l (-syo, m.db)* Qof aan damiir iyo akhlaaq lahayn oo aan ka xishoon in uu walaashiis ama xaaskiisa uu rag kale u geeyo.
deb *m.l ld dab¹.*
debac¹ *m.l ld debcid.*
debac² *f.mg1 (-bcay, -bacday) ld debec².*
debacsamid *m.db ld debecsamid.*
debacsan¹ *f.mg1 (-amay, -antay; -ami) ld debecsan¹.*
debacsan² *f.mg4 (-naa, -nayd) ld debecsan².*
debacsanaan *m.db ld debecsanaan.*
debacsanaansho *m.l/dh ld debecsanaan.*
debacsanow *f.mg1 (-naaday, -naatay) ld debecsanow.*
debbir *f.g1 (-ray, -rtay)* 1. Wax si wanaagsan u xallin. 2. Kala d.: wax si khayaano ku jirto u habeyn.
debbiraad *m.db* Hab khayaano ku jirto oo arrin iwm loo xalliyo.
debbirid *m.f.dh eeg debbir.*
debc¹ *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax giigsan sida xarig iwm. giigsanaanta ka bi'in. *ld dabci².*
debcid *m.f.dh eeg debec². ld dabac¹, dabcid, debac¹, debec¹.*
debcin *m.f.dh eeg debci. ld dabcin.*
debdemis *m.l ld dabdamis.*
debec¹ *m.l ld debcid.*
debec² *f.mg1 (-bcay, -becday; -bci)* 1. Xarig, guntin iwm wax giigsanaantii ka ba'day noqosho. 2. U d.: wax u dhega nuglaan. *ld dabac², debac².*
debeclaan *m.dh 1. Debciddarro. 2. (fk)* Si isdabarac u ah.
debecsamid *m.f.dh eeg debecsan¹. ld dabacsamid, debacsamid.*
debecsan¹ *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Xarig, guntin iwm oo giigsanaan wax debcay noqosho. *ld dabacsan¹, debecsan¹.*
debecsan² *f.mg4 (-naa, -nayd)* Xarig, guntin iwm oo giigsanaa wax debcay ahaansho. *ld dabacsan², debecsan².*

debecsanaan *m.f.dh eeg debecsan. ld dabacsanaan, dabacsanaansho, debacsanaan, debacsan*
debacsanaansho *m.l/dh eeg debecsanow. ld debecsanaan.*
debecsanow *f.mg3 (-naaday, -naatay)* Wax debacsan noqosho. *ld dabacsanow, debacsanow.*
debin *m.db ld dibin.*
debingendi *m.l* Kiish yar oo maro shabaq ah ka samaysan, afka garangar yar ku leh oo gendiga lagu qabto.
debis *m.l* Nooc libaax badeedka ka mid ah.
debrid *m.l ld dabrid¹.*
debsaar *m.l* In yar oo saliid ah oo hal mar bun lagu shiilo.
debweyn *m.db ld dabweyn.*
ded¹ *m.l 1. ld däd 1. Shey dusha laga saaro ama lagu daboolo wax feydan. 2. ld dedid.*
ded² *f.g1 (-day, -dday)* Wax feydan, shey dusha ka saarid ama ku daboolid. *ld däd².*
dedaal¹ *m.l ld dadaal¹.*
dedaal² *f.mg1 (-lay, -shay) ld dadaal².*
dedaalid *m.db ld dadaalid.*
dedan¹ *m.db* Waqtii wixii la sheegaa aany shaac bixin oo qarsoomaan. *ld dadan¹.*
dedan² *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Wax la deday noqosho. *ld dadan².*
dedan³ *f.mg4 (-dnaa, -dnayd)* Wax la deday ahaansho. *ld dadan³.*
deddan *f.mg4 (-naa, -nayd) ld daddan.*
deddanaan *m.db ld daddanaan.*
deddanaansho *m.l/dh ld daddanan.*
deddatir¹ *m.l 1. Dhaxantir. 2. Gargaar deg-deg ah oo loo fidiyo qof la qaniinay ama dhaawac halis ahi gaarey; dhibiibtir. ld deddatirid.*
deddatir² *f.g1 (-ray, -rtay)* 1. Nafley dhaxamaysan diirrimaad siin. 2. Qof la qaniinay ama dhaawac halis ahi gaarey si degdeg ah u gargaarid.
deddatirid *m.f.dh eeg deddatir². ld deddatir¹.*
deddeg¹ *m.l ld degdeg¹.*
deddeg² *f.mg1 (-gay, -gray) ld degdeg².*
deddegid *m.db ld degdegid.*
deddegsan *f.mg4 (-naa, -nayd) ld degdegsan.*
deddegsanaan *m.db ld degdegsanaan.*
deddegsanaansho *m.l/dh ld degdegsanaan.*
deddegsiinyo *m.l ld degdeg¹.*
deddej¹ *f.g2 (-iyay, -isay) ld degdeji.*
deddejin *m.db ld deggejin.*
deddejis *m.l ld degdejin.*
deddo *m.db* Qabow aad ah oo dhaxan badan leh. *ld daddo.*

deddoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Qabow aad ah oo dhaxan badan leh. <i>ld daddoo</i> .	deeg¹ <i>m.l</i> 1. D. ah: qof wax lahaa oo faqriyey. 2. <i>ld deegid</i> .
deddoobid <i>m.f.db eeg deddow</i> . <i>ld daddoobid</i> .	deeg² <i>e.d</i> Istaag! (fardahaayaana loo adeegsadaa).
deddood <i>m.f.l eeg deddoo</i> . <i>ld daddood</i> .	deeg³ <i>f.mg1 (-gay, -gtay)</i> 1. Qof cayrtoobid. 2. Qoor kacsi dartiis la caatoobid. 3. Fardo fuulid.
deddow <i>f.mg1 (-oobay, -owday, -oobi)</i> Wax deddo hayso noqosho. <i>ld daddow</i> .	deegaamee <i>fg2 (-meeyay, -meysay)</i> <i>ld degaamee</i> .
dedeb <i>m.l (-byo, m.db)</i> <i>ld dadab¹</i> .	deegaameyn <i>m.db ld degaameyn</i> .
dedid <i>m.f.db eeg ded²</i> . <i>ld dadid</i> , <i>ded¹</i> (2).	deegaami <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld degaamee</i> .
dedmid <i>m.f.db eeg dedan²</i> . <i>ld dadmid</i> .	deegaamin <i>m.db ld degaameyn</i> .
dednaan <i>m.f.db eeg dedan³</i> . <i>ld dadnaan</i> , <i>dadnaansho, dednaansho</i> .	deegaan¹ <i>m.l (-nno, m.db)</i> 1. Geed weyn canjeelka u eg, sida badan webiga jiinkisa ka baxa oo leh miro la cuno. 2. <i>ld degaan</i> .
dednaansho <i>m.l/dh ld dednaan</i> .	deegaan² <i>m.db</i> Doog meel roob badan ku da'ay ka baxa.
dee <i>fk</i> . Qurub lagu soo jiidianayo foojignaanta qofka lala hadlayo. Tus. "Ila hadal dee! Dee, maxaad u yeeshay?".	deegaanraac <i>m.l Naqraac</i> .
deeb¹ <i>m.db</i> 1. Caws weelasha lagu deebiyo, leh caleemo dhuudhuubar, ubax qodxo leh oo ka baxa bannaanada. 2. Dambas dhirta qaarkeed laga shido oo loo isticmaalo waxyabo kala duwan sida dhayidda xoolaha, magdaynta hargaha iwm. 3. Dambas.	deegad <i>m.db (-do, m.l)</i> Bersad.
deeb² <i>fk</i> . D.Na: dabadeed, kaddib.	deegid <i>m.f.db eeg deeg³</i> . <i>ld deeg¹</i> (2).
deebaaji <i>m.l ld diibaaji</i> .	deel <i>m.l</i> 1. Astaan xoolaha lagu sunto oo u eg deelka xuruufta carabiga. 2. <i>ld d (da')</i> .
deebaan <i>m.l</i> 1. Shiraac saddex gees ah intiisa hoose. 2. Xarig doonyaad isu haya farmaanka docdiisa midig iyo doonniida. <i>ld deebaani</i> (2).	deelqaaf¹ <i>m.l</i> 1. Ka leexashada qaafiyad maanso ku socotay laga leexdo. 2. D. ah: Hadal meesha laga sheegayo aan ku habboonayn ama gef ah. 3. Labo waxyaalood oo aan isu dhoweyn isu keenid.
deebaani <i>m.l</i> 1. Muddada urtu celcelis tahay ee u dhixeyso Oktobar iyo Nofeembar. 2. <i>ld deebaan</i> .	deelqaaf² <i>f.mg1 (-fay, -ftay)</i> Ku d.: hadal meel ka dhac ah, aan daw lahayn qof ku dhihid.
deebad <i>m.l</i> 1. Ugaarsade aan herinta ku jirin ee kelijji ugaarta. 2. Shimbir-malab; buli. 3. Shimbir yar oo qaylo badan oo keli keli dhirta gaagaaban dhex orda, bahallada iyo dugaaggana dadka uga diga.	deelqaafi <i>f.mg2 (-aya, -isay)</i> Ka d.: maanso qaafiyaddeeda gefid.
deebi <i>f.gmg2 (-iyay, -isay)</i> 1. (<i>f.g</i>) Weel caano lagu maalo deeb ku nadiifin. 2. (<i>f.g</i>) Harag qoyan si dhogortu uga dhacdo deeb marin. 3. (<i>f.g</i>) Xoolo cadheysan deeb ku dhayid. 4. (<i>f.g</i>) Digir si uusan bahal ugu dhalan deeb ku shubid. 5. (<i>f.mg</i>) Kaga d.: wax meel yiil wada dhammayn.	deelqaafid <i>m.f.db eeg deelqaaf²</i> .
deebin <i>m.f.db eeg deebi</i> .	deelqaafin <i>m.f.db eeg deelqaafi</i> .
deebsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax la deebiyey ahaansho.	deelraac <i>m.l</i> Neef ido ah oo madaxa ilaa legga ka madow.
deeksanaan <i>m.f.db eeg deebsan</i> . <i>ld deeksanaansho</i> .	deen <i>m.db.kh</i> D. ah: ceel ama daaqsin aan dad badan joogin.
deeksanaansho <i>m.l/dh ld deeksanaan</i> .	deensasho <i>m.f.db eeg deenso</i> .
deedifee <i>f.g2 (-feeyay, -feysay)</i> Qof markhaantigisa ama guddoonkiisa durid.	deenso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> 1. Ku d.: wax nacfi leh ku keliyeysasho. 2. Ku d.: laba qof ama ka badan, hawl ay qaban lahaayeen sheeko ku illaawid.
deedifeyn <i>m.f.db eeg deedifee</i> .	deeq¹ <i>m.l/dh</i> Hanti aan deyn ahayn oo cid u baahan la siyo.
deedifo <i>m.db</i> Duridda qof markhaantigisa ama guddoonkiisa la duro.	deeq² <i>f.mg1 (-qay, -qday)</i> 1. Hanti aan deyn ahayn cid u baahan siin. 2. Wax, wax kale oo loogu talaggalay ku filnaansho.
deef <i>m.db</i> Garabka intiisa kore; qarqar.	deeqdaran <i>f.mg4 (-rnaa, -rnayd)</i> Qof gacan adag oo aan wax bixin ahaansho.
	deeqdarnaan <i>m.f.db eeg deeqdaran</i> . <i>ld deeqdarnaansho, deeqdarno</i> .
	deeqdarnaansho <i>m.l/dh ld deeqdarnaan</i> .
	deeqdarno <i>m.db ld deeqdaarnaan</i> .
	deeqe <i>m.l (-ayaal, m.l/dh) (kiim.)</i> Atamka, ayoonka ama molikuyuulka bixiya

lammaane elektaroon marka dabar elektaroon-wadaag ahi samaysmayo.	8. (f.mg) La d.: cid khasaaro badid. 9. (f.mg) Ku d.: cid marti u noqosho.
deeqid <i>m.f.db eeg deeq².</i>	degaamee <i>f.g²</i> (-meeay, -meysay) Meel degaan ka dhigid. <i>ld degaamee, deegaami, degaami.</i>
deeqlay <i>m.l Nooc geedaha ka mid ah oo aan qodax lahayn oo dhacaan guduudan leh. <i>ld deeqe</i> (2).</i>	degaameyn <i>m.f.db eeg degaamee. <i>ld deegaameyn, deegaamin, degaamin.</i></i>
deeqe <i>m.l 1. Alle magacyadiis mid ka mid ah. 2. <i>ld deeqlay.</i></i>	degaami <i>f.g²</i> (-iyay, -isay) <i>ld degaamee.</i>
deeqli <i>m.f. (-yaal/-iyo, m.dh)</i> D. ah: qof naxariis badan oo waxa uu haysto wax ka bixiya.	degaamin <i>m.dh ld degaameyn.</i>
deeqsii <i>f.lg²</i> (-iiyay, -iisay) Wax, wax ku fillaysiin.	degaan <i>m.l (-nno, m.dh)</i> Meel la deggan yahay. <i>ld deegaan¹</i> (2).
deeqsiin <i>m.f.db eeg deeqsii. <i>ld deeqsiis.</i></i>	degaan habboon <i>m.l(baay.)</i> Kaalinta uu noole ka qaato deegaankiisa. Ð.ka h. ee noole waxa lagu qexi karaa cuntooyinka kala duwan ee uu quuto, kuwa isaga ugaadhsada, sida uu heerkulka ugu adkaysto iwm.
deeqsiis <i>m.l ld deeqsiin.</i>	degaandeg <i>m.l (-gyo, m.dh)</i> Inta u dhexeyas dusha meel sare ilaa halka ay ka simantahay.
deeqsinnimo <i>m.dh</i> Qof deeqsi ah ahaansho.	degaansho <i>m.dh</i> Xaalad deggan.
deeqtoomid <i>m.f.db eeg deeqtoon¹.</i>	degad <i>m.l ld degasho.</i>
deeqtoon¹ <i>f.mg¹</i> (-oomay, -oontay; -oomi)	degadduub <i>m.l</i> Suuman yaryar oo kabaha sandalka ah lagu qurxiyo.
Wax isku filan oo aan cidna u baahnayn noqosho.	degalbaaris <i>m.dh</i> (taar.) Barashada taariikheed iyo dhaqan ee mujtamacyadii hore, adigoo eegaya dhismooyinkii ay ka tageen, xabaalihii, qalabkoodii iwm.
deeqtoon² <i>f.mg⁴</i> (-naa, -nayd) Wax isku filan oo aan cidna u baahnayn ahaansho.	degasho <i>m.f.db eeg dego. <i>ld degad.</i></i>
deeqtoonaan <i>m.f.db eeg deeqtoon². <i>ld deeqtoonaansho.</i></i>	degdeg¹ <i>m.l</i> 1. Dhaqsiyaha wax lagu qabto. 2. D. ah: wax si kedis ah u yimaada. <i>ld deddeg¹, deddegsiinyo, degdegsiinyo.</i>
deeqtoonaansho <i>m.l/dh eeg deeqtonoo. <i>ld deeqtoonaan.</i></i>	degdeg² <i>f.mg¹</i> (-gay, -gtay) Si dhaqsiya ah wax u qabasho. <i>ld deddeg².</i>
deeqtoonow <i>f.mg³</i> (-naaday, -naatay) Ka d.: qof awooddiisa ku tashanaya noqosho.	degdegid <i>m.f.db eeg degdeg². <i>ld deddegid.</i></i>
deer <i>m.l (-rar, m.l)</i> Deerada keeda lab.	degdegsan <i>f.mg⁴</i> (-naa, -nayd) Wax degdegaaya ahaansho. <i>ld deddegsan.</i>
deero <i>m.db</i> (-ooyin, m.l) Jaad ugaarta ka mid ah, cawsha ka yar, dib gaaban, dhinacyada laba diillimood oo madow ku leh oo raxan-raxan isu raacdha.	degdegsanaan <i>m.f.db eeg degdegsan. <i>ld deddegsanaan, deddegsanaansho,</i></i>
deewali <i>m.l (-iyo, m.dh)</i> Boqorrada dumarku dhexda ku xirtaan, jaad ka mid ah.	degdegsanaansho <i>m.l/dh ld degdegsanaan.</i>
deex <i>m.db</i> Dhul geed-gaab iyo caws ka baxaan oo badda xiga.	degdegsiinyo <i>m.l ld degdeg¹.</i>
deexad <i>m.l ld deexasho.</i>	degdeji <i>f.g²</i> (-iyay, -isay) Wax si dhaqso ah u samayn. <i>ld deddeji.</i>
deexasho <i>m.f.db eeg deexo. <i>ld deexad.</i></i>	degdejin <i>m.f.db eeg degdeji. <i>ld deddejin, deddejis, degdejis.</i></i>
deexguur <i>m.l</i> Dadka dega dhulka badda u dhow.	degdejis <i>m.l ld degdejin.</i>
deexo <i>f.mg³</i> (-xday, -xatay) 1. U d.: qof, qof kale si daacad ah ugu warramid. 2. Hadal badan shubid; dalgamid.	degeb <i>m.l ld dogob.</i>
deg¹ <i>m.l/dh</i> 1. Dhul korreeya hoobadka ah. 2. Daan (webi). 3. Garabka intiisa kore; qarqar.	degel <i>m.l (-llo, m.dh)</i> 1. Saalada xerada ariga ama lo'da ku kabbisanta. 2. Meel muddo badan la degganaa.
deg² <i>f.g/mg¹</i> (-gay, -gtay) 1. (f.g) Meel rug ah dhigasho (cid). 2. (f.g) Wax duulayey fariisasho. 3. (f.g) Xabbad turub ah bad dhigid. 4. (f.mg) Wax, biyo hoos ugu shiidid. 5. (f.mg) Dhul, webi iwm heerkooda hoos uga dhicid. 6. (f.mg) Wax isku qasan kala miirmid. 7. (f.mg) Wax kacsan xasilid.	degeltir <i>f.g¹</i> (-ray, -rtay) Wax ciribtirid.
	degeltirid <i>m.f.db eeg degeltir.</i>
	deggan <i>f.g/mg⁴</i> (-naa, -nayd) 1. (f.g) Wax meel rug ka dhigtay ahaansho (cid). 2. (f.mg) Wax xasillan ahaansho. 3. (f.mg) Wax kudit raba ahaansho (sac).

degganaan <i>m.f.dh eeg deggan. ld degganaansho.</i>	deleb <i>m.l Cayaar tammaanka u eg oo qoryo qalbacyo ah oo yaryar oo afar ah lagu cayaaro.</i>
degganaansho <i>m.l/dh eeg degganow. ld degganaan.</i>	deli <i>m.l (-yo, m.l) Meel laga dhaco oo hoobad ah; dalow.</i>
degganow <i>f.g3 (-naaday, -naatay)</i> Wax meel rug ka dhigtag noqosho (cid).	delidhac ¹ <i>m.l 1. Jar ka dhac. 2. ld delidhacid.</i>
degid <i>m.f.dh eeg deg². ld degis, degitaan.</i>	delidhac ² <i>f.mg1 (-cay, -cday; -dhici)</i> Ka dhicid meel deli ah.
degis <i>m.dh ld degid.</i>	delidhacid <i>m.f.dh eeg delidhac². ld delidhac¹ (2).</i>
degitaan <i>m.l 1. Rug ka dhigashada meel rug laga dhigto. 2. Fariiashada wax duulayey fariisto. 3. Shiididda biyo hoos loo shiido. 4. Hoos u dhicidda dhul, webi iwm hoos heerkoodii uga dhacaan. 5. Kala miirmidda wax qasnaa kala miirmaan. ld degid.</i>	delleg <i>f.g1 (-lgay, -legtay)</i> Qof dhaandhaan ka dhigid.
degmo <i>m.dh (-ooyin, m.l)</i> 1. Beel. 2. Qaybaha gobod u qaybsamo middood. 3. <i>ld degsimo.</i> Meel la degganyahay.	dellegan <i>f.mg4 (-gnaa, -gnayd)</i> Wax la dellegay ahaansho.
dego <i>f.mg3 (-gtay, -gatay)</i> 1. Shax, turub, iwm bad dhigasho. 2. Ku d.: cid marti u noqosho. <i>ld deg² (3,9)</i>	dellegid <i>m.f.dh eeg delleg.</i>
degsaar <i>m.l D. ah: wax garabka lagu qaadi karo.</i>	dellegnaan <i>m.f.dh eeg dellegan. ld dellegnaansho.</i>
degsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> 1. Xamuul wax dhulka la dhigay ahaansho. 2. Qorshe, nidaam iwm wax la dhammaystiray ahaansho.	dellegnaansho <i>m.l/dh ld dellegnaan.</i>
degsanaan <i>m.dh eeg degsan. ld degsanaansho.</i>	delo <i>m.dh (bot.) Geed cawska lagu tiriyo oo leh laamo dhaadheer, oo xubno leh oo sida dhuumaha dhexda ka daloola, waxyaalo badanna laga sameeyo, oo ka baxa agagaarka webiga.</i>
degsanaansho <i>m.l/dh ld degsanaan.</i>	delta <i>m.dh (jugr.) Dhul webi afkiisa ah oo u eg marawaxad, oo uu webigu dhigay wixii adke ahaa ee uu sidey oo aanay wada qaadi karin mowjaduhu. D.ha webiga Nayl waxaa loo yaqaan bad ujeediye dhabar-galloocan; deltaan Misisibina lug-faro-shimbireed.</i>
degsasho <i>m.f.dh eeg degso.</i>	deltooyd <i>m.l.u (-dyo, m.dh)</i> Muruq weyn oo qaab saddex gees leh oo daboola isgoyska garabka. Wuxuu kor u qaadaa gacanta oo ka fogeyya jirka intiisa kale.
degsimo <i>m.dh Meel la degganyahay. ld degmo (3).</i>	dembaab ¹ <i>m.l Dembi. ld dambaab¹, denbaab¹.</i>
degso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> 1. Wax meel kore saaran hoos uga qaadasho. 2. Sharci, xeer, iwm samaysasho. 3. Cunno meel ku jirta mid kale kaga ridasho.	dembaab ² <i>f.mg1 (-bay, -btay)</i> Dambi falid. <i>ld dambaab², denbaab².</i>
deji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Wax meel kore ka qaadid oo hoos keenid. 2. Badda dhexdeeda ku qarqin (doon iwm). 3. Qof kacsan xasilin. 4. Nafley meel deegaan uga dhigid. 5. Sharci, xeer, iwm samayn. 6. Soo d.: badeeco dal soo gelin; soo waardid. 7. Xisaabo wadartooda isugey	dembaabi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Qof dembi gelin. <i>ld dambaabi, dambaabsii, dambaaji, dembaabsii</i>
dejin <i>m.f.dh eeg dej. ld dejis.</i>	dembaabid <i>m.f.dh eeg dembaab². ld dambaabid, denbaabid.</i>
dejis <i>m.l ld dejin.</i>	dembaabin <i>m.f.dh eeg dembaabi. ld dambaabin, dambaabis, dambaabsii, dambaajin, demb</i>
deked <i>m.dh Meel dhisan, loogu talagalay in ay maraakiibta ku soo xirato oo laga raro, waxna looga dejyo.</i>	dembaabsii <i>f.g2 (-iiyay, -iisay)</i> <i>ld dembaabi.</i>
deldel ¹ <i>m.l ld daldalid.</i>	dembaabsiin <i>m.dh ld dembaabin.</i>
deldel ² <i>f.g1 (-elay, -eshay)</i> <i>ld daldal².</i>	dembaaji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld dembaabi.</i>
deldelaad <i>m.dh ld daldalid.</i>	dembaajin <i>m.dh ld dembaabin.</i>
deldelan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> <i>ld daldalan.</i>	dembi <i>m.l (-yo, m.dh)</i> 1. Wax kasta oo la sameeyo oo diinta khilaafsan. 2. Wax kasta oo dhaqan ama qaanuun ku xadgudbaaya. <i>ld dambi.</i>
deldelid <i>m.dh ld daldalid.</i>	dembidhaaf ¹ <i>m.l Cafinta uu Ilaal cafiyo qof dembi galay. ld dembidhaafid.</i>
deldelnaan <i>m.dh ld daldalnaan.</i>	
deldelnaansho <i>m.l/dh ld daldalnaan.</i>	

dembidhaaf² f.mg1 (-fay, -ftay) U d.: qof dembi ka cafyiid (Ilaah).

dembidhaafid m.f.dh eeg dembidhaaf². ld dambidhaaf¹, dambidhaafid, dembidhaaf¹.

dembiiannimo m.dh Dembille ahaansho. ld dambilannimo.

dembibile m.l (-layaal, m.l/dh) Qof dambi falay. ld dambibile.

dembitir¹ m.l Baabi'inta raadka dembi la galay. ld dembitirid.

dembitir² f.g1 (-ray, -rtay) Dembi raadkiisa baabi'in. ld dambitir².

dembitirid m.f.dh eeg dembitir². ld dambitir¹, dambitirid, dembitirid.

dementiya m.l (daaw.) Xaalad cudur oo joogto ah ama muddo dheer socota oo ay maskaxda gabto hawsheeda. Astaamo: xasuus xumo, isbeddel shakhsiyaded, fakar xumo iyo habow, istix geli la'aan.

demi f.g2 (-iyay, -isay) ld dami.

demid m.db ld damid.

demin m.db ld damin.

demis m.l ld demin.

demokaraati m.l D. ah.: qof aaminsan ama ku dhaqma mabda'a demokaraatiyada.

demokarasiya m.dh Talis dawleed oo ku dhisan xukun uu dadweynuhu maamulo. ld demokarasiyad.

demokarasiyad m.db ld demokarasiya.

den f.mg1 (-emey, -entey) ld dan.

denbaab¹ m.l ld dembaab¹.

denbaab² f.g1 (-bay, -btay) ld dembaab².

denbaabid m.db ld dembaabid.

deni m.l ld dani¹.

densan f.mg4 (-naa, -nayd) ld dansan.

densanaan m.db ld dansanaan.

densanaansho m.l/dh ld dansanaan.

derbi m.l (-iyo, m.db) ld darbi¹.

derder¹ m.l ld dardarid.

derder² f.g1 (-ray, -rtay) ld dardar³.

derderan¹ f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi) ld dardaran¹.

derderan² f.mg4 (-rnaa, -rnayd) ld dardaran².

derderid m.db ld dardarid.

derdermid m.db ld dardarmid.

derdernaan m.db ld dardarnaan.

dereb m.l Dhul ciiddisu isugu jirto ciid madow iyo ciid cad oo daaqa iyo beerashada ku wanaagsan.

dereg m.l Daryeel.

derejee f.g2 (-jeeyay, -jeysay) ld darajee.

derejeyn m.db ld darajayn.

derejo m.db ld darajo.

derged m.dh Dhisme ka samaysan tiir adag iyo qoryo dusha ciid laga saaray.

deri m.dh (c.nafl.) Godniinka lafdhabarka oo u furan dibedda.

deridhacyayn m.f.dh eeg deridhacyee.

deridhacyee f.mg2 (-yeeyay, -yaysay) 1. Qof socda tabardaro aweed hadba dhan u liicid. 2. Qof dan la'aan u wareegid.

derin m.dh ld dermo.

deris¹ m.l (-syo/-rsaan, m.db) Dad degsiimada is xiga oo isu dhaw.

deris² m.l (-syo, m.db) 1. (xis.) Mid ka mid ah dhinacyada saddexagal ee sammeeya xagal la isa siiyey. Marka laga hadlayso saddexagal qumman deris waa dhinaca u dhexeeya xagasha la isa siiyey iyo midda qumman. Marka laga hadlayso tirigonoometeri saamiga dhinaca deriska ah uu sammeyo dhererrada dhinacyada kale waxa loo adeegsadaa in lagu qeexo fansaaraada xaglaho kosayn iyo tanjanka. Wuxuu ka sheegaa laba dhinac ee geesole oo wadaaga gees. 2. (xis.) Wuxuu ka sheegaa laba xaglood oo wadaaga gees iyo dhinac. 3. (xis.) Laba weji oo ka mid ah wejijaya salxaale oo uu ka dhexeeyo gefitin wadaag ah.

deris³ f.g/mg1 (-rsay, -ristay; -rsi) 1. (f.g) Wax barashadooda ka baaraan degid. 2. (f.mg) Cid jaar la noqosho.

deriskunnool¹ m.dh 1. Noole yaryar oo ku dul nool noole kale. 2. Qof ma shaqaysta ah oo cid kale ku dul nool. ld deriskunnoole.

deriskunnool² m.l (-layaal, m.l/dh) (c.nafl.) Noole kasta oo ku dul nool noole kale. Deris ku noolka nooloshiisa oo dhan ama qaar ka mid ah ku noolaada noole kale, wuxu ka helaa cunno iyo deegaan xagga lagu noolaha, wax tarna kuma darsado. Deris ku noolayasha qarkood waxay keenaan cuncun waxayna dhex galaan hawlqabadka jirka; qar kale waxay baabi'yaan soohyada lagu noolaha, waxayna ku sii daayaan sun jirka dhimaan cudurna u keenaan.

deriskunnoole m.l (-layaal, m.l/dh) ld deriskunnool¹.

derisnimo m.db Deris ahaansho.

dermad m.db Gees lo'aad inta la kululeeyey la soo laabay oo diillimo batii ah (macdan) lagu shaqlay oo dhallinta shirta ciyaarta cududda bidid ku xirtaan, balaayo xijaab ah.

dermo m.db (-ooyin, m.l) Gogol laga sameeyay caw, caws, mayro iwm. ld derin.

derrin m.db (-imo, m.db) ld durrin.

dersi m.l (duruus, m.db) Cashar.

dersid <i>m.f.dh eeg deris²</i> .	deynle <i>m.l (-layaal, m.ll/dh)</i> Qof, qof kale deyn ku leh. <i>ld deynlow</i> .
dersin <i>m.l ld darsin</i> .	deynlow <i>m.l ld deynle</i> .
desibel <i>m.l (-llo, m.dh) (fisi.)</i> Halbeeg loo isticmaalo isbarbardhingga labo heer awoodeed, badanaa waxa loo adeegsadaa jabaqda ama sinyaale danabeedka. In kasta oo desibelku yahay (1/10 = 10 -1) ee halbeegga bel, haddana waxa badanaa la adeegsadaa desibel.	deynmid <i>m.f.dh eeg deyman</i> .
dewer ¹ <i>m.l ld dawarid</i> .	deynoobid <i>m.dh ld deymoobid</i> .
dewer ² <i>f.g/mg1 (-ray, -rtay)</i> <i>ld dawar²</i> .	deynow <i>f.mg1 (-noobay, -noowday; -noobi)</i> <i>ld deymow</i> .
deweri <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld dawari</i> .	deynqabe <i>m.l (-bayaal, m.ll/dh)</i> Qof deyn lagu leeyayah.
dewerid <i>m.dh ld dawarid</i> .	deynsad <i>m.l ld deynsasho</i> .
dewerin <i>m.dh ld dawarin</i> .	deynsasho <i>m.f.dh eeg deynso</i> . <i>ld deynsad</i> .
dewersad <i>m.l ld dawarsasho</i> .	deynso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Lacag iwm cid ka amaahasho.
dewersasho <i>m.dh ld dawarsasho</i> .	deyr <i>m.l ld deyd</i> .
dewersi <i>m.l ld dawarsasho</i> .	deyraan <i>m.l Dabaysha</i> , firada, heerka iwm oo ka soo hormara roob di'i raba.
dewerso <i>f.g/mg3 (-saday, -satay)</i> <i>ld dawarso</i> .	deyradhaaf <i>m.l (-fyo, m.dh)</i> Bartamaha xilliga diraacda oo ah waqtii aad u dhaxan badan.
deyd <i>m.l (-dad, m.l)</i> Dhis wareegsan oo aqallada iwm lagu wareejyo ama horay looga yeelo. <i>ld deyr</i> .	deys <i>m.l (-sas, m.l)</i> 1. D. ah: faras dibad joognimo ku barbaary oo aan la laylin. 2. D. ah: qof iskorishimo ku barbaaray oo akhlaaq xun.
deyid <i>m.f.dh eeg day</i> . <i>ld dayid</i> .	deysasho <i>m.f.dh eeg deyso</i> .
deyl <i>m.dh</i> Midab madow oo ku dherersan macasha ilaa sakaarka idaha.	deyso <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> 1. Wax bixintooda diyaar loo ahaa cashasho. 2. D. ah: timo jarriin ka dhaafid.
deylan <i>f.mg4 (-lnaa, -lnayd)</i> Neef ido ah wax deyl leh ahaansho.	dhaab ¹ <i>m.dh (-bab, m.l)</i> 1. Qori, bir iwm oo dhul xoog ugu mudan si uu u xajiyo dhismo iwm. 2. Daloolada xanjada ka sameysan ee shinnidu malabka ku keydsato; kabar.
deylnaan <i>m.f.dh eeg deylan</i> . <i>ld deylnaansho</i> .	dhaab ² <i>f.g1 (-bay, -btay)</i> Qof, bir, iwm dhulka xoog ugu mudid si uu u xajiyo dhismo iwm.
deylnaansho <i>m.ll/dh ld deylnaan</i> .	dhaabad <i>m.dh</i> 1. Ballan. 2. Tix yar oo maanso iwm dhextaal u ah.
deylo <i>m.dh</i> Neef ido ah oo dheddig; lax.	dhaabadee <i>f.g2 (-deeyay, -deysay)</i> Maanso iyo wax la mid ah dhaabad u yeelid.
deylraac <i>m.l</i> Deyl ilaa caloosha gaarta oo iduhu yeeshaan.	dhaabadeyn <i>m.f.dh eeg dhaabadee</i> . <i>ld</i> <i>dhaabadays</i> .
deyman <i>f.mg1 (-ynmay, -ymantay; -ynmi)</i> Wax deyn qaba noqosho (qof).	dhaabadeys <i>m.l ld dhaabadeyn</i> .
deymbax ¹ <i>m.l</i> Qof amaah lagu lahaa iska bixinta. <i>ld deymbixid</i> .	dhaabadeysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax dhaabad loo yeelay ahaansho (arrin).
deymbax ² <i>f.mg1 (-xay, -xday; -bixi)</i> Deyn lagu lahaa iska gudid (qof).	dhaabadeysnaan <i>m.f.dh eeg dhaabadeysan</i> . <i>ld</i> <i>dhaabadeysnaansho</i> .
deymbixid <i>m.f.dh eeg deymbax²</i> . <i>ld deymbax¹</i> .	dhaabadeysnaansho <i>m.ll/dh ld dhaaba-</i> <i>deysnaan</i> .
deymbixin <i>m.dh</i> Darka deynta laga qaato ee bankiga.	dhaabalo <i>m.dh</i> 1. Qallaco awrti qooqani isu geysato kolkay dagaallamayaan; qaniinyo. 2. Gubaabo.
deymi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Qof lacag iwm amaahin. <i>ld deyni</i> .	dhaaban ¹ <i>f.mg1 (-bmay, -bantay; -bmi)</i> Wax meel lagu dhaabay noqosho.
deymin <i>m.f.dh eeg deymi</i> . <i>ld deymis, deynin</i> .	dhaaban ² <i>f.mg4 (-bnaa, -bnayd)</i> Wax meel lagu dhaabay ahaansho.
deymis <i>m.l ld deymin</i> .	dhaabasho <i>m.f.dh eeg dhaabo</i> .
deymoobid <i>m.f.dh eeg deymow</i> . <i>ld deynoobid</i> .	
deymow <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Wax deyn galay noqosho. <i>ld deynow</i> .	
deyn ¹ <i>m.l (-no, m.l)</i> 1. Lacag iwm oo lays amaahsho. 2. Haadaan; jar.	
deyn ² <i>m.f.dh eeg daa</i> . <i>ld dayn</i> .	
deynhilato <i>m.dh</i> Shimbiro yaryar oo guryaha ka ag dhaqaqaqin oo gurubsata wixii ka daata badarka la tumayo.	
deyni <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld deymi</i> .	
deynin <i>m.dh ld deymin</i> .	

dhaabdaab *f.g1 (-bay, -btay)* Wax, wax kale xoog ugu mudid.

dhaabdaabit *m.f.dh eeg* dhaabdaab

dhaabit *m.f.dh eeg* dhaab².

dhaabmid *m.f.dh eeg* dhaaban¹.

dhaabnaan *m.f.dh eeg* dhaaban². *ld* dhaabnaansho.

dhaabnaansho *m./l/dh ld* **dhaabnaan**.

dhaabo *f.mg3 (-btay, -batay)* Wax meel ku mudasho.

dhaaclayn *m.f.dh eeg* dhaaclee. *ld* **dhaalcayn**, **dhaclayn**.

dhaaclaysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Xarig wax la dhacleeyay ahaansho. *ld* **dhaalcaysan**, **dhaclaysan**.

dhaaclaysnaan *m.f.dh eeg* dhaaclaysan. *ld* dhaaclaysnaansho, **dhaalcaysnaan**, **dhaalcaysnaansho**,

dhaaclaysnaansho *m./l/dh ld* **dhaaclaysnaan**.

dhaacle *m.l (-layaal, m./l/dh)* 1. Xarig dhuuban, afar dhudood ah, labada dacal bul ku leh, ka samaysan dun qurxooin oo gabdhaha dhexda ku xirtaan. 2. Suun ballaaran, bulal lagu qurxiyey oo fardaha qoorta loogu xiro. 3. Hab quruxsan, oo xarkaha afar dhudoodka ah loo sameeyo. *ld* **dhaalce**, **dhaacle**.

dhaaclee *f.g2 (-leeyay, -laysay)* Xarig hab quruxsan oo afar dhudood ah u samayn. *ld* **dhaalcee**, **dhaaclee**.

dhaad¹ *m.l (-dad, m.)* Meesha kubku u yaryahay ee canqawga ka sarraya.

dhaad² *f.g1 (-day, -ddy)* 1. Neef qoob ka xirid si aanu u cararin. 2. Dheri, xeero, burjiko iwm tolid. 3. Wax fahmid ama garasho (cid). *ld* **dhaag**.

dhaadan *f.mg4 (-dnaa, -dnayd)* 1. Wax qoobka laga xiray ahaansho (neef). 2. Wax la tolay ahaansho (dheri, xeero, burjiko iwm).

dhaadasho *m.f.dh eeg* dhaado.

dhaaddan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax ladnaani ka muuqato ahaansho (nafley).

dhaaddanaan *m.f.dh eeg* dhaaddan. *ld* **dhaaddanaansho**.

dhaaddanaansho *m./l/dh eeg* dhaaddanow. *ld* **dhaaddanaan**.

dhaaddanow *f.mg3 (-naaday, -naatay)* Wax dhaaddan noqosho (nafley).

dhaaddi *m.dh* Dhedo.

dhaaddin *m.dh (-imo, m.)* Summad geela lagu dhigo oo ah xarriiq goobaaban oo dadban oo tagoogta lagu dhigo.

dhaaddisaar *m.l.kh* Dh. ah: neef markii uu dhalay rimay.

dhaadhac¹ *m.l* 1. Lacag aan la xoogsan oo qofka siyaba dadban ku soo gasha. 2. *ld* **dhaadhicid**. 3. *ld* **dhaadhac¹**.

dhaadhac² *f.mg1 (-cay, -cday; -dhici)* Meel hoose u degid.

dhaadhici *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* 1. *(f.g)* Cid hoos u dejin. 2. *(f.mg)* Ka dh.: arrin si fiican u fahamsiin.

dhaadhicid *m.f.dh eeg* dhaadhac². *ld* **dhaadhac¹** (2).

dhaadhicin *m.f.dh eeg* dhaadhici. *ld* **dhaadhicis**.

dhaadhicis *m.l ld* **dhaadhicin**.

dhaadi *f.lg2 (-iyay, -isay)* Qof wax u muujin.

dhaadid *m.f.dh eeg* dhaad². *ld* **dhaadis**, **dhaagid**.

dhaagid *m.dh ld* **dhaagid**.

dhaadin *m.f.dh eeg* dhaadi.

dhaadis *m.dh ld* **dhaadid**.

dhaadnaan *m.f.dh eeg* dhaadan. *ld* **dhaadnaansho**.

dhaadnaansho *m./l/dh ld* **dhaadnaan**.

dhaado *f.g/mg3 (-aatay, -aadatay)* 1. *(f.g)* Dhaad ka xirasho (neef). 2. *(f.g)* Gabar doonid. 3. *(f.mg)* Ku dh.: cid si kalsoonii ah isugu hallayn.

dhaaf *f.g/mg1 (-fay, -ftay)* 1. *(f.g)* Meel ama wax weydaarasho ama gudbid. 2. *(f.g)* Wax faraha ka qaadid; deyn. 3. *(f.mg)* Ku dh.: wax sida ay yihiin u deyn. 4. *(f.mg)* Ku dh.: cid wax ammaano ahaan ugu dhiibasho.

dhaafdfhaaf *f.mg1 (-fay -ftay)* U dh.: hor iyo gadaal u socoso.

dhaafdfhaafi *f.lg2 (-iyay, -isay)* 1. Is dh.: wax si aan nidaamsanayn u dhigid; wax isweydaarin. 2. Is dh.: wax isku dhafid.

dhaafdfhaafid *m.f.dh eeg* dhaafdfhaaf.

dhaafdfhaafin *m.f.dh eeg* dhaafdfhaafi.

dhaafdfhaafsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Is dh.: wax la dhaafdfhaifiyay ahaansho.

dhaafdfhaafsanan *m.f.dh eeg* dhaafdfhaafsan. *ld* **dhaafdfhaafsanansho**.

dhaafdfhaafsanansho *m./l/dh ld* **dhaafdfhaafsanan**.

dhaafi *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* 1. *(f.g)* Wax meel ka gudbin. 2. *(f.g)* Wax, wax kale oo taagan ama ay isku dhinac u socdaan ka hormarin. 3. *(f.g)* Iyadoo sixir la adeegsanayo cid jirradeeda cid kale ku wareejin. 4. *(f.g)* Cid maawelo waqtii kaga lumin. 5. *(f.mg)* U dh.: cid wax, wax kale ugu beddelid.

dhaafid *m.f.dh eeg* dhaaf.

dhaafin *m.f.dh eeg* dhaafi. *ld* **dhaafis**.

dhaafis *m.l ld* **dhaafin**.

---

dhaafiye <i>m.l</i> (-yayaal, <i>m.l/dh</i>) Warqad sharciyasan oo hal dal mar lagu geli karo lagagana soo noqon karo.	dhaamid <i>m.f.dh eeg</i> dhaan ² .
dhaafsad <i>m.l ld</i> dhaafsasho .	dhaamin <i>m.f.dh eeg</i> dhaami. <i>ld</i> dhaamis .
dhaafsan <i>f.g⁴</i> (-naa, -nayd) 1. Meel, wax meel kale ka shisheeya ahaansho. 2. Is dh.: qof dhuglaawe ah ama maahsan ahaansho.	dhaamis <i>m.l ld</i> dhaamin .
dhafsanaan <i>m.f.dh eeg</i> dhaafsan. <i>ld</i> dhafsanaansho .	dhaamnaan <i>m.f.dh eeg</i> dhaaman. <i>ld</i> dhaamnaansho .
dhafsanaansho <i>m.l/dh ld</i> dhafsanaan .	dhaamnaansho <i>m.l/dh ld</i> dhaamnaan .
dhaafsasho <i>m.f.dh eeg</i> dhaafso. <i>ld</i> dhaafsad , dhafsi .	dhaan ¹ <i>m.l</i> (-aaman, <i>m.l</i>) 1. Doonidda iyo keenidda biyo meel fog laga doono. 2. Gaadiid weel biyo ku jiraan ama lagu doonayo saaranyahay.
dhafsi <i>m.l ld</i> dhaafsasho .	dhaan ² <i>f.g/mg1</i> (-aamay, -aantay; -aami) 1. (<i>f.g</i>) Wax wasakh marin. 2. (<i>f.mg</i>) Wax, wax kale ka fiican ahaansho. 3. Ku dh.: wax, wax kale ku beddelasho.
dhafsii <i>f.lg2</i> (-iiyay, -iisay) Wax meel ka gudbin.	dhaandabaggaale <i>m.l</i> Dhaldhalaal biyo la moodo oo samaysma marka milicda kulul ee qorraxdu ku dhacdo meel yara durugsan; wirwir.
dhafsiin <i>m.f.dh eeg</i> dhafsii. <i>ld</i> dhafsiis .	dhaandhaami <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Qof, dhaandhaan ka dhigid.
dhafsiisan <i>f.g⁴</i> (-snaa, -snayd) Meel, wax meel kale ka shisheeya ahaansho.	dhaandhaamid <i>m.f.dh eeg</i> dhaandhaan ² .
dhafsiisnaan <i>m.f.dh eeg</i> dhafsiisan. <i>ld</i> dhafsiisnaansho .	dhaandhaamin <i>m.f.dh eeg</i> dhaandhaami. <i>ld</i> dhaandhaamis .
dhafsiisnaansho <i>m.l/dh ld</i> dhafsiisnaan .	dhaandhaamis <i>m.l ld</i> dhaandhaamin .
dhaafso <i>f.lg3</i> (-saday, -satay) Wax, wax kale ku beddelasho.	dhaandhaam ¹ <i>m.l</i> Qof aad u garaad yar oo maskaxda wax uga dhimmanyihii.
dhaag <i>f.g1</i> (-gay, -gtay) <i>ld</i> dhaad ² .	dhaandhaan ² <i>f.g1</i> (-aamay, -aantay; -aami) Qof aad u garaad yar oo maskaxda wax uga dhimmanyihii noqosho.
dhaagid <i>m.dh ld</i> dhaadid .	dhaansad <i>m.l ld</i> dhaansasho .
dhaagid <i>m.dh</i> Dhagax dubnadeed oo wejiga lagu ciyaaro dhinac shan dhibcood ku leh, dhinaca kalena lix. <i>ld</i> dhaqid .	dhaansan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) Weel wax buuxa ahaansho.
dhaaji <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Iyadoo lagu xumaynayo qof wuxuu yiri ama sameeyay ka daba sameyn.	dhaansanaan <i>m.f.dh eeg</i> dhaansan. <i>ld</i> dhaansanaansho .
dhaajin <i>m.f.dh eeg</i> dhaaji.	dhaansanaansho <i>m.l/dh ld</i> dhaansanaan .
dhaal <i>m.l</i> (-lal, <i>m.l</i>) 1. Dheri yar oo dhoobo ah. 2. Dhuun buuriga lagu nuugo. 3. Dhul bannaan oo biyo fariisin ah.	dhaansasho <i>m.f.dh eeg</i> dhaanso. <i>ld</i> dhaansad , dhaansi .
dhaalali <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) 1. Wax dhalaalaya ka dhigid. 2. Adke ka dhigid.	dhaansi <i>m.l ld</i> dhaansasho .
dhaalcayn <i>m.dh ld</i> dhaaclayn .	dhaanso <i>f.g/mg3</i> (-saday, -satay) 1. (<i>f.g</i>) Weel buuxsasho. 2. (<i>f.mg</i>) Gaadiid biyo meel fog uga doonasho.
dhaalcaysan <i>f.mg4</i> (-snaa, -snayd) <i>ld</i> dhaaclaysan .	dhaantayn <i>m.f.dh eeg</i> dhaantee.
dhaalcaysnaan <i>m.dh ld</i> dhaaclaysnaan .	dhaantee <i>f.mg2</i> (-teeyay, -taysay) Dhaanto cayaarid.
dhaalcaysnaansho <i>m.l/dh ld</i> dhaaclaysnaan .	dhaanto <i>m.dh</i> Nooc cayaaraha dhaqanka ka mid ah oo leh jaan, sacab iyo or.
dhaalce <i>m.l</i> (-cayaal, <i>m.l/dh</i>) <i>ld</i> dhaacle .	dhaar <i>m.dh</i> Caddayn magaca Eebbe lagu adkeynayo in wax laga run sheegayo.
dhaalcee <i>f.g2</i> (-leeyay, -leysay) <i>ld</i> dhaaclee .	dhaaraan <i>m.l</i> (-nno, <i>m.dh</i>) Maro yar, aan cusbayn oo la xirta inta hawl la hayo.
dhaali <i>m.l</i> Dheri yar oo dhoobo ka samaysan oo wax lagu karsado bunkana lagu dubto.	dhaarasho <i>m.f.dh eeg</i> dhaaro.
dhaamian <i>f.mg4</i> (-mnaa, -mnayd) Dhar iwm wax la dhaamay ahaansho.	dhaari ¹ <i>m.l/dh</i> Erey ereyada lammame ah lagu isticmaalo oo tilmaama “qof wax khabiir ku ah”, sida: fardadh.: fardafulyahan.
dhaameel <i>m.l.u</i> Abqo.	
dhaameelsasho <i>m.f.dh eeg</i> dhaameelso.	
dhaameelso <i>f.mg3</i> (-saday, -satay) Dhaameel gurasho.	
dhaami <i>f.g/mg2</i> (-iyay, -isay) 1. Ceel biyo ka doonid. 2. Weel buuxin.	

dhaari² *f.g1/2 (-ryay, -riday/-risay; -ryi)* Naas caaniihii laga idlaystay nuugid.

dhaari³ *f.g2 (-iyay, -isay)* Qof dhaar marin.

dhaarin *m.dh eeg dhaari³.* *ld dhaaryid.*

dhaaro *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Ku dh.: dhaar marid.

dhaarsad *m.l ld dhaarasho.*

dhaarsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Qof, wax dhaartay ahaansho.

dhaarsanaan *m.fdh eeg dhaarsan.* *ld dhaarsanaansho.*

dhaarsanaansho *m.lldh ld dhaarsanaan.*

dhaarsasho *m.f.dh eeg dhaarso.* *ld dhaarsad.*

dhaarshil *m.l* Dheef yar oo aan waxtar weyn lahayn oo lagu eedoobo.

dhaarso *f.g3 (-saday, -satay)* Qof dhaar marsasho.

dhaaryid *m.f.dh eeg dhaari².* *ld dhaarin.*

dhaashad *m.fl eeg dhaasho.* *ld dhaashi.*

dhaashi *m.l* 1. Dufan ama labeen udug leh oo oogada la marsado. 2. *ld dhaashasho.*

dhaasho *f.g3 (-shaday, -shatay)* Dhaashi marcasho.

dhaaw¹ *m.l* 1. Habaar; Inkaar. 2. Daaweynta Jin, dabayl iwm cid laga daweyyo. 3. *ld dhaawid.* *ld dhaw¹.*

dhaaw² *f.g1 (-way, -wday)* 1. Cid habaard. 2. Cid Jin, dabayl iwm ka daaweyn. 3. *ld dhaw².*

dhaawac¹ *m.l (-cyo, m.dh)* Nabar xanuun leh oo oogada ku dhaca.

dhaawac² *m.l (-cyo, m.dh) (daaw.)* Kala go'a qaab dhiska xubin ama sooh oo ay keento dhibaato dibedda ugu timid.

dhaawac³ *f.g1 (-cay, -cday; -wici)* Nafley nabar xanuun leh gaarsiin.

dhaawacan¹ *f.mg1 (-cmay, -cantay; -cmi)* Wax dhaawac gaarey noqosho.

dhaawacan² *f.mg4 (-cnaa, -cnayd)* Wax dhaawac gaarey ahaansho.

dhaawacmid *m.f.dh eeg dhaawacan¹.*

dhaawacnaan *m.fdh eeg dhaawacan².* *ld dhaawacnaansho.*

dhaawacnaansho *m.lldh ld dhaawacnaan.*

dhaawan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax la dhaaway ahaansho. *ld dhawan.*

dhaawanaan *m.f.dh eeg dhaawan.* *ld dhaawanaansho,* *dhawanaan,* *dhawanaansho.*

dhaawanaansho *m.lldh ld dhaawanaan.*

dhaawasho *m.f.dh eeg dhaawo.* *ld dhawasho.*

dhaawicid *m.f.dh eeg dhaawac².*

dhaawid *m.f.dh eeg dhaaw².* *ld dhaaw¹,* *dhaawis, dhaw¹, dhawid, dhawis.*

dhaawis *m.dh ld dhaawid.*

dhaawo *f.g3 (-wday, -watay)* 1. Cid in dhibaato ku dhacdo u Alla tuugid. 2. Cid Jin, dabayl iwm ka dabiibasho. *ld dhawo.*

dhaaxa *fk.* Inta badan, marar, badan, badanaa, aalaa. Tus. "Dh. buu ku sugay". *ld dhaaxaa.*

dhaaxaa *fk.* *ld dhaaxa.*

dhaay *m.l ld dhay².*

dhaayatiix *m.l Dh.* ah: wax aad u qurxoon.

dhaayin *m.l* Caws qoyan ku sii dambeeyo.

dhaayo *m.l* Xubnaha aragga; indhaha.

dhab *m.dh* 1. Wax run ah oo kaftan iyo ciyaar ahayn; xaqiig. 2. Xuddunta iyo lowyaha inta u dhhexeya (dad).

dhabaabacayn *m.f.dh eeg dhabaabacee.* *ld dhabaabacays, dhabaabaco.*

dhabaabacays *m.l ld dhabaabacayn.*

dhabaabacee *f.mg2 (-ceeyay, -caysay)* Hab dhabaabaco ah u ordid (geel).

dhabaabaco *m.dh* Hab geelu u ordo oo afarta addinba mar qaado. *ld dhabaabacayn.*

dhabaalayn *m.f.dh eeg dhabaalee.* *ld dhabaalo.*

dhabaalee *f.g2 (-leeyay, -laysay)* 1. Dhabaalee ku dhufasho. 2. Gubaabin.

dhabaalo *m.dh ld dhabaalayn.*

dhabaalyee *f.g2 (-yeeyay, -yeysay)* Nafley canaanasho.

dhabaalyeyn *m.f.dh eeg dhabaalyee.* *ld dhabaalyo.*

dhabaalyo *m.dh ld dhabaalyeyn.*

dhabaandhaw¹ *m.l* 1. Si aayar ah oo gacanta loogu garaaco carruurta marka la seexinayo. 2. Hadal guubaabo ah oo si is daba joog ah cid loogu yiraahdo. *ld dhabaandhebid.*

dhabaandhaw² *f.g1 (-dhebay, -dhawday; -dhebi)* 1. Ilmo la seexinayo, si tartiib ah oo aan kala go' lahayn gacanta ugu garaacid. 2. Haldal guubaabo ah oo si is daba joog ah cid loogu yiraashdo.

dhabaandhebid *m.f.dh eeg dhabaandhaw².* *ld dhabaandhaw¹.*

dhabab¹ *m.l ld dhababid.*

dhabab² *f.g1 (-bay, -btay)* Meel duleesha awdid.

dhababan *f.mg4 (-bnaa, -bnayd)* Meel duleesha wax la dhababay ahaansho.

dhababid *m.f.dh eeg dhabab².* *ld dhabab¹.*

dhababnaan *m.f.dh eeg dhababan.* *ld dhababnaansho.*

dhababnaansho *m.lldh ld dhababnaan.*

dhabab *m.l ld dhabasho.*

dhaban¹ *m.l (-nno, m.dh)* Wejiga labadiisa dhinac midkood.

dhaban² *m.dh (xis.)* Tiro laba u qaybsanta.

dhaban³ *f.mg4 (-bnaa, -bnayd)* Wax la dhabay ahaansho.

dhabankoolis <i>m.l</i> Geed yar oo buruq kulucusan leh.	dhabar-garaac² <i>f.g1</i> (-cay, -cday) Gabar la guursanayo xoog kula bixid. <i>ld duud-garaac²</i> .
dhabannaanayn <i>m.f.dh eeg</i> dhabannaanee.	dhabar-garaacasho <i>m.f.dh eeg</i> dhabar-garaaco. <i>ld duud-garaacasho</i> .
dhabannaanee <i>f.g²</i> (-neeyay, -neysay) Qof dhabbaaxo dhabnaha kala dhicid.	dhabar-garaacid <i>m.f.dh eeg</i> dhabar-garaac ² . <i>ld duud-garaacid</i> .
dhabannaano <i>m.dh</i> (-ooyin, <i>m.l</i>) Si xoog leh oo cid sacab fidsan dhabanka looga dhufto.	dhabar-garaaco <i>f.g³</i> (-cday, -catay) Gabar la guursanayo xoog kula bixid. <i>ld duud-garaaco</i> .
dhabannacaso <i>m.dh</i> Miro digireed oo aan weli bislaan.	dhabarjab¹ <i>m.l</i> 1. Dh. ah: hawl culus oo lagu daalo. 2. Dh. ah: arrin aan lagu guulaysan. 3. <i>ld dhabarjabid</i> .
dhabannahayn <i>m.dh</i> Fikir iyo walaac oo sacabka dhabanka lagu qabto. <i>ld dhabannahays</i> .	dhabarjab² <i>f.mg1</i> (-bay, -btay) Ku dh.: hawl culus ku daalid.
dhabaq¹ <i>m.l</i> 1. Sacab, durbaan iwm oo ciyaar, hees iwm loo tumay oo aan laysla helin. 2. Dhiin yar, baaldacarka fiiddiisa ku samaysma, sida malabka u macaan oo la cuno.	dhabarjabid <i>m.f.dh eeg</i> dhabarjab ² . <i>ld dhabarjab¹</i> (3).
dhabaq² <i>f.mg1</i> (-bqay, -baqday; -bqi) Sacab, durbaan iwm oo hees, ciyaar iwm loo tumayo isla heli waayid.	dhabarjebi <i>f.g²</i> (-iyay, -isay) 1. Qof hawl dhib badan ku qabasho. 2. Gadaal ka soo wareerid (cadaw iwm).
dhabaqsan <i>f.mg⁴</i> (-naa, -nayd) Wax la dhabiqiyeh ahaansho.	dhabarjebin¹ <i>m.l</i> Heerka bislaanshaha miraha ee gahayrnimada ka dambeeya.
dhabaqsanaan <i>m.f.dh eeg</i> dhabaqsan. <i>ld dhabaqsanaansho</i> .	dhabarjebin² <i>m.f.dh eeg</i> dhabarjebi. <i>ld dhabarjebis</i> .
dhabaqsanaansho <i>m.l/dh ld</i> dhabaqsanaan.	dhabarjebis <i>m.l ld dhabarjebin²</i> .
dhabaqsho <i>m.f.dh eeg</i> dhabaqsho.	dhabarjepshe <i>m.l</i> Cudur xanuun leh oo ku dhaca dhabarka nafleyda.
dhabaqso <i>f.g³</i> (-saday, -satay) Wax macaan cunid.	dhabarjeedi <i>f.mg2</i> (-iyay, -isay) 1. Cararid. 2. Cid wax u diidid.
dhabaqtir¹ <i>m.l ld</i> dhabaqtirid.	dhabarjeedin <i>m.f.dh eeg</i> dhabarjeedi. <i>ld dhabarjedis</i> .
dhabaqtir² <i>f.g1</i> (-ray, -rtay) Wax dhabaqsan dhabqa ka saarid.	dhabarjedis <i>m.l ld dhabarjeedin</i> .
dhabaqtiran <i>f.mg⁴</i> (-rnaa, -rnayd) Wax la dhabaqtiray ahaansho.	dhabarxanuun <i>m.l</i> Xanuun dhabarka ku dhaca.
dhabaqtirid <i>m.f.dh eeg</i> dhabaqtir ² . <i>ld dhabaqtir¹</i> .	dhabas¹ <i>m.l</i> Koore duug ah.
dhabaqtirnaan <i>m.f.dh eeg</i> dhabaqtiran. <i>ld dhabaqtirnaansho</i> .	dhabas² <i>m.l</i> (-syo, <i>m.dh</i>) Wadaan aad u dhammaatay.
dhabaqtirnaansho <i>m.l/dh ld</i> dhabaqtirnaan.	dhabasho <i>m.f.dh eeg</i> dhabo. <i>ld dhabad</i> .
dhabar <i>m.l</i> (-rro, <i>m.dh</i>) Oogada nafleyda, inta ka bilaabata surka salkisa ilaa meesha lafdhabartu ku dhammaato; dul.	dhabataysad <i>m.l ld</i> dhabataysasho.
dhabar-adag <i>f.mg⁴</i> (-dkaa, -dkayd) Qof hawsha adkaysi u leh ahaansho.	dhabataysasho <i>m.f.dh eeg</i> dhabatayso. <i>ld dhabataysad, dhabataysi</i> .
dhabar-adayg <i>m.l</i> Adkaysi loo yeesho hawl. <i>ld dhabar-adkaan</i> .	dhabataysi <i>m.l ld</i> dhabataysasho.
dhabar-adkaan <i>m.f.dh eeg</i> dhabaradag. <i>ld dhabar-adayg, dhabar-adkaansho</i> .	dhabatayso <i>f.g³</i> (-stay, -satay) Qof qumanyaysasho.
dhabar-adkaansho <i>m.l/dh ld</i> dhabar-adkaan.	dhabato <i>m.dh</i> Karti isha dadku leedahay oo la rumaysanyayah inay cid wax ku yeeli karto.
dhabar-daaco <i>m.dh</i> Godnaanta dhabarku ku yeesho dusha sare.	dhabayn <i>m.f.dh eeg</i> dhabee.
dhabar-garaac¹ <i>m.l</i> Xoog kula bixidda gabar la guursanayo. <i>ld duud-garaac¹</i> .	dhabayoco <i>m.dh.kh</i> Dh. ah: qof saqajaan ah.
	dhabbabireed <i>m.l</i> Jidka tareenku maro.
	dhabbac¹ <i>m.l</i> 1. Si loo seexo oo qofku caloosha dhulka dhigto. 2. <i>ld dhabbicid</i> .
	dhabbac² <i>f.g/mg1</i> (-cay, -cday; -bici) Si loo seexo oo qofku caloosha dhulka dhigid.
	dhabbacan <i>f.mg⁴</i> (-cnaa, -cnayd) Wax dhabbac u jiifa ahaansho.

dhabbacasho *m.f.dh eeg* dhabbac. *ld*
dhambacaadsad, **dhambacaadsasho,**
dhambacaadsi.

dhabbacnaan *m.f.dh eeg* dhabbacan. *ld*
dhabbacnaansho.

dhabbacnaansho *m.ll/dh ld* **dhabbacnaan.**

dhabbac *f.g/mg3 (-cday, -catay)* Dhabbac u
 jiifsasho (qof). *ld* **dhambacaaodso.**

dhabbagacal *m.l* Wadiiqo yar oo isku xirta
 laba qoys oo deris ah.

dhabbaggal¹ *m.l l* 1. Waddada geelu ku arooro.
 2. *ld* **dhabbaggelid.**

dhabbaggal² *f.mg1 (-alay, -ashay; -geli)* U
 dh.: arrin u kuur gelid.

dhabbaggelid *m.f.dh eeg* dhabbaggal². *ld*
dhabbaggal¹ (2).

dhabbaqayn *m.f.dh eeg* dhabbaqee.

dhabbaqee *f.g2 (-qeeyay, -qaysay)* Cid
 gardarro kula kicid.

dhabbaqo *m.db* Gardarro.

dhabbaqoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Ku dh.:
 gardarro ku kicid.

dhabbaqood *m.fl eeg* dhabbaqoo.

dhabbar *m.db* Bartamaha habeenka.

dhabbayn *m.f.dh eeg* dhabbee.

dhabbe *m.l (-bayaal, m.ll/dh)* Jid ay baabuurta,
 xoolaha iwm maraan oo cagta lagu bixiyey.
ld **dhabbo.**

dhabbee *f.mg2 (-beeyay, -baysay)* 1. Waddo
 si joogto ah u marid. 2. Xaskul la duugay
 tumid.

dhabbicid *m.f.dh eeg* dhabbac². *ld* **dhabbac¹**
 (2).

dhabbis¹ *m.l ld* **dhabbisid.**

dhabbis² *f.g/mg1 (-say, -stay)* 1. Is dh.: wax
 hurda iska dhigid. 2. U dh.: wax u qabasho.

dhabbisid *m.f.dh eeg* dhabbis². *ld* **dhabbis¹.**

dhabbo *m.l ld* **dhabbe.**

dhabcaal¹ *m.l (-llo, m.db)* Nin aan hantidiisa
 waxba ka bixinin; bakhayl, muudal.

dhabcaal² *m.db (-lo, m.)* Naag aan
 hantideeda wax ka bixin. *ld* **dhabcaalad.**

dhabcaalad *m.db ld* **dhabcaal².**

dhabcaalnimo *m.db* Dhabcaal ahaansho.

dhabcaan *m.db ld* **dhabcan.**

dhabcan *m.db* Xaar lo aad oo qoyan; faanto. *ld*
dhabcaan.

dhabdarro *m.db* Gardarro.

dhabdarroo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Ku dh.:
 cid dhabdarro kula kicid.

dhabdarrood *m.fl eeg* dhabdarroo.

dhabbee *f.mg2 (-beeyay, -baysay)* Ka dh.: wax
 dhab ka dhigid.

dhabbel *m.db (-lo, m.)* Naag maamulka
 guriiga aad ugu fiican; gaari.

dhabbeelnimo *m.dh* Dhabeel ahaansho.

dhabbeeloobid *m.f.dh eeg* dhabeelow.

dhabbeelow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)*
 Dhabeel noqosho.

dhabgeli *f.g2 (-iyay, -isay)* Isu dh.: waxyaabo
 meel wada gelin.

dhabgelin *m.f.dh eeg* dhabgeli.

dhabbiil¹ *m.db* 1. Dhaqaaleynta iyo tashiilidda
 hantida. 2. Quuddarraynta. *ld* **dhabbiilid.**

dhabbiil² *f.g1 (-iilay, -iishay)* 1. Wax tashiilid.
 2. Wax quuddarrayn.

dhabbiilid *m.f.dh eeg* dhabbiil². *ld* **dhabbiil¹.**

dhabbiiltamid *m.f.dh eeg* dhabbiiltan². *ld*
dhabbiiltan¹.

dhabbiiltan¹ *m.l* Si dhab ah oo loo xisaabtamo.
ld **dhabbiiltamid.**

dhabbiiltan² *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* Si
 dhab ah u xisaabtamiid.

dhabji *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld* **dhabqi.**

dhabjin *m.db ld* **dhabqin.**

dhabjis *m.l ld* **dhabqin.**

dhabnaan *m.f.dh eeg* dhaban³. *ld* **dhab-**
naansho.

dhabnaansho *m.ll/dh ld* **dhabnaan.**

dhabo *f.mg3 (-btay, -batay)* Dhaqdhaqaqid,
 kicid (dhabayl).

dhaboobid *m.f.dh eeg* dhabow.

dhabow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Dhab
 noqosho.

dhabqalallayn *m.f.dh eeg* dhabqalallee.

dhabqalallee *f.g2 (-leeyay, -leysay)* Wax
 dhabqalallo ku sameyn.

dhabqalallo *m.db.kh* Dh. ah: qof maankiisa
 wax u dhimmanyihii; dhaandhaan; sacsac;
 sawir.

dhabqi *f.g2 (-iyay, -isay)* Cayaar, hees iwm
 dhabaq gelin. *ld* **dhabji.**

dhabqid *m.f.dh eeg* dhabaq².

dhabqin *m.f.dh eeg* dhabqi. *ld* **dhabjin,**
dhabjis, dhabqis.

dhabqis *m.l ld* **dhabqin.**

dhabro *m.db* Cudur dhabarka xoolaha ku
 dhaca oo iin u yeela.

dhabuulaq¹ *m.l* Raad dad oo isku noqnoqday.

dhabuulaq² *f.mg1 (-qay, -qday)* Raad dad
 isku noqnoqasho.

dhabuuliqid *m.f.dh eeg* dhabuulaq².

dhabxanag *m.l* Dahaarka jilicsan ee hoos kaga
 dheggan qalka sare ee afka. *ld* **dhanxalag,**
dhanxanag, dhanxarag.

dhac¹ *m.l* 1. Si xoog iyo sharcidarro ah oo
 hanti cid kale leedahay lagu qaato. 2. Dh. ah:
 hanti si xoog iyo sharcidarro ah lagu soo
 qaataay. 3. *ld* **dhicid.**

dhac² *f.g/mg1 (-cay, -cday; -dhici)* 1. (*f.g*) Hanti cid kale leedahay si xoog iyo sharcidarro ah ku qaadid. 2. (*f.g*) La dh.: ul, karbaash, gacan iwm wax ku garaacid. 3. (*f.g*) Dhurwaa habeen xero xoolo ku jiraan weerarid. Tus. "Dhurwaa baa xeradii u dhacay". 4. (*f.mg*) Wax meel sare ka soo dillaamid. 5. (*f.mg*) Ku dh.: imtixaan ku gudbi waayid. 6. (*f.mg*) Qorrax, dayax iwm godgelid. 7. (*f.mg*) Wax waqtii loogu talaggalay dhammaysasho. 8. (*f.mg*) Dabayl xoog u socosh. 9. (*f.mg*) Xabbad iwm qarxasho. 10. (*f.mg*) Wax culus oo aan la filayn soo kordhid. 11. (*f.mg*) La dh.: wax si aad ah ugu bogid. 12. (*f.mg*) Ku dh.: wax aan laga fiirsan falid. 13. (*f.mg*) Ku dh.: dhar iwm lebbisasho. 14. U dh.: si dhuumasho ah wax u boobid. 15. (*f.mg*) Biyo aan loo miyayn cabbid (xoolo).

dhacaamid *m.f.dh eeg* dhacaan³. *ld* **dheecamid.**

dhacaan¹ *m.l (-aamo, m.dh)* Hoore layig ah oo ka yimaada nabar ama dhaawac gaaray oogada noole. *ld* **dheecaan¹.**

dhacaan² *m.l (bay.)* Hab hawleed uu qanjir dhiigga ama dhaacaanka soohyada wax kala soo baxo oo kaddib u beddel kiimikaad ku sameeyo si uu u soo saaro walax lagu isticmaali karo jirka dheexdiisa ama dibedda looga saarayo.

dhacaan³ *f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)* Oogada noole nabar ama dhaawac gaaray awgeed hoore layig ah ka imaansho. *ld* **dheecaan².**

dhacaan-ganaceed *m.l (-dyo, m.dh) (c.naf)* Dhacaanka ka qayb qaata dheefshiidka oo laga sameeyo ganaca. Soo saarkeed waxa kiciya hormoonayaal laga soo daayo xiidhmaa qayb ka mid ah (duwoodenam) oo ayagana ay kicisay taabasha cunnada caloosha ka soo dagtay.

dhacadiid¹ *m.l* Si loo seexdo oo qofku dhabarka dhulka dhigo. *ld* **dhacadiid¹.**

dhacadiid² *f.mg1 (-day, -dday)* Qof dhabar u seexasho. *ld* **dhacdiid².**

dhacadiidid *m.f.dh eeg* dacadiid². *ld* **dhacadiid¹, dhacdiid¹, dhacdiidid.**

dhacadiidsad *m.l ld* dhacadiidsasho.

dhacadiidsasho *m.f.dh eeg* dhacadiidso. *ld* **dhacadiidsad, dhacadiidsi, dhacdiidsad.**

dhacadiidsi *m.l ld* dhacadiidsasho.

dhacadiidso *f.mg3 (-saday, -satay)* Daciid u seexasho. *ld* **dhacdiidso.**

dhacamaggal *m.l.u ld* dhacmaggal.

dhacami *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld* **dhacmi.**

dhacamin *m.dh ld* **dhacmin.**

dhacamis *m.l ld* **dhacmin.**

dhacan¹ *m.dh (-cmo, m.l)* Ood weyn oo xeryaha afka laga saaro; oodafo; jiitin; oodrogo; buuxsin.

dhacan² *f.mg1 (-cmay, -cantay; -cmi)* La dhacay; xoolihii laga qaaday.

dhacan³ *f.mg4 (-cnaa, -cnayd)* Qof la dhacay ahaansho.

dhacar *m.dh* 1. Cagaar soo baxa waqtiga jiilaalka ah. 2. Dhirta dhulka oomanaha ah ka baxda oo biyaha badan, oo xoolaha daaqyaan oomin. 3. Xoolaha, oo dhirta jaadkaas ah, la daajijo.

dhacarad *m.l ld* **dhacarasho.**

dhacarasho *m.f.dh eeg* dhacaro. *ld* **dhacarad, dhacarsad, dhacarsasho, dhacarsi.**

dhacarato *m.dh.u* Dadka xoolohooda geeya oo ku dhaqa dhluka dhacarta leh oo oomanaha ah. *ld* **dhacarsato.**

dhacari *f.g2 (-iyay, -isay)* Xolo meel dhacar leh soofin.

dhacarin *m.f.dh eeg* dhacari. *ld* **dhacaris.**

dhacaris *m.l ld* **dhacarin.**

dhacaro *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Dhul oomane ah oo dhacar leh, xolo ku hayn oo ku dhaqaalayn; dhaqar daaqid. *ld* **dhacarso.**

dhacarsad *m.l ld* **dhacarasho.**

dhacarsasho *m.dh ld* **dhacarasho.**

dhacarsato *m.dh.u ld* **dhacarato.**

dhacarsi *m.l ld* **dhacarasho.**

dhacarso *f.mg3 (-saday, -satay)* *ld* **dhacaro.**

dhacdhad¹ *m.l* 1. Tabaryari darteed oo lala kufkufo; liiqliiq; dalanbaabbi. 2. Hal hal u qubasho; daedad. 3. Gefaf yaryar. 4. *ld* **dhaadhac 1 (3).** 5. *ld* **dhacdhad¹.**

dhacdhad² *f.mg1 (-cay, -cday; -dhici)* 1. Tabaryar darteed la kufkufasho; liiqliiqid; dalanbaabbin. 2. Dhawr mar dhicid.

dhacdhadicid *m.f.dh eeg* dhacdhad². *ld* **dhacdhad¹ (5), dhicdhicid.**

dhacdidiid¹ *m.l ld* **dhacdidiid.**

dhacdidiid² *f.mg1 (-day, -dday)* *ld* **dhacdidiid².**

dhacdidiid *m.dh ld* **dhacdidiid.**

dhacdidiidsad *m.l ld* **dhacdidiidsasho.**

dhacdidiidsasho *m.dh ld* **dhacdidiidsasho.**

dhacdidiidsi *m.l ld* **dhacdidiidsasho.**

dhacdidiidso *f.mg3 (-saday, -satay)* *ld* **dhacdidiidso.**

dhacdo *m.dh (-ooyin, m.l)* Amar, arrin.

dhaclayn *m.dh ld* **dhaaclayn.**

dhaclaysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* *ld* **dhaaclaysan.**

dhaclaysnaan *m.dh ld* **dhaaclaysnaan.**

dhaclaysnaansho *m.l/dh ld* **dhaaclaysnaansho.**

dhacle *m.l ld* dhaacle.
dhaclee *f.g2 (-leeyay, -leysay) ld* dhaaclee.
dhacmaggal *m.l.u* Maqal ari oo aad u yar yar.
ld dhacmaggal.
dhacma-ku-dheg *m.l* Geesariyoodka.
dhacmi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Ood xaro xoolaad afka ka saarid. 2. Ood weyn, cufan, xero ku adkayn. *ld* dhacami.
dhacmid *m.f.dh eeg* dhacan².
dhacmin *m.f.dh eeg* dhacmi. *ld* dhacamin, dhacamis.
dhacnaan *m.f.dh eeg* dhacan³. *ld* dhacnaansho.
dhacnaansho *m.l/dh ld* dhacnaan.
dhacsaal¹ *m.dh* Daal aad u badan.
dhacsaal² *f.mg1 (-aalay, -aashay)* Aad u daalid.
dhacsaalid *m.f.dh eeg* dhacsaal².
dhacsad *m.l ld* dhacsasho.
dhacsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Biyo iwm wax heerkay joogeen hoos uga dhacay ahaansho. 2. Daawo, fiiso, iwm wax waqtigii loogu talaggalay dhaafay ahaansho.
dhacsanaan *m.f.dh eeg* dhacsan. *ld* dhacsanaansho.
dhacsanaansho *m.l/dh ld* dhacsanaan.
dhacsasho *m.f.dh eeg* dhacso. *ld* dhacsad, dhaci.
dhaci *m.l ld* dhacsasho.
dhacsi *f.lg2 (-iiyay, -iisay)* Qof wax fahamsiin.
dhaciin *m.f.dh eeg* dhacsi. *ld* dhaciis.
dhaciis *m.l ld* dhaciin.
dhaco *f.g3 (-saday, -satay)* 1. Qof wax laga dhacay xoog ku soo ceshasho. 2. Nirig naas maraq ka furasho.
dhad *f.mg1 (-day, -dday)* 1. *ld* dhar
2. Caleen, ubax iwm nafaqo ama biyo la'aan awgeed la duubmid. 2. Wax huur u ah noqosho (badar).
dhadaambi¹ *m.l ld* dhadaambiyid.
dhadaambi² *f.mg1 (-iyay, -iday; -iyi)* Hor iyo gadaal u socosho. *ld* dharaambi².
dhadaambiyid *m.f.dh eeg* dhadaambi². *ld* dhadaambi¹, dharaambi¹, dharaambiyid.
dhaddig *m.l ld* dheddig.
dhaddigee *f.g/mg2 (-geeyay, -geysay)* *ld* dheddigee.
dhaddigeyn *m.dh ld* dheddigeyn.
dhaddignimo *m.dh ld* dheddignimo.
dhaddigood *m.l ld* dheddigood.
dhadaab¹ *m.l (-bbo, m.dh)* Jaad geedaha ka mid ah oo xididkiisa laysku daweyyo.

dhadhaab² *m.dh (-bo, m.l)* 1. Meel leh dhagax fidsan oo is haysta. 2. Meel maydka lagu dhaqo.
dhadhaab³ *m.dh (-bo, m.l)* (jool.) Walax adag ee qolofta dhulku ay si weyn uga samaysantahay; walaxdaas oo ka kooban macaadin; mararka qaarkood waxay ka koobantahay hal macdan oo kaliya, laakin sida badan waxay ka koobantahay dhawr macdannod.
dhadhaab-habe *m.l (-ayaal, m.l/dh)* (jool.) Dhadhaabaha iyagoo dulal leh awgeed, biyaha u oggolaada, tusaale biyaha roobka, inay dhex galaan dabadeedna ka dhex dusaan; tusaale fiican waxaa u ah dhadhaabaha noocaan ah dhagax la yiraahdo dhagax bataax.
dhadhaab-lakabeed *m.l (-dyo, m.dh)* (jool.) Dhaqxaan u tuulmay dhadhaab salceedyo, badanaa lakabeedyo (sida, biyaha hoostooda) oo sameeya midka mid ah saddexda nooc ee waaweyn ee dhadhaabaha kuwaa oo sameeya oogada dhulka.
dhadhaab-saleed *m.l (-dyo, m.dh)* (jool.) Dhagax adag amase waxyaalaha kale ee dabacsan ee ka hooseeya ciidda dhulka dushiisa. Mararka qaarkood dhagaxaas adag, boqolal mitiir buu ka hooseeyaa dhulka dushiisa, hase ahaatee inta badan waxaa laga helaa meelo ka gun gaaban. Meelaha janjeerkoond u ama tiiradoodu aad u sarrayso, dhadhaabo saleedku waa qaawanyahay oo ma laha ciid dboosha.
dhadhaab-shiileed *m.l (-dyo, m.dh)* (jool.) Dhadhaabshiileed oo ku qaboobey (adkaaday) dhul aad u hooseeya, halkaas oo qaboobiddu gaabiso, macdanaha kala duwan ay waqtii qaadato wirqeysigooda.
dhadhaar¹ *m.l ld* dhardhaar¹.
dhadhaar² *f.g1 (-ray, -rtay)* *ld* dhardhaar⁴.
dhadhaarad *m.l ld* dhardhaarasho.
dhadhaaran *f.mg4 (-rcaa, -rnayd)* *ld* dhardhaaran.
dhadhaarsho *m.dh ld* dhardhaarasho.
dhadhaarid *m.dh ld* dhardhaarid.
dhadhaarnaan *m.dh ld* dhardhaarnaan.
dhadhaarnaansho *m.l/dh ld* dhardhaarnaan.
dhadhaaro *f.g3 (-rtay, -ratay)* *ld* dhardhaaro.

dhadhab¹ <i>m.l (-byo, m.dh)</i> 1. Riyo hadal leh oo aan la xusuusan marka la tooso; qarow. 2. <i>ld dhadhalid.</i>	dhadhen² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami) ld dhadhan².</i>
dhadhab² <i>f.mg1 (-bay, -btay)</i> 1. Hurdada gudaheeda muuqallo kala jaad ah, maanka ku arkid; riyood. 2. Ku dh.: wax la jecelyahay ku qarwid.	dhadhensad <i>m.l ld dhadhansasho.</i>
dhadhabid <i>m.f.dh eeg</i> dhadhab ² . <i>ld dhadhab¹ (2).</i>	dhadhensasho <i>m.dh ld dhadhansasho.</i>
dhadhamarraac <i>m.l (-cyo, m.dh)</i> Dhuuniraac. <i>ld dhandhamarraac.</i>	dhadhensi <i>m.l ld dhadhansasho.</i>
dhadhami <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax dhadhankooda hubin. <i>ld dhadhemi, dhandhami, dhandhemi, dhedhemi.</i>	dhadhensii <i>f.lg2 (-iiyay, -iisay) ld dhadhansii.</i>
dhadhamid <i>m.f.dh eeg</i> dhadhan ² . <i>ld dhadhemid, dhandhamid, dhandhemid, dhedhemid.</i>	dhadhensiin <i>m.dh ld dhadhansiin.</i>
dhadhamin <i>m.f.dh eeg</i> dhadhami. <i>ld dhadhamis, dhadhemin, dhadhemis, dhandhamin, dhand.</i>	dhadhenso <i>f.g3 (-saday, -satay) ld dhadhanso.</i>
dhadhamis <i>m.l ld dhadhamin.</i>	dhadhiin <i>m.dh (-nno, m.l)</i> Meel buur dhinaceed ah oo biyo ka soo baxaan.
dhadhamo <i>m.dh</i> In yar oo wax dhadhankooda lagu ogaado. <i>ld dhadhemo, dhandhamo, dhandhemo, dhedhemo.</i>	dhadhi <i>m.l ld dhagi.</i>
dhadhan¹ <i>m.l</i> 1. Dareenka carrabku gudbiyo marka uu cunto, cabbitaan iwm la kulmo. 2. Macaan. <i>ld dhadhen¹, dhandhan¹, dhandhen¹, dhedhen¹.</i>	dhadid <i>m.dh eeg</i> dhad. <i>ld dharid.</i>
dhadhan² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> 1. Wax dhadhankooda carrabka ku garasho. 2. Cunto, cabbid iwm macaankooda dareemid. <i>ld dhadhen², dhandhan², dhandhen², dhedhen².</i>	dhado <i>m.dh (-ooyin, m.l) (jugr.)</i> Dhibco biyood yar yar oo isku cufan oo ay wehliyaan qiiq ama saxarro boodh ah. Dhadada waxaa laga helaa qaybaha hoose ee gibilka.
dhadhansad <i>m.l ld dhadhansasho.</i>	dhaf <i>f.g1 (-fay, -ftay)</i> 1. Isku dh.: wax, wax kale oo aan noociisa ahayn ku darid. 2. Isku dh.: wax, wax kale oo aan noociisa ahayn ku biirid.
dhadhansasho <i>m.f.dh egg</i> dhadhanso. <i>ld dhadhansad, dhadhansi, dhadhensad, dhadhensasho, d</i>	dhafaag <i>m.l</i> Budo hoore lagu qasay oo aan jilicsanayn. <i>ld dhafaag.</i>
dhadhansi <i>m.l ld dhadhansasho.</i>	dhafaaq <i>m.l ld dhafaag.</i>
dhadhansii <i>f.lg2 (-iiyay, -iisay)</i> Qof dhadhamo siin. <i>ld dhadhensii, dhandhansii, dhandhensii, dhedhensi.</i>	dhafan <i>f.mg1 (-fmay, -fantay; -fmi)</i> Wax la dhafay noqosho.
dhadhansiin <i>m.f.dh eeg</i> dhadhansi. <i>ld dhadhansiis, dhadhensiin, dhadhensiis, dhandhansi</i>	dhafan² <i>f.mg4 (-fnaa, -fnayd)</i> Wax la dhafay ahaansho.
dhadhansiis <i>m.l ld dhadhansiin.</i>	dhadfandhaaf <i>m.l</i> 1. Fal laba dhinac oo iska soo horjeeda si darandoori ah isu weydaarin. 2. Hab wax loo taxo iyadoo laba wax oo aan isku nooc ahayn si talantaalli ah la isugu xijinayo.
dhadhanso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Wax dhadhankooda macaansasho. <i>ld dhadhenso, dhandhanso, dhandhenso, dhedhenso.</i>	dhafan-midab-ileys <i>m.dh (-syo, m.dh) (fis.)</i> Kaah birlabdanabeeed leh isku jir hirbaacyo kala duwan, lagumana soo koobi karo kaahyada la arki karo; badan midab-ileys.
dhadhemeli f.g2 (-iyay, -isay) <i>ld dhadhami.</i>	dhafar¹ <i>m.l</i> 1. Soo jeed habeennimo. 2. (<i>-rro, m.dh</i>) Xarig dheer dabagelis leh oo reeryada lagaga xiro. 3. <i>ld dhafrid.</i>
dhadhemid <i>m.dh ld dhadhamid.</i>	dhafar² <i>m.dh</i> Habeen dhan oo digri lagu soo jeedo gaar ahaan siyaarooyinka.
dhadhemin <i>m.dh ld dhadhamin.</i>	dhafar³ <i>f.mg1 (-fray, -fartay; -fri)</i> Habeen dhan soo jeedid (cid).
dhadhemis <i>m.l ld dhadhamin.</i>	dhafarsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> 1. Wax dhafar hayo ahaansho (qof). 2. Wax dhafar lagu xiray ahaansho (awr).
dhadhemo <i>m.dh ld dhadhamo.</i>	dhafarsana <i>m.f.dh eeg</i> dhafarsan. <i>ld dhafarsanaansho.</i>
dhadhen¹ <i>m.l ld dhadhan¹.</i>	dhafarsanaansho <i>m.l/dh ld dhafarsanaan.</i>
	dhadfaruu <i>m.l</i> Geed gaab laamo dhuudhuuban oo miro hurdi ah macaan oo la cuno leh.
	dhafdfhaf <i>m.l</i> D. ah: waxyaabo badan, kala nooc ah oo isku jira.

dhafid *m.f.db eeg dhaf.*

dhafmid *m.f.db eeg dhafan¹.*

dhafnaan *m.f.db eeg dhafan².* *ld dhafnaansho.*

dhafnaansho *m./lh ld dhafnaan.*

dfafoor *m.l (-rro, m.db)* Meesha godan ee u dhexeysa isha iyo dhegta dadka.

dhafoorshiid *m.db* Summad geel oo laba barood oo dab ah oo dhaforrada lagu dhigo.

dhafri *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Cid inay dhafarto ku kalifid. 2. Xarig dhafar ah awr ku dhejin.

dhafrid *m.f.db eeg dhafar³.* *ld dhafar¹* (3).

dhafrin *m.f.db eeg dhafri.* *ld dhafris.*

dhafris *m.l ld dhafrin.*

dhafrisan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax la dhafriyay ahaansho.

dhafrisanaan *m.f.db eeg dhafrisan.* *ld dhafrisanaansho.*

dhafrisanaansho *m./dh ld dhafrisanaan.*

dhag *m.db.sh.r* Cod lagu muujiyo dilka.

dhagaati *m./lh (-iyo, m.l) ld dhegaati.*

dhangadhaal *m.l* Dhul ka kooban meel dhagax ah iyo meel ciid ah oo kala qaybsan.

dhagar¹ *m.db* Khayaano.

dhagar² *f.g1 (-gray, -gartay; -gri)* Khayaano cid ku samayn.

dhagarley *m.db* Haweeney dhagar badan. *ld dhaarrey.*

dhaarqabe *m.l ld dhagarqabe.*

dhaarqabe *m.l (-bayaal, m./dh)* Qof cid dhaarqabe galay. *ld dhagarlow, dhaggarre, dhagarrow.*

dhaggarre *m.l ld dhagarqabe.*

dhaggarrey *m.db ld dhagarley.*

dhagarrow *m.l ld dhagarqabe.*

dhagax *m.l (-xyo/-gxaan, m.db)* Adke yaryar iyo waaweyn leh, buuraha ama dhulkahoose laga helo oo wax lagu dhisto.

dhagax-aboodi *m.l* Dhadhaabo gaar ah oo la aaminsanyahay inuu daawo leeyahay.

dhagaxbaruur *m./dh (-rro, m.db)* Dhadhaabo midab cad leh oo jilicsan.

dhagax-burbur-kiimikaad *m.l (kiim.)* Burburka ku dhaca dhadhaabaha ee ka dhasha falgalqa kiimikaad.

dhagax-cas *m.l (jool.)* Dhadhaabo cas oo dhagax burburku uu soo saaro. Si weyn waxaa looga helaa gobollada kulaaleyda hursan, dh. c.ka waxaa ku jira ogsaydhyada bir iyo aluminiyam oo la biyo saaray.

dhagaxdhaal *m.l* Dhul meelina dhagax tahay, meelna ciid.

dhagaxdixeed *m./dh (-dyo, m.l)* Dhadhaabo oo badanaa laga helo dhulalka biyo mareenka ah, sida togagga.

dhagax-lool *m.l (-llo, m.db)* Dhadhaabo xanaf leh oo birta lagu afeeyo; lisin.

dhagax-madoobe *m.l (jool.)* Dhadhaabaha faraha badan oo loo yaqaanno hadhaabo dhalan rogan.

dhagax-madow *m.l* Nooc ka mid ah dhadhaabaha adag, laga helo buuraha qaarkood oo markuu isku dhaco dab ka baxo.

dhagax-nuuaradeed *m.l (jool.)* Dhadhaabaha ay muhiimtahay inuu ka koobnaado 50% kaalshiyam kaarbonayt.

dhagax-turaanturro *m.db* Wax kasta oo socod, hawl iwm xanniba oo ay la socon waayaan.

dhagax-xameetiyeed *m.l (daaw.)* Wax adag oo ka sameysan midableyda xameytida, kolesterool, iyo cusbo kaalshum, kuna sameysmi kara xameytihaysta.

dhagaxyee *f.g2 (-yeeyay, -yeysay)* Wax dhadhaabaha la dhacid. *ld dhagxi.*

dhagaxyeyn *m.f.db eeg dhagaxyee.* *ld dhagxin, dhagxis.*

dhagdhag *m.db.sh.r* Qosol aad u dheer oo aan kala go lahayn.

dhagi *m.db* Maalinta kala barkeeda ee qorraxdu aad u kulushahay. *ld dhadi.*

dhagrid *m.f.db eeg dhagar².*

dhagsii *f.g2 (-iiyay, -isay)* Qof ama wax diliid.

dhagsiin *m.f.db eeg dhagsii.*

dhaguf *m.db (-fyo, m.db)* Wadaan gabooowday.

dhagxi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld dhagaxyee.*

dhagxin *m.db ld dhagaxyeyn.*

dhagxis *m.l ld dhagaxyeyn.*

dhaji *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Ku dh.: wax meel ku nabid. 2. Ku dh.: qof wax ku ilayn. *ld dheiji* (5).

dhaji *m.l (-iyo, m.db)* Nooc halaqa ka mid ah. *ld haldheiji.*

dhajin *m.f.db eeg dhajin.* *ld dhajis (3), dhejin, dhejis.*

dhajis *m.l* 1. Mas gaboobay. 2. Cudur caloosha ku dhaca oo mantag badan leh oo la aaminsanyahay inuu ka dhashay ilayn qof la ileeyay. 3. *ld dhajin.*

dhajisgoyn *m.db* Daaweynta cudurka dhejiska.

dhakaac *m.l* Qayb lafdhabarta ah.

dhakaaci *f.mg2 (-iyay, -isay)* Qosol ka dh.: aad u qoslid.

dhakaacin *m.f.db eeg dhakaaci.*

dhakaar *m.l* Madaxa. 2. Dhafoor.

dhakaaryayn *m.f.db eeg dhakaaryee.*

dhakaaryee *f.g2 (-yeeyay, -yeysay)* Cid dhakaarka ka garaacid.

dhakaaryo *m.db* Garaacidda qof dhakaarka laga garaaco.

dhakab *m.dh.sh.r* Dh. dheh: si fiican u qabo; dhabdheh.

dhakad *m.l ld dhakasho*.

dhakafaar¹ *m.l* 1. Yaab aad u weyn. 2. *ld dhakafaarid*.

dhakafaar² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Ku dh.: yaab weyn la kulmid. *ld dheg-kafaar², dhekafaar²*.

dhakafaari *f.g2 (-iyay, -isay)* Cid, dhakafaar badid. *ld dheg-kafaari, dhekafaari*.

dhakafaarid *m.f.db eeg* dhakafaar². *ld dhakafaar¹ (2), dhakafaaris², dheg-kafaar¹, dhe*

dhakafaarin *m.f.db eeg* dhakafaari. *ld dhakafaaris¹, dheg-kafaarin, dhekafaarin, dhekafa*

dhakafaaris¹ *m.l ld dhakafaarin*.

dhakafaaris² *m.dh ld dhakafaarid*.

dhakafaarsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax dhakafaaray ahaansho. *ld dheg-kafaarsan, dhekafaarsan*.

dhakafaarsanaan *m.f.db eeg* dhakafaarsan. *ld dhakafaarsanaansho, dheg-kafaarsanaan, dheg-kafaar*

dhakafaarsanaansho *m.l/ld ld dhakafaarsanaan*.

dhakal *m.l (-llo, m.db)* Haruub aad u yar.

dhakan *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Qof maqal ka liita ahaansho. 2. U dh.: qof meel ku dhuuntay ahaansho.

dhakanaan *m.f.db eeg* dhakan. *ld dhakanaansho*.

dhakanaansho *m.l/ld ld dhakanaan*.

dhakasho *m.db* 1. Dhuumashow. 2. *ld dhakad. eeg* dhako.

dhakaw *m.l Tigin; dhidib; udub*.

dhakhaatiir *m.db ld takhaatiir*.

dhakhadhookh *m.l (-khyo, m.db)* Qof dad ka qosliya.

dhakhsad *m.l ld dhaqsad*.

dhakhsaha *falgalka m.l (kiim.)* Cabbir sheegaya xaddiga falgalah ah ee qarsooma halbeeg ammineed kasta marka falgal kiimkaad dhacayo. Sidaa awgeed; waa cabbir muujinaya tirada is herdiyada wax ku oolka ah ee dhexmara molikuyuullada falgaleyaasha. Dhakhsaha falgal ku socdo waxa lagu cabbiri karaa dhakhsaha falgaleyaashu ku qarsoomaan ama maxsuulladu ku samaysmaan.

dhakhsasho *m.db ld dhaqsasho*.

dhakhsisi *m.l ld dhaqsasho*.

dhakhsiiyo *m.l ld dhaqsad (1)*.

dhakhsos¹ *m.l ld dhaqsad (1)*.

dhakhsos² *f.mg3 (-saday, -satay)* *ld dhaqso²*.

dhakhso-horsiimo-kowaad *m.l (kiim.)* Falgalka dhakhsiiisu saamigal ku yahay ribnaanta mid ka mid ah walxaha falgalayaasha ah.

dhakhtar *m.l ld takhtar¹*.

dhakhtarnimo *m.dh ld takhtarnimo*.

dhako¹ *m.dh (-ooyin, m.l)* 1. Madaxa meeshiisa sare, dhalo. 2. Meesha ugu sarraysa (guri, geed, buur iwm); fiin.

dhako² *f.mg3 (-kaday, -katay)* 1. Iyadoo wax la qaadaayo ama wax laga cabsanaayo meel ku dhuumasho; gabbasho.

dhakool¹ *m.l 1. Qof, wax meel cidla' ah taagan ama ka dhisan. 2. ld dhakoolid*.

dhakool² *f.mg1 (-oolay, -ooshay)* Qof, meel cidla' ah iska taagnaansho ama ka dhisnaansho.

dhakoolid *m.f.db eeg dhakool². ld dhakool¹*.

dhal¹ *m.l (-lal/-llal, m.l)* 1. Ubad yaryar oo nafley; dhallaan; carruur; ilmo. 2. Firfir yaryar oo subag ah oo ay yeeshaan caano la lulayo.

dhal² *f.g/mg1 (-alay, -ashay)* 1. (*f.g*) Nafley rimman ubad dihasho. 2. (*f.g*) Geed miro iwm yeelasho. 3. (*f.g*) Caano la lulay subag yeelasho. 4. (*f.mg*) Ilmo if imaan. Tus. "Wil baa dhashay".

dhalaad *m.l (daaw.)* Caddaadka isha birteeda taaso keenta aragga oo xumaada.

dhalaal¹ *m.l Iftiin indhaha qabto oo ka baxa walxaha qaarkood marka ilays ku dhaco. ld dhalal¹*.

dhalaal² *f.mg1 (-aalay, -aashay)* 1. Muuqaal ifaaya yeelasho. 2. Dareere noqosho (adke). 3. Ka soo dh.: qof, hawl loo xilsaaray sidii la rabey u fulin. *ld dhalal²*.

dhalali *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax dhalaalaya ka dhigid. *ld dhalali*.

dhalaalid *m.f.db eeg dhalaalid*.

dhalalin¹ *m.f.db eeg* dhalaali. *ld dhalaalis, dhalalin*.

dhalalin² *m.dh (fiis.)* Dariiqada ama habka adke loogu beddeelo hoor iyadoo la adeegsanayo kul iyo cadaadis.

dhalalis *m.l ld dhalaalin*.

dhalaliso *m.dh* Qabow aad u xun. *ld dhalaalyo, dhalaliso*.

dhalalo *m.dh* 1. Caano iyo subag la isku daro oo carruurta yaryar la siiyo. 2. *ld dhalaalyo, dhalalyo*. Xanuun ilkaha laga dareemo marka ay la kulmaan wax qabow, macaan iwm. *ld dhalalo*.

dhalalaalyo *m.dh ld dhalaaliso; dhalaalo*.

dhalaandhilo *m./Laba ciddiyood oo qoobabka ariga, lo'da iwm korkooda ku yaal oo yaryar*.

dhalaandhuux *m.l* (*bot.*) Geed gaab ciinka u eg, aan caleen lahayn, laamo xubno leh yeesha iyo canano indhaha lagu daweeyo. *ld dhallaandhuux.*

dhalaashan *f.mg⁴* (-naa, -nayd) Wax la dhalaalshay ahaansho.

dhalaashanaan *m.f.dh eeg* dhalaashan. *ld dhalaashanaansho.*

dhalaashanaansho *m.l/db ld dhalaashanaan.*

dhalad *m.l* 1. D. ah: qof fir wanaangsan ka soo jeeda. 2. *ld dhalaasho.*

dhalal¹ *m.l ld dhalaal¹.*

dhalal² *f.mg¹* (-alay, -ashay) *ld dhalaal².*

dhalali *f.g²* (-iyay, -isay) *ld dhalaali.*

dhalalid *m.dh ld dhalaalid.*

dhalalin *m.dh ld dhalaalin.*

dhalaliso *m.dh ld dhalaaliso.*

dhalalo *m.dh ld dhalaalo.*

dhalalyo *m.dh ld dhalaalo.*

dhalan *m.l* 1. Dabeecad. 2. Dir, fir, sinji. 3. Muuqal. 4. Caws waaweyn oo Aad u dheeraada. 5. Geedo doog leh.

dhalandhool¹ *m.l* Socodka la socdo waqtiga qorraxdu kulushahay; baqool. *ld dhalandhoolid.*

dhalandhool² *f.mg¹* (-oolay, -ooshay) Qorrax kulul ku socosho; baqoolid.

dhalandhooli *f.g²* (-iyay, -isay) Cid qorrax kulul ku socodiisi.

dhalandhoolid *m.f.dh eeg* dhalandhool². *ld dhalandhool¹.*

dhalandhoolin *m.f.dh eeg* dhalandhooli. *ld dhalandhoolis.*

dhalandhoolis *m.l ld dhalandhoolin.*

dhalandoori *f.g²* (-iyay, -isay) Wax dhalankooda beddedid.

dhalandoorin *m.f.dh eeg* dhalandoori. *ld dhalandooris.*

dhalandooris *m.l ld dhalandoorin.*

dhalandoorsan *f.mg⁴* (-naa, -nayd) Wax la dhalandooriyay ahaansho.

dhalandoorsanaan *m.f.dh eeg* dhalandoorsan. *ld dhalandooorsanaansho.*

dhalandoorsanaansho *m.l/db ld dhalandooorsanaan.*

dhalan-geddis-hiddosome *m.l* (-dayaal, *m.l/db*) (*baay.*) Isbeddel degdeg ah oo lama filaan ah oo ka dhexdhaca walax hiddo side ah oo unug. Kaas oo ku keeni kara iyada iyo unugyada kale ee laga soo dhiraan dhiriyeeyba inay kaga beddelmaan muuqaalka iyo asawgaba nooca caadiga ah.

dhalanrog¹ *m.l* 1. Isbeddel wax dabeeccaddiisa, firkiisa, muuqaalkiisa iwm ku dhaca. 2. *ld dhalanrogid.*

dhalanrog² *f.g¹* (-gay, -gtay) Wax dabeeccaddiisa, firkiisa, muuqaalkiisa beddelid.

dhalanrogan¹ *f.mg¹* (-gmay, -gantay; -gmi) Wax la dhalanrogay noqosho.

dhalanrogan² *f.mg¹* (-gnaa, -gnayd) Wax la dhalanrogay ahaansho.

dhalanrogid *m.f.dh eeg* dhalanrog². *ld dhalanrog¹ (2).*

dhalanrogmad *m.l ld dhalanrogmasho.*

dhalanrogmasho *m.f.dh eeg* dhalanrogmo. *ld dhalanrogmad.*

dhalanrogmid *m.f.dh eeg* dhalanrogan¹.

dhalanrogmo *f.mg³* (-maday, -matay) Wax dhalanrog ku dhacay noqosho.

dhalanrognaan *m.f.dh eeg* dhalanrogan². *ld dhalanrognaansho.*

dhalanrognaansho *m.l/db ld dhalanrognaan.*

dhalanteed¹ *m.l* (-dyo, *m.dh*) Wirwir; dhaan dabaggaalle.

dhalanteed² *m.l* (*c.naf*) Marka aad qabto wax dhalanteed ah.

dhalanxumaan *m.f.dh eeg* dhalanxun. *ld dhalanxumaansho, dhalanxumi, dhalanxumo.*

dhalanxumaansho *m.l/db ld dhalanxumaan.*

dhalanxumi *m.dh* Dabeecad, fir, muuqaal iwm aan la jeclaysan oo wax leeyahay. *ld dhalanxumaan.*

dhalanxumo *m.dh ld dhalanxumaan.*

dhalanxum *f.mg⁴* (-umaa, -umayd) Wax dabeecad, fir, muuqaal iwm oo aan la jeclaysan leh ahaansho.

dhalashadadii *ciise m.db* (*dii.*) Ciid karishtaanka ay u ciidaan markii uu dhashay Nebi Ciise 25 bisha Disember.

dhalasho *m.f.dh* 1. Qof isir ama jinsiyad ahaan meesha uu ka soo jeedo. 2. *ld dhalad.* *eeg* dhalo².

dhalco *m.dh* 1. Kulkha qorraxda subaxnimo. 2. Meel bannaan oo aan har lahayn.

dhaldhalaal¹ *m.l* Qurux ama bilic aan muddo dheer waaran. *ld dhaldhalaalid.*

dhaldhalaal² *f.mg¹* (-alay, -ashay) Qurux ama bilic aan muddo dheer waaran yeelasho (wax).

dhaldhalaalid *m.f.dh eeg* dhaldhalaal². *ld dhaldhalaal¹.*

dhaleecayn *m.f.dh eeg* dhaleecee.

dhaleecee *f.g²* (-ceeyay, -caysay) Cid dhaleeco u jeedin.

dhaleeco *m.dh* (-ooyin, *m.l*) 1. Cudur bushinta ku dhaca oo ay la caddaato. 2. Eed iyo ceebayn loo jeediyo cid fal xun ku kacday.

dhalfree *f.g2* (-feeyay, -feysay) Nin naag u galmoosho.

dhalfeyn *m.f.db eeg dhalfree*.

dhalfiiif *m.db* Jab yar oo ka mid ah wax burburay.

dhalfo *m.db* (-oojin, *m.l*) Xubinta taranta ragga inteeda hore oo ay buuryadu dabooshoo marka uusan gudnayn.

dhali¹ *m.l* Afka hore ee xubinta taranta dhiddigoodka.

dhali² *f.g2* (-iyay, -isay) 1. Dheddig foolanaya ilmo ka soo qabasho. 2. Ciyaar kubbadeedhibco ka keenid (qof).

dhalid *m.f.db eeg dhal²*. *ld* **dhalis², dhalmo**.

dhalil¹ *m.l/db* Daldalool iyo iin wax leeyayah.

dhalil² *f.g1* (-ilay, -ishay) Daldalool iyo iin wax leeyihii sheegid.

dhalilid *m.f.db eeg dhalil²*.

dhalin *m.f.db eeg dhal²*. *ld* **dhalis¹**.

dhalis¹ *m.l ld* **dhalin**.

dhalis² *m.db ld* **dhalid**.

dhalije *m.l* (-yaaal, *m.l/db*) (*fis.*) Qalab awoodda mekaanikaad u beddela awoodda danafka. Warshadaha danafka, waxa ay soo saaraan qulqul talantaali ah, waxana la yidhaahdhaa talantaaliye.

dhallamayn *m.f.db eeg dhallaamee*.

dhallaamee *f.g2* (-meeeyay, -maysay) Saansaan dhallaan isu yeelid; iscarruurayn.

dhallaan *m.l* Carruur yaryar; ilmo.

dhallaanciil *m.l* Muddo sannad ka yar oo qof da'isila lagu tirsho. *ld* **dhallinciil**.

dhallaandhuux *m.l ld* **dhalaandhuux**.

dhallaanhababis *m.l* Wirwir; dhalanteed, dhaandabaggaalla.

dhallaannimo *m.db* Dhallaan ahaansho.

dhallaax *m.db* Subag, labeen, xeydh, timir cajiiman iwm oo weelsalkiisa ku jira.

dhalleec¹ *m.l ld* **dhalleex¹**.

dhalleec² *f.g1* (-cay, -cday) *ld* **dhalleex²**.

dhalleeci *f.g2* (-iyay, -isay) *ld* **dhalleexi**.

dhalleecid *m.db ld* **dhalleexid**.

dhalleecin *m.db ld* **dhalleexin**.

dhalleeco *m.db ld* **dhalleexid**.

dhalleecsad *m.db ld* **dhalleexsasho**.

dhalleecsasho *m.db ld* **dhalleexsasho**.

dhalleecsi *m.l ld* **dhalleexsasho**.

dhalleecso *f.mg3* (-saday, -satay) *ld* **dhalleexo**.

dhalleex¹ *m.l/db* 1. Daymo gees la eego. 2. In yar. 3. Hadal arna dood intooda muhiim ah nuxur. *ld* **dhalleec¹**, **jalleec¹**.

dhalleex² *f.g/mg1* (-xay, -xday) 1. (*f.g*) Dhinac eegid. 2. (*f.mg*) Wax janjeerin. *ld* **dhalleec²**, **jalleec²**.

dhalleexi *f.g2* (-iyay, -isay) Weel janjeerin. *ld* **dhalleeci**, **janeeci**.

dhalleexid *m.f.db eeg dhalleex²*. *ld* **dhalleecid**, **dhalleeco**, **dhalleexo**, **jalleecid**.

dhalleexin *m.f.db eeg dhallexi*. *ld* **dhalleecin**, **jalleecin**.

dhalleexo *m.db ld* **dhalleexid**.

dhalleexsad *m.db ld* **dhalleexsasho**.

dhalleexsasho *m.f.db eeg dhalleexso*. *ld* **dhalleecsad**, **dhalleecsasho**, **dhalleecsi**, **dhalleexsa**.

dhalleexsi *m.l ld* **dhalleexsasho**.

dhalleexso *f.mg3* (-saday, -satay) 1. Dhinac eegid. 2. Ka dh.: wax ka gaabsasho. *ld* **dhalleecso**, **jalleecso**.

dhallin *m.db* 1. Inta sano, bilo, maalmo iwm ee noole jiro. 2. Dadka inta da'da yar. 3. Dh. ah: qof da' weyn.

dhallinciil *m.l ld* **dhallaanciil**.

dhallinyar¹ *m.db* Dadka inta da'dooda u dhaxyoso gaashaanqaad ilaa garmadoobe. *ld* **dhallinyaraan**.

dhallinyar² *f.mg4* (-raa, -rayd) Qof da'disu yartahay ahaansho.

dhallinyaraan *m.f.db eeg dhallinyar²*. *ld* **dhallinyar¹**, **dhallinyaraansho**, **dhallinyari** **dhallinyaraansho** *m.l/db ld* **dhallinyaraan**.

dhallinyaranimo *m.db* Dhallinyaro ahaansho.

dhallinyarayn *m.db* (*juqr.*) Dariiqadda hawsha xoqidda lagu cusboonaysiyo, gaar ahaan waxaa lagu isticmaala webiyada, oo la yiraahdo waa la dhallinyareeyay.

dhallinyari *m.db ld* **dhallinyaraan**.

dhallinyaro *m.db ld* **dhallinyaraan**.

dhallinyaroobid *m.f.db eeg dhallinyarow*.

dhallinyarow *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Dhallinyar noqosho.

dhalmaanyo *m.db ld* **dhilmaanyo**.

dhalmacusbo *m.db.kh* Dh. ah: caanaha neef dhawaan-dhal ah.

dhalmaddee *f.mg2* (-deeyay, -deysay) Da'da dhalmaduu ku joogsato gaarid (qof dumar ah).

dhalmaddeyn¹ *m.f.db eeg dhalmaddee*. *ld* **dhalmaddeys**.

dhalmaddeyn² *m.db* (*c.naf*) Xilliga qofka dumarka ah ay ka joogsato caadadu taas oo ay keentay ugaxleyda oo joojisaa sameyntii unugga ukunta, sidaas darteed haweeneydu mardambe uur ma qaadi kareyso. Dhalmadayntu waxay dhici kartaa da'da u dhaxyosa dhexda soddomaadka iyo kontomaadka, sida badan inta u dhaxyosa da'da 40 - 50sano.

dhalmaddeys *m.l* 1. Dh. ah: qof dumar ah oo gaartey da'da dhalmadu joogsato. 2. *ld dhalmaddeyn*.

dhalmo *m.db* Soo saaridda naflay dheddig minkeeda ka soo saarto ilmo. *ld dhalid*.

dhalo¹ *m.db* (-ooyin, *m.l*) 1. Wax kasta meesha u sarraysa; fiin. 2. Maaddo adke ah oo ka samaysan ciid, kalsiyam, soodaiyo, botaasiyam oo jabi og oo mootiye ileys ah. 3. Weel quraarad ka samaysan oo biyaha, caanaha iwm lagu shubto.

dhalo² *f.mg3* (-ashay, -alatay) 1. Ilmo uur ku jira ifka (aaduunka) imaansho. 2. Soo bixid ama kawsasho (bil ama dayax); bilasho. 3. Wax aan horay u jirin, abuurmid. Tus. "Kacaan baa dhashay". 4. Kubbud lagu ciyaarayo shabaq gelid.

dhaloobid *m.f.db eeg* dhalow².

dhalool *m.db* Magac guud oo kulmiya geednugelyka.

dhalow¹ *m.l* Qof aad u da' weyn oo carruuroobay.

dhalow² *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Qof aad u weyn oo carruuroobay noqosho.

dhalo-yareey *m.db* Dhalo laba dhuceey qaadda.

dhalan *m.db* Malax cad oo indhuhu yeeshaan marka ay jirranyihiiin ama aanay nadiif ahayn.

dhalyo *m.db* Xiriirka ka dhexeeya dad dhalasho wadaaga.

dham¹ *m.l* 1. Dayow ka dhasha gaajo iyo harraad. 2. *ld dham'id*. *ld dala¹*.

dham² *f.mg1* (-m'ay, -ma'day; -m'i) Gaajo iyo harraad la dayoobid. *ld dala²*.

dhammajee *f.g2* (-jeeyay, -jeysay) Barar dhacaan dhamaajo marin. *ld dhammajee*, dhamoojee, dhamooqee.

dhammajeyn *m.f.db eeg* dhamaajee. *ld dhammajeyn*, dhamoojeyn, dhamoo-qeyn.

dhamajo *m.db* Geed dhirindhirka u eg oo dhacaankiisa bararka lagu daweeyo. *ld dhammaajo*, *dhamoog¹*, *dhamoojo*, *dhamooq¹*.

dhamac *m.lldb* 1. Dhuxul qaxantay oo waaweyn. 2. Derin aan casaan lahayn oo faylikida u eg.

dhamacaso *m.db* Balagga digirta marka uu miro la cuni karo yeesho.

dhamal *m.lldb* (-llo, *m.db*) Jirrid weyn, qallalan oo la shito.

dhamas¹ *m.l* Geed abaareed weyn, hoos badan oo loo xiisa qaariyadaha doonyaha laga sameeyo.

dhamas² *m.db* Ul weyn, culus, adag oo aan qornayn.

dhambaal *m.l* (-llo, *m.db*) 1. Farriin farxad leh oo cid loogu hambalyeyyo. 2. Warqad rasmii ah oo dawlado, hay'ado iwm isu diraan.

dhambaalside *m.l* (-dayaal, *m.lldb*) Qof u qaybsan qaadidda dhambaallada, Taararka. *ld dhambaalwade*, *dhambaalwale*.

dhambaalwade *m.l* (-dayaal, *m.lldb*) *ld dhambaalside*.

dhambaalwale *m.l* (-layaal, *m.lldb*) *ld dhambaalside*.

dhambac *m.db* (-cyo, *m.l*) Buur dhinaceeda hoose.

dhambacaad¹ *m.l ld* dhambacaadid.

dhambacaad² *f.mg1* (-day, -dday) Seexasho qof caloosha hoos marsado.

dhambacaadi *f.g2* (-iyay, -isay) Cid dhambacaad u jiifin.

dhambacaadid *m.f.db eeg* dhambacaad². *ld dhambacaad¹*, *dhambacaadis²*.

dhambacaadin *m.f.db eeg* dhambacaadi. *ld dhambacaadis¹*.

dhambacaadis¹ *m.l ld* dhambacaadin.

dhambacaadis² *m.db ld* dhambacaadid.

dhambacaadsad *m.l ld* dhabbacasho.

dhambacaadsasho *m.db ld* dhabbacasho.

dhambacaadsi *m.l ld* dhabbacasho.

dhambacaado *f.mg3* (-saday, -satay) *ld dhabbaco*.

dhambal¹ *m.l* 1. Dh. ah: galley hal mar makiinad lagu burburiyey. 2. *ld dhambalid*.

dhambal² *m.db* (-lo, *m.l*) 1. Raro. 2. Nooc aleesha ka mid ah oo inta la taxo dhiilasha iwm lagu qurxiyo. *ld dhombol*.

dhambal³ *f.g1* (-alay, -ashay) 1. Wax si dherer ah u kalà dillaacin. 2. Galley shiidid.

dhambalan¹ *f.mg1* (-lmay, -lantay; -lmi) Wax la dhambalay noqosho.

dhambalan² *f.mg4* (-lnaa, -lnayd) Wax la dhambalay ahaansho.

dhambalasho *m.f.db eeg* dhambalo.

dhambalid *m.f.db eeg* dhambal³. *ld dhambal¹* (2).

dhambalmid *m.f.db eeg* dhambalan¹.

dhambalnaan *m.f.db eeg* dhambalan². *ld dhambalnaansho*.

dhambalnaansho *m.lldb ld* dhambalnaan.

dhambalo *f.g/mg3* (-ashay, -alatay) 1. (*f.g*) Wax si dherer ah u kala dillaacsasho. 2. (*f.g*) Galley hal mar ku shiidasho. 3. (*f.mg*) Ka dh.: maano cid ka dheegasho.

dhamsaso *m.db* Digirta geedka ku taal inta aysan bislaan.

dhamid <i>m.f.db eeg dhan².</i> <i>ld dhamis, dhamitaan.</i>	dhammaday <i>f.mg1 (-qay, -qday)</i> Subag, dhammado, dhiiqo iwm wax ku dhoobid. <i>ld dhamaajeyn.</i>
dham'id <i>m.f.db eeg dhama².</i> <i>ld dala¹, dal'id, dhama¹.</i>	dhammaw <i>f.mg3 (-maaday, -maatay)</i> 1. Wax tiradodu dhantahay noqosho. 2. Wax aan wax ka harin noqosho.
dhamijo <i>m.db Deris ku nool gasha waxaraha, weylaha iyo naylaha.</i> <i>ld dhibiijo.</i>	dhammee <i>f.g2 (-meeyay, -maysay)</i> 1. Wax ebyid. 2. Cunto, cabbitaan iwm laasad. 3. Wax xasuujid.
dhamis <i>m.db ld dhamid.</i>	dhammow <i>f.mg3 (-maaday, -maatay)</i> 1. Wax tiradodu dhantahay noqosho. 2. Wax aan wax ka harin noqosho.
dhamitaan <i>m.l ld dhamid.</i>	dhamoog¹ <i>m.l ld dhamaajo.</i>
dhammaad¹ <i>m.l Meesha ugu danbaysa; idlaad; ebyoonaan.</i>	dhamoog² <i>f.g1 (-gay, -gtay)</i> <i>ld dhamooq².</i>
dhammaad² <i>m.l (nax.) Qeypta ugu dambaysa eray.</i>	dhamoogid <i>m.db ld dhamooqid.</i>
dhammaag <i>m.db (bot.) Geed gaab aan qodax lahayn, leh, laamo dhuudhuuban, caleemo yaryar iyo miro macaan oo la cuno, kana mid ah dhirta daawada leh.</i>	dhamoojee <i>f.g2 (-jeeyay, -jeysay)</i> <i>ld dhamaajee.</i>
dhammaajee <i>f.g2 (-jeeyay, -jeysay)</i> <i>ld dhamaajee.</i>	dhamoojeyn <i>m.db ld dhamaajeyn.</i>
dhammaajeyn <i>m.db ld dhamaajeyn.</i>	dhamoojo <i>m.db ld dhamaajo.</i>
dhammaajo <i>m.db ld dhamaajo.</i>	dhamooq¹ <i>m.l ld dhamaajo.</i>
dhammaaan <i>m.f.db eeg dhan³.</i> <i>ld dhamaansho.</i>	dhamooq² <i>f.g1 (-qay, -qday)</i> Subag, dhammajo, dhiiqo iwm wax ku dhoobid. <i>ld dhamoog².</i>
dhammaanje <i>m.db Geed-gaab dhulka ku faalala xididkiisana laga dhigto cabagta lagu baalo gammuunka.</i>	dhamooqee <i>f.g2 (-qeeyay, -qeysay)</i> <i>ld dhamaajee.</i>
dhammaansho <i>m.l/dh eeg dharmow.</i> <i>ld dhammaa.</i>	dhamooqeyn <i>m.db ld dhamaajeyn.</i>
dhammaas <i>m.l Qof aan feejignayn oo dareenkiisa garasho meel kale ku mashquulsanyahay.</i>	dhamooqid <i>m.f.db eeg dhamooq².</i> <i>ld dhamoogid.</i>
dhammaasan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Dhammaas ahaansho (qof).	dhan¹ <i>m.l</i> 1. Dhinac, gees. 2. Erey lagu isticmaalo erezada lammane ah oo cabbidda micneeya. Tus. "Caana dh."
dhammaasnaan <i>m.f.db eeg dharmmaasan.</i> <i>ld dhamaasnaansho.</i>	dhan² <i>f.g1 (-amay, -antay; -ami)</i> Caano cabbid.
dhadmmaasnaansho <i>m.l/dh ld dhamaasnaan.</i>	dhan³ <i>f.mg4 (-ammaa, -ammayd)</i> Wax aan wax ka dhinnayn ahaansho.
dhammaati <i>m.l Xarig saddex dhudood ah oo wax lagu rarto.</i>	dhanaamid <i>m.f.db eeg dhanaan².</i>
dhammayn <i>m.f.db eeg dharmee.</i> <i>ld dhammays.</i>	dhanaan¹ <i>m.l</i> Dhadhan aan macaanayn, kharaarayn, carrabku uusan jeclaysan oo laga helo cusbadha, liinta iwm.
dhammays <i>m.l</i> 1. Dh. ah: ilmo shinkisii ku dhashay. 2. Dh. ah: qof laxaad weyn. 3. <i>ld dhammays.</i>	dhanaan² <i>f.mg1 (-aamay, -aantay; -ami)</i> Wax dhadhan cusbo leh noqosho.
dhammaysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax ebyan ahaansho.	dhanaan³ <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax dhadhan cusbo yeelasho.
dhammaysasho <i>m.f.db eeg dharmmayso.</i>	dhanaanaan <i>m.f.db eeg dhanaan³.</i> <i>ld dhanaanaansho.</i>
dhammaysnaan <i>m.f.db eeg dharmmaysan.</i> <i>ld dharmmaysnaansho.</i>	dhanaanaansho <i>m.l/dh eeg dhanaanow.</i> <i>ld dhanaanaan.</i>
dhammaysnaansho <i>m.l/dh ld dharmmaysnaan.</i>	
dhammaysnimo <i>m.db Dhammays ahaansho (nafley).</i>	
dhammayso <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> 1. Cunto, cabbitaan iwm laysasho. 2. Dan ebyasho.	

dhanaani *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax dhanaan ka dhigid.
dhanaanin *m.f.db eeg* dhanaani.
dhanaanis *m.l* Wax yar oo wax lagu dhanaansado. *ld* **dhanaanin**.
dhanaanow *f.mg3 (-naaday, -naatay)* Wax dhanaan noqosho.
dhanbalan *m.l (kiim.)* U faliidhanka bu'da atam culus ee labo jab ama in ka badan oo xajmi ahaan isku dhow, taas oo ka dhalata niyuutaroon tamaraysan oo ku dhaca bu'da atamka. Caadi ahaan, waxaa weheliya bixinta niyuutaroonno ama fallaaraaha gaama. Bulootoniyam, yuraaniyam iyo tooriyam waa curiyeaasha dhanbalma kuwa ugu muhiimsan. *eeg* dh. bu'eed.
dhanballan-bu'eed *m.l (kiim.)* Falgal bu'eed oo bu'ulus (sida yuraaniyam) ay u kala jabto labo qaybood (maxsuul dhanballan), taas oo sababta bixinta labo ama saddex niyuutaroon, iyo xaddi tamar oo u dhiganta faraqa u dhexeeya cufka neg ee niyuutaroonnada iyo maxsuulka dhanballanka iyo cuf neg ee bu'da asalka ah.
dhan-dabaggaalle *m.l* Dhalaal hirar ah, biyo la moodo oo samaysma markakulka badan ee qorraxdu dhulka ku dhaco; wirwir; dhalanteed.
dhandhamarraac *m.l ld* **dhadhamarraac**.
dhandhami *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld* **dhadhami**.
dhandhamid *m.db ld* **dhadhamid**.
dhandhamin *m.db ld* **dhadhamin**.
dhandhamis *m.l ld* **dhadhamin**.
dhandhamo *m.db ld* **dhadhamo**.
dhandhan¹ *m.l ld* **dhadhan¹**.
dhandhan² *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* *ld* **dhadhan²**.
dhandhansad *m.l ld* **dhadhansasho**.
dhandhansasho *m.db ld* **dhadhansasho**.
dhandhansi *m.l ld* **dhadhansasho**.
dhandhansii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* *ld* **dhadhansi**.
dhandhansiin *m.db ld* **dhadhansiin**.
dhandhansiis *m.l ld* **dhadhansiin**.
dhandhanso *f.g3 (-saday, -satay)* *ld* **dhadhanso**.
dhandhemis *m.l ld* **dhadhamin**.
dhandhemeo *m.db ld* **dhadhamo**.
dhandhen¹ *m.l ld* **dhadhan¹**.
dhandhen² *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* *ld* **dhadhan²**.
dhandhensad *m.l ld* **dhadhansasho**.

dhandhensasho *m.db ld* **dhadhansasho**.
dhandhensi *m.l ld* **dhadhansasho**.
dhandhensii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* *ld* **dhadhansi**.
dhandhensiin *m.db ld* **dhadhansiin**.
dhandhenso *f.g3 (-saday, -satay)* *ld* **dhadhanso**.
dhane *m.l ld* **dhano**.
dhaneeq *m.l.kh* Dh. ah: dhul ciiddiisu dhano leedahay.
dhanfaruur *m.db ld* **dhafaruur**.
dhangalaasayn *m.f.db eeg* dhangalaasee.
dhangalaasee *f.g2 (-seeyay, -saysay)* Cid dharbaaxid.
dhangalaaso *m.db (-ooyin, m.l)* Ku dhufashada gacanta oo furan si xoog leh wax loogu dhufto.
dhaniiimid *m.f.db eeg* dhaniin². *ld* **dhashiimid**.
dhaniiin¹ *m.l* Qoyaan yar oo meel ka dindimaaya. *ld* **dhashiin**.
dhaniiin² *f.mg1 (-iimay, -iintay)* Qoyaan yar meel ka dindimid. *ld* **dhashiin**².
dhaniiinto *m.db (-ooyin, m.l)* Meel qoyaan yari ka dindimaayo. *ld* **dhashiinto**.
dhanjab *m.l* Neef xoola ah wax jirro ka muuqata. *ld* **ganjab**.
dhanjaf *m.l* Xanuuon madaxa barkiis qabta; goonjab; goonjebshe.
dhankalax¹ *m.l ld* **dhanqalan¹**.
dhankalax² *f.mg1 (-xay, -xday)* *ld* **dhanqalan²**.
dhankalaxid *m.db ld* **dhanqalmid**.
dankuulin *m.db (-nno, m.l)* Kobta casaanka ah oo derinta darfaheeda lagu tolo.
dhananax *m.l.kh* D. ah: wax aan tiradoodu badnayn; wax yar. *ld* **dhellah**, **dhillah**, **dhinnax**, **dhinnix**.
dhano *m.db* 1. Biyo aad u dhanaan. 2. Dhul cusboole ah. *ld* **dhane**.
dhanqalac¹ *m.l ld* **dhanqalan¹**.
dhanqalac² *f.mg1 (-cay, -cday)* *ld* **dhanqalan²**.
dhanqalan¹ *m.l* 1. Harraad aad u badan oo qofku hadalka kari waayo. 2. D. ah: qof harraad aad u badani hayo. *ld* **dhankalax¹**, **dhanqalac¹**.
dhanqalan² *f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi)* Wax harraad aad u badani hayo noqosho (qof). *ld* **dhankalax²**, **dhanqalac²**.
dhanqalan³ *f.mg4 (-lnaa, -lnayd)* Wax harraad aad u badani hayo ahaansho.
dhanqalcid *m.db ld* **dhanqalmid**.
dhanqalmid *m.f.db eeg* dhanqalan². *ld* **dhankalmid**, **dhanqalcid**.

dhanqalnaan *m.f.dh eeg dhanqalan³. ld dhanqalnaansho.*

dhanqalnaansho *m.l/dh ld dhanqalnaan.*

dhanssi f.g2 (-iiyay, -iisay) Caano cid cabsiin.

dhanisiig¹ *m.l ld dhasiig¹.*

dhanisiig² *f.g1* (-gay, -gtay) *ld dhasiig².*

dhanisiigid *m.dh ld dhasiigid.*

dhanisin *m.f.dh eeg dhansiin.*

dhantaal *f.g1* (-alay, -aashay) Cid wax ka maarmiddoodu dhib ku tahay ka reebid.

dhantaalan¹ *f.mg1* (-lmay, -lantay; -lmi) Wax la dhantaalay noqosho.

dhantaalan² *f.mg4* (-lnaa, -lnayd) Wax la dhantaalay ahaansho.

dhantaalid *m.f.dh eeg dhantaal².*

dhantaalmid *m.f.dh eeg dhantaalan¹.*

dhantaalnaan *m.f.dh eeg dhantaalan². ld dhantaalnaansho.*

dhantaalnaansho *m.l/dh ld dhantaalnaan.*

dhanxalag *m.l ld dhabxanag.*

dhanxanag *m.l ld dhabxanag.*

dhanxarag *m.l ld dhabxanag.*

dhanyo *m.dh Sharaab.*

dhaq f.g1 (-qay, -qday) 1. Wax biyo ku nadifin. 2. Si wanaagaan wax u maamulid. 3. Wax meal fog geyn.

dhaqaaji f.g2 (-iyay, -isay) 1. Wax taagan socodiin. 2. Subag, xayr iwm dhalaalin. 3. Wax meal fog geyn.

dhaqaajin *m.f.dh eeg dhaqaaji.*

dhaqaajis *m.l ld dhaqaajin.*

dhaqaaladdaran *f.mg4* (-rnaa, -rnayd) Qof aan wax tashiilin ahaansho.

dhaqaaladdarnaan *m.f.dh* 1. *eeg dhaqaaladdaran.* 2. Si aan habboonayn oo hanti loo maamulo. 3. Si aan habboonayn ee wax loo xannaaneeyo. *ld dhaqaaladdarri,* dhaqaaladdarro.

dhaqaaladdarrayn *m.f.dh eeg dhaqaaladdarree.*

dhaqaaladdarraysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Wax la dhaqaaladdarreeyey ahaansho.

dhaqaaladdarraysnaan *m.f.dh eeg dhaqaaladdarraysnaan-* sho.

dhaqaaladdarraysnaansho *m.l/dh ld dhaqaaladdarraysnaan.*

dhaqaaladdarree *f.g2* (-reeyay, -raysay) Wax dhaqaaladdarro ku samayn.

dhaqaaladdarri *m.dh ld dhaqaaladdarnaan.*

dhaqaaladdarro *m.dh ld dhaqaaladdarnaan.*

dhaqaaladdarrobid *m.f.dh eeg dhaqaaladdar-* darrow.

dhaqaaladdarrow *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Wax dhaqaaladdarro hayso noqosho.

dhaqaallawee *m.l Qof aan wax tashiilin.*

dhaqaalaxumaan *m.dh* 1. Dhaqaaladdarro. 2. Saboolnimo. *ld dhaqaalaxumi, dhaqaalaxumo.*

dhaqaalaxumayn *m.f.dh eeg dhaqaala-xumee.*

dhaqaalaxumee *f.mg2* (-meeyay, -maysay) Cid dhaqaalaxumo ku sameyn.

dhaqaalaxumi *m.db ld dhaqaalaxumaan.*

dhaqaalaxumo *m.db ld dhaqaalaxumaan.*

dhaqaalayahan *m.l Qof ku takhasusay cilmiga dhaqaalaha.*

dhaqaalayn *m.f.dh eeg dhaqaalee.*

dhaqalaysad *m.l ld dhaqalaysasho.*

dhaqalaysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Wax la dhaqaaleeyay ahaansho (xoolo).

dhaqalaysasho *m.f.dh eeg dhaqaalayso. ld dhaqalaysad, dhaqaalaysi.*

dhaqaalaysi *m.l ld dhaqaalaysasho.*

dhaqalaysnaan *m.f.dh eeg dhaqalaysan. ld dhaqalaysnaansho.*

dhaqalaysnaansho *m.l/dh ld dhaqalays-* naan.

dhaqaalayso *f.g3* (-stay, -satay) 1. Si dhaqaale ah u maamulasho. 2. Wax tashiilid.

dhaqaale *m.l* 1. Hanti. 2. Habka hanti loo maamulo. 3. Aragtida wax soo saarka iyo qaybinta hantida. *ld dhaqaalo.*

dhaqaalee *f.g2* (-leeyay, -laysay) 1. Hanti tashiilid. 2. Wax daryeelid.

dhaqaaleysad *m.l.u ld dhaqalaysasho.*

dhaqaaleysnaan *m.f.dh egg dhaqaaleysan. ld dhaqaaleysnaansho.*

dhaqaaleysyo *f.g3* (-stay, -satay) 1. Wax tashiilasho. 2. Wax daryeelasho.

dhaqaalo *m.l ld dhaqaale.*

dhaqaaloobid *m.f.dh eeg dhaqaalow.*

dhaqaalow *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Wax si fiican loo dhaqaaleeyey noqosho.

dhaqaaq¹ *m.l Bilaabidda wax taagani ay socod bilaabaan. ld dhaqaaqid.*

dhaqaaq² *f.mg1* (-qay, -qday) 1. Wax taagnaa socod bilaabid. 2. Subag, xayr iwm dhalaalid. 3. Ku d.: Hawl iwm wax ka qabashadeeda bilaabid.

dhaqaaqid *m.f.dh eeg dhaqaaq². ld dhaqaaq¹.*

dhaqaaqil *m.dh* Nafley meal fog ka dhaqdhaqaqyeysa oo aan la sugi karin waxa ay tahay.

dhaqaaqilyo *m.dh* Nafley yar oo dhaqaaqeeda dhib lagu arki karo; muuqaal aad u yar oo nuuxnuuxsanaya; dhaqaqil.

dhaqaajoogle *m.l* Socod yar oo hadba kol la istaago; kol dhaqaq kolna joogsad.

dhaqaajooglee *f.mg2* (-eeyay, -eysay) Dhaqaajoogle sameyn.

dhaqaajoogleyn *m.f.dh eeg dhaqaajooglee.*

dhaqaajjoogsad <i>m.l ld</i> dhaqaajjoogsasho.	dhaqaajjoogsasho	dhaqanguur² <i>f.mg1</i> (-ray, -rtay) Dhaqan bulsho mid kale oo ka xoog badan ku beddelmid.
dhaqaajjoogsasho <i>m.f.dh eeg</i> dhaqaajjoogso.	<i>ld</i> dhaqaajjoogsad, dhaqaajjoogsi.	dhaqanguuri <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Bulsho, dhaqanguur ku ridid.
dhaqaajjoogsi <i>m.l ld</i> dhaqaajjoogsasho.	dhaqaajjoogso <i>f.mg3</i> (-saday, -satay)	dhaqangurid <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanguur ² . <i>ld</i> dhaqanguur ¹ (2), dhaqanguuris ² .
Dhaqaajjoogle samayn.		dhaqanguurin <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanguuri. <i>ld</i> dhaqanguuris ¹ .
dhaqaqsan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) 1. Wax dhaqaad diyaar u ah ahaansho. 2. Wax meel ka durugsan ahaansho.	dhaqaqsanaan <i>m.f.dh eeg</i> dhaqaqsan. <i>ld</i> dhaqaqsanaansho.	dhaqanguuris¹ <i>m.l ld</i> dhaqanguurin.
dhaqaqsanaansho <i>m.l/dh ld</i> dhaqaqsanaan.	dhaqabsasho <i>m.f.dh eeg</i> dhaqabso.	dhaqanguuris² <i>m.dh ld</i> dhaqanguurid.
dhaqabso <i>f.g3</i> (-saday, -satay) Carrabka wax ku cabbid.	dhaqad <i>m.l ld</i> dhaqasho.	dhaqanhabaabi <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Cid dhaqanhabow ku ridid.
dhaqan¹ <i>m.l</i> 1. Isu geynta nolosha maaddiga, ruuxiga, iyo bulsho ee ummadi leedahay, soona maray isbeddello taariikhed. 2. Asluub.	dhaqan² <i>m.l</i> (-nno, <i>m.dh</i>) (<i>bul</i>) Mid ka kooban fikrado, caadooyin, fan, farshaxan ay sameysteen ama ay wadaagaan mujtamaca gaar ah.	dhaqanhabaabid <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanhabow ² . <i>ld</i> dhaqanhabow ¹ (2).
dhaqan³ <i>f.mg1</i> (-qmay, -qantay; -qmi)	1. Nijaaso, wasakh iwm mayrmid. 2. Wax midab leh fasakhmid. 3. Haweeney gurigeeda si wanaagsan u maamulid. 4. Ku dh.: qalab, sharci iwm adeegsasho. 5. Ku dh.: guri iwm ku noolaan.	dhaqanhabaabin <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanhabaabi.
dhaqan⁴ <i>f.mg4</i> (-qnaa, -qnayd) 1. Dhar iwm wax la meyray ahaansho. 2. Nafley wax ladan ahaansho. 3. Ku dh.: wax meel ku nool ahaansho.	dhaqanhababis <i>m.l</i> Dh. ah: qof bulsho ku beera dhaqanhabaabay.	dhaqanhabow¹ <i>m.l</i> 1. Dhaqan aan xog-ogaan loo ahayn oo bulsho dhaqankeedii hore beddelaa. 2. <i>ld</i> dhaqanhabaabid.
dhaqandhaqaale <i>m.l</i> Hab dhaqaale oo isku jaangoynaya bulsho hantideeda iyo nolosheeda.	dhaqandoorsoon <i>m.l</i> Isbeddel ku dhaca dhaqan bulsho leedahay.	dhaqanhabow² <i>f.mg1</i> (-baabay, -baabtay; -baabi) Dhaqan aan xog-ogaal loo ahayn cid ku beermid.
dhaqangal¹ <i>m.l</i> 1. Dh. ah: hirgelinta la hirgeliyo sharci, barnaamij iwm. 2. <i>ld</i> dhaqangelid.	dhaqanhabowsan <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) Qof dhaqanhabaabay ahaansho.	dhaqanhabowsanaan <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanhabow- sanaansho.
dhaqangal² <i>f.mg1</i> (-alay, -ashay; -geli) Sharci, barnaamij iwm hirgelid.	dhaqanhabowsanaan <i>m.l ld</i> dhaqanhabowsanaan.	dhaqanwanaag <i>m.l</i> Asluubta fiican; dabeecad wanaagsan.
dhaqangeli <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Sharci, barnaamij iwm hirgelin.	dhaqanwareeg¹ <i>m.l</i> Dhaqanguur. <i>ld</i> dhaqanwareegid.	dhaqanwareeg² <i>f.mg1</i> (-gay, -gtay) Dhaqan bulsho mid kale oo ka xoog badan ku beddelmid.
dhaqangelid <i>m.f.dh eeg</i> dhaqangal ² . <i>ld</i> dhaqangal ¹ (2).	dhaqanwareegid <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanwareeg ² . <i>ld</i> dhaqanwareeg ¹ .	dhaqanwareeji <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Cid dhaqanguur ku ridid.
dhaqanelin <i>m.f.dh eeg</i> dhaqangeli. <i>ld</i> dhaqanelis.	dhaqanwareer¹ <i>m.l</i> Dhaqanhabow.	dhaqanwareejin <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanwareeji.
dhaqanelis <i>m.l ld</i> dhaqanelin.	dhaqanwareer² <i>f.mg1</i> (-ray, -rtay) Dhaqan aan xog-ogaal loo ahayn cid ku beermid.	dhaqanwareer¹ <i>m.l</i> Dhaqanhabow.
dhaqanguur¹ <i>m.l</i> 1. Dhaqan, dhaqan kale oo ka xoog badan dumiyey. 2. <i>ld</i> dhaqanguurid.	dhaqanwareeri <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Bulsho dhaqanhabow ku beerid.	dhaqanwareer² <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanwareer ² . <i>ld</i> dhaqanwareeris ² .
dhaqanguur² <i>m.l ld</i> dhaqanguerin.	dhaqanwareerid <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanwareer ² . <i>ld</i> dhaqanwareeris ¹ .	dhaqanwareerin <i>m.f.dh eeg</i> dhaqanwareeri. <i>ld</i> dhaqanwareeris ¹ .
dhaqanguuris¹ <i>m.l ld</i> dhaqanguerin.	dhaqanwareeris² <i>m.dh ld</i> dhaqanwareerid.	dhaqanwareeris² <i>m.dh ld</i> dhaqanwareerid.

dhaqanwareersan *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax dhaqanwareeray ahaansho.

dhaqanwareersanaan *m.f.dh eeg* dhaqanwareersan. *ld* **dhaqanwareersanaansho**.

dhaqanwareersanaansho *m.l/dh ld* **dhaqanreersanaan**.

dhaqanxumaan *m.dh eeg* dhaqanxun. *ld* **dhaqanxumaansho**, **dhaqanxumi**, **dhaqanxumo**.

dhaqanxumaansho *m.l/dh ld* **dhaqanxumaan**.

dhaqanxumi *m.dh* Hab aan wanaagsanay oo loo dhaqmo. *ld* **dhaqanxumaan**.

dhaqanxumo *m.dh ld* **dhaqanxumi**.

dhaqanxun *f.mg4* (-umaa, -umayd) Qof, hab aan wanaagsanay u dhaqma ahaansho.

dhaqasho *m.f.dh eeg* dhaqo. *ld* **dhaqad**.

dhaqayo *m.dh.kh* Neef muddo la maalayey.

dhaqayobid *m.f.dh eeg* dhaqayow.

dhaqayow *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Neef xoolo ah, dhaqayo noqosho.

dhaqays *m.dh* Toogashada bar astaysan la toogto.

dhaqaysad *m.l ld* **dhaqaysasho**.

dhaqaysasho *m.f.dh eeg* dhaqayso. *ld* **dhaqaysad**, **dhaqaysi**.

dhaqaysi *m.l ld* **dhaqaysasho**.

dhaqayso *f.g3* (-stay, -satay) Bar astaysan toog ku barasho.

dhaqdhaq¹ *m.l* 1. Wax yar oo dufan ah ama caano ama biyo ama wax la mid ah oo wax lagu agloolo ama lagu xalo. 2. Caano ama biyo yar oo weel salkiisa ku haray. 3. *ld* **dhaqdhaqid**.

dhaqdhaq² *f.g1* (-qay, -qday) Dhawr jeer biyo ku xalid.

dhaqdhaqid *m.f.dh eeg* dhaqdhaq². *ld* **dhaqdhaq¹** (3).

dhaqdhaqsasho *m.f.dh eeg* dhaqdhaqso.

dhaqdhaqso *f.mg3* (-saday, -satay) Degdegid; ku dheerayn.

dhaqid *m.f.dh eeg* dhaq. *ld* **dhiqid**.

dhaqlayn *m.f.dh eeg* dhaqlee. *ld* **dhaqlays**.

dhaqlays *m.l ld* **dhaqlayn**.

dhaqlee *f.mg2* (-leeyay, -leysay) Si kibir iyo maangaabnimo ku jirto u dhaqmid.

dhaqmaad¹ *m.l* 1. Dhaqmidda; aslub; nolol. 2. Wax la isticmaalay, wax aan cusub ahayn.

dhaqmaad² *m.dh* Dhaddig dad ama xoolo oo aan weli dhalmaddeyn. *ld* **dhaqmaati**.

dhaqmaati *m.l ld* **dhaqmaad²**.

dhaqmid *m.f.dh eeg* dhaqan².

dhaqmo *m.dh* Hab wax loo dhaqo.

dhaqnaan *m.f.dh eeg* dhaqan³. *ld* **dhaqnaansho**.

dhaqnaansho *m.l/dh ld* **dhaqnaan**.

dhaqo *f.g3* (-qday, -qatay) 1. Wax si fiican u maamulasho. 2. Wax mayrasho.

dhaqsad *m.l* 1. *ld* **dakhsiiyyo**, **dhakhso¹**, **dhaqsiinyo**, **dhaqso** 1. Degdeg; welwel. 2. *ld* **dhaqsasho**. *ld* **dhakhsad**.

dhaqsasho *m.f.dh eeg* dhaqso. *ld* **dhakhsad**, **dhakhsasho**, **dhakhs**, **dhaqsad** (2), **dhaqsi** **dhaqsi** *m.dh ld* **dhaqsasho**.

dhaqsiinyo *m.l ld* **dhaqsad** (1).

dhaqso¹ *m.l* 1. (*fk*) Si degdeg ah; durba; si boobsis iyo welwel leh. 2. *ld* **dhaqsad**.

dhaqso² *f.mg3* (-saday, -satay) Hawl qabashadeeda deddejin. *ld* **dhakhso²**.

dhaqsooli *f.mg2* (-iyay, -isay) Farax la boodboodid.

dhaqsoolin *m.f.dh eeg* dhaqsooli. *ld* **dhaqsoolis**.

dhaqsoolis *m.l ld* **dhaqsoolin**.

dhaqtamid *m.f.dh ld* **dhaqtan¹** (2), **dhugtamid**.

dhaqtan¹ *m.l* (-nno, *m.dh*) 1. Tartanka meel la dhaqaysanayo lagu tartamo. 2. *ld* **dhaqtamid**. *ld* **dhugtan¹**.

dhaqtan² *f.mg1* (-amay, -antay; -ami) Dhaqaysi ku tartamid. *ld* **dhugtan²**.

dhar¹ *m.l* 1. Nooc huga ka mid ah, cudbi, dhgor, xarii iwm ka samaysan oo dad ku xirto ama huwado. 2. Lebbis.

dhar² *f.mg1* (-ray, -rtay) 1. Caleen, ubax iwm nafaqo ama biyo la'aan awgeed la duubmid. 2. Wax haryub leh ahaansho. *ld* **dhad** (1).

dharaambi¹ *m.l ld* **dhadaambiyid**.

dharaambi² *f.mg1* (-iyay, -iday; -iyi) *ld* **dhadaambi**.

dharaanbiyid *m.dh ld* **dhadaanbiyid**.

dharaar *m.dh* (-ro, *m.l*) 1. Maliin. 2. Qado. 3. Meel aqalka ka mid ah, si gaar ah loo goglay, oo ilmaha dhashay la seexiyo.

dharaarad *m.l* 1. Qado. 2. *ld* **dharaarasho**.

dharaarasho *m.f.dh eeg* dharaaro. *ld* **dharaarad** (2).

dharaari *f.g2* (-iyay, -isay) Cid qado siin.

dharaarin¹ *m.l* Duleed.

dharaarin² *m.f.dh eeg* dharaari.

dharaarmaal¹ *m.l* 1. Maalidda xoolaha maalin weyn la maalo. 2. D. ah: qof si tuugo ah xoolaha maalintii u maala. 3. *ld* **dharaarmalid**.

dharaarmaal² *f.g1* (-aalay, -aashay) 1. Xoolo maalin weyn lisid. 2. Xoolo si tuugannimo ah maalin u maalid.

dharaarmalid *m.f.dh eeg* dharaarmaal². *ld* **dharaarmaal¹** (3).

dharaarmaalnimo *m.dh* Dharaarmaal ahaansho.

dharaarnimo *m.dh* Maalinnimo.

dharaaro *f.mg3* (-rtay, -ratay) Waqtı dharaar ah wax cunid.

dharaaroomanayn *m.f.dh* eeg dharaaroomanee. **dharaaroomane** *m.l* Dh. ah: xoolo aroor ah, ama dhaan oo aan weli ceelkii gaarin oo meel lagu nasiyo.

dharaaromee *f.g2* (-neeyay, -neysay) Xoolo aroor ah ama dhaan oo aan weli ceelkii gaarin meel ku nasin.

dharaarsad *m.l ld* **dharmaarsasho**.

dharaarsasho *m.f.dh* eeg dharaarso. *ld* dharaarsad, dharaarsi.

dharaarsi *m.l ld* **dharmaarsasho**.

dharaarso *f.mg3* (-saday, -satay) Subax meel in muddo ah ku daahid.

dharab¹ *m.l* 1. Dhibco yaryar, biyo ah, ka dhasha qabowga habeenkii oo lagu arko cawska, dhirta iwm.; sayax; yaxni. 2. Rays aad u qoyan.

dharab² *m.l* (*fiis.*) Qoyaanka ku dul dhaca habeenkii dhulka dushiisa, amase waxyaalaha kale oo dhulka ku yaal ama dul saaran, sida cawska iyo caleemaha, waxaa qabooba oo dhibco noqda oo soo daataa umriga ku jira gibilka hoose ee dhulka korkiisa.

dharab³ *m.dh* 1. Dhiriqda lo'da. 2. *ld* **dhereb**.

dharab-barafeed *m.l* (*fiis.*) Dahaar baraf siman ah, oo mararka qaarkood leh dhumuc door ah, kaas oo ku dul samaysma walxaha roobku kula da'ayo jawi heerkulkiisu uu ka hooseeyo barta barafowga. Dharab baraf waxa kale ee uu samaysmaa marka dabayl diiran oo qoyan ay ka dhacdo meel qabow daran ka jiro, taas oo keenta in qoyaankii dabayshu ay sidday uu ku dul fadhiisto waxyaabaha heerkulka dushoodu uu ka hooseeyo barta fadhiisiga.

dharabo *m.dh* Wax yar oo gasiin ah.

dharaboopid *m.f.dh* eeg dharabow².

dharabow¹ *m.l* Cudur cagaha dadka ka gala oo u yeela barar iyo dildillaac oo ka dhasha dhiriqda iyo dhoobada.

dharabow² *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Wax cudurka dharabowgu cagaha uga dhacay noqosho.

dharabsad *m.l ld* **dharmaabsasho**.

dharabsan *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax qoyaan yar gaaray ahaansho.

dharabsanaan *m.f.dh* eeg dharabsan. *ld* dharaabsanaansho.

dharabsanaansho *m.lldh ld* **dharmaabsanaan**.

dharabsasho *m.f.dh* eeg dharabso. *ld* dharaabsad, dharabsi.

dharabsi *m.l ld* **dharmaabsasho**.

dharabso *f.mg3* (-saday, -satay) Maro, saan iwm qoyaan yar ku shubasho.

dharaq *f.mg4* (-rää, -rnayd) Neef ido ah wax madax cad ahaansho.

dharmaaq *m.l dh* In yar oo caano ah oo neef la maalay ama la nuugay cандhadiisa ku harta.

dharmaqsad *m.l ld* **dharmaqsasho**.

dharmaqsasho *m.f.dh* eeg dharaqso. *ld* dharaqsad, dharaqsi.

dharmaqsi *m.l ld* **dharmaqsasho**.

dharmaqso *f.g3* (-saday, -satay) Candho dharaq ka maalid ama ka nuugid.

dharar *f.g1* (-ray, -rtay) Raagsasho.

dhararid *m.f.dh* eeg dharar.

dharmarsad *m.l ld* **dharmarsasho**.

dharmarsasho *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax dhararay ahaansho (nafley).

dharmarsanaan *m.f.dh* eeg dhararsan. *ld* **dharmarsanaansho**.

dharmarsanaansho *m.lldh ld* **dharmarsanaan**.

dharmarsasho *m.f.dh* eeg dhararso. *ld* **dharmarsad**, dharaarsi.

dharmarsi *m.l ld* **dharmarsasho**.

dharmareso *f.mg3* (-saday, -satay) Wax la sugayey raagsasho.

dharma¹ *m.l* 1. Diiddada hali diiddo in la maalo ama ilmaheedi nuugaan. 2. Hilib aad caato u ah; banter. 3. Qof aad u karti yar. 4. Caro. 5. Dh. ah: nafley buuran laakiin jirkeeda dhad ku jiro (ido).

dharma² *f.mg1* (-rsay, -rastay; -rsi) 1. Hal in la maalo ama ilmaheedi nuugaan diidid. 2. Qof xanaaqid. 3. Wax la gansaday wax ku diidid.

dharmasoobid *m.f.dh* eeg dharasow². *ld* **dharma sow¹**.

dharma sow¹ *m.l* Jilcidda qof jirkiisu jilco da' awgeed. *ld* **dharma soobid**.

dharma sow² *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Qof da' awgeed, wax jirkiisu jilcay noqosho.

dharmayn *m.f.dh* eeg dharee.

dharmaax¹ *m.dh ld* **dharmaaxo**.

dharmaax² *f.g1* (-xay, -xday) Wax dharmaaxo ku dhufasho. *ld* **dharmaaxee**, **dharmaax²**, **dharmaaxee**.

dharmaaxayn *m.dh ld* **dharmaaxid**.

dharmaaxaysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Qof la dharmaaxay ahaansho. *ld* **dharmaaxaysan**.

dharmaaxaysnaan *m.f.dh* eeg dharmaaxaysan. *ld* **dharmaaxaysnaansho**, **dharmaaxaysnaan**

dharmaaxaysnaansho *m.lldh* *ld* **dharmaaxaysnaan**.

dharmaaxee *f.g2* (-xeeyay, -xeysay) *ld* **dharmaax²**.

dharmaaxid *m.f.dh* eeg dharmaax². *ld* **dharmaaxayn**, **dharmaaxayn**, **dharmaaxid**.

dharbaaxo <i>m.db</i> (-oojin, <i>m.l</i>) Sacab furan oo si xoog leh wax loogu dhufuto. <i>ld</i> dharbaax¹ , dhirbaax¹ , dhirbaaxo .	dhareer² <i>f.mg1</i> (-ray, -rtay) Qoyaan layiig ah afka ka keenid (nafley).
dharbeel <i>f.mg1</i> (-eclay, -eeshay) Qof arradid.	dhareerid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dhareer ² . <i>ld</i> dhareer¹ (2).
dharbeelid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dharbeel.	dhareerrey <i>m.db</i> Kalaggoysyada xubnaha oo biyuhu ku jiraan sida lawga iyo canqawga middood.
dharbi <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) 1. Biyo yar wax ku qoyn. 2. Qof ulayn. 3. <i>ld</i> dharki .	dhargal <i>m.l</i> (-llo , <i>m.db</i>) Nooc dibqallooca ka mid ah oo jurmi yar.
dharbin <i>m.db</i> 1. <i>ld</i> dharbis . <i>eeg</i> dharbi. 2. <i>ld</i> dharqin .	dharid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dhar ² . <i>ld</i> dhadid .
dharbis <i>m.l</i> <i>ld</i> dharbin .	dhariin <i>m.db</i> (-iimo, <i>m.l</i>) Meel badanaa dhagax ah oo biyo ka soo dindimaayaan.
dharcad <i>m.db.u</i> Qayb booliska ka mid ah oo u qaybsan dambi baarista oo labbis caadi ah qaata.	dharjo <i>m.db</i> Geed nagaar laamo iyo caleemo jilicsan leh oo xooluhu aad u jecelyihiin.
dhardhaar¹ <i>m.l</i> (-rro, <i>m.db</i>) 1. Dhagxaanta dabka ku wareegsan oo dheriga wax lagu karinayo la korsaaro midkood. 2. Dhagax weyn oo la qaadi karo. 3. <i>ld</i> dhardhaarid . <i>ld</i> dhadhaar¹ .	dharkayn <i>m.l</i> (dharkayn/-nno , <i>m.db</i>) Geed dheer, cananna kulul leh, loox wanaagsan laga samayn karo.
dhardhaar² <i>m.db</i> Naxash.	dharla¹ <i>m.db</i> Kubka dhankiisa hore ee hilibku ku yaryahay; xoog.
dhardhaar³ <i>m.db</i> (-rro, <i>m.db</i>) (xis.) Weedh ama hawraar loo qaatay run iyada oo aan la caddeyn, taas oo laga sii diiri karo weedho ama aragtiyo kale. Marka xisaabi la caddeynayo dhadhaarradu badanaaba waxa ay yihiin qaaciidooyin la yaqaan oo sidooda loo qato, maxaa yeelay caddeyntooda ayaa hore loo dhisay.	dharla² <i>f.mg4</i> (-aa, -'ayd) Qof qaawan ahaansho. <i>ld</i> dharma' .
dhardhaar⁴ <i>f.g1</i> (-ray, -rtay) Weel wax lagu karinayo dhagxaan u dhigid. <i>ld</i> dhadhaar² .	dharla'aan <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dharla ² . <i>ld</i> dharla'aansho , dharma'aan , dharma'aansho .
dhardhaarad <i>m.l</i> <i>ld</i> dhardhaarasho .	dharla'aansho <i>m.l/db</i> <i>ld</i> dharla'aan .
dhardhaaran <i>f.mg4</i> (-rnaa, -rnayd) Weel wax lagu karinayo, wax la dhardhaaray ahaansho. <i>ld</i> dhadhaaran .	dharmaan <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dharan. <i>ld</i> dharmaansho .
dhardhaarasho <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dhardhaaro. <i>ld</i> dhadhaarad , dhadhaarasho , dhadhaa- rad .	dharmaansho <i>m.l/db</i> <i>ld</i> dharmaan .
dhardhaarid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dhardhaar ² . <i>ld</i> dhadhaar¹ , dhadhaarid , dhardhaar¹ .	dharoor <i>m.l</i> (-rro, <i>m.db</i>) Dhul sare oo buuraley ah.
dhardhaarnaan <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dhardhaaran. <i>ld</i> dhadhaarnaan , dhadhaarnaansho , dhardhaarnaansho .	dharqad <i>m.l</i> <i>ld</i> dharqasho .
dhardhaarnaansho <i>m.l/db</i> <i>ld</i> dhardhaarnaan .	dharqasaal <i>m.l</i> (-llo, <i>m.db</i>) Qof dharka mayra oo lacag ka tacba; doobbi.
dhardhaaro <i>f.g3</i> (-rtay, -ratay) Weel wax lagu karinayo dhardhaar u samaysasho. <i>ld</i> dhadharo .	dharqasho <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dharqo. <i>ld</i> dharqad .
dhardhaaq <i>m.l</i> Xoolaha la qasho ama cuntada la cuno marka mayd la aasayo.	dharqi <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) Candho dharaq ka maalid ama nuugid. <i>ld</i> dharbi (3).
dhardhigasho <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dhardhigo.	dharqin <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dharqi. <i>ld</i> dharbin (2).
dhardhigo <i>f.mg3</i> (-gtay, -gatay) Qof isqaawin.	dharqo <i>f.mg3</i> (-qaday, -qatay) Ka dh.: noole, cunto ama cabbid ka dhergid.
dharee <i>f.g2</i> (-reeyay, -raysay) Wax dhar u yeelid.	dharma' <i>f.mg4</i> (-aa, -'ayd) <i>ld</i> dharla² .
dhareer¹ <i>m.l</i> 1. Qoyaan layiig ah oo nafleyda afkeeda ka yimadaa; cay. 2. <i>ld</i> dhareerid .	dharma'aan <i>m.db</i> <i>ld</i> dharma'aan .
	dharrici <i>m.db</i> Ceeb weyn; bayuur. <i>ld</i> dhirrici .
	dharrooc¹ <i>m.l</i> Baqdin weyn oo qofku la jareeyo.
	dharrooc² <i>f.mg1</i> (-cay, -cday) Baqdin weyn darteed la jareyn.
	dharroocid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dharrooc ² .
	dharruur <i>f.g1</i> (-ray, -rtay) Wax si taxaddar leh u shubid.
	dharruurid <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dharruur ² .
	dharsamayn <i>m.f.db</i> <i>eeg</i> dharsamee. <i>ld</i> dharsamays .
	dharsamays <i>m.l</i> <i>ld</i> dharsamayn .
	dharsamee <i>f.mg2</i> (-meeyay, -maysay) Dhar ama maro samayn.

dharsameeye *m.l (-yayaal, m./db/-mayso, m.db)* Qof ka shaaqaya warshadaha dharka; dumiiqe.

dharsid *m.f.db eeg dharas²*.

dhartol *m.l (-llo, m.db)* Dawaarle, harqaanle. *ld dhartole.*

dhartole *m.l ld dhartol.*

dharxirasho *m.db eeg dharxiro.*

dharxiro *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Habka dharka u lebbisasho.

dhas *f.g1 (-say, -stay)* Ayax, ukun dhul ku aasid.

dhase *m.l* Nooc dixiriga ka mid ah, ka dhasha meelaha ay wasakhda ku ururto oo xoolaha iyo dadkaba jirkooda gala.

dhasheeg¹ *m.l (-gyo, m.db)* Biykuhar; balli; laas.

dhasheeg² *m.l (-gyo, m.db) (juqr.)* Dhulhoosaad fidsan oo had iyo goor wabax ah (ama aha sida biyo fadhiisiga, mar mar sidaa ah), waxana badanaa aad uga baxa deegaan, wuxuu marka u dhxeeeyaa deegaan-biyood iyo biyo-fadhiisi.

dhashiimid *m.db ld dhaniimid.*

dhashiin¹ *m.l ld dhaniin¹.*

dhashiin² *f.mg1 (-iimay, -iintay) ld dhaniin².*

dhashiinto *m.db (-ooyin, m.l) ld dhaniinto.*

dhasho *m.db (-ooyin, m.l)* Sabiisha inteeda muuqata.

dhashuumid *m.f.db eeg dhashuun². ld dhashuun¹ (2).*

dhashuun¹ *m.l* 1. Dhacaan adag oo meal bugta ka yimaada; malax, milil. 2. *ld dhashuumid.*

dhashuun² *f.mg1 (-uumay, -uuntay; -uumi)* Meel bugta dhacaan adag ka imaansho.

dhasid *m.f.db eeg dhas.*

dhasiig¹ *m.l 1. Dhega-adayg. 2. ld dhasiigid ld dhansiig¹.*

dhasiig² *f.g1 (-gay, -gtay)* Wax ka dhega-adaygid. *ld dhansiig².*

dhasiigid *m.f.db eeg dhasiig². ld dhansiig¹, dhansiigid, dhasiig¹ (2).*

dhasiq *m.l Bakhayl.*

dhataq *m.db.sh.r* Cod lagu muujiyo wax, wax aad cumur u ah, ku dhacaya.

dhaw¹ *m.l ld dhaaw¹.*

dhaw² *f.g1 (dhebay, dhebtay; dhebi)* 1. Wax nabar ku dhufasho. 2. Nin, naag u gal mood. 3. *ld dhaaw².*

dhawaaji *f.mg2 (-iyay, -isay)* Ka dh.: wax dhawaaq ka keenid.

dhawaajin *m.f.db eeg dhawaaji.*

dhawaan *m.db ld dhowaan (2).*

dhawaandhalad *m.l ld dhowaandhalad.*

dhawaansho *m.l/dh ld dhowaan (1).*

dhawaansooggal *m.l ld dhowaansooggal.*

dhawaaq¹ *m.l* 1. Cod dheer oo afka laga yiraahdo; qaylo; (*muus.*) dh. muusiqada. 2. *ld dhawaaqid.*

dhawaaq² *m.l (nax.)* Habka ku dhawaqidda xaraf ama erey.

dhawaaq³ *f.mg1 (-qay, -qday)* 1. Cod dheer afka ka dhiihid. 2. Ku dh.: wax cusub sheegid.

dhawaqid *m.f.db eeg dhawaaq³. ld dhawaaq¹ (2).*

dhawaati¹ *m.l* Raad ka samaysmay geel badan oo isdaba socda waqtidhado jirto.

dhawaati² *f.mg2 (-iyay, -isay)* Geel badan oo isdaba jooga raad samayn.

dhawaatiyid *m.f.db eeg dhawaati².*

dhawan *f.mg4 (-naa, -nayd) ld dhaawan.*

dhawanaan *m.db ld dhaawanaan.*

dhawanaansho *m.l/dh ld dhaawanaan.*

dhawasho *m.db ld dhaawasho.*

dhawdhaw *m.l* Gargaraacidda; dubbaynta.

dhawdhawle *m.l (-layaal, m.l/db)* Shimbir dhoor iyo af dhuuban oo xooggan leh oo hoygeeda geedaha ka samaysata. *ld dhawdhawley.*

dhawdhawley *m.db ld dhawdhawle.*

dhawee *f.g/mg2 (-weeyay, -weysay) ld dhowee.*

dhaweyn *m.db ld dhoweyn.*

dhaweysad *m.l ld dhoweysasho.*

dhaweyasho *m.db ld dhoweysasho.*

dhaweysi *m.l ld dhoweysasho.*

dhaweyso *f.g3 (-stay, -satay) ld dhoweyso.*

dhawid *m.db ld dhaawid.*

dhawis *m.db ld dhaawid.*

dhawo *f.g3 (-wday, -watay) ld dhaawo.*

dhawow *f.mg3 (-waadday, -waatay) ld dhowow.*

dhawr¹ *m.l.t* Tiro laba ka badan kana yar siddeed. *ld dhowr.*

dhawr² *m.l* Erey ereyada lammante ah lagu isticmaalo oo 'xannaano' ama 'difaac' micneeya. Tus. "Dhiddidh.", "Hantidh."

dhawr³ *m.db* Wixii waxyeello leh oo dhan.

dhawr⁴ *f.g1 (-ray, -rtay)* 1. Xumo ka ilaalin; xannaanayn. 2. Fiirin; u jeedid; eegid. 3. Sugid; korosho.

dhawraari *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax dhawraarin u samayn.

dhawraarimo *m.db ld dhawraarin¹.*

dhawraarin¹ *m.db (-nno, m.db)* Wax, wax kale gaashaan dhibaato uga ah. *ld dhawraarimo.*

dhawraarin² *m.f.db eeg dhawraari.*

dhawrad <i>m./l</i> Nafley feejignaan badan.	dhaxal³ <i>f.g/mg1 (-xlay, -xashay; -xli)</i> 1. (<i>f.g</i>) Hanti qof dhintay uga harid. 2. (<i>f.g</i>) Hanti qof dhintay looga haray qaybin. 3. (<i>f.mg</i>) Ka dh.: ilmuuhu ka raacaan waalidintooda raadid.
dhawradnimo <i>m.dh</i> Dhawrad ahaansho.	dhaxalgal¹ <i>m.l</i> 1. Dh. ah: wax waxtar weyn oo loo aayo leh. 2. <i>ld</i> dhaxalgelid .
dhawran <i>f.mg4 (-rnaa, -rnayd)</i> Wax la xafiday ahaansho.	dhaxalgal² <i>f.g1 (-alay, -ashay; -geli)</i> Wax waxtar weyn leh noqosho.
dhawrid <i>m.f.dh eeg</i> dhaw ⁴ . <i>ld</i> dhawris , dhawritaan , dhawrmo .	dhaxalgelid <i>m.f.dh eeg</i> dhaxalgal ² . <i>ld</i> dhaxalgal¹ (2).
dhawris <i>m.dh ld</i> dhawrid .	dhaxalsii <i>f.g2 (-iiyay, -iisay)</i> Cid dhibaato aayatiinkeeda wax u dhinta badid.
dhawritaan <i>m.l</i> 1. Ilaalinta wax dhibaato laga ilaaaliyo. 2. Eegidda indhaha wax lagu fiiriyo. 3. Sugidda cid la sugo. <i>ld</i> dhawrid .	dhaxalsiin <i>m.f.dh eeg</i> dhaxalsii.
dhawriwaayaa¹ <i>m.l</i> 1. Samir yari aan wax lala sugi karin. 2. <i>ld</i> dhawriwaayid .	dhaxaltooxo <i>m.dh</i> Wax dhaxal ah qaybinta. <i>ld</i> dhexaltooyo .
dhawriwaayaa² <i>f.g1 (-waayay, -wayday; -waayi)</i> Wax sugi kari waayid (cid).	dhaxalwareeg¹ <i>m.l</i> 1. Cid waxay dhaxal u leedahay sida hanti, dhaqan iwm oo ka dhuma. 2. <i>ld</i> dhaxalwareegid .
dhawriwaayid <i>m.f.dh eeg</i> dhawriwaayaa ² . <i>ld</i> dhawriwaayaa¹ (2).	dhaxalwareeg² <i>f.mg1 (-gay, -gtay)</i> Cid waxay dhaxal u lahayd dhumid.
dhawrmo <i>m.dh</i> 1. Eegmo. 2. <i>ld</i> dhawrid .	dhaxalwareegid <i>m.f.dh eeg</i> dhaxalwareeg ² . <i>ld</i> dhaxalwareeg¹ (2).
dhawrnaan <i>m.f.dh eeg</i> dhawran. <i>ld</i> dhawrnaansho .	dhaxalwareeji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Cid wax ay dhaxal u lahayd ka dhumin.
dhawrnaansho <i>m.l/dh ld</i> dhawrnaan .	dhaxalwareejin <i>m.f.dh eeg</i> dhaxalwareeji.
dhawrsad <i>m.l ld</i> dhawrsasho .	dhaxamaysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax dhaxani hayso ahaansho (nafley).
dhawrsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Qof xumaanta iyo ceebta iska ilaaliya ahaansho.	dhaxamaysii <i>f.g2 (-iiyay, -iisay)</i> Nafley qarqaryood.
dhawrsanaan <i>m.f.dh eeg</i> dhawrsan. <i>ld</i> dhawrsanaansho .	dhaxamaysiin <i>m.f.dh eeg</i> dhaxamaysii.
dhawrsanaansho <i>m.l/dh ld</i> dhawrsanaan .	dhaxamaysnaan <i>m.f.dh eeg</i> dhaxamaysan. <i>ld</i> dhaxamaysnaansho .
dhawrsasho <i>m.f.dh eeg</i> dhawrsasho. <i>ld</i> dhawrsasho .	dhaxamaysnaansho <i>m.l/dh ld</i> dhaxamaysnaan .
dhawrtayn <i>m.f.dh eeg</i> dhawrtree.	dhaxamoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Dhaxan dareemid (nafley).
dhawrtaysad <i>m.l ld</i> dhawrtaysasho .	dhaxamood <i>m.f.l eeg</i> dhaxamoo.
dhawrtaysasho <i>m.f.dh eeg</i> dhawrtayso. <i>ld</i> dhawrtaysad , dhawrtaysi .	dhaxan <i>m.dh</i> 1. Qabow hawadu keento oo jirku dhibsado. 2. Duumo.
dhawrtaysi <i>m.l ld</i> dhawrtaysasho .	dhaxantir¹ <i>m.l</i> 1. <i>ld</i> dhaxantire . Dhar aan tayo fiicnay oo loo gashado dhaxan awgeed. 2. <i>ld</i> dhaxantirid .
dhawrtayso <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> Dhawrto dad ka urursasho.	dhaxantir² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Wax dhaxanta la isaga baabi iyo.
dhawrtree <i>f.g2 (-teeyay, -taysay)</i> Dhawrto bixin.	dhaxantire <i>m.l ld</i> dhaxantir¹ (1).
dhawrto <i>m.dh</i> Deeq dad badan laga soo urursho oo sadaqo ahaan loo bixiyo.	dhaxantirid <i>m.f.dh eeg</i> dhaxantir ² . <i>ld</i> dhaxantir¹ (2).
dhax¹ <i>m.l</i> Dh. ah: nafley hoygeeda habeen ka maqnaan.	dhaxlan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax la dhaxlay ahaansho.
dhax² <i>f.mg1 (-xay, -xday; dhxi)</i> 1. Ku dh.: meel aan buuxin. 2. U dh.: Haweeney la qabo ahaansho.	dhaxlanaan <i>m.f.dh eeg</i> dhaxlan. <i>ld</i> dhaxlanaansho .
dhaxal¹ <i>m.l</i> 1. Hantida qof dhintay looga haro. 2. Raad ay ilmuuhu ka raacaan waalidintooda.	dhaxlanaansho <i>m.l/dh ld</i> dhaxlanaan .
dhaxal² <i>m.l</i> 1. (<i>quan.</i>) Hanti ama lacag aad ka heshay qof dhintay, sababta waad lahaatay. 2. (<i>taar.</i>) Dhacdo taariikhed reebtana taariikh.	dhaxlasho <i>m.f.dh eeg</i> dhaxlo.

dhaxle *m.l (-layaal, m.lldh)* 1. Qof dhaxal helay. 2. Qof dhaxalka qaybiya.

dhaxlid *m.f.dh eeg dhaxal².*

dhaxlidda astaamaha *m.dh* Xirafadda gaarka ah ee noole kororsaday inta uu noolyahay wuxuu u gudbin karaa caruurga uu dhalid doono; fikraddaan cilmi ahaan ma aha mid sax ah ama rumowda.

dhaxlo *f.g3 (-laday, -latay)* Xoolo dhaxal ah, qaybsasho.

dhaxsad *m.l ld dhaxsasho.*

dhaxsasho *m.f.dh eeg dhaxso. ld dhaxsad.*

dhaxso *f.g3 (-saday, -satay)* Gabadh la bixid.

dhay¹ *m.l* 1. Lega xoolaha oo la kala baray barkii. 2. Dh. ah: meel bannaan oo aan geedo lahayn. 3. Dh. ah: meel biyo qabatin leh oo beerashada ku wanaagsan. 4. *ld dhayid.*

dhay² *m.dh* 1. Dh. ah: caano markaa la lisay oo aan weli suusacim. 2. Dh. ah: badar saafi ah oo sabuulkii laga sukulay. *ld dhaay.*

dhay³ *m.lldh* Geed nagaar yar, laammo aan lahayn oo caleemo balballaaran oo xooluhu cunaan leh.

dhay⁴ *f.g1 (-yay, -yday; -yi)* 1. Nafley cadho qabto daweyn. 2. Boog iwm daawo marin.

dhayal¹ *m.l* 1. Cayaar; kaftan. 2. *ld dhayalid. ld dheyal¹.*

dhayal² *f.mg1 (-alay, -ashay)* Cayaarid, kaftamid. *ld dheyel².*

dhayali *f.g2 (-iyay, -isay) ld dheeli.*

dhayalid *m.f.dh eeg dhayal². ld dhayalis².*

dhayalin *m.dh ld dheelin.*

dhayalis¹ *m.l ld dheelin.*

dhayalis² *m.dh ld dhayalid.*

dhayalsad *m.l ld dhayalsasho.*

dhayalsasho *m.f.dh eeg dhayalso. ld dhayalsad, dhayalsi, dheyelsasho.*

dhayalsi *m.l ld dhayalsasho.*

dhayalso *f.g3 (-saday, -satay)* Arrin fududaysasho.

dhayan *f.mg4 (-ynaa, -ynayd)* Wax la dhayay ahaansho.

dhayasho *m.f.dh eeg dhayo.*

dhaydaq *m.l* Dh. ah: caano fadhi ah.

dhaydhay *m.l* Geed gaab aan qodax lahayn oo leh laamo toostoosan oo dhuudhuuban oo leebabka laga dhigto.

dhaydhayasho *m.f.dh eeg dhaydhayo.*

dhaydhayo *f.g3 (-yaday, -yatay)* Qof koolkolin.

dhaygag¹ *m.l* 1. Yaab awgiis meel ama wax iyadoo aan la libiqsanayn. 2. *ld dhaygagid.*

dhaygag² *f.mg1 (-gay, -gtay)* Ku dh.: yaab awgiis wax iyadoo aan la libiqsanayn eegid.

dhaygagid *m.f.dh* egg dhaygag². *ld dhaygag¹ (2).*

dhayid *m.f.dh eeg dhay⁴. ld dhaymo (3).*

dhayl¹ *m.l l. ld dhaylo.* 2. dheel².

dhayl² *f.mg1 (-yay, -yshay)* Neef yaraan ku qalasho.

dhayladhufaan¹ *m.l ld dhayladhufaamid.*

dhayladhufaan² *f.g1 (-nay, -ntay)* Orgi yar caana-nuugnimo xiniinyaha kaga bixin.

dhayladhufaanad *m.l ld dhayladhufaanasho.*

dhayladhufaanasho *m.f.dh eeg dhayladhufaano. ld dhayladhufaanad.*

dhayladhufaanid *m.f.dh eeg dhayladhufaan². ld dhayladufaan¹.*

dhayladhufaano *f.g3 (-naday, -natay)* Orgi yar caana-nuugnimo xiniinyaha kaga baxsasho.

dhaylaqaad *m.l* Dh. ah: weyl yar oo caato ah oo sacii laga maalay ee aan lagu dayn.

dhayli *f.g2 (-iyay, -isay)* Ilmo markas dhashay dilid.

dhaylid *m.f.dh eeg dhayl².*

dhaylin *m.f.dh eeg dhayli.*

dhaylo *m.dh* 1. Xoolaha ama ugaarta yaryar hilibkooda jilicsan oo aan weli adkaan. 2. *ld dhayl¹ (1).*

dhayloobid *m.f.dh eeg dhaylow.*

dhaylow *f.mg1 (-ooabay, -owday; -oobi)* Hilib wax karis lagu jilciyey noqosho.

dhaymo *m.lldh* 1. Marinta dawo meel bugta la mariyo. 2. Dufan weelasha iyo alaabta dusha laga mariyo. 3. *ld dhayid.*

dhaynaan *m.dh eeg dhaynan.* *ld dhaynaansho.*

dhaynaansho *m.lldh ld dhaynaan.*

dhayo *f.g3 (-yaday, -yatay)* Meel bugta daawo marsasho.

dhayogsi-rayboniyuuglig *m.l (baay.)* (Dh. asiidh) Asiidh bu'eed ka kooban tiro badan oo niyukliyootaydha ah oo u habaysan si ay u sameeyaan xidhmo keliya.

dhays *m.dh* D. ah: neef soo sid dhoweeyey oo candhadiisa iyo sabiishiisa ka muuqato buurnaan.

dhaysi *f.mg2 (-iyay, -isay)* Neef dhays yeelasho.

dhaysin *m.f.dh eeg dhaysi.*

dhayuurad *m.l ld dhayuure.*

dhayuure *m.l* Kulayka qorraxda ee waqtiga duhurka. *ld dhayuurad.*

dhebed *m.dh.u (-do, m.l)* Haan biyood bir ah; fiin; galaw.

dhebi¹ *m.l (dhebi, m.dh)* Geed leh laamo toostoosan, caleemo balballaaran laga goosto udbaha, dhigaha iwm oo ka baxa qaraka dooxyada.

dhebi² *m.db ld dhibi.*
 dhebid *m.f.db ld dhaw².*
 dhebidhisad *m.l ld dhibidhisasho.*
 dhebidhisasho *m.db ld dhibidhisasho.*
 dhebidhiso *f.mg3 (-saday, -satay) ld dhibidhiso.*
 dhebilasid *m.l ld dhibidhisasho.*
 dhebilisasho *m.db ld dhibidhisasho.*
 dhebiliso *f.mg3 (-saday, -satay) ld dhibidhiso.*
dheddig *m.l* 1. Magac guud oo kooba labada jaad oo nafleydu u kala baxdo, kan wax dhala oo nuujiya; dumar. 2. Dh. ah: wax dumareeh ah. *ld dhaddig, dhiddig.*
dheddigee *f.g/mg2 (-geeyay, -geysay)* 1. (*f.g*) Dheddig ka dhigid. 2. (*f.mg*) Dheddig keliya dhalid (nafley). *ld dhaddigee, dhiddigee.*
dheddigeyn *m.f.db eeg dheddigee.* *ld dhaddigeyn, dhiddigeyn.*
dheddignimo *m.db* Dheddig ahaansho. *ld dhaddignimo, dhiddignimo.*
dheddigood *m.l.u* Dumar. *ld dhaddigood, dhiddigood.*
dheddin *m.l* Geed quwaax ay dhirindhirka isku bahiyihii, ka baxa dhuulka dhagaxa leh oo dhala malmal. *ld dhiddin.*
dhedeysad *m.l ld dhedeysasho.*
dhedeysasho *m.f.db eeg dhedeysos.* *ld dhedeysad, dhedeysi.*
dhedeysi *m.l ld dhedeysasho.*
dhedeyso *f.mg3 (-stay, -satay)* Socod habeen haween ugu haasaawo tegid.
dhedhemeti *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld dhadhami.*
dhedhemid *m.db ld dhadhamid.*
dhedhemin *m.db ld dhadhamin.*
dhedhemis *m.l ld dhadhamin.*
dhedhemeo *m.db ld dhadhamo.*
dhedhen¹ *m.l ld dhadhan¹.*
dhedhen² *f.mg1 (-amay, -antay; -ami)* *ld dhadhan².*
dhedhensad *m.l ld dhadhansasho.*
dhedhensasho *m.db ld dhadhansasho.*
dhedhensi *m.l ld dhadhansasho.*
dhedhensi *f.lg2 (-iiyay, -iisay)* *ld dhadhansii.*
dhedhensiin *m.db ld dhadhansiiin.*
dhedhensiis *m.l ld dhadhansiiin.*
dhedhenso *f.g3 (-saday, -satay) ld dhadhanso.*
dhedo *m.db* Qabow habeenkii dhaca oo sameeya dhibco yaryar oo biyo ah.
dbedoobid *m.f.db eeg dhedow.*
dhedow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Dhedo yeelasho.
dheecaamid *m.db ld dhacaamid.*
dheeaan¹ *m.l (-aamo, m.db)* *ld dhacaan¹.*

dheecaan² *f.mg1 (-aamay, -aantay; -ami)* *ld dhacaan³.*
dheecaan-caloooleed *m.l (-dyo, m.db)* (*c.nafl*) Dheecaanka ay soo daayaan qanjirradha caloosha.
dheecaan-gaastarig *m.l (dhecaanno ..., m.db)* (*c.nafl*) Iskujir asiidhan oo ka kooban cusbooyin aan orgaanik ahayn, haydarookoloorik asiidh, iyo insaymyo dheefshiid. Tusaaleahaan: bebsin, oo ay soo saaraan qanjidho ku safan caloosha.
dheedheero *m.db ld dheedheero.*
dheedheeroo *f.mg3 (-raaday, -raatay)* *ld dheedheeroo.*
dheedheerood *m.l ld dheedheerood.*
dheef¹ *m.db* 1. Fiitamiinka cuntada, caanaha iwm ku jiro. 2. Dulsaarka faa'iido ahaan looga helo lacag bangi la dhigtay.
dheef² *f.mg1 (-fay, -ftay)* Ka dh.: wax faa'iido ka helid.
dheefayn *m.f.db eeg dheefee.*
dheef-burburin *m.db (baay.)* Burburka dheefsasho ee molikiyuullada waaweyn ee nooluhu, isugu beddelaan kuwo yar yar iyada oo la sii daynayo tamar. Neefsashada aaya tusalee u ah falgallada taxana ah ee dh. b.ta.
dheefee *f.g2 (-feeyay, -faysay)* Cid dheef siin.
dheefi *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax waxtar iyo dheef leh siin; cunto siin.
dheefin *m.f.db eeg dheeifi.*
dheefsad *m.l ld dhiefsasho.*
dheefsade *m.l (-ayaal, m.l) (baay.)* Noole quuta kuwa ka yaryar, marka laga eego xaggaa silsiladda cuntada. Daaqcunayaashu waxay quutaan dhirta cagaaran oo waa dheefsade hore, hilicunayaashuna waxay quutaan daaq cunayaasha, markaa waa dh. dambe.
dheefsamayn *m.db (baay.)* Samayska dheefasho ee borotiinnada, duxda iyo waxyaabo kale oo noolayaasho ku jira ee laga samaynayo moolikiyuullo iyo walxo kale oo yaryar.
dheefsasho¹ *m.f.db eeg dheefso.* *ld dhiefsad, dhiefsi.*
dheefsasho² *m.db* 1. (*baay.*) Samayska dh. ee borotinnada, duxda iyo waxyaaba kale oo noolayaasha ku jira ee laga samaynayo moolikiyuullada iyo walxo kale oo yaryar. 2. (*baay.*) Wadarta ama isugeynta falgallada kiimikaad ee ka dhex dhaca noolayaasha.
dheefsasho-saleed *m.l (-dyo, m.db) (baay.)* (Herka dh. s.). Heerka tamar dh. ee looga baahanyahay inay xayawaanka ku hayso nasasho. Heerka dh. waxa lagu qiyaasaa

habka soo saarka kulkha ee halbeeg waqtii: waxay tilmaamaysaa tamarta la isticmaalay si loo fuliyo shaqooyinka muhimka ah, sida garaaca wadnaha, neefsashada, dhaq-dhaqaqa dareenwadka, gudbin firfircoona iyo dhiiqista.

dheefshiid¹ *m.l ld* **dheefshiid¹**.

dheefshiid² *m.l (baay)* Burburinta uu noole burburinayo cunto soo gashay ee uu ka dhigayo kiimiko ahaan qaab fudud oo si sahlan loo nuugi karo jidhkuna uu isticmaali karo ayaa loo yaqaan dh.

dheefshiid³ *fg1 (-day, -dday)* Wax dejin.

dheefshiid-dhiman *m.l (daaw.)* Dheefshiid xumaada, cunnada kaddib xanuun bay leedahay, dibiro, lallabo iyo matag.

dheefshiid¹ *m.dh eeg* dheefshiid³. *ld* **dheefshiid¹**.

dheefsi *m.l ld* **dheefsasho**.

dheefso *fg3 (-saday, -satay)* Wax dheef ka dhigasho.

dheeg *m.l (-gag, m.l)* 1. Labada dhinac ee laga raro geelo middood. 2. Markabka dushiisa sare.

dheegad *m.l ld* **dheegasho**.

dheegasho *m.f.dh eeg* dheego. *ld* **dheegad**.

dheego *f/g/mg3 (-gtay, -gatay)* 1. *(f/g)* Wax qof kale sameeyey wax u eg samayn; ka xigasho. 2. *(f/mg)* Ka dh.: hilib iwm gogasho.

dheeh¹ *m.l* 1. Lakab xallefsan oo alaabta biraha, dhoobada iwm dusha laga mariyo oo dhawraarin iyo qurxin looga dhigo. 2. Dhammaajo (xabog). 3. *ld* **dheedit**.

dheeh² *fg1 (-hay, -hday)* 1. Bir, dhoobo iwm lakab xallefsan oo dhawraarin iyo qurxin looga dhigayo dusha ka marin. 2. Wax xabag dhammaajo marin. 3. Wax dhafid. 4. Cid si fiican ula dhaqmida.

dheehan¹ *f.mg1 (-hmay, -hantay; -hmi)* Wax la dheehey noqosho.

dheehan² *f.mg4 (-hnaa, -hnayd)* Wax la dheehey ahaansho.

dheehid *m.f.dh eeg* dheeh². *ld* **dheeh¹**.

dheehmid *m.f.dh eeg* dheehan¹.

dheehnaan *m.f.dh eeg* dheehan². *ld* **dheehnaansho**.

dheehnaansho *m.l/dh ld* **dheehnaan**.

dheekaa *m.dh* Geedgaab qodax aan lahayn oo miro macaan oo la cuno leh iyo xidid wax lagu daweeyo.

dheel¹ *m.l* Qabowga habeenkii soo dhaca oo wata sayax.

dheel² *m.dh (-lo, ml.)* Cayaar. *ld* **dhayl¹** (2).

dheel³ *f.mg1 (-eelay, -eeshay)* 1. Ciyaarid. 2. Wax qabow habeenkii ku dhacay dartii la qoyid.

dheelaas¹ *m.l* 1. Cayaaro farax iyo raynrayn badan darteed loo sameeyo. 2. *ld* **dheelaasid**.

dheelaas² *f.mg1 (-say, -stay)* Cayaaro farax iyo raynrayn badan darteed u samayn.

dheelaasid *m.f.dh eeg* dheelaas². *ld* **dheelaas¹** (2).

dHEELALLAABID *m.f.dh eeg* dheelallow². *ld* **dHEERALLAABID**.

dHEELALLAABO *m.db* Hurdo laga kacay oo aan weli la baraarug, makalaalax. *ld* **DHEELALLOW¹, DHEERALLAABO, DHEERALLOW¹**.

DHEELALLOW¹ *m.l ld* **DHEELALLAABO**.

DHEELALLOW² *f.mg1 (-laabay, -lowday; -laabi)* Qof hurdo ka kacay isagoo weli baraarug dhaqdhaqaq iyo hadal sameyn. *ld* **DHEERALLOW²**.

dheelan¹ *m.l* Socodka habeenkii la socdo; guuro. *ld* **DHEELMID**.

dheelan² *f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi)* Nafley habeen socosho.

dheeli *f.g2 (-iyay, -isay)* Nafley dheel ku maaweeelin. *ld* **DHAYALI, DHEELSII** (2).

dheelid *m.f.dh eeg* dheel³. *ld* **DHEELIS²**.

dheelin *m.f.dh eeg* dheeli. *ld* **DHAYALIN, DHAYALIS¹, DHEELIS¹, DHEELSIIN**.

dheelis¹ *m.l ld* **DHEELIN**.

dheelis² *m.dh ld* **DHEELID**.

DHEELITIRAN-KIIMIKEED *m.l (kiim.)* Falgal kiimikaad oo gedisme ah oo ribnaanta falgaleyasha iyo maxsuulladuba aanay isla beddelin amminta sababta oo ah habdhiska ayaa ku sugar xaalad teermoodynamik ahaan dheelitiran.

dheelli¹ *m.l* 1. Dhinac u badashada wax culayskiisu dhan u bato oo uu dheellitirankii lumiyo. 2. *ld* **DHEELLIYID**.

dheelli² *f.mg1/2 (-iyay, -iday/isay; -iyi)* Wax culayskiisa dhinac u badasho.

dheellila'aan *m.db* Dheellitir; dheelli la ahaanshada.

dheellin *m.dh ld* **DHEELLIYID**.

dheellis *m.l ld* **DHEELLIYID**.

dheellitir¹ *m.l* 1. Isle'ekeysiinta culayska saaran wax labadiisa dhinac. 2. Isle'ekeysiinta xisaab labadeeda dhinac. 3. *ld* **DHEELLITRID**.

dheellitir² *f.g1 (-ray, -rtay)* Xisaab labadeeda dhinac isle'ekeysiin.

dheellitiran¹ *f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi)* Wax la dheellitiray noqosho.

dheellitiran² *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Wax la dheellitiray ahaansho.

dheellitirid *m.f.dh eeg* dheellitir². *ld* **dheellitir**¹ (2).
dheellitirnaan *m.f.dh eeg* dheellitiran². *ld* dheellitirnaansho.
dheellitirnaansho *m.l/dh ld* dheellitirnaan.
dheelliyyid *m.f.dh eeg* dheelli². *ld* **dheelli**¹ (2), dheellin, dheellis.
dheelmad *m.l ld* dheelmasho.
dheelmasho *m.f.dh eeg* dheelmo. *ld* **dheelmad**, dheelmataan, dhelmatiin.
dheelmataan *m.l* Socod habeenkii la socdo. *ld* **dheelmasho**.
dheelmatiin *m.l ld* **dheelmasho**.
dheelmi *f.g2* (-iyay, -isay) Wax habeen guuragelin.
dheelmanid *m.f.dh eeg* dheelan². *ld* **dheelan**¹.
dheelmani *m.f.dh eeg* dheelmi. *ld* **dheelmanis**.
dheelmanis *m.l ld* **dheelmani**.
dheelmo *f.mg3* (-maday, -matay) Habeen socosho; guurayn.
dheelsii *f.g2* (-iiyay, -iisay) 1. Qof ku cayaarid ama dhagrid. 2. *ld* **dheeli**.
dheelsii *m.dh eeg* dheelsii. *ld* **dheelin**.
dheeman *m.l/dh* 1. Macdan aan midab lahayn, aad u adag, kana qaalisan macdanta kale. 2. Afarta haad ee turubka mid ka mid ah, calaamaf afar gees ah oo guduudan leh.
dheen *m.l/dh* Geed weyn, aan qodax lahayn, caleemo yaryar, miro macaan oo la cuno leh oo ka baxa biyo mareennada.
dheer¹ *m.dh* Siil.
dheer² *f.g/mg4* (-raa, -rayd; dhaadheer)
 1. *(f.mg)* Wax aan jooggiisu gaabnayn ahaansho. 2. *(f.mg)* Wax meel fog ku sugar ahaansho. 3. *(f.mg)* Waqt muddo la sugayo ama la soo dhaafay ahaansho. 4. *(f.g)* Is dh.: isla mid ahaansho, kisi ahaansho (nambar).
dheeraad *m.l* Wax tiro ama qiyas la isla ogyahay siyaado ku ah. *ld* **dheeri**¹.
dheeraan *m.f.dh eeg* dheer². *ld* **dheeraansho**, dheeri².
dheeraansho *m.l/dh eeg* dheerow. *ld* **dheeraan**.
dheeraar *m.l* Xarig dheer oo xoolaha lagu xiro si uu u daaqo una fogaan.
dheeraari *f.g2* (-iyay, -isay) Neef xolo ah xirid si uu u daaqo, una fogaan.
dheeraarin *m.f.dh eeg* dheeraari. *ld* **dheeraaris**.
dheeraaris *m.l ld* **dheeraarin**.
dheeraarsan *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax dheeraar lagu xiray ahaansho.
dheeraarsanaan *m.f.dh eeg* dheeraarsan. *ld* **dheeraarsanaansho**.
dheeraarsanaansho *m.l/dh ld* **dheeraarsanaan**.
dheeraarsasho *m.f.dh eeg* dheeraarso.

dheeraarso *f.g3* (-saday, -satay) Neef xolo ah si uu u daaqo meel ku xirasho.
dheerallaabid *m.dh ld* dheellallaabid.
dheerallabo *m.dh ld* dheellallaabo.
dheerallaw² *f.mg1* (-looday, -lootay) *ld* dheellallaw².
dheerallowi *m.l ld* dheellallaabo.
dheerallow² *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) *ld* dheellallow².
dheerashiito *m.dh* Gaaraabidhood.
dheeraweyn *m.dh* Cayayaan yaryar dalagga daldalooliya oo dhuuxa ka cuna.
dheerayn *m.f.dh eeg* dheeree. *ld* **dheerays**.
dheerays *m.l ld* **dheerayn**.
dheeraysii *f.g/mg2* (-iiyay, -iisay) 1. *(f.g)* Wax xawliga ay ku socdaan kordhin. 2. *(f.mg)* U dh.: cid waxay qeyb u lahayd wax ka badan siin.
dheeraysii *m.f.dh eeg* dheeraysii.
dheerdheere *m.l ld* **dheerdheero**.
dheerdheero *m.dh* 1. Geed goodkeed jeerinka u eg oo leh miro iyo xabag la cuno. 2. Xajjin jirku la barbararo. *ld* **dheedheero**, dheerdeheree.
dheerdheero *f.mg3* (-ooday, -ootay) Wax dheerdheero hayso noqosh. *ld* **dheedheero**.
dheerdheero *m.f.l eeg* dheerdheero. *ld* **dheedheero**.
dheeree *f.g/mg* 2 (-reeyay, -raysay) 1. *(f.g)* Wax dhererkisa kordhin. 2. *(f.g)* Wax meel ka fogeyn. 3. *(f.mg)* Orod ama socod kordin. 4. U dh.: cid waxay qeyb u heshay in ugu darid.
dheeri¹ *m.l ld* **dheeraad**.
dheeri² *m.dh ld* **dheeraan**.
dheerow *f.mg3* (-raaday, -raatay) 1. Wax dhererkisu kordhay noqosh. 2. Ku dh.: wax muddo dheer ku qaadasho. Tus. "Shirkii waa lagu dheeraaday". 3. Wax meel ka durkay noqosh.
dheertaxaniinyo *m.dh.u* Cayayaan dhulka xammaarta, dhuubar, dheer lugo badan oo qaniinyo kulul. *ld* **dhiirtaxaniinyo**, **dhuurtaxaniinyo**.
dheg¹ *m.dh* (-go, m.) 1. Xubinta maqalka nafleyda. 2. Hilqadaha haweenku isku qurxiyaan ee dhegaha dacalkooda surtaan middood. 3. Weel, qalab iwm meesha la qabto si loo qado ama loo jido. 4. Magac wanaagsan; caannimo; sharaf. 5. Shebeg lakabyo isa saaran ah, xanjo ka samaysan oo ay shinnidu malabka ku keydsato, ilmahana gashato.

dheg² *f.mg1 (-gay, -gtay)* 1. Subag iwm xarkagid. 2. Cid iwm nabmid. 3. Ku dh.: wax gacanta xoog ugu qabasho.

dhega-adag *f.mg4 (-dkaa, -dkayd)* Qof aan amarka si sahlan u qaadan ahaansho.

dhega-adayg¹ *m.l* Dabci qof leeyahay oo u diida in si sahlan ku fulin waxa loo diray. *ld* **dhega-adkaan**.

dhega-adayg² *f.mg1 (-gay, -gtay)* Ku dh.: cid wax loo diray fulin waayid.

dhega-adaygid *m.f.db eeg* dhega-adayg².

dhega-adkaan *m.f.db eeg* dhega-adag. *ld* **dhega-adayg¹, dhega-adkaansho**.

dhega-adkaansho *m.ll/dh eeg* dhega-adkow. *ld* **dhega-adkaan**.

dhega-adkow *f.mg3 (-kaaday, -kaatay)* Wax dhega-adag noqosho.

dhegaati *m.ll/dh (-iyo, m.dh)* 1. Xarig yar oo dhigaha lagu xiro. 2. Siddo xarig ah oo waxyaabaha qaar loo yeelo. *ld* **dhagaati**.

dhegabbeel¹ *m.l* Waayidda nafley weydo awoodda maqalka. *ld* **dhegabbeelid**.

dhegabbeel² *f.mg1 (-eelay, -eshay)* Awoodda maqalka waayid (nafley).

dhegaculays *m.l ld* **dhegacuslaan**.

dhegaculus *f.mg4 (-uslaa, -uslayd)* Qof aan si fiican dhegaha wax uga maqlin ahaansho.

dhegacuslaan *m.f.db eeg* dhegaculus. *ld* **dhegaculays, dhegacuslaansho**.

dhegacuslaansho *m.ll/dh eeg* dhegacuslow. *ld* **dhegacuslaan**.

dhegacuslow *f.mg3 (-laaday, -laatay)* Qof aan dhegaha si fiican wax uga maqlin noqosho.

dhegadhabad *m.l ld* **dhegadhabasho**.

dhegadhabasho *m.f.db eeg* dhegadhabo. *ld* **dhegadhabad**.

dhegadhabo *f.mg3 (-btay, -batay)* Dhegaha daaman ku garaacid iyaga oo madaxa ruxaya (xolo, ugaar, dugaag iwm).

dhegadhego *m.l* Qalab ka samaysan dahab, qalin, macdan iwm oo ay dumarku dhegaha gashadaan; hilqado.

dhegafarasoobid *m.f.db eeg* dhegafarasow². *ld* **dhegafarasow¹ (3)**.

dhegafarasow¹ *m.l* 1. Maqalka dhegaha oo siyaado. 2. Sharqamo aan jirin oo la moodo in la maqday. 3. *ld* **dhegafarasow¹**.

dhegafarasow² *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* 1. Maqalka dhegaha kordhid. 2. Sharqamo aan jirin maqlid.

dhegal' *f.mg4 (-'aa, -'ayd)* Nafley aan wax maqlin ahaansho.

dhegal'aan *m.f.db eeg* dhegal'a'.

dhegaley *m.dh* Nooc fallarta ka mid ah leh laba ganood oo u jeeda gadaal.

dhegammar *f.lg2 (-iyay, -isay)* Is dh.: wax aan maqlin.

dhegamarin *m.f.db eeg* dhegammari.

dhegannugeyl *m.l* Dabci qof leeyahay oo u oggolaado in uu si sahlan u fuliyo wax la faray. *ld* **dhegannuglaan**.

dhegannuglaan *m.f.db eeg* dhegannugul. *ld* **dhegannugeyl, dhegannuglaansho**.

dhegannuglaansho *m.ll/dh eeg* dhegannuglow. *ld* **dhegannuglaan**.

dhegannuglow *f.mg3 (-laaday, -laatay)* U dh.: qof waxa la faro si sahlan u qaata noqosho.

dhegannugul *f.mg4 (-glaa, -glayd)* U dh.: qof, waxa la faro si sahlan u fuliyo ahaansho.

dhegaqor¹ *m.l* Summad idaha dhetga looga sameeyo iyadoo labada dhan ee dhetga in yar la goynayo si ay caarad u yeelato.

dhegaqor² *f.g1 (-ray, -rtay)* Ido, summad dhegaha uga samayn iyadoo labada dhan ee dhetga in yar la goynayo si ay caarad u yeelato.

dhegaqorid *m.f.db eeg* dhegaqor².

dhegatir¹ *m.l ld* **dhegatirid**.

dhegatir² *f.g1 (-ray, -rtay)* Cid dhega beel ku riidit.

dhegatirid *m.f.db eeg* dhegatir². *ld* **dhegatir¹**.

dhegawaddan *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Qof dheghiisu aad wax u maqlaan ahaansho. 2. Qof wax dhega nugul ahaansho.

dhegawaddanaan *m.f.db eeg* dhegawaddan. *ld* **dhegawaddanaansho**.

dhegawaddanaansho *m.ll/dh* *ld* **dhegawaddanaan**.

dhegayare *m.l* Miro yaryar, madmadow, dhuudhuuban oo madax kuuskuusan leh oo shaaha lagu udgiyo, qoronfol, qoronful.

dhegbas¹ *m.l* Isku illaawidda sheeko dhegeysigeeda la isku illaawo. *ld* **dhegbasid**.

dhegbas² *f.mg1 (-say, -stay)* Ku dh.: sheeko dhegeysigeed isku illaawid.

dhegbasid *m.f.db eeg* dhegbas². *ld* **dhegbas¹**.

dhegcas *m.dh.u* Dhasha yaryar oo nafleydoo qaarkeed (lo', deero iwm).

dhegdheg *m.l* 1. Qoyaan layiig ah oo wuxuu taabto qabsada sida xabagta iyo caanaha cinjirka iwm. 2. Baqbaqqaa indhaha ama wasakh kale.

dhegdhegto *m.dh* Geed yar oo leh sabuul qodxo leh oo ku dhega wixii taabta.

dheged *m.l* 1. Midab xoolaha dhanada iyo jaanka cuna ama dhirta qaarkeed daaqa ay gaafurka ku yeeshaa. 2. Carro cusboole ah. 3. Wasakh, uskag.

dhegeysad *m.l ld* **dhegeysasho**.

dhegeysasho <i>m.f.db eeg</i> dhegeyso. <i>ld</i> dhegeysad, dhegeysi.	dhegsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax meel ku naban ahaansho.
dhegeysi <i>m.l ld</i> dhegeysasho.	dhegsanaan <i>m.f.db eeg</i> dhegsan. <i>ld</i> dhegsanaansho.
dhegeyso <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> 1. Dhawaaq, shancar iwm dhet u dhigid. 2. Cid hadal loo soo jeedinaayo ismoogeysiin.	dhegsanaansho <i>m.l/dh ld</i> dhegsanaan.
dhegeyste <i>m.l (-taayaal, m.ll/db)</i> Qof wax dhegeysta ama dhegeysanaaya.	dhegsasho <i>m.l/dh eeg</i> dhegso.
dheggan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> 1. Wax meel ku naban ahaansho. 2. Ku dh.: aad ugu mintid (diin, ra'y iwm).	dhegsin <i>m.l</i> Murugyada ku dhegsan garabka yo daqayaaha dhabarka midkood.
dhegganaan <i>m.f.db eeg</i> dheggan. <i>ld</i> dhegganaansho.	dhegso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Ku dh.: wax meel ku nabasho.
dhegganaansho <i>m.l/dh ld</i> dhegganaan.	dhegtaag <i>f.mg1 (-gay, -gtay)</i> U dh.: wax maqalkooda u dhegraaricin.
dhegid <i>m.f.db eeg</i> dheg ² .	dhegtaagid <i>m.f.db eeg</i> dhegtaag.
dhegjee ¹ <i>m.l</i> Summad idaha dhegaha looga dhigo iyadoo dhet dhinac la jexayo.	dhegweyn <i>m.db</i> 1. Geed weyn oo wacanriga u eg oo leh caleemo balballaaran iyo miro la cuno. 2. Dh. ah: qof aan si dhakhsa ah wax u fahmin. 3. Dh. ah: nooc ariga ka mid ah oo dhego balballaaran.
dhegjee ² <i>f.g1 (-xay, -xday)</i> Ido, summad dhegaha uga samayn iyadoo dhet dhinac la jexayo.	dhegxumaan <i>m.f.db eeg</i> dhegxun. <i>ld</i> dhegxumaansho, dhegxumi, dhegxumo.
dhegjeenid <i>m.f.db eeg</i> dhegjee ² .	dhegxumaansho <i>m.l/dh ld</i> dhegxumaan.
dheg-kafaar ¹ <i>m.l ld</i> dhakafaarid.	dhegxumi <i>m.db</i> 1. Sumcad aan wanaagsaneyn oo cidi yeelato. 2. Ceeb. <i>ld</i> dhegxumaan.
dheg-kafaar ² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> <i>ld</i> dhakafaar ² .	dhegxumo <i>m.db ld</i> dhegxumaan.
dheg-kafaari <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld</i> dhakafaari.	dhegxun <i>f.mg4 (-umaa, -umayd)</i> Cid aan sumcad lahayn ahaansho.
dheg-kafaarid <i>m.db ld</i> dhakafaarid.	dhegyar ¹ <i>m.db</i> Nooc fallaarta dhet leh ka mid ah oo yar.
dheg-kafaarin <i>m.db ld</i> dhakafaarin.	dhegyar ² <i>m.db (c.naf)</i> Qaybta wadnaha oo ku soo shubma dhiigga ogsijiinka leh ee ka immaanaya wadnaha inta aan loo gudbin jirka intiisa kale.
dheg-kafaarsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> <i>ld</i> dhakafaarsan.	dheh <i>f.g/gle1 (yiri, tiri/dhahay, dhahday;</i> <i>dhihi)</i> Wax ku tiraabit; sheegid.
dheg-kafaarsanaan <i>m.db ld</i> dhakafaarsanaan.	dheji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Wax meel ku nabid. 2. Ku dh.: wax dab ku taabasho. 3. Ku dh.: cid wax cunaysa ku ileyn (qof). 4. Isku dh.: cid kale isku dawdarid (qof). 5. <i>ld</i> dhaji.
dheg-kafaarsanaansho <i>m.l/dh ld</i> dhakafaarsanaan.	dhejin <i>m.f.db eeg</i> dheji. <i>ld</i> dhajin, dhajis, dhejis.
dhegnuugsad <i>m.l ld</i> dhegnuugsasho.	dhejis <i>m.l ld</i> dhejin.
dhegnuugsasho <i>m.f.db eeg</i> dhegnuugso. <i>ld</i> dhegnuugsad, dhegnuugsi (2).	dhekafaar ¹ <i>m.l/l'd</i> dhakafaar ¹ .
dhegnuugsi <i>m.l</i> 1. War aan laysu sheegin ee dhet laga maqlay. 2. <i>ld</i> dhegnuugsasho.	dhekafaar ² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> <i>ld</i> dhakafaar ² .
dhegnuugso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> War si dadban u dhegeysasho.	dhekafaari <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld</i> dhakafaari.
dhegoole <i>m.l (-layaal, m.l/db)</i> Nin aan wax maqlin.	dhekafaarid <i>m.db ld</i> dhakafaarid.
dhegoolee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> Is dhetatrid; wax dhegal'a iska dhigid.	dhekafaarin <i>m.db ld</i> dhakafaarin.
dhegooley <i>m.db</i> Naag aan wax maql.	dhekafaaris ¹ <i>m.l ld</i> dhekafaarin ¹ .
dhegooleyn <i>m.f.db eeg</i> dhegoolee.	dhekafaaris ² <i>m.db ld</i> dhakafaarid.
dhegraac ¹ <i>m.l</i> Ballarinta beer la ballarinayo oo bowdka la fakinayo.	dhekafaarsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> <i>ld</i> dhakafaarsan.
dhegraac ² <i>f.g1 (-cay, -cday)</i> Beer bowdkeeda fakin.	dhekafaarsanaan <i>m.db ld</i> dhakafaarsanaan.
dhegraacid <i>m.f.db eeg</i> dhegraac ² .	dhekafaarsanaansho <i>m.l/dh ld</i> dhakafaarsanaan-
dhegraarici <i>f.mg2 (-iyay, -isay)</i> U dh.: qof si fiican u dhegaysasho.	sanaan.
dhegraaricin <i>m.f.db eeg</i> dhegraarici.	dhellah <i>m.l ld</i> dhannax.
dhegsami <i>m.db</i> Sumcad wanaagsan oo la yeesho.	dhengad <i>m.db ld</i> dhenged.

dhenged

dhenged *m.dh* (-do, *m.l*) Ul yar oo dhuuban oo badanaa carruurta iyo xoolaha lagu tumo. *ld dhengad.*

dhengedeet *f.g2* (-eeyay, -eysay) Cid dhengad ku tumid.

dhengedeeyn *m.f.dh eeg* dhengedeeyn.

dhengedeysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Wax la dhengedeeyey ahaansho.

dhengedeysnaan *m.f.dh eeg* dhengedeysan. *ld dhengedeysnaansho.*

dhengedeysnaansho *m.l/dh ld dhengedeys-naan.*

dhereb *m.dh* Idiin xarar iyo faraq lagu qurxiyo oo lagu qaado carruurta; furaad. *ld dharab³* (2).

dhereg¹ *m.dh* 1. Sida la noqdo markii cunto ama cabbitaan caloosha laga buuxsho. 2. Barwaqaqo; ladnaan.

dhereg² *m.dh* (*kiim.*) Marki walaxi ka kaattoonto isbeddel.

dhereg³ *f.mg1* (-rgay, -regtay; -rgi) Ka dh.: nafley cunto ama cabitaan caloosha ka buuxin.

dheregdhacsad *m.l ld dheregdhacsasho.*

dheregdhacsasho *m.l/dh eeg* dheregdhacsasho. *ld dheregdhacsad, dheregdhacsi.*

dheregdhacsi *m.l ld dheregdhacsasho.*

dheregdhacso *f.mg3* (-saday, -satay) Wax dherecta yareeya ama babb'iya sameyn.

dheresan *f.mg4* (-snaa, -nayd) Wax dhergey ahaansho.

dheresanaan *m.dh eeg* dheregshan. *ld dheresanaansho.*

dheresanaansho *m.l/dh ld dheregnsanaan.*

dherer¹ *m.l* 1. Salka iyo baarku inta ay isu jiraan, joog. 2. Wax dacalka uu ka bilowdo iyo ku dhammaado inta ay isu jiraan. 3. Fogaan.

dherer² *f.g/mg1* (ray, -rtay) 1. (*f.g*) Aad u sugid; raagsasho; dhaahsasho. 2. (*f.mg*) Taagnaan; likaysnaan.

dhereran *f.mg4* (-rnaa, -rnayd) Wax fidsan ama kor u taagan ahaansho.

dhereri *f.g2* (-iyay, -isay) 1. Wax dhirirkiisa cabirid. 2. Bawd, derbi iwm dherer u raacid.

dhererid *m.f.dh eeg* dherer².

dhererin *m.f.dh eeg* dhereri.

dherernaan *m.f.dh eeg* dhereran. *ld dherernaansho.*

dherernaansho *m.l/dh ld dherernaan.*

dherersan *f.mg4* (-snaa, -nayd) Wax la dherershay ahaansho.

dherersanaan *m.f.dh eeg* dherersan. *ld dherersanaansho.*

dherersanaansho *m.l/dh ld dherersanaan.*

dherersimo *m.dh* Qoolka waxaraha.

dhererto *m.dh* Sacab muggii; xantoo.

dherertoo *f.mg3* (-ooday, -ootay) U dh.: aad u sugid; raagsasho; daahsasho.

dherertood *m.f.l eeg* dherertoo.

dhergan *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax dhergey ahaansho.

dherganaan *m.f.dh eeg* dhergan. *ld dherganaansho.*

dherganaansho *m.l/dh ld dherganaan.*

dhergane *m.l* Bayd faal oo madaxa iyo majaha ku ah min hal, labada lugood oo dhexda ahna min labo.

dhergi *f.g2* (-iyay, -isay) Nafley, wax badan oo laga dhergo siin. *ld dherji.*

dhergid *m.f.dh eeg* dhereg³.

dhergin *m.f.dh eeg* dhergi. *ld dherjin.*

dheri *m.l* (-iyo, *m.dh*) Weel dhobo ah oo wax lagu karsado.

dherigirgire *m.l* Dheri weyn oo dhoobo ka samaysan oo reer miyigu marka ay alla bariga qabaan cuntada ku karsadaan. *ld dherigirgire.*

dherigirgire *m.l ld dherigirgire.*

dheriqore *m.l* (-rayaal, *m.l/dh*) Ninka dheryaha ama dheriyada sameeya. *ld dheriyadhoob.*

dherji *f.g2* (-iyay, -isay) *ld dhergi.*

dherjin *m.dh ld dhergin.*

dheriyadhoob *m.l* (-byo, *m.dh*) Dheriqore.

dheriyadhulayn *m.f.dh eeg* dheriyadhulee. *ld dheriyadhulays.*

dheriyadhulays *m.l ld dheriyadhulayn.*

dheriyadhulee *f.g2* (-leeyay, -laysay) Si gaar ah hilib u hogeyn.

dheriyasameeye *m.l* (-yayaal, *m.l/dh*) Dheriqore.

dhesteri *m.l* (-iyo, *m.dh*) Degmo. *ld dhisteri.*

dhex *m.dh* 1. Laba wax ama laba meelood kala barkood; bartan. 2. Inta u dhexeysa qaarka hore iyo qaarka dambe (nafley); sabar.

dhexaad *s.* Dhexda ku abbaaran; dhexe.

dhex-aal *f.g1* (-xyil, -xtiil; -xoolli) Dhexjoogid.

dhexaltooyo *m.dh ld dhaxaltoooyo.*

dhexayn *m.f.dh eeg* dhexee.

dhexbeegid *m.dh* (*xis.*) Habka laga qiyaso qiiimaha fansaar iyada oo la adeegsanayo qiiimayaal la yaqaan ee ku yaalla labada dhinac ee fansaarka.

dhexboodbood *f.g1* (-day, -ddyay) Dad ama waxyaabo dhexdooda ku boodboodid.

dhexboodbooid *m.f.dh eeg* dhexboodbood.

dhexdeg¹ *m.l ld dhexdegid.*

dhexdeg² *f.g1 (-gay, -gtay)* Bartamaha tuulada ku noolaansho.

dhexdegid *m.f.db eeg dhexdeg². ld dheddeg¹.*

dhexdhac *f.mg1 (-cay, -cday; -dhici)* 1. Ka dh.: dugaag, col iwm meel weerarid. 2. Ka dh.: cudur, colaad iwm meel ka dillaacid.

dhexdhalaal *f.mg1 (-aalay, -aashay)* Ku dh.: aad isugu daalin.

dhexdhalaalid *m.f.db eeg dhexdhalaal.*

dhexdhexaad *m.l* 1. Bartame. 2. Dh. ah: dherer, da', culays iwm oo aan yaraan iyo weynaan midna raacsanayn.

dhexdhexaadi *f.g2 (-iyay, -isay)* Laba dhinac oo wax isku haya u garnaqid.

dhexdhexadin *m.f.db eeg dhexdhexaadi. ld dhexdhexaadis.*

dhexdhexaadis *m.l ld dhexdhexadin.*

dhexdhexadiye *m.l (-yayaal, m.l/dh)* Qof, dad wax isku haysta u garnaqay.

dhexdhexadnimo *m.db* Dhexdhexaad ahaansho (cid).

dhexdhicid *m.f.db eeg dhexdhac.*

dhexe *s.* Bartamaha ku jira; dhexeeya; dhexaad.

dhexee *f.g/mg2 (-xeeyay, -xaysay)* 1. (*f.g*) Weel waxa ku jira badh ka dhigid. 2. (*f.mg*) U dh.: wax aan cidi gaar u lahayn ahaansho.

dhexeeye *m.l (-yayaal, m.l/dh) (xis.)* Urur kasta oo daato ah marka loo ratibo horsamaan baaxadeed ama fanata tirada ama walaxda ku aaddan bartamaha ururka.

dhexfur *m.l (-rro, m.db) (xis.)* Xarriq toosan oo geeska saddexagal ku xirta barbartaheedka dhinaca horjeedaha ah. Dhexfurrada saddexagal waxa ay iska gooyaan bar keliya, taas oo ah xuddumeedka saddexagalka.

dhexgal¹ *m.l* Dhexdhexadinta laba dhinac oo wax isku haysta. *ld dhexgelid.*

dhexgal² *m.l (fis.)* Dh. ileyska: firidhsanka ileys noqodka oo ay sababtay dusha xanafta leh ee uu ileysku abbaaray ama ku dhacay.

dhexgal³ *m.l (fis.)* Dh. milannada: habka walxaha kala duwani ay isugu qasmaan, ayna ugu wacantahay socodka saxarrada (sida atamyada, ayoonnada) ay ka koobanyihii.

dhexgal⁴ *f.g1 (-alay, -ashay; -geli)* 1. Laba dhinac oo is haya dhexdhexadin. 2. Wax gudhiisa gelid.

dhexgelid *m.f.db eeg dhexgal². ld dhexgal¹.*

dhexjiir *f.g1 (-ray, -rtay)* Meel ciriiri ah xoog ku marid.

dhexjiirid *m.f.db eeg dhexjiir.*

dhexjoog *f.g1 (-gay, -gtay)* Xoolo, alaab iwm oo aan hawl badan u baahnayn ilaalin.

dhexjoogid *m.f.db eeg dhexjoog.*

dhexkabe *m.l (-bayaal, m.l/dh) (nax.)* Lifaaq la dhexgeliyo erey gudihiisa. Tus. "Waan qoraya; waan qoranayaa".

dhexkatuur *m.db* Derin, harrar iwm oo aqal soomaaliga dusha laga saaro.

dhexkubbari *m.l* D. ah: qof, meel hareeraheeda dhibaato ka dhacday, ka badbaaday.

dhexkubbaryid *m.db* Badbaadinta qof, meel hareeraheeda dhibaato ka dhacday.

dhexmar¹ *m.l ld dhexmarid.*

dhexmar² *f.g1 (-ray, -rtay)* Wax badan oo meel wada jooga ama meel ku wada yaal (dad, xoolo, dhir, bad iwm) ama gudo leh (aqal iwm) ama dalool (dhuun iwm) dhexdood marid.

dhexmari *f.lg2 (-iyay, -isay)* Degaan, xoolo iwm wax dhexqaadsiin. *ld dhexmarsii.*

dhexmarid *m.f.db eeg dhexmar². ld dhexmar¹.*

dhexmarin *m.f.db eeg dhexmari. ld dhexmarsiin.*

dhexmarsii *f.lg2 (-iiyay, -iisay) ld dhexmari.*

dhexmarsiin *m.db ld dhexmarin.*

dhexmeeran *m.l (xis.)* Shaxan joometeri ah oo ku dhex meeran shaxan kale ee joometeriyeed (eeg dul meeran).

dhexmuuqasho *m.db eeg dhexmuuqo.*

dhexmuuqo *f.mg3 (-qday, -qatay)* Ka dh.: qof, wax dheread ah oo uu dadka kale kaga yahay muujin.

dhexnool *f.mg4 (-laa, -layd)* Ku dh.: cid la dhaqmid.

dhexnoolaan *m.f.db eeg dhexnool. ld dhexnoolaansho.*

dhexnoolaansho *m.l/dh ld dhexnoolaan.*

dhexoollaansho *m.l/dh ld dhexoollid.*

dhexoollid *m.f.db eeg dhex-aal. ld dhexoollaansho.*

dhexqabasho *m.f.db eeg dhexqabo.*

dhexqabo *f.mg3 (-btay, -batay)* Ka dh.: naflay, naflay kale oo ay ku jirtay ka dhex saarid.

dhexroor¹ *m.l* 1. Meesha dhexda ah ee laba maro la isaga tolo. 2. Labalaabka gacanka. 3. Dhidib. 4. *ld dhexroorid.*

dhexroor² *m.l (xis.)* Fogaanta isaga gudubta shaxan sallax ah ama adke ah ee halka barta ugu ballaaran ee shaxanka. Dh.ka goobada waa xarriiqda toosan oo marta xuddunta goobada kuna dhammaata laba barood oo goobada ku yaalla.

dhexroor³ *m.l (c.fal.)* Xarriiq lagu mala awaalo in ay xiriiriso labada cirif oo marta bartamaha dhulka uu ku wareego.

dhexroor⁴ *f.g1 (-ray, -rtay)* Laba cad oo maro ah dhexroor u yeelid.

dhexrooran *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Laba cad oo maro ah wax dhexroor loo yeelay ahaansho.

dhexroorid *m.f.db eeg dhexroor⁴*. *ld dhexroor¹ (4).*

dhexroornaan *m.f.db eeg dhexrooran.* *ld dhexroornaansho.*

dhexroornaansho *m.l/dh ld dhexrooran.*

dhexsaar *f.g1 (-ray, -rtay)* Ka dh.: wax, wax kale oo uu ku dhex jirey ka bixin.

dhexsaarid *m.f.db eeg dhexasa².*

dhexsoco *f.g3 (-cday, -cotay)* Laba wax (ama laba melood ama laba qof) dhexdood marid.

dhexsocod *m.f.db eeg dhexsoco.* *ld dhexsocosh.*

dhexsocosh *m.dh ld dhexsocod.*

dhexsocoto *m.dh.u* 1. Hadal yar ama tix yar oo soo noqnoqota oo maansada qaybo loogu kala qaybiyo. 2. Dad dadka hadalka u kala qaada ama dawlad u adeega oo warka u geey; jaasuus. 3. Dad si joogto ah, laba melood isaga safra.

dhexsooc *f.g1 (-cay, -cday)* Ka dh.: wax, wax kale oo uu ku dhex jirey ka mirid.

dhexsoocid *m.f.db eeg dhexsooc.*

dhextaal *m.dh (-lo, m.l)* Tix yar, soo noqnoqota oo maansada qaybo u kala qaybisa. *ld dhextaaloo.*

dhextaaloo *m.dh ld dhextaal.*

dhex-xir *m.l* Xarig yar, dhuuban, ka samaysan dun, mayrax iwm oo haweenka dhexda ku xirtaan.

dhex-xul *f.g1 (-ulay, -ushay)* Wax dhexmarid.

dhex-xulid *m.f.db eeg dhex-xul.*

dheyel¹ *m.l ld dhayal¹.*

dheyel²

dheyelid *m.dh ld dhayalid.*

dheylesho *m.dh ld dhayalsasho.*

dheyeleso *f.g3 (-saday, -satay)* *ld dhayalso.*

dheyrdeer *m.l* Shabaq siriqyo badan leh oo sagaarada lagu dabo.

dhib¹ *m.l/db (-bab, m.l)* 1. Arrin ama hawl adag; hawl aan qabashadeedu fududayn; wax lagu daalo; shiddo. 2. (*ʃk*) Si rafaad ah; si qaxar ah. *ld dhibaato.*

dhib² *m.db* 1. Daawo xoolaha shilinta iyo candhada looga daweeyo. 2. (*-bab, m.l*) Hog dhisan, dawo laga buuxiya oo xoolaha looga kunbiyo candhada, shilinta iwm.

dhib³ *f.g1 (-bay, -btay)* Nafley raaxo la'aan badid.

dhibaadi *m.dh* 1. Hanti ay siiso cidi gabadhooda oo wax u soo doonatay. 2. Caado, xayl. *ld dhiibaaji.*

dhibaadi *f.g2 (-iyay, -isay)* Haweeney dhibaad siin. *ld dhibaadsii.*

dhibaadin *m.f.db eeg dhibaadi.* *ld dhibaadsii.*

dhibaadsii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* *ld dhibaadi.*

dhibaadsii *m.dh ld dhibaadin.*

dhibaajji *m.l ld dhibaad.*

dhibaatayn *m.f.db eeg dhibaatee.*

dhibaataysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax dhibaato haysoo ahaansho.

dhibaataysnaan *m.f.db eeg dhibaataysan.* *ld dhibaataysnaansho.*

dhibaataysnaansho *m.l/dh ld dhibataysnaan.*

dhibaatee *f.g2 (-teeyay, -taysay)* Cid dhibaato gaarsiin.

dhibaato *m.dh (-ooyin, m.l)* *ld dhib¹.*

dhibbaan *m.dh (-nno, m.l)* Nabar.

dhibban *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax dhib hayo ahaansho.

dhibbanaan *m.f.db eeg dhibban.* *ld dhibbanaansho.*

dhibbanaansho *m.l/dh ld dhibbanaan.*

dhibbane *m.l (-nayaal, m.l/dh)* Qof dhibaato la gaarsiye.

dhibaci *f.g2 (-iyay, -isay)* Hoore meel ku jira in yar ka shubid.

dhibcid *m.f.db eeg dhobic².*

dhibcin *m.f.db eeg dhibci.*

dhibco *m.dh* Hilib cadad yar yar laga dhigay oo muqmaddana ka waaweyn; suqaar.

dhibdhibac *f.mg1 (-bcay, -bacday; -bici)* *ld dhibdhobic.*

dhibdhibcid *m.f.db eeg dhibdhobic.*

dhibdhobic *f.mg1 (-bcay, -bacday; -bici)* Gobo'layn; tifqid. *ld dhibdhibac.*

dhibee *f.g2 (-beeyay, -beysay)* Xoolo dhib ku daweyn.

dhibeyn *m.f.db eeg dhibee.*

dhibeysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Xoolo la dhibeeyay ahaansho.

dhibeysnaan *m.f.db eeg dhibeysan.* *ld dhibeysnaansho.*

dhibeysnaansho *m.l/dh ld dhibeysnaan.*

dhibi *m.dh* Madowga maraqsarka awrta qooqan ka muuqda kana samaysma kaadi uu isku sayray. *ld dhebi².*

dhibib¹ *m.l ld dhibiib¹.*

dhibib² *m.l (daaw.)* Xaalad daran oo si kedis ah qof ugu dhacda, sida badanna saameysa dhinac dhan oo jirkha ka mid ah, waxaana keena dhiigga oo ka kala go'a qayb ka mid ah maskaxda.

dhibib³ *f.mg1 (-bay, -btay)* *ld dhibiib².*

dhibibid *m.dh ld dhibiibid.*

dhibibitir¹ *m.l ld dhibiibitir¹.*

dhibibitir² *f.g1 (-ray, -rtay)* *ld dhibiibitir².*

dhibibtiran *f.mg4 (-rää, -rnayd)* *ld dhibibtiran.*
dhibibtirnaan *m.dh ld dhibibtirnaan.*
dhibibtiraansho *m./dh ld dhibibtirnaan.*
dhibic¹ *m.dh (-bco, m.)* 1. In yar oo hoore qaab kankoonsan leh oo meel ka soo go'a. 2. Tirada tartan, imtixaan, ciyaar iwm laga keeno. Tus. "Cali imtixaanka wuxuu keenay konton dhibcood". 3. Roob xoog leh. 4. Joogsii.
dhibic² *f.mg1 (-bcay, -bicday; -bci)* In yar oo hoore ah, qaab kankoonsan leh meel ka soo tifqid.
dhibid *m.f.dh eeg dhib³.*
dhibidhisad *m.l ld dhibidhisasho.*
dhibidhisasho *m.f.dh eeg dhibidhisoso. ld dhebidhisad, dhebidhisasho, dhebilisad, dhebilisasho.*
dhibidhisoso *f.mg3 (-stay, -satay)* Dhibi isku sayrin (rati qooqan ama dagaal maaggan). *ld dhebidhisoso, dhebiliso, dhibiliso.*
dhibiib¹ *m.l* 1. Suuxdinta ku timaadda qof dhiig badani ka baxay, dhiigbox. 2. *ld dhibiibid. ld dhibib¹.*
dhibiib² *f.mg1 (-bay, -btay)* Qof dhiig badani ka baxay suuxid. *ld dhibib³.*
dhibiibid *m.f.dh eeg dhibiib². ld dhibibid, dhibiib¹ (2).*
dhibiibtir¹ *m.l* 1. Nafaqo la siiyo qof dhiig badani ka soo baxay. 2. *ld dhibiibtirid. ld dhibibtir¹.*
dhibiibtir² *f.g1 (-ray, -rtay)* Qof dhibiibay nafaqo siin. *ld dhibibtir².*
dhibiibtiran *f.mg4 (-rää, -rnayd)* Wax la dhibiibtiray ahaansho. *ld dhibibtiran.*
dhibiibtirid *m.f.dh eeg dhibiibtir². ld dhibibtirid, dhibiibtir¹ (2).*
dhibiibtirnaan *m.f.dh eeg dhibiibtiran. ld dhibibtirnaan, dhibibtirnaannsho, dhibiibtirnaansho.*
dhibiibtiraansho *m./dh ld dhibiibtirnaan.*
dhibijjo *m.dh ld dhamijjo.*
dhibiin *m.dh (-no, m.)* Biyo mareen yar oo ka dillaaca togagga.
dhibilisad *m.dh ld dhibidhisasho.*
dhibilisasho *m.dh ld dhibidhisasho.*
dhibiliso *f.mg3 (-saday, -satay)* *ld dhibidhisoso.*
dhibiq *m.dh ld dhibic¹.*
dhibiqdhibiq *m.dh.u* Fal aan laga fiirsan. *ld dhubuqdhubuq.*
dhibley *m.dh* Haweeney dadka dhibta.
dhiblow *m.l (-wyo, m.dh)* Nin dadka dhiba.
dhibniin *m.dh* Dhibaato badan.
dhibsad *m.l ld dhibsasho.*
dhibsasho *m.f.dh eeg dhibso. ld dhibsasho.*

dhibso *f.g3 (-saday, -satay)* Wax dhib u qaadasho.
dhibtoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Dhib la kulmid (qof).
dhibtood *m.f.l eeg dhibtoo.*
dhicdhicid *m.dh ld dhadhicid.*
dhici *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* 1. (*f.g*) Wax la dhacay badbaadin. 2. (*f.g*) Ilmo dhicis ah dhalid. 3. (*f.mg*) Ka dh: cid wax ka daaficid.
dhicid¹ *m.f.dh eeg dhaç². ld dhicis², dhicitaan.*
dhicid² *m.dh Xero-ka-bixidda uu neef geel ahi xerada ka baxo.*
dhicin¹ *m.f.dh eeg dhici. ld dhicis¹ (2).*
dhicin² *m.dh (daaw.)* Ka soo dhicid ama ka soo saariid minka ilmo aan sadkooda dhammeysan, (dadka) muddada u dhexeysa bacriminta iyo 24ka asbuuc ee hore.
dhicis¹ *m.l 1. Ilmo dhashay iyagoon bilahoodii dhammaysan. 2. ld dhicin¹.*
dhicis² *m.dh ld dhicid¹.*
dhicisnimo *m.dh* Dhicis ahaansho.
dhicisoobid *m.f.dh eeg dhicisow.*
dhicisow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* 1. Dhicis noqosho. 2. Wax fashilmid.
dhicitaan *m.l ld dhicid.*
dhidar *m.l (-rro, m.dh)* 1. Weer. 2. Jaad libaax badeeka ka mid ah. *ld dhider.*
dhidban *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax si aad ah dhulka loogu adkeeyey ahaansho.
dhidbanaan *m.f.dh eeg dhidban. ld dhidbanaansho.*
dhidbanaansho *m./dh ld dhidbanaan.*
dhidbid *m.f.dh eeg dhidib³. ld dhidib¹ (3).*
dhiddig *m.l ld dheddig.*
dhiddigee *f.g/mg2 (-geeyay, -geysay)* *ld dheddigee.*
dhiddigeyn *m.dh ld dheddigeyn.*
dhiddignimo *m.dh ld dheddignimo.*
dhiddigood *m.l ld dheddigood.*
dhiddin *m.l ld dheddin.*
dhiddo *m.dh (-ooyin, m.)* Caanaqub; kashiito.
dhider *m.l ld dhidar.*
dhidhiin *m.dh* Dhasha ariga mid ka mid ah oo dhicis ah ee aan weyn noqonin.
dhidhin *m.l* Buur bacaad ah.
dhidib¹ *m.l (-bbo, m.dh)* 1. Qori dheer, xooggan, af fiiqan leh oo godadka aqal soomaaliga lagu qodo. 2. Qori yar oo godka dabinka gees laga geliyo oo lagu celiyo fitiligt. 3. *ld dhidbid.*
dhidib² *m.l 1. (xis.)* Xarriiqda uu shaxan ku wanqaaranyayah. 2. (*xis.*) Mid ka mid ah xarriiqyada tixraac ee maguuraanka ah ee lagu isticmaalo garaaf ama habdhis kulan.

3. (xis.) Xarriiqda uu xood ama walaxi ku dul wanino.

dhidib³ *f.g1* (-dbay, -dibtay; -dbi) Wax si adag dhulka ugu aasid.

dhidib-dhuleed *m.l* (-byo ..., m.db) (c.fal.) Xarriiq la mala awaalay oo isku xira cidhifka woqooyi iyo kan koonfureed, marana bartamaha dunida oo dhulka isku rogo hal mar afar iyo labaatankii saacadood. Dh. dh.ku wuxuu la leeyahay janjeer ah 66° 30 sallaxa majiiraha dhulka.

dhidib-wareeg *m.l* (-byo ..., m.db) (c.fal.) Xarriiqda uu xood ama walaxi ku dul wanniinayo (eeg dhidib).

dhidid¹ *m.l* 1. Qoyaan dufan leh oo oogada nafleyda ka soo baxa kolkay qorrax darteed ama xanuun la kululaato. 2. *ld* **dhidid**.

dhidid² *m.l* (c.nafl.) Dareere qashin ah, oo ka kooban milan biyeysan oo soodhiyam koloraydh, yuuriya yar iyo walxo kale. shaqadiisu waxaa weeye qaboojinta jidhka iyo joogteynta heer kulkha naasleyda.

dhidid³ *f.mg1* (-day, -dday) Nafley qorrax ama xanuun la kululaatay qoyaan dufan leh oogadeeda ka soo yaacid.

dhiddidhawr *m.l* (-rro, m.db) Wax dhididka celintisa loo qaato sida funaanadda, jaanta kore ee kabaha iwm.

dhididi *f.g2* (-iyay, -isay) Nafley jirkeeda dhidid ka keenid. *ld* **dhididsii**.

dhididid *m.f.db* eeg dhidid³. *ld* **dhidid¹** (2).

dhididin *m.f.db* eeg dhididi. *ld* **dhididsii**.

dhididsan *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax dhididay ahaansho.

dhididsanaan *m.f.db* eeg dhididsan. *ld* **dhididsanaansho**.

dhididsanaansho *m.l/dh ld* **dhididsanaan**.

dhididsii *f.g2* (-iiyay, -iisay) *ld* **dhididi**.

dhididsiin *m.db* *ld* **dhididin**.

dhif *m.l* 1. Nabsi. 2. Dh. ah: wax aan badanaa la arag ama la helin.

dhifad *m.l* 1. Si kedis ah oo xoog badan wax u jiidid. 2. *ld* **dhifasho**. *ld* **dhufad**.

dhifasho *m.f.db* eeg dhifo. *ld* **dhifad**, **dhufad**, **dhufasho**.

dhifato *m.db* *ld* **dafo**.

dhifimimo *m.db* Dhif ahaansho.

dhifo *f.g/mg3* (-fatay, -fatay) 1. (f.g) Si xoog iyo dhaqso leh wax u jiidid. 2. (f.mg) Ku dh.: wax, wax la dhicid. 3. (f.mg) Isku dh.: maanso ku luqayn. 4. (f.mg) Isku dh.: laba tiro tarankooda soo saarid. 5. (f.mg) Carrabka ku dh.: wax soo hadal qaadid. *ld* **dhufo**.

dhifsad *m.l* *ld* **dhifsasho**.

dhifsasho *m.f.db* eeg dhifso. *ld* **dhifsad**, **dhiftin**, **dhufsad**, **dhufsasho**, **dhuftin**.

dhifso *f.g3* (-saday, -satay) Si xoog iyo dhaqso leh wax u jiidasho. *ld* **dhufso**.

dhiftin *m.db* Guntinta xarigga in yar oo ka sootagaan oo la jido marka la rabo in deg-deg loo furo. *ld* **dhifsasho**.

dhig¹ *m.l* Wax laba meelood loo qaybshey, middood.

dhig² *m.db* (-go, m.l) 1. Ulo dhaadheer, jil iskula duuban, qaab qaanso leh oo aqal soomaaliga lagu dhis. 2. Summad geela lagu dhigo oo leh qaab dhig hoos u jeedda.

dhig³ *m.db* (-go, m.l) (jugr.) Xarriiqo barbara ah oo isku xira cirifka waqooyi iyo kan koonfureed.

dhig⁴ *f.g/mg1* (-gay, -gray) 1. (f.g) Wax la siday meel saarid. 2. (f.g) Wax keydin. 3. (f.g) Qalin, teeb iwm wax ku qorid. 4. (f.g) Cid wax barid. 5. (f.mg) Ka dh.: wax meel saaran dejin. 6. (f.mg) Ka dh.: wax, wax uu la cararayo ka ridid. 7. (f.mg) Ka dh.: cid jago u magacaabid. 8. Ka dh.: wax in uu yahay wax aan lugu hubin u qaadasho. 9. Kala dh.: wax kala saarid. 10. Sabab uga dh.: wax dhaca cid u aanayn.

dhigaal¹ *m.l* Wax meel la dhigto si waqtii dambe loogu aayo (kayd).

dhigaal² *m.l* (nax.) Habkastoo diiwaangeliya hawraar tiraab ah iyadoo la adeegsanayo qoraal.

dhigaali *f.g2* (-iyay, -isay) Wax kaydin.

dhigaalin *m.f.db* eeg dhigaali.

dhigaalis *m.l* Dhul dhowr jeer la beeray oo loo nasinaayo in mar kale la beero.

dhigad *m.l* *ld* **dhigasho**.

dhigan¹ *f.mg1* (-gmay, -gantay; -gmi) 1. Wax la kaydiyey noqosho. 2. U dh.: wax, wax kale la qima ah noqosho. Tus. “Macawistuu waxay u dhigantaa shaalka”.

dhigan² *f.mg4* (-gnaa, -gnayd) 1. Wax la qoray ahaansho. 2. U dh.: wax, wax la qima ah ahaansho.

dhigasho *m.f.db* eeg dhigo. *ld* **dhigad**.

dhigayn *m.f.db* eeg dhigee.

dhigaysan *f.mg4* (-snaa, -snayd) Rati la raraayo wax dhiga loo yeelay ahaansho.

dhigaysnaan *m.f.db* eeg dhigaysan. *ld* **dhigaysnaansho**.

dhigaysnaansho *m.l/ldh ld* **dhigaysnaan**.

dhigdhexo *m.db* 1. Dhig weyn oo bartamaha aqalka miyiga marka ladhisayo lagu dhiririyo. 2. (jugr.) Xariiqaha dhulka cirifkiisa waqooyi ka bilowda oo kan koonfur

ku dhammaada, mid ka mid ah oo waqtiga lagu qiyaso.

dhibdhig *m.dh* (-gyo, *m.l*) 1. Meel ciriiyon; jijiq. 2. Dh. ah: wadiiqo yar oo ciriri ah. 3. (*sh.r*) Cod lagu muujiyo lulashada (wax yar).

dhibdhigsii *f.mg2* (-iiyay, -iisay) Ka dh.: wax dhaqdhaqaajin. Tus. “Ridii dabadey ka dhigdhigsiiy”.

dhibdhigsii *m.f.dh eeg* dhigdhigsii.

dhibdhikoo *m.dh* Qufac isdaba joog ah; riiraxyo.

dhibdhikoo *f.mg3* (-ooday, -ootay) Si isdaba joog ah u qufcid; riiraxyood.

dhibdhikood *m.fl eeg* dhigdhikoo.

dhibgee *f.g2* (-geeyay, -gaysay) 1. Aqal miyi la dhisayo dhigo u yeelid. 2. Rati la raraayo dhigo ka taagid.

dhibgid *m.f.dh eeg* dhig³. *ld* **dhibgis**, **dhigniin**.

dhibgis *m.dh ld* **dhibgid**.

dhibmid *m.f.dh eeg* dhigan¹.

dhibmo *m.dh* Qoraalka farta.

dhibnaan *m.f.dh eeg* dhigan². *ld* **dhibnaansho**.

dhibnaansho *m.lldh ld* **dhibnaan**.

dhibniin *m.l ld* **dhibgid**.

dhibgo *f.g/mg. 3* (-gtagy, -gatay) 1. (*f.g*) Wax la hayay meel saarasho. 2. (*f.g*) Wax kaydashedo. 3. (*f.g*) Cashar qorasho. 4. (*f.g*) Dugsi wax ka barasho. 5. (*f.g*) Ballan, heshiis iwm cid la gelid. 6. (*f.mg*) Ka dh.: wax, wax kale u beddelasho. 7. (*f.mg*) Is dh.: qof khatar iwm oo ku soo fool leh oo loo baahnaa in uu ka gaashaanto ka seexasho.

dhibhid *m.f.dh eeg* dheh. *ld* **dhibitaan**.

dhibitaan *m.l ld* **dhibhid**.

dhibiib *f.g/mg1* (-bay, -btay) 1. (*f.g*) Wax la hayo qof kale gacanta u gelin. 2. (*f.g*) Lacag, mushaar, deyn iwm bixin. 3. (*f.mg*) Is dh.: cid isu gacan gelin. 4. (*f.mg*) U dh.: cid wax u dirid.

dhibbaal *m.lldh* 1. Hanti iib loo wado oo qofkii lahaa uusan la socon oo cid kale gadayso. 2. Dh. ah: rati dhaan ah oo ciddii lahayd aysan wadan.

dhibbad *m.l ld* **dhibbasho**.

dhibasho *m.f.dh eeg* dhibbo. *ld* **dhibbad**.

dhibibi *f.g2* (-iyay, -isay) Maro, harag iwm togid si jactadku uga ba'o.

dhibbid *m.f.dh eeg* dhibib. *ld* **dhibbis²**.

dhibbin *m.f.dh eeg* dhibbi. *ld* **dhibbis¹**.

dhibbis¹ *m.l ld* **dhibbin**.

dhibbis² *m.dh ld* **dhibib**.

dhibbitir *f.g1* (-ray, -rtay) Cid dhaawac ah isracin.

dhibbitiran *f.mg4* (-rcaa, -rnayd) Wax la israaciyyat ahaansho (qof dhaawac ah).

dhibbitirid *m.f.dh eeg* dhibbitir.

dhibbitirnaan *m.f.dh eeg* dhibbitiran. *ld* **dhibbitirnaansho**.

dhibbitirnaansho *m.lldh ld* **dhibbitirnaan**.

dhibbo *f.g3* (-btay, -batay) 1. Wax la hayo cid kale u gudubasho. 2. Wax qof leeyahay cid kale ku ammaanaysasho.

dhibbsad *m.l ld* **dhibbsasho**.

dhibbsamid *m.f.dh eeg* dhibbsan¹.

dhibbsan¹ *f.mg1* (-amay, -antay; -ami) Maro, harag iwm wax la dhibbiyey ahaansho.

dhibbsan² *f.mg4* (-naa, -nayd) Maro, harag iwm wax la dhibbiyey noqosh.

dhibbsanaan *m.f.dh eeg* dhibbsan². *ld* **dhibbsanaansho**.

dhibbsanaansho *m.lldh ld* **dhibbsanaan**.

dhibbsasho *m.f.dh eeg* dhibbo. *ld* **dhibbsad**, **dhibbsi**.

dhibbsi *m.l ld* **dhibbsasho**.

dhibbo *f.g3* (-saday, -satay) Maro, harag iwm gijjisasho.

dhibico *m.dh* Deri.

dhibhi¹ *m.l* 1. Caro qiro leh oo cid fal xun loo geystay muujiso; xanaaq. 2. *ld* **dhibhidhiyid**.

dhibhi² *m.l* Ciid biyo qooyeen; dhibiqo.

dhibhi³ *m.dh* Dhoobo aad u qoyan.

dhibhi⁴ *f.mg1* (-iyay, -iday; -iyi) Cid fal xun loo geystay caro qiro leh muujin.

dhibhidhib *f.mg1* (-bay, -btay) Fadhi luguhu u fidsanyihiin fariiasho (qof).

dhibhidhibi *f.g2* (-iyay, -isay) Qof fadhiya, luga fidin.

dhibidhiibid *m.f.dh eeg* dhibidhib.

dhibidhiibin *m.f.dh eeg* dhibidhiibi.

dhibidhiibsd *m.l ld* **dhibidhiibasho**.

dhibidhiibsan *f.mg4* (-naa, -nayd) Qof isagoo fadhiya wax lugaha fidsaday ahaansho.

dhibidhiibsanaan *m.f.dh eeg* dhibidhiibsan. *ld* **dhibidhiibsanaansho**.

dhibidhiibsanaansho *m.lldh ld* **dhibidhiib-**
sanaan.

dhibidhiibasho *m.f.dh eeg* dhibidhiibasho. *ld* **dhibidhiibsd**, **dhibidhiibsi**.

dhibidhiibsi *m.l ld* **dhibidhiibasho**.

dhibidhiibso *f.g3* (-saday, -satay) Qof isagoo fadhiya lugaha fidsasho; dhibidhiib u fariiasho.

dhibidhii¹ *m.dh* Kur ka samaysanta ciidda bacaddada.

dhibidhii² *m.dh* Maqal ari aad u bar yar oo dhalatay iyadoon bila-dharmaysan.

dhiidhiyo *m.db.u* Cayayaan madaxa iyo qaarka hore qolof adag oo kurtummo lihi kaga roganyiiin oo aan baalal lahayn oo qaar dambe oo buuran leh; xabley.

dhiidhiyid *m.f.db eeg dhiidhi⁴*. *ld dhiidhi¹* (2).

dhiifoon *f.mg⁴ (-naa, -nayd)* Qof firfircoo oo dhega nugul ahaansho.

dhiifoonaan *m.f.db eeg* dhiifoon. *ld dhiifoonaansho, dhiifooni.*

dhiifoonaansho *m.lldh ld dhiifoonaan.*

dhiifooni *m.db ld dhiifoonaan.*

dhiig¹ *m.l* 1. Dareere guduudan, wadnahu qaybiyo, halbowlayaasha nafleyda qaarkeed ku wareega oo nafaqada siyya. 2. Caadada dumarku bishiiba hal mar helo; xayl. 3. Dil.

dhiig² *f.mg¹ (-gay, -gray)* 1. Dhiig sii deyn. 2. *ld dhiigow.*

dhiigaabid *m.f.db eeg dhiigow.* *ld dhiigid.*

dhiigbax¹ *m.l* 1. Dhiig badan oo oogada meel ka mid ah ka yimaada. 2. *ld dhiigbixid.*

dhiigbax² *m.l* (-xyo, *m.db*) (*daaw.*) Dhiig badan ka yimaada xidid go'ay gudaha ama xaggaa sare ee jirka.

dhiigbax³ *f.mg¹ (-xay, -xdyay; -bixi)* (*daaw.*) Dhiig badan oogada meel ka mid ah ka imaansho.

dhiigbax-maskaxed *m.l* (*daaw.*) Dhigbax ka yimid halbowle oo maskaxda ku furma, sida badan waxa sabab u ah cudur ku dhaca xiddidda dhiigga iyo dhiigkar.

dhiigbixid *m.f.db eeg dhiigbax³.* *ld dhiigbax¹* (2).

dhiigcab *m.l* (-byo, *m.db*) *ld dhiigycab.*

dhiigcaddaad *m.l* Dhiigga nafleyda ku jira oo intii la rabay ka yar.

dhiig-dhac *m.l* (*daaw.*) Xaalad caadadiska dhiigga halbowlayaashuu si aan caadi ahayn hoos ugu dhaco Waxay dhacdaa marka biyo badan ay jirka ka baxaan sida: shuban, gubasho, matag ama dhiigbax badan dhaco.

dhiiggee *f.mg² (-geeyay, -geysay)* Ka dh.: nafley dhiig ka keenid.

dhiigeyn *m.f.db eeg* dhiigee.

dhiigid *m.db* 1. *eeg dhiig².* 2. *ld dhiigaabid.*

dhiig-joogs *m.l* (*daaw.*) Joogsashada dhiig socday oo ay keentay shaqada dabiciiga ah ee jirka oo ka kooban xinjirowga dhiigga iyo iskuuroorka xididdada go'ay.

dhiigkar *m.l* (*daaw.*) Cadaadiska dhiigga oo sarreya. Cadaadiska dhiigga oo kor uga kaca cabirka caadiga ah da' khaas ah lagu yaqaan.

dhiig-ku-shubid *m.db* (*daaw.*) Dhiig laga soo miiray qof caafimaad qaba oo dhiig bixiye ah (donor) oo lagu shubo aroor ka mid ah xididdada dhiigga ee qof kale oo dhiiggiisu

ku fillaan waayey tiro yari ama tayo xumi awgeed oo ka iman karta shil ama cudur.

dhiiglaawe *m.l* (-wayaal, *m.lldh*) Qof aan ka dhiidhiyin xumaanta.

dhiigmadoobaad¹ *m.l* (-dyo, *m.db*) Meel nabar ku dhacay dhiigga ku urura oo madoobaada.

dhiigmadoobaad² *m.l* (-dyo, *m.db*) (*daaw.*) Dhiig madoobaad ah oo maqaarka hoostisa ku urura marka jug gaadho jirka meel ka mid ah ama xididdo iska go'a cudurrada qaarkood.

dhiigmiir *m.l* Nafley nool oo dhiig laga shubto, kaydin ama dan kale darteed.

dhiigmiirad *m.l* 1. Si xaqdarru ah oo dadka xooggiisa looga faa'iideysto. 2. Dh. ah: qof dadka xooggiisa si xaqdarru ah uga faa'iideysta. 3. *ld dhiigmiirasho.*

dhiigmiiradnimo *m.db* Dhiigmiirad ahaansho.

dhiigmiirasho *m.f.db eeg* dhiigmiiro. *ld dhiigmirad* (3).

dhiigmiirato *m.db.u* *ld dhiigmiirad* (2).

dhiigmiiro *f.g³* (-rtay, -ratay) 1. Nafley dhiig ka shubasho. 2. Cid si xaqdarro ah ku jirto xooggiisa uga faa'iideysasho.

dhiigow *f.mg¹* (-gaabay, -gowday;-gaabi) Dhiig yeelasho.

dhiigroor¹ *m.l* 1. Dhiig ku guntama meel nabar ku dhacay. 2. *ld dhiigroorid.*

dhiigroor² *f.mg¹* (-ray, -rtay) Meel nabar ku dhacay dhiig ku guntamid.

dhiigroorid *m.f.db eeg* dhiigroor². *ld dhiigroor¹* (2).

dhiigshubasho *m.db* Dhiigmiirad.

dhiigsii *f.g²* (-iyay, -isay) Ku shubidda qof dhiig ku yaraaday lagu shubo; dhiig.

dhiigsiiin *m.db* 1. *ld dhiigsiiis.* *eeg* dhiigsii. 2. Dhiig ku shubid.

dhiigsii *m.l* *ld dhiigsiiin* (1).

dhiigsonkor *m.l* Kaadisokorow; kaadimacaan.

dhiigsumow *m.l* (*daaw.*) Sooh baabi'in aad u ballaaran oo ay keento baktiiriya cudurkeen ah oo dhiigga raaca ama sun ayaduna dhiigga la socota. Ereyga waxa loo isticmaala oo kala nooc dhiig sumow ah.

dhiigtabac *m.l* Qof aano daba jooga.

dhiigtaar *m.l* (-rro, *m.db*) (bot.) Geed gaab laan-laan u baxa, qodxo dhaadheer, ulaha laga goosto oo qodxihiisu kurtummo leeyihiin.

dhiigtag-yari *m.db* (*daaw.*) Tagista dhiigga oo ka yaraada qayb ka mid ah jirka oo ay keento xididdada dhiigga geeya oo ciriirsama ama

xirma. Dh. y.da wadnaha waxay keenta anjiina begtoris.	dhiimi <i>f,g2 (-iyay, -isay)</i> Meel dheecaan yar ka keenid.
dhiiguris <i>m,l</i> Fal lagu falo ugaarta (dhiigga neefka la dilay ayaa qaansada madaxeeda iyo dabadeeda lagu taabtaa).	dhiimid <i>m,f,dh eeg</i> dhiin ² .
dhiig-urur <i>m,l (daaw.)</i> Dhiig ku ururay soohyada dhexdooda oo xinjirooba markaas sameysmato meel soo buuran oo adagi.	dhiimin <i>m,f,dh eeg</i> dhiimi.
dhiig-xinjirow <i>m,l (daaw.)</i> Falalka taxanaha ah oo uu dhiiggu iska beddelo darere oo u beddelmo adke.	dhiin¹ <i>m,l</i> 1. Dheecaan yar, layiig ah, oo ka yimaadda miraha, geedaha, nabarrada iwm 2. Midab aad u guduudan.
dhiigiyacab <i>m,l (-byo, m,dh)</i> Qof dadka laaya; dilaa. <i>ld</i> dhiigcab .	dhiin² <i>f,mg1 (-iimay, -iintay; -iimi)</i> Miro, geedo, nabar iwm dheecaan ka soo bixid.
dhiigiyacabad <i>m,dh</i> Naag dadka laysa.	dhiinbax¹ <i>m,l ld</i> liinbax¹ .
dhiigiyacabnimo <i>m,dh</i> Dhiigiyacab ahaansho.	dhiinbax² <i>f,mg1 (-xay, -xday)</i> <i>ld</i> liinbax² .
dhiigyar <i>f,mg4 (-raa, -rayd)</i> Wax aan dhiig badani jirkiisa ku jirin ahaansho.	dhiinbixid <i>m,dh ld</i> liinbixid .
dhiigyaraan <i>m,f,dh eeg</i> dhiigyar. <i>ld</i> dhiigyaraansho, dhiigyari, dhiigyaro.	dhiinmegeed <i>m,l</i> Midab lo'aad dhiin ah oo yara madow ku jiro.
dhiigyaraansho <i>m,l/dh ld</i> dhiigyaraan .	dhiinsad <i>m,l ld</i> dhiinsasho .
dhiigyari <i>m,dh ld</i> dhiigyaraan .	dhiinsasho <i>m,f,dh eeg</i> dhiinso. <i>ld</i> dhiinsad, dhiinsi.
dhiigyari-daran <i>m,dh (daaw.)</i> Nooc dhiigyari ah oo ay keento fitamiin B12 oo yaraata, waxayna ka timaadda ama maqnaanshaha walaxda loo yaqaan (intrinsic factor) oo sahlan fitamiin B12 ka gudubto xiidmaha oo ay dhiigga u gudubto, ama cunnada oo ay ku yartahay fitamiinka. Dh.dha d. waxa lagu yaqaan sameynta unugyada cas-cas ee dhiigga oo cilladeysan. Dhuuxa lafta oo ay ku jiraan unugyo loo yaqaan megaloblastas.	dhiinsi <i>m,l ld</i> dhiinsasho .
dhiigyaro <i>m,dh ld</i> dhiigyaraan .	dhiinso <i>f,g3 (-saday, -satay)</i> Dhacaan yar, miro iwm ka tuuqsasho.
dhiiji <i>f,g/mg2 (-iyay, -isay)</i> 1. (<i>f,g</i>) Ib, dalool iwm dareere ka keenid. 2. (<i>f,mg</i>) Ka dh.: jir nafley dhiig ka keenid.	dhiinsoole <i>m,l (-layaal, m,l/dh)</i> Marada sariiraha lagu goglo.
dhiijin <i>m,f,dh eeg</i> dhiiji. <i>ld</i> dhiijis .	dhiinto <i>m,dh</i> 1. Waxyaalaha miraha laga dhiimiyo. 2. Dhiin laga miiro caw baarta oo la cabbo; shalabow.
dhiijis <i>m,l ld</i> dhiijin .	dhiiq¹ <i>m,dh</i> 1. Xoolo la lisayo inta hal mar naaska ka soo baxda. 2. In yar oo dareere ah oo hal mar la dhiijijo.
dhiil¹ <i>m,l (-lal, m,l)</i> Haruubka dhiisha lagu daboo.	dhiiq² <i>f,mg1 (-qay, -qday)</i> Naas ibtiis caano ka imaansho.
dhiil² <i>m,dh (-lo, m,l)</i> Weel tolay ah, sidde iyo aabur leh, aagaanta ka yar oo caanaha lagu shubo.	dhiiqad <i>m,l ld</i> dhiiqasho .
dhiillaysan <i>f,mg4 (-snaa, -snayd)</i> Cid dhiillo gashay ahaansho.	dhiiqasho <i>m,f,dh eeg</i> dhiiqo ² . <i>ld</i> dhiiqad .
dhiillaysnaan <i>m,f,dh eeg</i> dhiillaysan. <i>ld</i> dhiillaysnaansho .	dhiiqid <i>m,f,dh eeg</i> dhiiq ² . <i>ld</i> dhiiqis .
dhiillaysnaansho <i>m,l/dh ld</i> dhiillaysnaan .	dhiiqis <i>m,dh ld</i> dhiiqid .
dhiillo <i>m,dh (-ooyin, m,l)</i> 1. Colaad iyo dhibaato. 2. Welwel iyo cabsi.	dhiiqo¹ <i>m,dh</i> 1. Dhoobo aad u qoyan. 2. Xabaqbarsho.
dhiilloo <i>f,mg3 (-ooday, -ootay)</i> Dhilloo dareemid.	dhiiqo² <i>f,mg3 (-qday, -qatay)</i> Dhooqo aad u qoyan dhex mari kari waayid (baabuur, nafley iwm).
dhiillood <i>m,f,l eeg</i> dhiilloo.	dhiiqobid <i>m,f,dh eeg</i> dhiiqow.
dhiiltole <i>m,l (-layaal, m,l/dh)</i> Dhiil farsamayaqaan.	dhiiqow <i>f,mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Dhiilo noqosho.
	dhiiqsad <i>m,l ld</i> dhiiqasho .
	dhiiqasho <i>m,f,dh eeg</i> dhiiqso. <i>ld</i> dhiiqsad .
	dhiiqsin <i>m,dh</i> In yar oo caano ah oo hal mar naas laga dhiijijo.
	dhiiqsuo <i>f,g3 (-saday, -satay)</i> Neef xoolo ah mar naaskiisa caano ka tuuqsasho.
	dhiirfin <i>m,l</i> Nooc digirta ka mid ah, yaryar, oo cagaaran; salbuko.
	dhiirran <i>f,mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax aan cabsanayn ahaansho (nafley).
	dhiirranaan <i>m,f,dh eeg</i> dhiirran. <i>ld</i> dhiirranaansho (2) .

dhiirranaansho <i>m.l/dh eeg dhiirranow. ld dhiirranaan.</i>	dhiiliqsad <i>m.l ld dhillisasho.</i>
dhiirranow <i>f.mg3 (-naaday, -naatay)</i> Wax dhiirran noqosho (nafley).	dhiiliqsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd) ld dhillisan.</i>
dhiirrasho <i>m.f.dh eeg dhiirro.</i>	dhiiliqsanaan <i>m.dh ld dhillisnaan.</i>
dhiirri¹ <i>m.dh Cabsi la'aan; geesinnimo.</i>	dhiiliqsanaansho <i>m.l/dh ld dhillisnaan.</i>
dhiirri² <i>fg2 (-iyay, -isay)</i> Hadal cid lagu geesinnimo gelid si ay ku tallaabsato fal.	dhiiliqsasho <i>m.dh ld dhillisasho.</i>
dhiirrigeli <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Hadal cid lagu geesinnimo gelid si ay ku tallaabsato fal.	dhiiliqsi <i>m.l ld dhillisasho.</i>
dhiirrigelin <i>m.f.dh eeg dhiirrigeli. ld dhiirrigelis.</i>	dhiiliqso <i>f.g3 (-saday, -satay) ld dhilliso.</i>
dhiirrigelis <i>m.l ld dhiirrggelin.</i>	dhilis <i>m.dh Mindida, masaarta, torrayda iwm oo aan daab lahayn.</i>
dhiirrin <i>m.f.dh eeg dhiirri².</i>	dhilisnimo <i>m.dh Dhilis ahaansho (mindi iwm).</i>
dhiirro <i>f.mg3 (-raday, ratay)</i> Arrin si geesinnimo leh u qaabbilid (qof).	dhillah <i>m.l ld dhannax.</i>
dhiirtaxaniinyo <i>m.dh.u ld dheertaxaniinyo.</i>	dhillannimo <i>m.dh Dhillo ahaansho.</i>
dhiito <i>m.dh</i> 1. Neef geela oo cayilan. 2. Finan waaweyn oo dadka ka soo baxa.	dhillay <i>m.l Nin naagaha aad ugu mamman; macsilow.</i>
dhiijaan <i>m.db ld jidhaan.</i>	dhillaysad <i>m.l ld dhillaysasho.</i>
dhikil¹ <i>m.l (-lo, m.l)</i> Haruub yar oo caanaha lagu maalo. 2. Nooc cawska ka mid ah.	dhillaysasho <i>m.f.dh eeg dhillayo. ld dhillaysad, dhillaysi.</i>
dhikil² <i>m.db (-llo, m.db)</i> Dhiil yar oo carruurta caanaha loogu shubo.	dhillaysi <i>m.l ld dhillaysasho.</i>
dhil <i>f.g1 (-ilay, -ishay)</i> 1. Qolofta kore ka qaadiid (miro iwm). 2. Diriqa ka bixin (caw, xaskul iwm). 3. Luumo (galley, haruur iwm) oo isku meel ka baxay qaarkood siibid. 4. Timo qurxiin.	dhillaso <i>f.mg3 (-stay, -satay)</i> Macsi sameyn (qof).
dhilad <i>m.l ld dhilasho.</i>	dhilli <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Mindi, masaar, torray, iwm daab ka saarid. <i>ld dhilqi.</i>
dhilan¹ <i>f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi)</i> 1. Miro goloffti iyo diirkii laga qaaday noqosho. 2. Diriqii laga bixiyey noqosho (caw, xaskul iwm). 3. Timo la qurxiyey noqosho. 4. Luumo galley, haruur iwm wax la siibay noqosho si aanay isu gubin.	dhillin <i>m.f.dh eeg dhilli. ld dhilqin, dhilqis.</i>
dhilan² <i>f.mg4 (-lnaa, -lnayd)</i> 1. Miro qolofti iyo diirkii laga qaaday ahaansho. 2. Diriqii laga bixiyey ahaansho (caw, xaskul iwm). 3. Timo la qurxiyey ahaansho. 4. Luumo galley, haruur iwm wax la siibay ahaansho si aanay isu gubin.	dhillis <i>m.l/dh Mindi, masaar, torray iwm oo aan daab lahayn. ld dhiliq.</i>
dhilasho <i>m.f.dh eeg dhilo. ld dhilad.</i>	dhillisan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax daabkii laga saaray ahaansho (mindi, masaar, torray iwm). <i>ld dhilqsan.</i>
dchildhil <i>f.g1 (-ilay, -ishay)</i> Wax finjilid.	dhillisasho <i>m.f.dh eeg dhilliso. ld dhiiliqsad, dhilqasho, dhilqsi, dhilqad, dhilqas</i>
dchildhilan <i>f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi)</i> Wax la dchildhilay noqosho.	dhillisnaan <i>m.f.dh eeg dhillisan. ld dhilinq-sanaan, dhilqsanasho, dhillisnaansho.</i>
dchildhilid <i>m.f.dh eeg dchildhil.</i>	dhillisnaansho <i>m.l/dh ld dhillisnaan.</i>
dchildhilmid <i>m.f.dh eeg dchildhilan.</i>	dhilliso <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> Mindi, masaar, torray iwm daab ka baxsasho. <i>ld dhilqso, dhilqiso, dhilqo.</i>
dhilid <i>m.f.dh eeg dhil.</i>	dhillo <i>m.db (-ooyin, m.l)</i> 1. Naag jirkeeda ka ganacsata. 2. Dalagga digirta, meseggada, galleyda marka ay laba dhegood ka yihii.
dhilif <i>m.l (-lfo, m.l)</i> Mara yar oo calal ah; duug.	dhilloobid <i>m.f.dh eeg dhillow.</i>
dhililis <i>m.db (-syo, m.l)</i> Mindi aan daab lahayn.	dhillow <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Dhillo noqosho (naag).
dhiliq <i>m.l/dh ld dhillis.</i>	dhilmaanyo <i>m.db</i> 1. Cayayaan duula, leh afar baal, lix lugood af dhuubar leh oo ay xoolaha iyo dadka dhiingga kaga nuugto. 2. Cudur kaneecada laga qaado; duumo; dhaxan.

dhillisad <i>m.l ld dhillisasho.</i>	dhilmid <i>m.f.dh eeg dhilan¹.</i>
dhillisan <i>f.mg4 (-naa, -nayd) ld dhillisan.</i>	dhilnaan <i>m.f.dh eeg dhilan². ld dhilnaansho.</i>
dhillisanaan <i>m.dh ld dhillisnaan.</i>	dhilnaansho <i>m.l/dh ld dhilnaan.</i>
dhillisasho <i>m.dh ld dhillisasho.</i>	dhiilo <i>f.g3 (-ishay, -ilatay)</i> 1. Sabuul galley iwm qolof ka qaadasho. 2. Caaw iwm diir ka baxsasho. 3. Timo feerasho.

dhilowyahan *m.l* Geed yar oo caleemo jiljilicsan leh oo geedaha ku dul baxa.

dhilqad *m.l ld dhillisasho*.

dhilqasho *m.dh ld dhillisasho*.

dhilqe *m.l ld dhique*.

dhilqi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld dhilli*.

dhilqin *m.dh ld dhillin*.

dhilqis *m.l ld dhillin*.

dhilqisad *m.l ld dhillisasho*.

dhilqisasho *m.dh ld dhillisasho*.

dhilqiso¹ *m.dh ld dhillis*.

dhilqiso² *f.g3 (-saday, -satay)* *ld dhilliso*.

dhilqo *f.mg3 (-qaday, -qatay)* *ld dhilliso*.

dhimaad *m.l* 1. Dhimal. 2. Wax sii dhimma.

dhimaal *m.l* Waxyeello cid loo geesto.

dhiman¹ *m.l (baay.)* Marka la sharxayo bu', unug, ama noole leh hal urur oo koromosoomyo aan lamaanayn.

dhiman² *f.mg1 (-inmay, -imantay; -inmi)* 1. Wax aan dhammayaan oo wax ka maqanyihii noqosho. 2. Qof waalan noqosho.

dhiman³ *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Wax aan dhammayaan oo wax ka maqanyihii ahaansho. 2. Qof waalan ahaansho.

dhimasho *m.f.dh eeg dhimo*.

dhimbiiil *m.dh ld dhimbil*.

dhimbil *m.dh (-lo, m.l)* 1. Dhulux yar oo nool (dab leh). 2. Raydabka mirihiisa curadka ah. *ld dhimbiiil*.

dhimi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld danaq*.

dhimid *m.f.dh eeg dhin*. *ld dhimis, dhimitaan, dhinniin*.

dhimin *m.dh ld damqid*.

dhimir *m.l* Maan; garaad; caqli. *ld dhimiro*.

dhimir-daaweyn *m.dh (daaw.)* Hab daaweyn lagu daweeyo isbeddellada dhimirkha ku dhaca iyo cuqdadha.

dhimiro *m.dh ld dhimir*.

dhimis *m.dh ld dhimid*.

dhimitaan *m.l* Yareynta wax intay ahaayeen in yar laga qaado. *ld dhimid*.

dhimman *f.mg4 (-manaa, -manayd/-minnaa, -minnayd)* Wax aan dhammayaan oo wax ka maqanyihii ahaansho.

dhimmanaan *m.f.dh eeg dhimman*. *ld dhimmanaansho, dhinnaan, dhinnaansho*.

dhimmanaansho¹ *m.l/dh eeg dhimmanow*. *ld dhimmanaan*.

dhimmanaasho² *m.dh (daaw.)* Xaalad uu koritaanka maskaxdu horay u joogsatay ama ay maskaxdu si aan dhammayaan u kortay.

dhimmanow *f.g/mg3 (-naaday, -naatay)* Wax aan dhammayaan oo wax ka maqanyihii noqosho. *ld dhinnow*.

dhimo *f.mg3 (-intay, -imatay)* Naf waayid (noole).

dhimri *f.mg2 (-iyay, -isay)* 1. U dh.: cid u turid. 2. U dh.: cid u naxariisasho.

dhimrin *m.f.dh eeg dhimri*. *ld dhimris*.

dhimris *m.l/ld dhimrin*.

dhin *f.g1 (-imay, -intay; -imi)* Wax intay ahaayeen in yar ka goyn.

dhinac *m.l (-cyo, m.dh)* 1. Doc; gees. 2. Hilib feero ah. 3. La dh. ah: cid, cid kale taageersan.

dhinacayn *m.f.dh eeg dhinacee*.

dhinacdhw *m.dh* Hal ilmo aanay dhalin, kuna sidkanayn lagu maalo.

dhinacee *f.g2 (-ceeyay, -caysay)* Dhinac marid ama xigid.

dhinacfariiasho *m.f.dh eeg dhinacfariiso*.

dhinacfariiso *f.g3 (-stay, -satay)* Qofka agtiisa fariiasho.

dhinacjoog *f.g1 (-gay, -gtay)* Qofka agtiisa joogid.

dhinacjoogid *m.f.dh eeg dhinacjoog*.

dhinacsoco *f.g3 (-cday, -cotay)* Qof agtiisa socsho.

dhinacsocosh *m.f.dh eeg dhinacsoco*.

dhinacyayn *m.f.dh eeg dhinacyee*.

dhinacyee *f.mg2 (-yeeyay, -yaysay)* 1. Wax socda hal dhan ka marid. 2. Ra'yigiisa bedbeddelid (qof).

dhinbiil *m.dh (-lo, m.dh)* Midho jilicsan oo ka tirsan dirka leguminoosa, oo leh kaarbal u kala baxa laba qaybood. Tus. "Salbuko".

dhinmid *m.f.dh eeg dhiman²*.

dhinnaan *m.dh ld dhimmanaan*.

dhinnaansho *m.l/dh ld dhimmanaan*.

dhinnax *m.l ld dhannax*.

dhinniin *m.l ld dhimid*.

dhinnix *m.l ld dhannax*.

dhinnow *f.g/mg3 (-naaday, -naatay)* *ld dhimmanow*.

dhiqid *m.dh ld dhaqid*.

dhique *m.l.u* Cayayaan yar baalal lahayn, dhiigkunooh ah oo furaashiyada, kuraasta iwm gala; kutaan. *ld dhilqe*.

dhir *m.dh.u* 1. Wadajirka geedaha, kuwa yaryar iyo kuwa waaweyn. 2. Geedaha dhadhanka iyo udugga gaarka ah leh oo dadku cunnada, cabitaanka iwm ku darsado; dhir-magaalo.

dhir-abaareed *m.dh (-ryo ..., m.dh)* (bot) Geed qabatimay ku noolaanshaha gobol biyoyarood ah, sida, meelaha abaaruuhu ka

dhacaan, qaabkiisa waxa loo qeexi karaa siyaalo kala duwan si uu u helo biyaha ugu badan una kaydsado: xididdadu way dheerylihiin ama waaweynyihiin, calemuu way yaryaryihiin oo qaro weynyihiin ama xitaa ma leh, sida geedka tiinka, oo marmarka qaarkood qodxo; jirridu marmarka qaarkood waxay leedadah cad oo geedka u suurta galiya inuu biyaha kaydsado muddo aad u dheer, jilif qaro leh ama xabag dhaaadha ayaa ka celisa geedka biyosaarka.

dhirayn *m.f.db eeg* dhiree.

dhiraysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* 1. Meel dhir lagu tallaaley ahaansho. 2. Wax dhir lagu daray ahaansho (cunto, cabitaan iwm).

dhiraysnaan *m.f.db eeg* dhiraysan. *ld* *dhiraysnaansho*.

dhiraysnaansho *m.ll/dh ld* **dhiraysnaan**.

dhirbaax¹ *m.dh ld* **dharbaaxo**.

dhirbaax² *fg1 (-xay, -xday)* *ld* **dharbaax²**.

dhirbaaxayn *m.dh ld* **dharbaaxid**.

dhirbaaxaysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* *ld* **dharbaaxaysan**.

dhirbaaxaysnaan *m.dh ld* **dharbaaxaysnaan**.

dhirbaaxaysnaansho *m.ll/dh ld* **dharbaaxaysnaan**.

dhirbaaxee *f.g2 (-xeeyay, -xeysay)* *ld* **dharbaax²**.

dhirbaaxid *m.dh ld* **dharbaaxid**.

dhirbaaxo *m.dh ld* **dharbaaxo**.

dhiree *f.g2 (-reeyay, -raysay)* 1. Dhul aan dhir lahayn geedo ku tallaalid. 2. Geedo udgoon ama geed kulay ah, cunno, cabitaan iwm ku darid.

dhirfi *f.g/mg2 (-iyay, -isay)* 1. Is dh.: qof caraysan iska dhigid. 2. Ka dh.: cid ka xanaajin.

dhirfid *m.f.db eeg* dhirif².

dhirfin *m.f.db eeg* dhirfi.

dhirfoon *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax caraysan ahaansho.

dhirfoonaan *m.f.db eeg* dhirfoon. *ld* *dhirfonaansho*.

dhirfoonaansho *m.ll/dh ld* **dhirfoonaan**.

dhirhoosad *m.l* Nagaarka geed-gaabka iyo cawska.

dhirif¹ *m.l* Caro; xanaaq.

dhirif² *f.mg1 (-rfay, -rifay; -rfi)* Dhirif dareemid.

dhirifoobid *m.f.db eeg* dhirifow.

dhirifow¹ *m.l l1* Marax. 2. Suyuc.

dhirifow² *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Hilib suyuc yeelasho.

dhirifsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Qof xanaaqsan ahaansho.

dhirifsanaan *m.f.db eeg* dhirifsan. *ld* *dhirifsanaansho*.

dhirifsanaansho *m.ll/dh ld* **dhirifsanaan**.

dhirindhir *m.l* (*bot.*) Geed-quwaax ay raxanreebta isku bah yihiin oo leh qodax dhumuc weyn oo dheer iyo dheecaan dhammaajo ah.

dhirindhiri *fg2 (-iyay, -isay)* 1. Meel qodaxi ku jirto si tartiib ah uga saarid. 2. Arrin si siyaasad iyo degganaan leh cirir uga saarid.

dhirindhiri *m.f.db eeg* dhirindhiri.

dhiriq *m.dh* Digo aad u qoyan.

dhirir *m.l* Mugga sacab fidsan.

dhirirtayn *m.f.db eeg* dhirirtee.

dhirirtaysaho *m.f.db eeg* dhirirtayso. *ld* *dhirirtaysi*.

dhirirtaysi *m.l ld* **dhirirtaysasho**.

dhirirtayso *f.g3 (-stay, -satay)* Badar sacab ku qaybsasho.

dhirirtee *f.g2 (-teeyay, -teysay)* Badar sacab ku qaybin.

dhirqaad *f.g1 (-day, -dday)* Meel geedaha ku yaal oo dhan ka goyn si loo beero.

dhirqaadid *m.f.db eeg* dhirqaad.

dhirrici *m.dh ld* **dharrići**.

dhirxagato *m.dh* Nafleyda inteeda cunta dubka sare ee geedaha.

dhis¹ *m.l/dh* Qoryaha, sarabka iwm ee guryaha qaarkood lagu dhis.

dhis² *m.l/dh* Qoryaha, sarabka iwm ee guryaha qaarkood lagu dhis. *ld* *dhidig*. *dhis³* *f.g1 (-say, -stay)* 1. Aqal, dugsi, iwm samayn. 2. Xubno dowlad cusub magcaabid. 3. Qoys cusub asaasid. 4. Harag qoyan ama wax la mid ah inta la kala bixiyo engejin. 5. Qof qurxin.

dhsaal¹ *m.l* Dh. ah: xirmooyin dhis, sisin iwm oo meel ku ururisan.

dhsaal² *f.g1 (-aalay, -aashay)* Xirmooyin, dhis, sisin, iwm, meel ku ururin.

dhsaalalan *f.mg4 (-lnaa, -lnayd)* Wax meel lagu ururiyey ahaansho (xirmooyin dhis, sisin iwm).

dhsaalasho *m.f.db eeg* dhsaalalo.

dhsaalad *m.f.db eeg* dhsaal².

dhsaalnaan *m.f.db eeg* dhsaalalan. *ld* *dhsaalnaansho*.

dhsaalnaansho *m.ll/dh ld* **dhsaalnaan**.

dhsaalao *f.g3 (-aashay, -aalatay)* Dhsaal sameysasho (qof).

dhisad *m.l ld* **dhisasho**.

dhsan¹ *f.mg1 (-smay, -santay; -smi)* 1. Aqal, dugsi iwm wax la sameeyey noqosh.

2. Xubno dowladeed oo cusub wax la magcaabay noqosho. 3. Qoys cusub wax la aasaasay noqosho. 4. Harag qoyan oo la togay wax la engejiyay noqosho. 5. Wax jira oo tiirar adag leh noqosho.

dhisan² *f.mg⁴ (-snaa, -snayd)* 1. Aqal, dugsi iwm wax ka sameeyey ahaansho. 2. Xubno dowladeed oo cusub wax la magcaabay ahaansho. 3. Qoys cusub wax la aasaasay ahaansho. 4. Harag qoyan oo la togay wax la engejiyay ahaansho. 5. Qof wax la qurxiyay ahaansho. 6. Wax jira oo tiirar adag leh ahaansho.

dhisasho *m.f.db eeg dhiso. ld dhisad.*

dhise *m.l (-sayaal, m.ll/db)* Fuundi; wastaad.

dhisid *m.f.db eeg dhis³. ld dhis¹ (3), dhisniin.*

dhisiq *m.db (-qyo, m.db)* Geed weyn, sal balaran, caleemo yaryar, qori adag, har yar leh oo kooraha, fandhaalada iwm laga qoro. *ld bisiq, dhosq.*

dhisme *m.l* Dhismo shay sida, waddan, mujtamac, ama ururo salkoodu uu yahay, sida hawlaho kala duwan ee ay qabtaan, iyo qalabka loo baahan in lagu fuliyo.

dhismid *m.f.db eeg dhisan¹.*

dhismo¹ *m.ll/db* 1. Farsamada iyo habka wax loo dhiso. 2. (*-ooyin, m.l*) Wax dhisan sida guri, xafiis iwm. 3. Qoryaha, sarabka iwm ee guryaha qaarkood lagu dhiso. 4. Isku-dubbardidda iyo habeynta gabay in muddo ah.

dhismo² *m.ll/db (nax.)* Qaabka ay u habaysanyihiin curiyeaal afeed (sida “foniiymada”, “ereyada”, “oraahyada”), oo ku dhisan xiriirkha isdhaafsan ee ka dhexeeya curiyeasha.

dhisnaan *m.f.db eeg dhisan². ld dhisnaansho.*

dhisnaansho *m.ll/db ld dhisnaan.*

dhisiin *m.l ld dhisid.*

dhiso *f.g³ (-stay, -satay)* 1. Aqal, dugsi, xafiis iwm samaysasho. 2. Xubno maamul dawlad oo cusub magcaabasho. 3. Qoys cusub asaasasho. 4. Harag la togay engegsasho.

dhisteri *m.l (-iyo, m.db) ld dhesteri.*

dhitayn *m.f.db eeg dhitee. ld dhitays.*

dhitays *m.l ld dhitayn.*

dhitee *f.g² (-teeyay, -taysay)* Caano kaydin.

dhit¹ *m.l* Geedka xaskusha.

dhit² *f.mg² (-iyay, -isay)* *ld dhuti.*

dhitin *m.db ld dhutin.*

dhitis *m.l ld dhutin.*

dhito *m.db (-ooyin, m.l)* Caano loo keydiyey in la lulo ama la dhamo.

dhixid *m.f.db eeg dhax². ld dhixis.*

dhixir *m.l* Dabci; camal.

dhixis *m.db ld dhixid.*

dhogof *m.ll/db* Weel yar oo godan oo wax lagu dhurto.

dhogofsasho *m.f.db eeg dhogofso. ld dhogofsi.*
dhogofsi *m.l ld dhogofsasho.*

dhogofso *f.g³ (-saday, -satay)* Dhogof hoore dardarsasho.

dhogor *m.db* 1. Timaha xoolaha ugaarta, dugaaggaa iwm dushooda ka baxa. 2. Dh. ah: Tiro go an oo xoolo nool ah.

dhogordhacsad *m.l ld dhogordhacsasho.*

dhogordhacsasho *m.f.db eeg dhogordhacso. ld dhogordhacsad, dhogordhaci.*

dhogordhaci *m.l ld dhogordhacsasho.*

dhogordhacso *f.mg³ (-saday, -satay)* Xoolo, dugaag iwm dhogor cusub u soo bixid, isaga oo araggiisu wanaagsanaaday.

dhgorrogad *m.l ld dhgorrogasho.*

dhgorrogasho *m.f.db eeg dhgorrogro. ld dhgorrogad.*

dhgorrogmad *m.l ld dhgorrogasho.*

dhgorrogasho *m.f.db eeg dhgorrogro. ld dhgorrogmad.*

dhgorrogmo *f.mg³ (-maday, -matay)* Neef xoolo ah caatoobid.

dhgorrogo *f.mg³ (-gtay, -gatay)* Xoolo, dugaag iwm dhogor cusub u soo bixid, isago araggiisu wanaagsanaaday.

dhogorsamaan *m.f.db eeg dhogorsan. ld dhogorsami.*

dhogorsami *m.l ld dhogorsamaan.*

dhogorsan *f.mg⁴ (-amaa, -amayd)* Wax arag wanaagsan ahaansho (nafley).

dhohondhoh *f.mg¹ (-hay, -hday)* Nafley, bogga iyo caloosha isku dhegid baahi darteed.

dhohondhohid *m.f.db eeg dhohondhoh.*

dholol *f.mg¹ (-olay, -oshay)* Ku dh.: arrin horay si faahfaahsan looga hadlay ku celcelin.

dhololid *m.f.db eeg dholol.*

dhombol *m.db ld dhambal².*

dhoob¹ *m.l* 1. Dhoobo. 2. Weel dhoobo laga sameeyey.

dhoob² *m.l* Midab ri' cad dhabannada uga yaal.

dhoob³ *f.g¹ (-bay, -btay)* 1. Wax badan meel isugu ururin. 2. Guri, xafiis iwm salaaxid.

3. Fallaar, gammuun iwm waabaayo marin.

dhoobad *m.l ld dhoobasho.*

dhoobammii¹ *m.l (-rro, m.db)* Wax biyaha dhoobada lagaga miiro.

dhoobammii² *f.g¹ (-ray, -rtay)* Dhoobo ka miirid (biyo).

dhoobammiirad *m.l ld dhoobammiiasho.*

dhoobammiiresho

dhoobammiiresho *m.f.dh eeg* dhoobammiiro.
ld **dhoobammirad.**

dhoobammiirid *m.f.dh eeg* dhoobammir².

dhoobammiiro *f.g3 (-rtay, -ratay)* Biyo qasan miirasho.

dhooban¹ *f.mg1 (-bmay, -bantay; -bmi)*

1. Wax badan oo meel isugu urursan noqosho. 2. Wax salaaxmay noqosho (guri, xafis iwm). 3. Wax waabaayo marsantahay noqosho (fallaar, gammuun iwm).

dhooban² *f.mg4 (-bnaa, -bnayd)* 1. Wax badan oo meel ku urursan ahaansho. 2. Wax salaaxan ahaansho (guri, xafis iwm). 3. Wax waabaayo marsantahay ahaansho (fallaar, gammuun iwm).

dhoobasho *m.f.dh eeg* dhoobo³. *ld* **dhoobad.**

dhoobbi *m.l (-iyo, m.dh)* Nin geel ijaar ku ilaasha; qowsaar.

dhoobee *f.g2 (-beeyay, -beysay)* Wax dhoobo ku maluuqid.

dhoobey *m.l/dh* 1. Dhul markuu roob ku da'o ciiddisu noqoto dhiiqo aan lagu socon karin. 2. Dhul ciiddisu dhoobo tahay; caramadow.

dhoobeyn *m.f.dh eeg* dhoobee.

dhoobeysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax dhoobo la mariyey ahaansho.

dhoobeysasho *m.f.dh eeg* dhoobeyso.

dhoobeysnaan *m.f.dh eeg* dhoobeysan. *ld* **dhoobeysnaansho.**

dhoobeysnaansho *m.l/dh ld* **dhoobeysnaan.**

dhoobeyso *f.g3 (-stay, -satay)* Wax dhoobo marsasho.

dhoobid *m.f.dh eeg* dhoob³.

dhooble *m.l (-ayaal, m.l/dh) (jugr.)* Dthagax wareegsan oo baraf weyne uu ka soo qaaday meeshiisi hore geeyayna fogaan door ah; baraf weynuhu markuu dhalaalan halkuu ku dhalaalay ayaa looga tagaa dhagaxaa.

dhooblow *m.l (-wyo, m.dh)* Koob ama baaquli dhoobo ka samaysan.

dhoobmid *m.f.dh eeg* dhooban¹.

dhoobnaan *m.f.dh eeg* dhooban². *ld* **dhoobnaansho.**

dhoobnaansho *m.l/dh ld* **dhoobnaan.**

dhoobo¹ *m.dh* Ciid budo ah, qoyan oo is haysata.

dhoobo² *m.dh (jool.)* Nooc ciidda ka mid ah oo ah budo khafiifa, oo ah ma habe. Dhoobadu waxay noqotaa balaastig marka biyo lagu daro. Dhoobadu waxay ka koobantahay dhadhaabo-lakabeed iyo aluminiya.

dhoobo³ *f.g3 (-btay, -batay)* 1. Meel istuumin (xoolo, dad iwm). 2. Waabaayo marsasho

(fallaar). 3. Dhis (guri iwm) salaaxasho. 4. Wax dhoobo marsasho. 5. Dheri iwm dhoobo ka samaysasho.

dhoobo-guduud *m.dh (jool.)* Nooc tuullimaad oo daboola meelaha hooseeya iyo moolka gunta bad weynta, meelaahas oo gundhererkoodu 4.000 oo mitir uu ka badanyahay; dhoobo guduudaasi waxay sida badan ka kooban tahay walaxaan orgaanig ahayn.

dhooboobid *m.f.dh eeg* dhoobow.

dhoobow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Dhoobo noqosho.

dhoocil¹ *m.l (-llo, m.dh)* Rati weyn; xaas-walwaal.

dhoocil² *m.dh (-lo, m.l)* 1. Gabar aan weli qaangaarin; foodley. 2. Naag aad u buuran.

dhoocilnimo *m.dh* Dhoocil ahaansho.

dhood¹ *m.l* Faan; baan; tookh.

dhood² *f.mg1 (-day, -dday)* Hadal ammaan iyo isla weynaan huwan qof iska sheegid.

dhooddi *m.dh* Dhul ciiddisu dibir tahay.

dhoodhow *m.l* Nooc cambaha ka mid ah oo buruq badan leh.

dhoodid *m.f.dh eeg* dhood².

dhoof¹ *m.l.1. (-faf, m.l)* Dalka oo dibadda laga aado. 2. *(faf, m.l)* Badeeco dibadda laga keeno. 3. *ld* **dhoofid.**

dhoof² *f.mg1 (-fay, -ftay)* Ku dh.: dal dibad ka aadid.

dhoofi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Qof dal kale u dirid. 2. Badeeco dal kale u iibgeyn.

dhoofid *m.f.dh eeg* dhoof². *ld* **dhoof¹** (3).

dhoofin *m.f.dh eeg* dhoofi. *ld* **dhoofis.**

dhoofis *m.l ld* **dhoofin.**

dhoofiye *m.l (-yayaal, m.l/dh)* Qof badeeco dal kale u iibgeeya.

dhoofsan *f.mg4 (-sanaa, -sanayd)* 1. Wax la dhoofiyay ahaansho. 2. Wax la soo dhoofiyay ahaansho.

dhoofsanaan *m.f.dh eeg* dhoofsan. *ld* **dhoofsanaansho.**

dhoofsanaansho *m.l/dh ld* **dhoofsanaan.**

dhoofsasho *m.f.dh eeg* dhoofso.

dhoofso *f.g3 (-saday, -satay)* Badeeco dal kale u iibgeysasho.

dhoohan *f.mg4 (-hanaa, hanayd/-hnaa, -hnayd)* Qof had iyo jeer aan feejignayn oo waxa hareerihiisa ka dhacaya aan la socon.

dhoohanaan *m.f.dh eeg* dhoohan. *ld* **dhoohanaansho,** **dhoohnaan,** **dhoohnaansho.**

dhoohanaansho *m.l/dh ld* **dhoohanaan.**

dhoohnaan *m.dh ld* **dhoohanaan.**

dhoohnaansho *m.l/dh ld* **dhoohanaan.**

dhookayn <i>m.f.dh eeg</i> dhookee.	dhoollatuso <i>f.mg3</i> (-stay, -satay) <i>ld</i>
dhookaysan <i>f.mg4</i> (-snaa, -snayd) Ka dh.: wax, wax kale saaran ahaansho.	dhoollatus² .
dhookaysnaan . <i>m.f.dh eeg</i> dhookaysan. <i>ld</i>	dhoombir¹ <i>m.l</i> (-rro, <i>m.dh</i>) Nooc ka mid ah buntuqyo.
dhookaysnaansho .	dhoombir² <i>m.dh</i> Geed gaab leh caleemo dhuudhuuban oo faalala iyo bari la cuno.
dhookaysnaansho <i>m.l/dh ld</i> dhookaysnaan .	dhoon <i>m.dh</i> (-oomo, <i>m.l</i>) 1. Haan biyood weyn. 2. Xabag weyn.
dhookee <i>f.g2</i> (-keeyay, -kaysay) Ka dh.: wax, wax kale dul saarid.	dhoondhurwaa <i>m.dh</i> (-aayo, <i>m.dh</i>) Adaahi.
dhool¹ <i>m.l</i> (-llo, <i>m.dh</i>) Foodda sare, oo cad ee daruur da'aysa.	dhoonhoraad <i>m.dh</i> (-dyo, <i>m.dh</i>) Haan biyood weyn oo fanhoraadka awrka la saaro.
dhool² <i>m.dh</i> 1. Ilkaha foolasha iyo miciyaha u dhexeeya midkooda. 2. Masaar yar oo geedaha yaryar lagu gooyo.	dhoocqayn <i>m.f.dh eeg</i> dhoocqayn.
dhoolaal¹ <i>m.l</i> Dh. ah: orgi ama dibi doolaalo tagay.	dhoocqaysan <i>f.mg4</i> (-snaa, -snayd) Wax la dhoocqayey ahaansho.
dhoolaal² <i>m.dh</i> Doolaalada orgiga ama dibigu sameeyaan.	dhoocqaysnaan <i>m.f.dh eeg</i> dhoocqaysan. <i>ld</i>
dhoolaal³ <i>f.mg1</i> (-aalay, -aashay) Orgi ama dibi doolaalo tegid.	dhoocqaysnaansho <i>m.l/dh ld</i> dhoocqaysnaan .
dhoolaalid <i>m.f.dh eeg</i> dhoolaal ³ .	dhoocqee <i>f.g2</i> (-qeeyay, -qaysay) 1. Biyo calwin. 2. Dhooqa wax marin.
dhoollbir¹ <i>m.l</i> 1. Qosol yar oo ilka caddays ah; dhoolla caddeys. 2. <i>ld</i> dhoollbirid .	dhooco <i>m.dh</i> 1. Dhoobo aad u qoyan. 2. Wasakh.
dhoollbir² <i>f.mg1</i> (-ray, -rtay) Qosol yar ilkuhu muuqdaan qoslid; muusood; muusadbidi.	dhoocqobid <i>m.f.dh eeg</i> dhoocqow.
dhoolbird <i>m.f.dh eeg</i> dhoollbir ² . <i>ld</i> dhoolbird¹ (2).	dhoocqow <i>f.mg1</i> (-oobay, -owday; -oobi) Wax dhooco leh noqosh.
dhoollishiicis <i>m.l</i> Dhoolla caddayn.	dhoor <i>m.l</i> (-rar, <i>m.l</i>) 1. Daliig timo ah oo carruuta yaryar, madaxa bartankiisa loogu reebo. 2. Carjaw ama baalal kor u taagan oo shimbiraha qaarkood madaxa bartankiisa ku yeeshaan.
dhooldillaac¹ <i>m.l</i> 1. Qosol yar oo ilka caddays ah; dhoolla caddeys. 2. <i>ld</i> dhooldillaacid .	dhoorre <i>m.l</i> Wiil yar oo dhoor leh.
dhooldillaac² <i>f.mg1</i> (-cay, -cday) Qosol ilka caddeyn ah qoslid.	dhoorrey <i>m.dh.u</i> 1. Shimbir dhoor leh. 2. Dh. ah: wiil (ama gabar) yar oo dhoor leh.
dhooldillaacid <i>m.f.dh eeg</i> dhooldillaac ² . <i>ld</i> dhooldillaac¹ (2).	dhooy <i>m.l</i> <i>ld</i> dhooy .
dhooglaad <i>m.dh</i> Masaar yar oo lagu dagaalamo.	dhooyla'aan <i>m.dh ld</i> dhooyla'aan .
dhooli <i>m.dh</i> (-iyo, <i>m.l</i>) 1. Sariir yar oo dadka buka ama dhaawaca ah lagu qaado; wasaasin. 2. Baabuur qafilan oo dad jirran ama dhaawaca ah lagu qaado.	dhooyla'aansho <i>m.l/dh ld</i> dhooyla'aan .
dhoolkqaqosol <i>m.l</i> Ilka caddayn; muusood.	dhooylaawe <i>m.l</i> <i>ld</i> dhooylaawe .
dhoollatus¹ <i>m.l</i> 1. Isu miciyalisashada awrta qooqan. 2. Xoogga cidi leedadahay oo la soo bandhigo si cadowga loogu niyad jebiyo. 3. Fulabbajis; bowdaqaawis. 4. <i>ld</i> dhoollatusid .	dhoqol¹ <i>m.l</i> (-llo, <i>m.dh</i>) Haruubka dhiisha ilmaha caanaha loogu shubo.
dhoollatus² <i>f.mg1</i> (-say, -stay) 1. Awrta qooqan isu miciyalisasho. 2. Xoogga qolo leedadahay muujin, si cadowgu u arko oo u tixgeliyo. 3. Fulabbajis. <i>ld</i> dhoollatuso .	dhoqol² <i>m.dh</i> (-lo, <i>m.l</i>) Dhiil yar oo ilmaha caanaha loogu shubo.
dhoollatusad <i>m.l</i> <i>ld</i> dhoollatusid .	dhoqr¹ <i>m.l/dh</i> (-rro, <i>m.dh</i>) Meesha godan ee biyuhu isugu soo ururaan marka roobku da'o ee beertii ka baxda qurunto.
dhoollatusasho <i>m.dh</i> <i>ld</i> dhoollatusid .	dhoqr² <i>f.g1</i> (-rtay, -ratay) Qare, bocor, iwm god yar u yeelid.
dhoollatusid <i>m.f.dh eeg</i> dhoollatus ² . <i>ld</i> dhoollatus¹ (4), dhoollatusad , dhoollatusho .	dhoqos <i>m.l/dh</i> Dhiil weyn.
	dhoqr³ <i>f.mg4</i> (-naa, -nayd) Qare, bocor, iwm wax dhoqr loo yeelay ahaansho.
	dhoqranaan <i>m.f.dh eeg</i> dhoqranaan. <i>ld</i> dhoqranaansho .
	dhoqrasho <i>m.f.dh eeg</i> dhoqrasho.
	dhoqrivid <i>m.f.dh eeg</i> dhoqrivid.
	dhoqro <i>f.g3</i> (-oday, -otay) Cunto la cunayo meel godan oo iidaanka lagu shubo u yeelid.

dhosoq *m.l ld dhisiq.*

dhow *f.mg4 (-waa, -wayd)* Wax aan fogayn ahaansho.

dhowaad *m.l* 1. Ku dh.: qiyaac aad ugu dhow, wax laga hadlayo. Tus. “Cali labaatan ku dh. buu jiraa.” 2. *ld dhowaan.*

dhowaan *m.db* 1. *ld dhawaansho, dhowaad, dhowaan, dhowaansho, eeg* dhow. 2. *(f.k) ld dhawaan.* Mar dhow; hadhow.

dhowaandhalad *m.l* Fikrad, qalab iwm hore u jiri jirin oo waqtii dhow soo baxay. *ld dhawaandhalad.*

dhowaansho *m.ll/db eeg* dhowow. *ld dhowaan.*

dhowaansooggal *m.l* Qof meel uu ku cusub yahay jooga. *ld dhawaansooggal.*

dhowee *f.g/mg2 (-weeyay, -weysay)* 1. *(f.g)* Wax, wax kale ag geyn. 2. *(f.g)* Cid sagoootiyid. 3. *(f.g)* Cid martigelin. 4. *(f.g)* Weel wax lagu shubay muggiisa in yar ka dhinmid. 5. *(f.mg)* Soo dh.: cid qaabilid. *ld dhawee.*

dhoweyn *m.f.db eeg* dhowee. *ld dhaweyn.*

dhoweysad *m.l ld dhoweysasho.*

dhoweysasho *m.f.db eeg* dhoweyso. *ld dhaweysad, dhaweysasho, dhaweysi, dheweysad.*

dhoweysi *m.l ld dhoweysasho.*

dhoweyso *f.g3 (-stay, -satay)* Wax meel dhow keensasho. *ld dhaweyso.*

dhowow *f.mg3 (-waaday, -waatay)* 1. Cid si martinnimo iyo xurmo leh meel u fariisasho. 2. Soo dh.: cid meeshii ay joogtay meel ka sokeysa imaansho. *ld dhawow.*

dhawr *m.l.t. ld dhawr¹.*

dhow *m.l* Nin laxaad weyn leh oo nacas ah.

dhowsnimo *m.db* Dhows ahaansho.

dhoy *m.l* Awoodda wax lagu garto; garaad. *ld dhooy.*

dhoydhoy *m.l* Rays cusub.

dhoya'aan *m.db* Dhoy la'ahaanshada. *ld dhooya'aan.*

dhoyaalaawe *m.l (-wayaal, m.ll/db)* Qof caqli yar. *ld dhooyaalaawe.*

dhoys *m.l (-sas, m.l)* Qof aan tirsiimo lahayn; caaq.

dhubdhub *m.db (-bo, m.l)* 1. Meel la maro oo ciri ah. 2. Waddo buuro isu dhow dhex marta oo dhib lagu mari karo.

dhubuqdhubuq *m.db ld dhibiqdhibiq.*

dhucay *m.db* Dhalo ka yar dhaloyareyda oo qaadda saddex farshiid.

dhud¹ *m.db (-do, m.l)* 1. Daliigo miiqan ama soohan, oo inta laysku jebsho, xargaha laga sameeyo, middood. 2. Summan ama xargo

qalab ka koobanyahay middood. 3. Maro shan mitir ah. 4. Jirrid dhuubar.

dhud² *m.db (fis.)* Fallaadho ileys oo u socda si urursan. Wixa ay ka koobnaan kartaa saxaro (sida, dhud elektaroon) ama kaahin birlab danabeed (sida, hud raadar).

dhudhuhlaysn *m.db ld dhuxdhuxlaysn.*

dhudhuhlee *f.mg2 (-leeyay, -leysay)* *ld dhuxdhuxlee.*

dhudhumi *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax dhudhun ku cabbirid.

dhudhumin *m.f.db eeg* dhudhumi. *ld dhudhumis.*

dhudhumis *m.l ld dhudhumin.*

dhudhun *m.l (-ummo, m.db)* 1. Gacanta inta u dhexeya xusulka iyo sacabka. 2. Dhudhun iyo sacabka oo fidsan oo is wata (cabbir).

dhudhunkutaagle *m.l (-layaa, m.ll/db)* Qof gacmihiisa aad u xoog badanyihiin.

dhudhunsad *m.l ld dhudhunsasho.*

dhudhunsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax la dhudhumiyey ahaansho.

dhudhunsanaana *m.f.db eeg* dhudhunsan. *ld dhudhunsanaansho.*

dhudhunsanaansho *m.ll/db ld dhudhunsanaan.*

dhudhunsasho *m.f.db eeg* dhudhunso. *ld dhudhunsad.*

dhudhunso *f.g3 (-saday, -satay)* Wax dhudhun ku cabbirasho.

dhudhus *m.l ld dhusundhus.*

dhudhuub *m.db (-bbo, m.db)* Biyamareen dhuubar.

dhufaan¹ *m.l (-nno, m.db)* 1. *(-nno, m.db)* Dh. ah: neef xoolo ah la xiniinya baxshay. 2. *ld dhufaanid.*

dhufaan² *f.g1 (-nay, -ntay)* Neef xoolo ah xiniinya bixin.

dhufaanan¹ *f.mg1 (-nmay, -nantay; -nmi)* Wax la dhufaanay noqosho.

dhufaanan² *f.mg4 (-nnaa, -nnayd)* Wax la dhufaanay ahaansho.

dhufaanid *m.f.db eeg* dhufaan². *ld dhufaan¹ (2).*

dhufaanmid *m.f.db eeg* dhufaanan¹.

dhufaanana *m.f.db eeg* dhufaanan². *ld dhufaananaansho.*

dhufannaansho *m.ll/db ld dhufannaan.*

dhufafad *m.l ld dhifasho.*

dhufasho *m.db ld dhifasho.*

dhufato *m.db ld dafo.*

dhufays *m.l (-syo, m.l)* Hog dhulka laga jeexo oo askaruhu waqtiga dagaalka xabbadda kaga gabbadaan.

dhufuo *f.g/mg3 (-ftay, -fatay)* *ld dhifo.*

dhufsad *m.l ld dhifsasho.***dhufsane** *m.l (-ayaal, m.l/dh)* 1. (xis.) Tiro ama tibaax la mid ah taranka tiro ama tibaax la isa siiyey iyo tiro ama tibaax kale. Tus. "6 waa dhufsane 2". 2. Tiro ama tibax isirkeedu yahay tiro la isa siiyay ama tibaax. Tus. "26 waa dhufsane 13".**dhufsane ay wadaagaan** *m.l.u (-ayaal, ml./m.dh)* Tiro dhufsane u ah laba ama dhowr tiro oo kale. Tusaale ahaan, 100 waa dhufsanaha ay wadagaan 5,25 iyo 50.**dhufsane-yaraha ay wadaagaan** *m.l (-nayaal ..., m.l/dh)* (xis.) Dhufsanyaasha ay wadaagaan laba ama dhawr tiro midka ugu yar waxa la yiraahdaa dhufsane yaraha ay wadaagaan tirooyinkaas. Wawa loo soo gaabiyaa dh.y.w.**dhufsasho** *m.dh ld dhifsasho.***dhufso** *f.g3 (-saday, -satay) ld dhifso.***dhuftin** *m.dh ld dhifsasho.***dhug** *m.dh* 1. Maan; caqli. 2. (sh.r) Cod lagu muujiyo shalaqa. 3. Nishaab fiican. 4. *ld dhugato*.**dhugad** *m.l ld dhugasho.***dhugasho** *m.f.dh eeg dhugo. ld dhugad.***dhugato** *m.dh* Cudur geela sambabbada kaga dhaca oo qufac badan leh. *ld dhug* (4), *dhugmo* (3).**dhugatoobid** *m.f.dh eeg dhugatow.***dhugatow** *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)*
Dhugato qaadid (geel).**dhugaysad** *m.l ld dhugaysasho.***dhugaysasho** *m.f.dh eeg dhugayo. ld dhugaysad.***dhugayo** *f.g/mg3 (-stay, -satay) 1. (f.g)* Wax nishaabit. 2. (f.mg) Dhukaan qaadid (geel). 3. (f.mg) Garaad yeelasho (qof).**dhugbadan** *f.mg4 (-dnaa, -dnayd)* 1. Caqli weyn lahaansho. 2. Nishaab fiican lahaansho.**dhugbadnaan** *m.f.dh eeg dhugbadan. ld dhugbadnaansho.***dhugbadnaansho** *m.l/dh ld dhugbadnaan.***dhugcid** *m.f.dh eeg dhuguc². ld dhuguc¹ (2).***dhugdhugle** *m.l (-layaal, m.l/dh)* Gaadiid yar oo laba shaag iyo matoor leh oo hal qof ama laba qaadi kara. *ld dhugdhugley.***dhugdhugley** *m.dh ld dhugdhugle.***dhugi** *m.dh* Harag ari oo sida maro loo tolay. *ld dhuu.***dhugla'aan** *m.dh* Axmaqnimo; maahsanaan.**dhuglaawe** *m.l (-wayaal, m.l/dh)* Qof aan caqli badan lahayn; dhoohan.**dhugmar** *m.l.kh* Dh. ah: neef geel ah oo dhugi ku dhacday oo ka biskooday ee guri noqday.**dhugmo** *m.dh* 1. Fiiro. 2. *ld dhug* (1). Caqli weyn. 3. *ld dhugato.***dhugo** *f.g3 (-gتay, -gatay)* 1. Wax fiirin. 2. Wax nishaabit.**dhugtamid** *m.dh ld dhaqtamid.***dhugtan¹** *m.l ld dhaqtan¹.***dhugtan²** *f.mg1 (-amay, -antay; -ami) ld dhaqtan².***dhuguc¹** *m.l* 1. Miro aad u bislaaday; dhuubaan. 2. *ld dhugucid.***dhuguc²** *f.mg1 (-gتay, -gucday; -gci)* Miro aad u bislaasho.**dhuguf** *m.l/dh* Qof gaaban oo murqo kuuskuusan leh.**dhugufsan** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Qof dhuguf ah ahaansho.**dhugufsanaan** *m.f.dh eeg dhugufsan. ld dhugufsanaansho.***dhugufsanaansho** *m.l/dh ld dhugufsanaan.***dhuhdhuhlayn** *m.dh ld dhuxdhuxlayn.***dhuhdhuhle** *m.l ld dhuxdhuxle.***dhuhdhuhlee** *f.mg2 (-leeyay, -laysay) ld dhuxdhuxlee.***dhukaamid** *m.f.dh eeg dhukaan².***dhukaan¹** *m.l* Cudur ur qurmoon leh geela ku dhaca, neefka daaqa u diida oo uu la caatoobo.**dhukaan²** *f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)*
Dhukaan qaadid (geel).**dhukan** *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax dhego yaryar ahaansho (nafley).**dhukanaan** *m.f.dh eeg dhukan. ld dhukanaansho.***dhukanaansho** *m.l/dh ld dhukanaan.***dhukay** *m.l* Dhegdheg madow-xigeen ah oo dhetga gudaheeda sare qanjirradu ku dhaliyaan.**dhukayasho** *m.f.dh eeg dhukayo.***dhukayo** *f.mg3 (-yday, -yatay)* Dhukay iska bixin.**dhukubo** *m.dh* Qiimaha iyo anfaca.**dhul** *m.l (-lal, m.l)* 1. Meeraha dadku dushiisa ku nool yahay. 2. Barri. 3. Dal.**dhul-aasid** *m.dh* (jool) Dariiqadda uu webigu ku dhigo ama ku fuulo meelaha godgodan waxyabaaha adag ee uu sido.**dhul-abaahi** *m.l* Cudur awrta ku dhaca oo caarka ka soo rida.**dhulballaarsad** *m.l ld dhulballaarsi.***dhulballaarsasho** *m.dh ld dhulballaarsi.***dhulballaarsi** *m.l* Qabsashada ay cidi qabsato dhul aanay lahayn. *ld dalballaarsi, dhulballaarsad, dhulballaarsasho.***dhulbar** *m.l/dh* Xarriiq dhulka u qeybisa laba qeybood oo isle'eg. *ld dhulbare.*

dhulbaraf *m.l* Dhul baraf si joogto ah u fadhiyo.

dhulbare *m.l ld dhulbar.*

dhulcawseed *m.l* Dhul caws badani ka baxo, oo geed-gaab leh.

dhuldhac¹ *m.l* 1. Kabbiska guriga. 2. Jirro culus oo qof la kici waayo. 3. *ld dhuldhicid.*

dhuldhac² *f.mg1 (-cay, -cday; -dhici)* Jirro culus awgeed la kici waayid (qof).

dhuldhicid *m.f.dh eeg dhuldhac².* *ld dhuldhac¹ (3).*

dhul-duniyeed *m.l (c.fal.)* Midka shanaad sagaalka meere qorraxeed marka la fiirsho xagga baaxadda ama weynaanta, isla markaas waa midka saddexaad marka la fiirsho ka fogaanta qorraxda. Oogada dhulka ee adag ee xagga usha ah waxaa loo yaqaan litosfeer, waxaana qayb weyn oo ka mid ah daboola biyooleyda dhulka, waxaana ku gedfan neefo loo yaqaan gibilka.

dhulfidsi *m.l* Dhulballaarsi.

dhulfiq *m.l (-qyo, m.dh)* Qof u qaybsan xaaqidda ama nadifiinta magaalada.

dhulgariir¹ *m.l (-rro, m.dh)* Ruxashada dhulka ka dhacda oo dushiisa dildillaac u yeesha oo burbur iyo waxyeello badan keenta.

dhulgariir² *m.l (-rro, m.dh) (jool.)* Dhaqaqaama jaraynta oogada dhulka oo ku billaabata si dabiici ah, kana billaabata meel ka hooseysa oogada dhulka. Mararka qaarkood dhaqaqaasi wuxuu u keenaan isbeddel waara heerka sinnaanta dhulka.

dhulgoosad *m.l* Hab dhaqan-dhaqaale ku dhisan oo dhul-beereed dadyari hantiyo. *ld dhulgoosi.*

dhulgoosi *m.l ld dhulgoosad.*

dhulgoyn *m.dh (jool.)* Jarida dhulka oo ay gooyaan wakiilo dabiici ahi, sida qorraxda, dabaysha, roobka, biyaha qulqula, barafka dhaqaaga, iyo badda.

dhuljarid *m.dh (jool.)* Goynta dhulka dushiisa, gaar ahaan dooxada webiyada si dooxada salkeedu loo sii goto.

dhulkasoofuur *m.l.u* Boqoshaa.

dhullaawe *m.l (-wayaal, m.l/dh)* Qof aan waddan lahayn.

dhullax *m.l (-xyo, m.dh)* Kasoobbax yar. *ld dhullux.*

dhulley *m.dh.u* Dad dhul ballaaran leh.

dhullux *m.l ld dhullax.*

dhulmad *m.dh ld dhulman.*

dhul-madaxeed yar *m.l (-dyo yar, m.dh) (juqr.)* Qar ka soo dul baxsan badda.

dhulman *m.dh (-no, m.l)* Qolof adag fidsan, laba qalbac ah oo naflyeda yaryar ee baddu ku dhex nooshahay. *ld dhulmad.*

dhulmareen *m.l (-nno, m.dh)* 1. Qof dalal badan maray oo waayo arag ah. 2. Qof dhul aan hore loo aqoon helay.

dhulqaadasho *m.f.dh eeg dhulqaado.*

dhulqaado *f.mg3 (-atay, -adatay)* U dh.: wax u adkaysasho.

dhulqabad *m.l ld dhulqabasho.*

dhulqabasho *m.f.dh eeg dhulqabo.* *ld dhulqabad.*

dhulqabo *f.mg3 (-btay, -batay)* Si fudud dhaqan ugu barasho.

dhul-rif *m.l (-fyo, m.dh) (jool.)* Lisanka dhulka ku dhaca ee ka dhasha dabaylaha, biyaha socda, mase barafka iyaga oo qaaday waxyaalihii dhulka ka rifmay sida ciidda iyo dhagxaanta.

dhulub *m.l (-byo, m.dh)* Koob yar oo aan dheg lahayn; bilaale, murbay.

dhululub *m.dh (-byo, m.dh) (xis.)* Adke ku soohdimaysan dul dhululubaysan iyo laba sallax oo barbarro ah, ama dusha adkahan oo kale.

dhululubo *m.dh* Koombo.

dhuluuluc¹ *m.l* Finan yaryar, aan xanuuun lahayn oo riyaha dushooda ka soo baxa marka roob badani ku da'o. *ld dhuluulux¹.*

dhuluuluc² *f.mg1 (-cay, -cday)* Dhuluuluc yeelasho (riyo). *ld dhuluulux².*

dhuluulucid *m.f.dh eeg dhuluuluc².* *ld dhuluuluxid.*

dhuluulux¹ *m.l ld dhuluuluc¹.*

dhuluulux² *f.mg1 (-xay, -xday)* *ld dhuluuluc².*

dhuluuluxid *m.dh ld dhuluulucid.*

dhulxaar *m.l (-rro, m.dh)* Dhulfiq.

dhumbad *m.l ld yumbasho.*

dhumbasho *m.dh ld yumbasho.*

dhumbi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld yumbi.*

dhumbin *m.dh ld yumbin.*

dhumbo *f.mg3 (-baday, -batay)* *ld yumbo.*

dhumi *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Wax baadiyeyn. 2. Biyo weel dardarid.

dhumid *m.f.dh eeg dhun.*

dhumin *m.f.dh eeg dhumi.*

dhummay *m.l (dhummay, m.dh)* Geedabaareed ay maygaagga isku bahihiin oo laamo dhuudhuubar iyo caleemo yaryar leh.

dhumuc *m.dh* Inta wax dherer leh, siman ballarkiisa ama weynaantiisu le egtayah.

dhumuq *m.l Laf-dhabarta afkeeda hoose.*

dhun *f.mg1 (-umay, -untay; -umi)* Wax baadiyoobay ama hallaabay noqosho.

dhunji *f.g2* (-iyay, -isay) Cunaha marin iyadoo caloosha loo riixayo (cunno, cabitaan iwm).

dhunjin *m.f.db eeg* dhunji. *ld* **dhunjis, dhunxin, dhunxis.**

dhunjis *m.l ld dhunjin.*

dhunkaal *m.db* 1. Geed-nugeyl gaaban, cad, oo caleemo balballaaran oo xoolumuhu jecelyhiin leh, oo xabagtiisu sun tahay. 2. Xabgata dhunkaasha ee suntu ah.

dhunkad *m.l ld dhunkasho.*

dhunkasho *m.db* 1. *eeg* dhunko. 2. Shummis. *ld* **dhunkad.**

dhunko *f.g3* (-kaday, -katay) Bushimaha cid kale ku taabasho kalgacayl ama xurmo awgeed.

dhunkuluulux¹ *m.l.kh* Dh. ah: cunto aad loo kariyey oo muudmuudday.

dhunkuluulux² *f.mg1* (-xay, -xday) Cunto aad loo kariyey muudmuuid.

dhunkuluuluxi *f.g2* (-iyay, -isay) Cunto dhunkuluulux ka dhigid.

dhunkuluuluxid *m.f.db eeg* dhunkuluulux².

dhunkuluuluxin *m.f.db eeg* dhunkuluuluxi. *ld* **dhunkuluuluxis.**

dhunkuluuluxis *m.l ld dhunkuluuluxin.*

dhunkuluuluxsad *m.l ld dhunkuluuluxsasho.*

dhunkuluuluxsan *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax la dhunkuluuluxiyah ahaansho (cunto).

dhunkuluuluxsanaan *m.f.db eeg* dhunkuluuluxsan. *ld* **dhunkuluuluxsanaansho.**

dhunkuluuluxsanaansho *m.l/dh ld dhunkuluuluxsanaan.*

dhunkuluuluxsasho *m.f.db eeg* dhunkuluuluxso. *ld* **dhunkuluuluxsad.**

dhunkuluuluxso *f.g3* (-saday, -satay) Cunto dhunkuluulux ka dhigasho.

dhunkuxsad *m.l ld dhunkuxsasho.*

dhunkuxsasho *m.f.db eeg* dhunkuxso. *ld* **dhunkuxsad, dhunkuxsi.**

dhunkuxsi *m.l ld dhunkuxsasho.*

dhunkuxso *f.g3* (-saday, -satay) Wax adag oo aan la calaalil liqid.

dhunxi *f.g2* (-iyay, -isay) *ld* **dhunji.**

dhunxin *m.db ld dhunjin.*

dhunxis *m.l ld dhunjis.*

dhuq *m.db* (-qo, m.l) Xubinta taranka ee haweenka gudaheeda.

dhuqduquqayn *m.f.db eeg* dhuqduquqee.

dhuqduquqaysad *m.l ld dhuqduquqaysasho.*

dhuqduquqaysasho *m.f.db eeg* dhuqduquqayso. *ld* **dhuqduquqaysad, dhuqduquqaysi.**

dhuqduquqaysi *m.l ld dhuqduquqaysasho.*

dhuqduquqayso *f.g3* (-stay, -satay) Hanti aan badnayn meel si joogto ah uga helid.

dhuqduquqee *f.mg2* (-qeeyay, -qeysay) Jid si joogto ah horay iyo gadaal ugu noqnoqosh.

dhuqmee *f.g2* (-meeyay, -meysay) Meel cirrii ah wax ka soo bixin.

dhuqmeyn *m.f.db eeg* dhuqmee.

dhuqmeyasho *m.f.db* dhuqmeyso.

dhuqmeyso *f.g3* (-stay, -satay) Meel cariiri ah wax kala soo bixid.

dhur¹ *m.l* 1. Taran. 2. Nasiib. 3. Faa'iido.

dhur² *f.g1* (-ray, -rtay) Biyo weel dardarid iyadoo meel kale lagu shubayo.

dhuraal¹ *m.l* Ceel biyo yarood ah oo in qof la geliyo oo uu biyaha soo dhuro mooyee aan si kale looga cabbin.

dhuraal² *m.l/dh* 1. Dh. ah: ceel biyo yarood ah oo aan wadaamaha la dardari karin. 2. Dhuridda biyo weel lagu dhuro iyadoo meel kale lagu shubayo.

dhuran¹ *f.mg1* (-rmay, -rantay; -rmi) Wax hadal tiro badan oo aan xikmad lahayn sheegaya noqosh (qof).

dhuran² *f.mg4* (-rnaa, -rnayd) Wax la dhuray ahaansho (biyo).

dhurasho *m.f.db eeg* dhuro.

dhurbe *m.l* Jaadadka cawska mid ka mid ah.

dhurdarrayasad *m.l ld dhurdharryasho.*

dhurdarrayasho *m.f.db eeg* dhurdarrayaso. *ld* **dhurdarraysad, dhurdarrayashi.**

dhurdarrayasi *m.l ld dhurdarrayasho.*

dhurdarrayso *f.mg3* (-stay, -satay) Aayaxumo la kulmid.

dhurdarro *m.db* Aayaxumo.

dhurdarroobid *m.f.db eeg* dhurdarrow.

dhurdarrow *f.mg1* (-oobay, -owday; -oobi) Qof aayaxumo la kulmay noqosh.

dhurde *m.l* Cayayaan sida gelmiga u yaryar oo surta sameeya.

dhure *m.l* (-raaal, *m.l/dh*) 1. Fandhaal weyn. 2. Weel kasta oo wax lagu dhuro.

dhurgumid *m.f.db eeg* dhurgun².

dhurgun¹ *m.l* Diismidda meel jirka ka mid ah oo barartay diisanta.

dhurgun² *f.mg1* (-umay, -untay; -umi) Meel jirka ka mid ah oo baratay diismid.

dhurgunsan *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax dhurgun haya ahaansho (jir).

dhurgunsanaan *m.f.db eeg* dhurgunsan. *ld* **durgunsanaansho.**

dhurgunsanaansho *m.l/dh ld dhurgunsanaan.*

dhurid *m.f.db eeg* dhur².

dhurmid *m.f.db eeg* dhur¹.

dhurnaan *m.f.db eeg* dhuran². *ld* **dhurnaansho.**

dhurnaansho <i>m./lh ld</i> dhurnaan.	dhuuban <i>f.mg4</i> (-bnaa, -bnayd) Wax baaxaddiisa la yareeyey ahaansho.
dhuro <i>f.g/mg3</i> (-rtay, -ratay) 1. (<i>f.g</i>) Hoore weel ku shubasho iyadoo weel yar la dardarayo. 2. (<i>f.mg</i>) U dh.: dhaqan ama dabecad ciddiisu hidde u lahayd la soo bixid.	dhuubane <i>m.l</i> (-nayaal, <i>m./lh</i>) Jaad kalluunka ka mid ah.
dhuroobid <i>m.f.db eeg</i> dhurow ² .	dhuubasho <i>m.f.db eeg</i> dhuubo. <i>ld</i> dhuubad.
dhurow¹ <i>m.l</i> 1. Liibaan; khayr. 2. <i>ld</i> dhueroobid.	dhuubid <i>m.f.db eeg</i> dhuub ² .
dhurow² <i>f.mg1</i> (-oobay, -owday; -oobi) Liibaan, taran, khayr iwm helid (qof).	dhuubnaan <i>m.f.db eeg</i> dhuuban. <i>ld</i> dhuubnaansho, dhuubni.
dhurruur <i>f.g1</i> (-ray, -rtay) Biyo calawsan kala miirid.	dhuubnaansho <i>m./lh eeg</i> dhuubnow. <i>ld</i> dhuubnaan.
dhursug <i>f.mg1</i> (-gay, -gtay) Ka dh.: faa'iido dambe ama aayatiin wanaagsan ka dhowrid.	dhuubni <i>m.db ld</i> dhuubnaan.
dhursugid <i>m.f.db eeg</i> dhursug.	dhuubnow <i>f.mg3</i> (-naaday, -naatay) 1. Wax dhuuban noqosho. 2. Wax caato ah noqosho.
dhururi <i>m.db ld</i> dhururuq.	dhuubo <i>f.mg3</i> (-bay, -batay) 1. Noqosho wax dhuuban. 2. Noqosho wax caato ah.
dhururuq <i>m.l</i> (-qyo, <i>m.db</i>) Kumi tobant meelood loo qeybiyey mid ka mid ah; senti. <i>ld</i> dhururi.	dhuudhi <i>m.l</i> 1. Dixiri dadka ka gala cagaha oo ka dhasha meelaha muddo dheer la degganaa. 2. Xanuun jirka saaqaa marka dab, nabar iwm gaaraan.
dhurwaa <i>m.l</i> (-aayo, <i>m.db</i>) Dugaag yeysa wax xooga ka weyn, xoolaha laaya, ilko adag oo lafaha burburiya leh oo labada lugood ee dambe u gaaban.	dhuudhuule <i>m.l</i> (-layaal, <i>m./lh</i>) Qudde.
dhurwaayo <i>m.db</i> Maro midabkeedu isugu jiro madow iyo caddaan oo aalaa danyartu qaadato.	dhuudhuumasho <i>m.db ld</i> dhuundhuumasho.
dhusaas <i>m.db</i> Ciddood (ugaar), ka weyn sagaaradana, eeladana ka yar.	dhuudhuumashow <i>m.l ld</i> dhuundhuumashow.
dhusinraac <i>m.l</i> (<i>baay.</i>) Koridda xubno ka tirsan geedka iyaga oo ka jawaabay cufisjiidadka.	dhuudhuumo <i>f.mg3</i> (-uuntay, -uumatay) <i>ld</i> dhuundhuumo.
dhusundhus <i>m.l</i> (dhusundhus , <i>m.db</i>) Geed-quwaxx leh dheeccaan dufan leh oo urtiisu sida gaaska tahay. <i>ld</i> dhudhus.	dhuug¹ <i>m.l.u</i> Cayayaan ay fowfowlaha isku bahihiin, leh af dhuuban oo uu dhiigga xoolaha kaga nuugo, geeluna dhukaanka ka qaado.
dhusuq <i>m.l</i> Uskag; wasakh.	dhuug² <i>f.g1</i> (-gay, -gtay) 1. Biyo iwm afka ama qalab kale, ku soo jiidid. 2. Sigaar cabid. <i>ld</i> dhuuq.
dhuti <i>f.mg2</i> (-iyay, -isay) Nasley addimada mid ka mid ah wax ka qabta si aan isu miisaaneyn u socosho. <i>ld</i> dhiti².	dhuuge <i>m.l</i> Geed-gaab aan qodax Lahayn oo dhirta daawada ka mid ah.
dhutin <i>m.f.db eeg</i> dhuti. <i>ld</i> dhitin, dhitis, dhutis.	dhuugid <i>m.f.db eeg</i> dhuug ² . <i>ld</i> dhuugis, dhuuqid, dhuuqis.
dhutis <i>m.l ld</i> dhutin.	dhuugis <i>m.db ld</i> dhuugid.
dhuu <i>m.l</i> (-uuyo, <i>m.db</i>) Harag jilicsan oo waayadii hore dhar laga dhigan jiray. <i>ld</i> dhuugi.	dhuuji <i>f.g2</i> (-iyay, -isay) 1. Wax si xoog ah gacanta ugu qabasho. 2. Wax meel ku adkeyn. Tus. "Foostada furka ku dhuuji".
dhuub¹ <i>m.l</i> (-bab, <i>m.l</i>) 1. Daliig mayrax ama xaskul ah. 2. Laa barshin oo caw ah oo isku xiran. 3. Sacab muggiis oo badar, sonkor iwm ah. 4. Mid ka mid ah ubaxa docihisa.	dhuujin <i>m.f.db eeg</i> dhuuji. <i>ld</i> dhuujis.
dhuub² <i>m.db</i> Dhenged.	dhuujis <i>m.l ld</i> dhuujin.
dhuub³ <i>f.g1</i> (-bay, -btay) Wax baaxaddiisa yaryar.	dhuuki <i>f.mg2</i> (-iyay, -isay) Si tartiib ah oo gaadmo ku jirto u socosho (nasley).
dhuubaan <i>m.db</i> Miro bisil oo engegan.	dhuukin <i>m.f.db eeg</i> dhuuki. <i>ld</i> dhuukis.
dhuubad <i>m.l ld</i> dhuubasho.	dhuukis <i>m.l ld</i> dhuukin.
	dhuumaalaysad <i>m.l ld</i> dhuumaalaysasho.
	dhuumaalaysasho <i>m.f.db eeg</i> dhuumaalayso. <i>ld</i> dhuumaalaysad, dhuumaalaysi.
	dhuumaalaysi <i>m.l ld</i> dhuumaalaysasho.
	dhuumaalayso <i>f.mg3</i> (-stay, -satay)
	1. Dhuu mashow cayaarid (qof). 2. Gag-gabbasho; dhuundhuumasho.

dhuumaashow <i>m.l ld</i> dhuumashow.	dhuumasho <i>m.f.dh eeg</i> dhuumo.	dhuumashow <i>m.l</i> Cayaar carruurtu cayaarto oo hadba inta qaar dhuunto qaarka kale doondoonaan. <i>ld</i> dhuumaashow.	dhuungoo <i>f.g2 (-ooyay, -oysay)</i> 1. Nafley dilid; qurgoyn. 2. Cunaqabatayn.
dhuumato <i>m.dh</i> Feer yarada geelu meesha ay ka haysato lafdhabarka hilibka ku yaal; hulkujir.	dhuungoyn <i>m.f.dh eeg</i> dhuungoo.	dhuun-goys <i>m.l (taar.)</i> Qalab ama aalad loo isticmaal ijiray in dambiliayaasha lagu surgooyo, gaarahaan waxa laga isticmaali ijiray dalka Faransiiska waqtiyadii hore.	dhuuni¹ <i>m.l</i> 1. Cuntada dadku cuno. 2. Qof cuntada ku mammam.
dhuumo <i>f.mg3 (-uuntay, -uumatay)</i> Meel aan muuqaalkiisa looga jeedin galid (nafley).	dhuuni² <i>f.g1 (-nyay, -niday; -nyi)</i> Qof cunnasiin.	dhuunidoon <i>m.l</i> Qof raadinaaya cunto uu ku noolaado kaliya; hunguridoon.	dhuunirraac <i>m.l (-cyo, m.dh)</i> Qof hadba meeshii uu moodaayo in dani ugu jirto isxijiya ee aan ceebta anshaxa iyo dhaqan-wanaagga midna eegin.
dhuumood <i>m.l</i> Geed dheer, qodxo lahayn, laamo toasan, jilicsan oo dhuun laga dhigto leh.	dhuunirraacnimo <i>m.dh</i> Dhuunirraac ahaansho.	dhuun-limf <i>m.l (dhuumo ..., m.) (c.naf)</i> Dhuumo u eg aroorayaasha, kuwaasi oo limf ka soo qaada nudaha kuna shuba aroorayaasha waaweyn ee wadnaha gala.	dhuun-qabad <i>m.l</i> 1. Cudur ku dhaca geedka meseggada ama galleyda oo u diida in uu sabuulku baxo. 2. <i>ld</i> dhuunqabasho.
dhuun shahwo goyn <i>m.dh eeg</i> dhufaanid.	dhuunqabasho <i>m.f.dh eeg</i> dhuunqabo. <i>ld</i> dhuunqabad (2).	dhuun-qabasho <i>f.g3 (-btay, -batay)</i> 1. Nafley ceejin. 2. Cid cunaqabatayn.	dhuun-qabasho <i>f.g3 (-btay, -batay)</i> 1. Nafley ceejin. 2. Cid cunaqabatayn.
dhuun¹ <i>m.l</i> 1. Caano si aad ah u suusacay. 2. Malax. 3. Dh.kayga, dh.kaaga iwm: naftayda, naftaada iwm.	dhuuntow <i>m.l</i> Cudur qanjirrada dalqada ku dhaca; majin; qun.	dhuunxir <i>m.l</i> Dh. ah: nooc garka ka mid ah oo ka baxa cunaha korkiisa.	dhuunxiran <i>f.mg1 (-rmay, -rantay; -rmi)</i> Xabeebid.
dhuundalool <i>f.mg1 (-oolay, -ooshay)</i> U dh.: arrin xog-ogaal u noqosho.	dhuunxirmid <i>m.f.dh eeg</i> dhuunxiran.	dhuunyaale <i>m.l</i> 1. Nooc ka mid ah dhurde. 2. <i>(-layaal, m.l/dh)</i> Qof cunna jecli awgeed meel walba u gala.	dhuunyeeri <i>f.mg2 (-iyay, -isay)</i> Ruux bixidda ka hor si gaar ah u yeerid (neef geel ah).
dhuundaloolid <i>m.f.dh eeg</i> dhuundhalool.	dhuunyeerin <i>m.f.dh eeg</i> dhuunyeeri. <i>ld</i> dhuunyeeris.	dhuunyeeri <i>m.l ld</i> dhuunyeerin.	dhuunyeeris <i>m.l ld</i> dhuunyeerin.
dhuundhaban <i>f.mg4 (-bnaa, -bnayd)</i> Neef geel ah wax gowracan ahaansho.	dhuunyid <i>m.f.dh eeg</i> dhuuni ² .	dhuunyeid <i>m.f.dh eeg</i> dhuuni ² .	dhuunyid <i>m.f.dh eeg</i> dhuuni ² .
dhuundhas <i>m.dh (-syo, m.dh)</i> Dareere ama neef xoog u diisan oo ka soo baxaysa dhuun af-yar kana dhalata nakhaska (qashinka) ay tuurayaan marwaxadaha neefeed.	dhuuq <i>f.g1 (-dhebay, -dhawday; -dhebi)</i> Neef geel ah gowricid.	dhuuq <i>f.g1 (-qay, -qday) ld</i> dhuugid.	dhuuq <i>f.g1 (-qay, -qday) ld</i> dhuugid.
dhuundhaw¹ <i>m.l</i> 1. Gowricidda neef geel ah la gowraco. 2. <i>ld</i> dhuundhebid .	dhuundhebid <i>m.f.dh eeg</i> dhuundhaw ² . <i>ld</i> dhuundhaw¹ (2).	dhuuqid <i>m.dh ld</i> dhuugid.	dhuuqid <i>m.dh ld</i> dhuugid.
dhuundhaw² <i>f.g1 (-dhebay, -dhawday; -dhebi)</i> Neef geel ah gowricid.	dhuundhuumasho <i>m.f.dh eeg</i> dhuundhuumo. <i>ld</i> dhuudhuumasho.	dhuuqis <i>m.dh ld</i> dhuugid.	dhuuqis <i>m.dh ld</i> dhuugid.
dhuundhebid <i>m.f.dh eeg</i> dhuundhaw ² . <i>ld</i> dhuundhaw¹ (2).	dhuundhuumasho <i>m.f.dh eeg</i> dhuundhuumo. <i>ld</i> dhuudhuumasho.	dhuuqsad <i>m.l ld</i> dhuuqsasho.	dhuuqsad <i>m.l ld</i> dhuuqsasho.
dhuundhuumasho <i>m.l</i> Cayaar carruurtu cayaarto oo hadba inta qaar dhuunto qaarka kale doondoonaan. <i>ld</i> dhuudhuumasho.	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Dhuundhuumashow ciyaarid (carruur). 2. Isqarqarin; gaggabbasho. <i>ld</i> dhuudhuumasho.	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Hilib aad loo daahiyay. 2. Miro aad u bisil. 3. <i>ld</i> dhuundhuumid.	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Hilib aad loo daahiyay. 2. Miro aad u bisil. 3. <i>ld</i> dhuundhuumid.
dhuundhuumid <i>m.f.dh eeg</i> dhuundhuum ² . <i>ld</i> dhuundhuum¹ (3).	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Dhuundhuumashow ciyaarid (carruur). 2. Isqarqarin; gaggabbasho. <i>ld</i> dhuudhuumasho.	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Hilib aad loo daahiyay. 2. Miro aad u bisil. 3. <i>ld</i> dhuundhuumid.	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Hilib aad loo daahiyay. 2. Miro aad u bisil. 3. <i>ld</i> dhuundhuumid.
dhuundhuumo <i>f.mg3 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Dhuundhuumashow ciyaarid (carruur). 2. Isqarqarin; gaggabbasho. <i>ld</i> dhuudhuumasho.	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Wox bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Wox bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Wox bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).
dhuundhuum¹ <i>m.l</i> 1. Hilib aad loo daahiyay. 2. Miro aad u bisil. 3. <i>ld</i> dhuundhuumid.	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Wox bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Wox bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Wox bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).
dhuundhuum² <i>f.mg1 (-uumay, -uuntay; -uumi)</i> 1. Wax bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Wox bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Wox bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).	dhuuq <i>f.g1 (-uuntay, -uumatay)</i> 1. Wox bisayldhaaf ah noqosho (hibil). 2. Wax aad u bisil noqosho (miro).

dhuur *m.db* Geed abaareed dheer oo ka baxa dhulka dhanada ah.

dhuurar *m.l* Geed yar oo dacarta u eg oo leh mayrax adag oo xargaha laga sameeyo.

dhuurcaso *m.db* Jaadadka quraanyada mid ka mid ah oo midabkeedu cas yahay, yaryar oo aad u qaniinya kulul. *ld dhuuricaso*.

dhuuri¹ *m.l* Xanuuun.

dhuuri² *m.l* Dixiri yar oo waqtiyada dharabka qofka kaba la'aanta socda cagaha ka gala.

dhuuri³ *f.mg1 (-riyay, -riday; -ryi)* Xanuuun dareemid.

dhuuricaso *m.db ld dhuurcaso*.

dhuurtaxaniinyo *m.db.u ld dheeertaxaniinyo*.

dhuurtee *m.db* Geedgaab cufan oo ka mid ah dhir-abaareedka oo ay xooluhu daaqaan, lehna caleemo yaryar oo dhuudhuuban.

dhuurur *m.l* Geed yar oo dacarta u eg oo leh mayrax adag oo xargaha laga sameeyo.

dhuuryaamid *m.f.dh eeg dhuuryaan²*.

dhuuryaan¹ *m.l* Jaad duqsi ka mid ah oo waaweyn.

dhuuryaan² *f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)*

Ku dh.: cid ku fawfawlayn ama ku nuunaasid (cayaayaanka duula sida diqsiga iwm).

dhuuryid *m.f.dh eeg dhuur³*.

dhuuryo *m.dh (-ooyin, m.l)* Shimbir hilibka cunta; dafo; soladduuil.

dhuis¹ *m.db* Neef kolkol sanqari weheliso oo qurmuuun oo nafleyda qaarkeed xaggeeda dambe ka timaadda. *ld dhuiso*.

dhuis² *f.mg1 (-say, -stay)* Dhuuso sii deyn.

dhuusaquraar *m.l* Qof da' yar, fudud oo faduul badan.

dhuusid *m.f.dh eeg dhuus²*.

dhuuso *m.dh ld dhuis¹*.

dhuux-.geed *m.l (baay.)* habdhiska kelli ee jiridda ubaxlayda iyo beerlammaa- nyaasha oo badanaa ka sameysan nudaha baarankiima. Xididdada qaarkood, habdhiska kelli wuxuu noqdaa baarankayma, halkii uu ka noqon ahaa saylam, xididdada noocaas ahina waxay leeyihii dh. g.. Shaqada dh. g.ku waa kaydinta cuntada.

dhuux¹ *m.l* 1. Sooh baruurta u eg oo xididdo yaryari ku safanyihii oo lafaha dheerdheer ku dhex jira oogada nafley. 2. Lafta geedaha walax yar oo jilicsan oo ku dhex jira. 3. Togga calooshiisa biyuhu maraan.

dhuux² *m.l (c.nafl)* Nudo jilicsan oo ku yaallo moqorka dhexe iyo meelaha bannaan ee gudaha lafta. Markay dhashaan iyo markay

yaryihiin xayawaanku dhuuxa lafahooda oo dhami waxa uu sameeyaa unugyada dhiigga.

dhuux³ *f.g1 (-xay, -xday)* 1. Laf, dhuux kala bixid. 2. Hadal ama arrin aad u fahmid.

dhuuxdheere *m.l* Dhuuxa dheer oo dhex mara lafdhabarta; xangulle.

dhuuxid *m.f.dh eeg dhuux³*.

dhuux-lafol-holac *m.l (daaw.)* Halaama-coodka dhuuxa iyo lafaha oo uu keeno caabuq. Waa khatar la socota markii lafi jabto, waa in si aad ah looga taxadaraa mar walba oo dhuuxa la gaaro xilliga qallinka lafaha iyo xubno-isgoosyada. Waxa kale oo keeni kara jeermi dhiigga la socda.

dhuuxyayn *m.f.dh eeg dhuuxyee*.

dhuuxyee *f.g2 (-yeeyay, -yaysay)* Neef geel ah si aad ah u qabbirid.

dhuwan *m.l* Miro ka baxa shillanka iyo kediga oo la cuno.

dhuxdhulayn *m.f.dh eeg dhuxdhuxlee*. *ld dhudhuhlayn*.

dhuxdhuxle *m.l (-layaal, m.db)* Qof warsheegid badan oo dadka isku dira. *ld dhuhdhuhle*.

dhuxdhulayn *f.mg2 (-leeyay, -laysay)* Dirdira sameyn. *ld dhudhuhlee*.

dhuxul *m.db* 1. Wax madow oo la shito oo laga sameeyo qoryo la gubay. 2. Wax madow oo la shito oo dhulka laga qodo oo ka samaysan dhir malaayiin sano ka hor aasantay oo baariga dhulka iyo kulayl badani isugu darmeen.

dhuxulayn *m.f.dh eeg dhuxulee*.

dhuxuldhagaxeed *m.l* Dhuxul dhagax noqday. *ld dhuxuldhuleed*.

dhuxuldhuleed *m.l ld dhuxuldhagaxeed*.

dhuxulee *f.g2 (-leeyay, -laysay)* 1. Dab dhuxul u yeelid. 2. Qoryo dhuxul ka dhigid.

dhuxulkurreeb *m.l* 1. Jirac qaniinyo kulul. 2. Jaad dibaqallooca ka mid ah oo yar oo qaniinyo kulul.

dhuxun¹ *m.l* Dhagax gaar ah oo badanaa guduudan oo xanaf leh oo mindiyaha iwm lagu afeeyo; lisin.

dhuxun² *m.db* 1. Biyo ceel ama wax kale oo leh dhadhan xaraar. 2. Dhul dibir iyo dhano ah.

dhuyac *m.l (bot.)* Jaad geedaha ka mid ah aan qodax lahayn, caleemo yaryar oo laamo-laamo u baxa. *ld dhuyuc*.

dhuyuc *m.l ld dhuyac*.

dib¹ *m.l (-bab, m.l)* Dhabarka xoolaha qaarkiisa danbe (hilib). *ld dub¹*.

dib² *m.dh fk* 1. Gadaal. 2. Ka d./kadd.: xagga dambe ka xiga.

dibaaji <i>m.l ld diibaaji.</i>	dibbiri <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Wax dibbirsan ka dhigid. 2. Is d.: si islaweyni leh u muuqasho.
dibaakh ¹ <i>m.dh ld dabaakh¹.</i>	dibbirid <i>m.f.dh eeg dibbirid.</i>
dibaakh ² <i>f.mg1 (-khay, -khday) ld dabaakh².</i>	dibbirin <i>m.f.dh eeg dibbirin.</i>
dibaakhid <i>m.dh ld dabaakhid.</i>	dibbirnimo <i>m.dh Dibbir ahaansho.</i>
dibaaq <i>m.l ld dubaaq.</i>	dibbiro <i>m.dh Caloosha oo fuurta dabay gudaheeda ka samaysanta awgeed. ld dibbiryo, dubburo.</i>
dibaax <i>m.l ld daabax.</i>	dibbirsamid <i>m.f.dh eeg dibbirsan¹.</i>
dibaaxasho <i>m.f.dh eeg dibaaxo. ld dubaaxasho.</i>	dibbirsan ¹ <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Wax dibbiray noqosh.
dibaaxi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Boodboodid yaryar oo kolkol hilibku yeesho, siiba muruqyada; burunjiyayn; jarcayn. <i>ld dubaaxi.</i>	dibbirsan ² <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax dibbiray ahaansho. <i>ld dibbiraysan, dibbiryaysan.</i>
dibaixin <i>m.f.dh ld dubaixin.</i>	dibbirsanaan <i>m.f.dh eeg dibbirsan. ld dibbiraysnaan, dibbiraysnaansho, dibbirsanaansho,</i>
dibaaxis ¹ <i>m.l ld dubaixin.</i>	<i>dibbirsanaansho m.l/dh ld dibbirsanaan.</i>
dibaaxis ² <i>m.dh (c.nafl.)</i> Kala baxa iyo ururka hirarka muruqyada xiraadka la' ee mara dheefmarenka, kuwaa oo suurtoggeliya socodka cuntada. Wuxaana keena uururka muruqyada wareegsan ee gidaarka calool yarada. <i>ld dubaaxis².</i>	<i>dibbiryaysan f.mg4 (-snaa, -snayd) ld dibbirsan.</i>
dibaaxo <i>f.mg3 (-xay, -xday)</i> Meel jirka ka mid ah gariirid. <i>ld dubaaxo.</i>	<i>dibbiryaysnaan m.dh ld dibbirsanaan.</i>
dibad <i>m.dh</i> 1. (<i>fk</i>) Meel bannaan ama awdnayn. 2. Dal shisheeye. <i>ld dibed.</i>	<i>dibbiryaysnaansho m.l/dh ld dibbirsanaan.</i>
dibadbax ¹ <i>m.l (-byo, m.dh)</i> Bambax.	dibbiryo <i>m.dh ld dibbiryo.</i>
dibadbax ² <i>f.mg1 (-xay, -xday; -bixi)</i> Dad wax ayidaaya ama wax diidaaya ama u dabbaal degaaya, soo bannaanbixid.	dibbiryoo <i>f.mg3 (-ooday, -ootay)</i> Wax dibbiro hayso noqosh (qof). <i>ld dubburo.</i>
dibadbixid <i>m.f.dh eeg dibadbax².</i>	dibbiryood <i>m.f.l egg dibbiryoo. ld dubburood.</i>
dibadijif <i>m.l ld boorjiif.</i>	dibbo <i>f.mg3 (-baday, -batay)</i> 1. Dad ama xoolo rugtoodii ka dhixid. 2. Dayax soo bixi waayid. <i>ld dubbo.</i>
dibadjoog <i>m.dh.u</i> 1. Ugaar. 2. Goonidaaq. Tus. "Ratigii dibadjoog buu noqday".	dibbood ¹ <i>m.l Baadi cidda bariday.</i>
dibadyaal <i>m.l</i> 1. D. ah: xidid buruq iwm oo aan ciidi ku qarsoonayn. 2. D. ah: wax la xooray oo aan qiimo lahayn.	dibbood ² <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> Xoolo, xeradoodii ka dhixid.
dibadyaalobid <i>m.f.dh eeg dibadyaalow.</i>	dibboodi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax dibbood ka dhigid.
dibadyaalow <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Wax la xooray oo aan qiimo lahayn noqosh.	dibbooid <i>m.f.dh eeg dibbood².</i>
dibbaaqa <i>f.g3 (-qday, -qatay)</i> Dhar iwm midab u yeelasho.	dibboodin <i>m.f.dh eeg dibboodi.</i>
dibbad <i>m.l</i> 1. Maqanaanta labada habeen ee dayaxeed ugu dambeysa ee aaru dayaxu soo bixin. 2. Rugta dayuxu fariisto labada habeen ee ugu dambeeya bil-dayaxeed. 3. <i>ld dibbasho. ld dubbad¹.</i>	dibdhac ¹ <i>m.l Daahidda laga daaho ballan iwm. ld dibdhicid.</i>
dibbasho <i>m.f.dh eeg dibbo. ld dibbad, dubbad¹, dubbusho.</i>	dibdhac ² <i>f.mg1 (-cay, -cday; -dhici)</i> 1. Waqtigii la rabay ka gadaal marid. 2. Heer wanaagsan oo lagu sugnaa hoos uga dhicid.
dibbir ¹ <i>m.l</i> 1. Dibbiro calool. 2. Qof maal qabeen ah.	dibdhicid <i>m.dh</i> 1. <i>eeg</i> dibdhac ² . 2. Hoos-u dhac (dhaqaale). <i>ld dibdhac¹, dibudhac, dibudhicid, dibudhicis.</i>
dibbir ² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> 1. Dabayl badan oo gudaheeda ku samaysantay awgeed fuurid (calool). 2. Cid aad u dhargid. 3. Qof cayil.	dibed <i>m.dh ld dibad.</i>
dibbiraysan <i>f.mg1 (-snaa, -snayd) ld dibbirsan.</i>	dibi <i>m.l (dibi/-iyo, m.dh)</i> Labka lo'da.
dibbiraysnaan <i>m.dh ld dibbirsanaan.</i>	dibijaano <i>m.dh (-ooyin, m.l)</i> Dhalo weyn oo sal ballaaran iyo af dhuuban leh oo biyaha, qamriga iwm lagu shubto.
dibbiraysnaansho <i>m.l/dh ld dibbiraysnaan.</i>	dibin <i>m.dh (-bno, m.l)</i> Labada cad oo hilibka ah oo ilkaha iyo cirridka korkooda ku yaal, oo afka daboola, ereyadana codeeyaa middood; bushin; faruur. <i>ld debin.</i>
	dibindaabyee <i>f.g2 (-yeeyay, -yeysay)</i> Wax dibindaabyo u geysasho.

dibindaabyeyn *m.f.db eeg* dibindaabyee.
dibindaabyo *m.db (-ooyin, m.l)* 1. Waxyello.

2. Khayaano.

dibin-siiinka *m.db (-bno ..., m.l) (c.nafl.)*

Xubinta galmeda ee dumarka qaybeeda dibadeysa. Laba joog oo faruuryo ah oo kala ah dibnaha waaweyn iyo dibnaha yaryar waxay daboolaan daloolka siilka, daloolka kaadimareenka kintirkana horay bay u leexiyan.

dibir *m.l* Dhul ciid adag, dhano ah oo aan geedo badan lahayn; dhooddi.

dibir *m.db (-bro, m.l)* Legdin dhulka si xoog leh laysugu dhufto. *ld* **dibirrooti¹**.

dibirrooti¹ *m.l ld dibir*.

dibirrooti² *f.g1 (-iyay, -iday; -iyi)* Legdin si xoog leh dhulka qof ugu dhufasho.

dibirrootiyid *m.f.db eeg* dibirrooti².

dibiye *f.g2 (-yeeyay, -yeysay)* Awr si dibiyo ah u rariid.

dibiyeyn *m.f.db eeg* dibiye.

dibiyeysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax si dibaya ah u raran ahaansho (rat).

dibiyeysnaan *m.f.db eeg* dibiyeysan. *ld* **dibiyeysnaansho**.

dibiyeysnaansho *m.l/db ld dibiyeysnaan*.

dibijo *m.db.kh* D. ah: rar aan kabaallo lahayn oo awr saaran.

dibjir¹ *m.l (-rro, m.db)* 1. Qof sabool ah oo aan hoy uu u hoydo lahayn. 2. Kuray geela ilaaliya.

dibjir² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Habeen dhan qadid.

dibjirid *m.f.db eeg* dibjir².

dibjirimo *m.db* Dibjir ahaansho.

dibjiryo *m.db* Qatooyada habeen dhan la qado.

dibkabe *m.l (-bayaal, m.db) (nax.)* Lifaaq kagu dhejiyo sal magac ama fal dhammaadiisa, yacnii dhiniciisa midig. Tus. “Dukaanle baa illinka furay”.

dibkannaax *m.l ld dabakannaax*.

dibkannaaxid *m.db ld dabakannaaxid*.

dibla'aan *m.db* 1. Dib la'aanshada. 2. (*fk*) Si fudud u ah.

diblad *m.db ld dublo*.

diblo *m.db ld dublo*.

diblomaasi *m.l (-iyin, m.db)* Hawlwadeen siyaasi ah oo ugu qaybsan dalkiisa xiriir dalal shisheeye.

diblomaasiyad *m.db (siyaa.)* Xirribta iyo siyaasad wanaagga lagu maamulo xiriirkka ka dhexeeya dawladaha.

dibqallooc *m.l (-cyo, m.db)* Bahal yar oo caarada la bah ah oo ku nool dalalka kulaylaho ah. Wuxuu leeyahay lix lugood iyo

labaciddiyoood oo sida birqaabka wax u qabta iyo dabodheer oo xubno leh oo kor u qaroofan oo ku dhammaata caarad daloosha oo wax mudda oo uu waabaayada ka dhijiyo; qaniinyadiisu waa xanuun badantahay, kolkolna waa loo dhintaa. *ld* **dabaqallooc**.

dibri *f.g2 (-iyay, -isay)* Cid dibir ku dhufasho.

dibrin *m.f.db eeg* dibri.

dibtaag *m.db ld dabataag*.

dibudday *m.l/db* 1. Mira yicib oo curdan ah.

2. Geed yar oo qodax leh.

dibudhac *m.l ld dibdhicid*.

dibudhicid *m.db ld dibdhicid*.

dibudhicis *m.db ld dibudhicid*.

dibudhig *m.l* Hakinta lagu sameeyo wax waqt go'an oo la qabto lahaa. *ld* **dibudhigid**.

dibudhigid *m.db ld dibudhig*.

dibudhisid *m.db* Wax (guri iwm) la dhisay oo la burburiyay dhisida.

dibuggurad *m.l ld dibuggurasho*.

dibuggurasho *m.db* 1. Cabsi darteed gadaal u bixid. 2. Xeelad dagaal oo ciidanku adeegsado. *ld* **dibuggurad, dibugguro, dibugguryo**.

dibuggurayn *m.db ld dibugguryeyn*.

dibugguree *f.mg2 (-reeyay, -reysay)* *ld* **dibugguryee**.

dibugguro *m.db ld dibuggurasho*.

dibugguryee *f.mg2 (-yeeyay, -yeysay)* Dibuggurasho sameyn. *ld* **dibugguree**.

dibugguryeyn *m.f.db eeg* dibugguryee. *ld* **dibuggurayn**.

dibugguryo *m.db ld dibuggurasho*.

dibuhabayn *m.db* 1. Hagaajinta lagu sameeyo maamul, nidaam, waxbarasho iwm. 2. Dayactir.

dibuhabayn hiddosome *m.l (-dyaal, m.l/db)* D.ta h.yaal isku xidhan si uu u dhaco isutallow.

dibunoqosho *m.db* Dibuggurasho.

dibuquuds *m.l* Iisticmalka iyo ka faa'iideysiga qayb ka mid ah maxsuulka qalab amardooriye ah si caynaanka loogu hayo kartida waxqabadkiisa. Wuxuu ay saamaysaa jabaqqordhiyeaalka.

dibusocod *m.l (-dyo, m.db)* Qof ka soo horjeeda isbeddelka iyo ilbaxnimada.

dibusocodnimo *m.db* Dibusocod ahaansho (qof).

dibusoonoolaansho *m.db* 1. (*dii.*) Hab nafta dib loogu soo celiyo jirka (fikrad diineed). 2. (*dii.*) Natijjo nafley. 3. (*dii.*) Habka ruuxa iyo qofka ay isuraacaan. *ld* **dibusoonoolayn**.

dibusoonoolayn *m.db ld dibusoonoolaansho*.

dibutaati <i>m.l (-iyo, m.dh/-yaal, m.l/dh)</i> Xildhibaan.	difji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Dareere wax yar ka dhibcin.
dibuxorayn <i>m.dh</i> Madaxbannayn.	difjin <i>m.f.dh eeg</i> difji. <i>ld difqin.</i>
dicaayad <i>m.dh</i> 1. War aan sal iyo baar lahayn oo cid laga fidyo iyadoo lagu caayayo. 2. War aad u badan oo cid wax gaar ahaaneed looga dhaadhicinayo. <i>ld dacaayad, dacaayo, dicaayo.</i>	difqi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld difji.</i>
dicaayadee <i>f.g2 (-deeyay, -deysay)</i> Cid dicaayad ka sheegid. <i>ld dacaayadee.</i>	difqin <i>m.dh ld difjin.</i>
dicaayadeyn <i>m.f.dh eeg</i> dicaayadee. <i>ld dacaayadeyn.</i>	dig ¹ <i>m.dh</i> 1. Rubad. 2. Naf. 3. Garaaca wadnaha ee halbowlayasha laga garto. 4. (<i>sh.r</i>) Cod lagu muujiyo shalaq.
dicaayo <i>m.dh ld dicayaad.</i>	dig ² <i>f.g/mg1 (-gay, -gtay)</i> 1. (<i>f.g</i>) Aroos iwm cid ogeysiin. 2. (<i>f.mg</i>) U d.: qof wax u daran oo ku soo fool leh ama lala maagganyahay dareensiin si uu uga gaashaanto.
dicin <i>m.l ld cicin.</i>	digaag <i>m.l.u</i> Shimbir aan duulin, la dhaqdo oo hilibkeeda iyo ukunteedaba la cuno; dooro; luki. <i>ld diyaad, diyaaj.</i>
did <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> Si aan habaysnayn u kala yaacid cabsi awgeed (xoolo ugaar iwm). <i>ld duq².</i>	digad <i>m.l ld digasho.</i>
diddimi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Hoore yar, si aayar ah u shubid. <i>ld dindimi.</i>	digaggub ¹ <i>m.l Baabbi'inta</i> wax la baabbi'yo. <i>ld digaggubid.</i>
diddimid <i>m.f.dh eeg</i> diddin ² . <i>ld dindimid, dundumid.</i>	digaggub ² <i>f.g1 (-bay, -btay)</i> Wax ciribtirid.
diddimin <i>m.f.dh eeg</i> diddimi. <i>ld diddimis, dindimin, dindimis.</i>	digaggubid <i>m.f.dh eeg</i> digaggub ² . <i>ld digaggub¹.</i>
diddimis <i>m.l ld diddimin.</i>	digarrogad <i>m.l ld digarrogasho.</i>
diddin ¹ <i>m.l</i> In yar oo hoore ah. <i>ld dindin¹.</i>	digarrogasho <i>m.f.dh eeg</i> digarrogoo. <i>ld digarrogad.</i>
diddin ² <i>f.mg1 (-imay, -intay; -imi)</i> In yar oo hoore ah si aayaar ah u daadasho. <i>ld dindin².</i>	digarrogro <i>f.mg3 (-gtay, -gatay)</i> Xero dhiriqowday ama si kale u xumaatay, xero kale oo u dhow uga guurid; oodrogasho.
diddinsad <i>m.l ld diddinsasho.</i>	digasho <i>m.f.dh eeg</i> digo ² . <i>ld digad.</i>
diddinsasho <i>m.f.dh eeg</i> diddinsad. <i>ld diddinsad, diddinsi, dindinsad, dindinsasho.</i>	digaxaar <i>m.l (-rro, m.dh)</i> Qori xalleefsan oo xeraada xoolaha digeda looga guro.
diddinsi <i>m.l ld diddinsasho.</i>	digdhaw ¹ <i>m.l</i> 1. <i>ld dhigdhebid.</i> Gawricidda nafrey la gawraco. 2. D. ah: nafrey sakaraad ah.
diddinso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Hoore yar meel ka shubasho. <i>ld dindinso.</i>	digdhaw ² <i>f.g/mg1 (-dhebay, -dhawday; -dhebi)</i> 1. (<i>f.g</i>) Nafley rubad goyn. 2. (<i>f.mg</i>) Wax sakaraad ah noqosho (nafley).
didi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Didmo geyeysiin (xoolo, ugaar iwm.). <i>ld dudi.</i>	digdhebid <i>m.f.dh eeg</i> digdhaw ² . <i>ld digdhaw¹.</i>
didib ¹ <i>m.l/dh</i> 1. Dhul dibir ah. 2. Ciid budo cad ah ama dhagax xaraarta ka samaysmay.	digdig <i>m.dh</i> Dafdaf iyo faan been ah.
didib ² <i>m.l (kiim.)</i> Dhagax badanaaba ku jira macdanta kaarboneyt, gaar ahaan Anna kaarbooneetyada kaalsiyam iyo magniisiyam.	digdigle <i>m.l (-layaal, m.l/dh)</i> Qof faan iyo dafdaf badan.
didid <i>m.f.dh eeg</i> did. <i>ld duqidid.</i>	digdigo <i>m.dh</i> Meel yar, bannaan, simman, oo ciiddeeda aad loo nabay.
didin <i>m.f.dh eeg</i> didi. <i>ld dudin.</i>	digid <i>m.f.dh eeg</i> dig ² . <i>ld digniin. digniinsho.</i>
didmo <i>m.dh</i> Yaacidda xoolo, ugaar iwm. baqdin awgeed la yaacaan. <i>ld duqmo.</i>	digiigaxasho <i>m.f.dh eeg</i> digiigixo. <i>ld dagiigaxasho.</i>
didsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax dhiillaysan ahaansho (xoolo, ugaar iwm.). <i>ld duqsan.</i>	digiigix <i>m.l</i> 1. Naxariis. 2. Meel hoobad ah. <i>ld dagiigix.</i>
didsanaan <i>m.f.dh eeg</i> didsan. <i>ld didsanaansho, duqdsanaan, duqdsanaansho.</i>	digiigixo <i>f.mg3 (-gixday, -gaxatay; -gaxan)</i> 1. U d.: cid u naxariisasho. 2. Meel hoobad ah ka daadegasho. <i>ld dagiigoxo.</i>
didsanaansho <i>m.l/dh ld didsanaan.</i>	digiiran <i>m.l.u</i> Nooc shimbiraha ka mid ah oo digaagga ka weyn, aan meel fog u duulin, leh midab baraashirix qurxoon, oo hilibkiisa la cuno. <i>ld digirin.</i>
didsasho <i>m.f.dh eeg</i> didso. <i>ld dudsasho.</i>	
didso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Xoolo iyadoo la didinayo kaxaysasho. <i>ld dudsasho.</i>	
difaac ¹ <i>m.l ld daaficid.</i>	
difaac ² <i>f.g1 (-cay, -cday)</i> <i>ld daafac².</i>	
difaacid <i>m.dh ld daaficid.</i>	

digir¹ *m.db* 1. Dabar. 2. Midab madow oo ilkuhu yeeshaan.

digir² *m.db* Nooc dalagga ka mid ah, dhala miro u eg qaabka kelliida, leh midabbo iyo jaadaka kala geddisan. *ld digir²*.

digirin *m.db ld digiran*.

digirro *m.db (-ooyin, m.l)* Qayb ka mid ah qalabka beeraha lagu falo oo dibidu jiidaan.

diglayn *m.f.db eeg* diglee.

digle *m.l* Salamaki.

diglee *f.mg2 (-leeyay, -laysay)* 1. Dig sameyn (wadne). 2. Nabar iwm dikaamid.

diglow *m.l* Cabbitaan laysku dacar falo oo laga sameeyo qashir bun oo la kariyey.

digniin kamadambeyes ah *m.db (siyaa.)* Xaggaa qawaaniinta caalamiga, waa shuruudaha ugu dambeeya wada hadal, ku gacan seeriddiisuna ay keento joojin wada xaajoodka socday ama ku dhaqaaqid awood wax ku xallin.

digniin¹ *m.db ld digid*.

digniin² *m.db* 1. War cid dareensiinayo dhibaato ku soo foolle si uu uga gaashaanto. 2. Hadal, qoraal iwm oo cid gef sameysay la siyo si aanu mar labaad ugu noqon.

digniinsho *m.l ld digid*.

digo¹ *m.db* 1. Saalo. 2. Saalo burburtay oo badan.

digo² *fg/mg3 (-gtay, -gatay)* 1. (*f.g*) Aroos cid ugu wacasho. 2. (*f.mg*) Ku d.: col jabay, qof laga adkaaday iwm hadal lafajebis ah ku dhihid.

digoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Digo dhigid (xoolo, ugaar iwm).

digood *m.f.l eeg* digoo.

digi¹ *m.l (dii.)* Qasaa'id diini ah oo ay qaadaan wadaaddada dariiqooyinka; xadro. *ld digriyid*.

digi² *f.mg1 (-iyay, -iday; -iyi) (dii.)* Digi qaadid (wadaad dariiqo).

digrii¹ *m.l* Darajo.

digrii² *m.l (fiis.)* Halbeegga heerkulka oo la doorsooma kolba qiyaasta la adeegsanayo, sida santigireedh ama feeranhayt. 2. (*juqr.*) Halbeegga loolka ama dhigaha ee la adeegsado si loo muujiyo meel ka mid ah dhulka dushiisa.

digriyid *m.f.db eeg* digri². *ld digri¹, dikri¹, dikriyid*.

digs *m.l (-yo, m.l)* Weel macdan ka samaysan, af ballaaran leh oo cunnada lagu karsado; sufriyo. *ld disti*.

digtoon *f.mg4 (-naa, -nayd)* 1. Qof diyaar u ah wax uu filayo ahaansho. 2. Qof si toosan

u taagan oo labadiisa lugood si simman isu garab yaallii ahaansho (millatari).

digtoonaan *m.f.db eeg* digtoon. *ld digtoonaansho*.

digtoonaansho *m.l/db eeg* digtoonow. *ld digtoonaan*.

digtoonow *f.mg3 (-naaday, -naatay)* 1. Qof diyaar u ah wax uu filayo noqosho. 2. (*millatari*) Qof si toosan u taagan oo labadiisa lugood si siman isu garab yaallii noqosho.

dihasho *m.f.db eeg* diho. *ld dahasho, dohasho*.

dihin *f.mg4 (-hnaa, -hnayd)* 1. Wax aan welii la lisin ahaansho (xoolo). 2. Wax aan welii sidii la rabay looga faa'iidaysan ahaansho (dhul). *ld dahan*.

dihnaan *m.f.db eeg* dihin. *ld dahnaan, dahnaansho, dihnaansho*.

dihnaansho *m.l/db ld dihnaan*.

daho *f.mg3 (-hday, -hatay)* Ilmo dhashay kalgacal u muujin. *ld daho, doho*.

di'i fg2 (-iyay, -isay) Roob keenid (Ilaah).

diib *m.l* Uudgoon.

diibaaji *m.l* Lacag yar oo horumarin ahaan qof wax uu iihsaday ka dhiibo. *ld deebaaji, dibaaji*.

diibsad *m.l ld diibsasho*.

diibsasho *m.f.db eeg* diibso. *ld diibsad, diibsi*.

diibsi *m.l ld diibsasho*.

diibso *f.mg3 (-saday, -satay)* Diib marsasho (qof).

di'id *m.f.db eeg da'*. *ld di'is, di'itaan*.

djid *f.g1 (-day, -dday)* Codsi, amar, siismo, iwm ku gacan sayrid.

diid¹ *m.l* Wareer lala dhaco tamardarro awgeed.

diid² *f.mg1 (-day, -dday)* Tamardarro awgeed la dhicid (qof).

djiddan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Codsi, amar, siismo iwm wax ku gacan sayray ahaansho.

djiddanaan *m.f.db eeg* djiddan. *ld djiddanaansho*.

djiddanaansho *m.l/db ld djiddanaan*.

djiddo *m.db* Ku gacan sayridda lagu gacan sayro codsi, amar, siismo iwm.

djiddooy *m.db.kh* Neef irmaan oo aan oggolayn in la liso (geel).

djiddow *m.l.kh* D. ah: neef irmaan oo aan oggolayn in la liso (lo').

djidid *m.f.db eeg* djid. *ld djidis, djidmo*.

djidid¹ *m.f.db eeg* diid².

djidid² *m.db (daaw.)* Suuxid muddo gaaban oo ay keentay dhiiggaa maskaxda taga oo yaraaday.

djis *m.db ld djidid*.

dijidmo <i>m.db ld dijidid.</i>	diillin <i>m.db ld diillin.</i>
diidsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax tamardarro awgeda la dhacay ahaansho (qof).	diillimayn <i>m.f.db eeg diillimayn.</i>
diidsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Qof diiddan ahaansho.	diillimee <i>f.g2 (-meeay, -maysay)</i> Meel wax ku dul xarriiqid. <i>ld diillimee.</i>
diidsanaan <i>m.f.db eeg diidsan.</i> <i>ld diidsanaan.</i>	diillin <i>m.db (-imo, m.l)</i> 1. Xarriiq; jiitin. 2. Roob xoog leh oo dabayl wata. 3. Caws cusub oo ka soo fufay meel gubad ah. <i>ld diilin.</i>
diidsanaan <i>m.db eeg diidsan.</i> <i>ld diidsanaan.</i>	diillinaanood <i>m.db</i> Diillin ballaaran cirka ku dhereran oo ka kooban xiddigo yaryar oo badan.
diidsanaansho <i>m.ll/db ld diidsanaan.</i>	diilmid <i>m.f.db eeg diilan¹.</i>
diidsanaansho <i>m.ll/db ld diidsanaan.</i>	diilnaan <i>m.f.db eeg diilan².</i> <i>ld diilnaansho.</i>
diidsii <i>f.g2 (-iiyay, -iisay)</i> Cid wax naciin.	diilnaansho <i>m.ll/db ld diilnaan.</i>
diidsiin <i>m.f.db eeg djidsii.</i>	diilo <i>f.g3 (-iishay, -iilatay)</i> Wax ciid, neef iwm ka buuxsasho.
diif <i>m.db</i> Tamardarro, jiil, daal iwm oo jirka ka muuqda.	diimbiyood <i>m.l (-dyo, m.db)</i> Jaad ka mid ah diinka oo yar oo biyaha ku dhex nool. <i>ld diinceelaad.</i>
diif <i>m.l</i> Biyaha iyo qoyaanka kale oo sanka ka yimaada, durey ama hargab dartiis; siin. <i>ld dquf¹</i> (2).	diimid <i>m.f.db eeg diin³.</i> <i>ld diimis.</i>
diifayn <i>m.f.db eeg diifeey.</i>	diimis <i>m.db ld diimid.</i>
diifaysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax diifi hayso ahaansho (nafley).	diimmoon <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Ka d./u d.: cid aan wax ogeyn ahaansho.
diifaysnaan <i>m.f.db eeg diifaysan.</i> <i>ld diifaysnaansho.</i>	diimmoonaan <i>m.f.db eeg diimmoon.</i> <i>ld diimmoonaansho, diimooni.</i>
diifaysnaansho <i>m.ll/db ld diifaysnaan.</i>	diimmoonaansho <i>m.ll/db ld diimmoonaan.</i>
diifeey <i>f.g2 (-feeyay, -faysay)</i> Cid diif badid.	diimmooni <i>m.db ld diimmoonaan.</i>
dijfsasho <i>m.f.db eeg diifso.</i> <i>ld diijfsad, dqufsad, dqufsasho, dqufsi.</i>	di'in <i>m.f.db eeg di'i.</i>
dijfsasho <i>m.f.db eeg diifso.</i> <i>ld diijfsad, dqufsad, dqufsasho, dqufsi.</i>	diin¹ <i>m.l (-nan, m.l)</i> Nooc xamaaratada ka mid ah aad u gaabiya, leh qolof adag oo ku daahaaran afar lugod iyo qoor dheer oo aan dhogor lahayn; diindiin. <i>ld djindiin.</i>
dijfsfo <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Diif iska tirid (qof). <i>ld diijfsfo.</i>	diin² <i>m.l/db (-iimo, m.l)</i> 1. Caqido cid ku xiraya awood ka sarraysa oo ay aaminsantahay in ay wax yeeli karto, waxna u tari karto. 2. Qawaaniin Eebbe u soo dejiyey dadka dunida ku nool si ay waxa wanaagsan u falaan, waxa xunna uga reebtoomaan. 3. Quraan.
diig <i>m.l ld diiq¹.</i>	diin³ <i>f.mg1 (-iimay, -iintay; -iimi)</i> 1. Ku d.: qof wax la yaab leh oo aanu hore u arki jirin qaadan waayid. 2. Ku d.: wax araggooda waayid.
diigaanyo <i>m.db</i> Wax aad u tiro badan (dad, xoolo iwm).	diinceelaad <i>m.l (-dyo, m.db)</i> <i>ld diimbiyood.</i>
diihaal¹ <i>m.l</i> Gaajo aad u daran. <i>ld daahiiil¹.</i>	diindarro <i>m.db</i> Si xun ugu dhaqmidda diin si xun loogu dhaqmo.
diihaal² <i>f.mg1 (-aalay, -aashay)</i> Gaajo badan dareemid. <i>ld daahiiil².</i>	diindiimid <i>m.f.db eeg diindiin².</i>
diihaalid <i>m.f.db eeg diihalid.</i>	djindiin <i>m.l ld diin¹.</i>
diiil¹ <i>m.db (-lo, m.l)</i> Dhabbo; jid.	diindiin¹ <i>m.l.kh</i> D. ah: dhar aad u duugoobay oo si sahlan u dildillaaci kara.
diiil² <i>f.g1 (-iilay, -iishay)</i> Wax ciid, neef iwm ka buuxin.	diindiin² <i>f.mg1 (-iimay, -iintay; -iimi)</i> Si sahlan u dildillaacid (dhar aad u duugoobay).
diilabadan <i>f.mg4 (-dnaa, -dnayd)</i> Dabci si caadi u ah isbeddelid (qof).	diin-fedeysi <i>m.l (fals.)</i> Hab koox bulsheed, ama waxbarasho, oo aaminsan in aanay iintu
diilabadnaan <i>m.f.db ld diilabadnaansho.</i>	
diilabadnaansho <i>m.ll/db eeg diilabadan.</i> <i>ld diilabadnaan.</i>	
diilaley <i>m.db</i> Darbad d.: dabayl xoog leh oo hadba dhinac ka timaadda.	
diilalyo <i>m.db</i> Dhaxan aad u badan.	
diilan¹ <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Wax ciid, neef iwm laga buuxiyey noqosho.	
diilan² <i>f.mg4 (-lnaa, -lnayd)</i> Wax ciid, neef iwm laga buuxiyey ahaansho.	
diilasho <i>m.f.db eeg diilo.</i>	
diilid <i>m.f.db eeg diil².</i>	
diilimayn <i>m.db ld diillimayn.</i>	
diilimee <i>f.g2 (-meeay, -meysay)</i> <i>ld diillimee.</i>	

qeyb ka ciyaari karin mushkiladaha iyo dhacdooyinka nolosha.

diin-fidiye *m.l (-yayaal, m.l/dh)* (*dii.*) Qof kiristaan ah oo loo soo diray waddan shisheeye si uu u baro kirishtaanimada.

diinla'aan *m.dh* Diinlaawe ahaansho. *ld diinli'i.*

diinlaawe *m.l (-wayaal, m.l/dh)* 1. Qof aan diin aaminsanayn. 2. Qof aan akhlaaq wanaagsan lahayn.

diinley *m.dh (-yo, m.l)* Goggaaleysi.

diinli'i *m.dh ld diinla'aan.*

diinta Budhiismaha *m.db* (*dii.*) Diinta ay dadka qaarkood aaminsanyihiin inay ku barayso sida aad isaga baabbi'in lahayd murugta, waxaana lagaga dhaqmaa Aasiyada bari, iyo Aasiyada dhexe.

diiq¹ *m.l 1. ld diig (-qaq, m.l)* Digaagga kiisa lab. 2. Kalluun yaryar oo gudguduudan. 3. Ciriiri. 4. D. ah: si dhib leh.

diiq² *m.dh* 1. Cunto, dhar iwm aan badnayn oo loo geeyo ummul, aroos, qof jirran iwm. 2. Allabbari dad isu keenaan. *ld diiqo.*

diiq³ *f.mg1 (-qay, -qday)* 1. Wax sii yaraansho, sii licifid. 2. U d.: cid dhibaataysan wax ugu deeqid.

diiqad *m.dh* Dareemidda la dareemo ciriiri ama farxad la'aan (qof).

diiqadayn *m.f.dh eeg diiqadee.*

diiqadee *f.g2 (-deeyay, -deysay)* Cid, ciriiri ama farxad la'aan ku abuurid.

diiqalyayn *m.f.dh ld diiqalyee.*

diiqalyee *f.mg2 (-yeeyay, -yeysay)* Aayar socosho (biyo).

diiqalyeyn *m.f.dh eeg diiqalyee. ld diiqalyo.*

diiqalyo *m.dh* Biyo aayar soconaaya. *ld diiqalyeyn.*

diiqayn *m.f.dh eeg diiqee.*

diiqee *f.g2 (-qeeyay, -qeysay)* 1. Diiqo bixin. 2. Wax daldalid.

diiqid *m.f.dh eeg diiq³.*

diiqlay *m.l (bot.)* Geed-gaab leh dheeacaan guduudan, laamo dhuudhuuban oo ka baxa dhulka jilicsan oo aan lahayn qodax.

diiqo *m.dh ld diiq².*

diiqoo *f.mg3 (-oobay, -ootay)* Ku d.: ciriiri dareemid.

diiqood *m.f.l eeg diiqoo.*

diiqyeer *m.l* Arooryo hore.

diin¹ *m.l* Kulayl, uumi.

diir¹ *m.l* Dubka sare ee lafta geedka.

diir² *m.dh ld diirdiir².*

diir² *m.dh.u ld digir².*

diir³ *f.mg1 (-ray, -rtay)* 1. Wax in yar kululaansho. 2. Qof, in yar xanaaqid.

dijir³ *f.g1 (-ray, -rtay)* 1. Geed diir ka qaadid. 2. Wax qaawin.

diirad¹ *m.dh (-do, m.l)* Aalad lagu kala garto jahooyinka, leh qaab sacadeed oo lagu hoggaamiyo maraakiibta.

diirad² *m.dh (-do, m.l)* (*nax.*) Marka uu qof hadlayo, weer kastoo ka mid ah warkisa waxaa ka mid ah qayb uu si gaar ah u danaynayo, sidaas darteed hadluhu wuxuu adeegsadaa summad (baa/ayaa, waa) u baaqda dhegeystaha qaybtaas.

diiradayn *m.dh* (*nax.*) Marka diirad la saaraayo qayb ka mid ah weerta (*eeg diirad 2.*)

diiradeeye *m.l* (*nax.*) Qurubyada wax diiradeeya oo kala ah: "baa"/"ayaa", "waa" (*eeg qurub diiradeed.*)

dijiran¹ *f.mg1 (-rmay, -rantay, -rmi)* Wax diirkii ka dhacay noqosho.

dijiran² *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* Wax la diiray ahaansho.

diirane *m.l (-nayaal, m.l/dh)* (*xis.*) Dhakhsaha isbeddelka ee fansaar marka loo eego doorsoomaha madax bannaan. Wuxa kale loo yaqaan wehliyaha xigsineed ama fansaar diiran. .

diirane-koowaad *m.l (-nayaal ..., m.l/dh)* (*xis.*) Fansaarka $j = f(x)$ waa d. k. marka uu diiranihiisu yahay heerka koowaad, waxaana loo qoraa dy/dx ama $f'(x)$.

dijirasho *m.f.dh eeg diiro.*

diirdiir¹ *m.l (-rro, m.dh)* Jaad ugaarta ka mid ah oo diillimo leh; goodir.

diirdiir² *m.dh* Cayayaan yar oo jilicsan, leh duf badan, wuxuu ku dulnoolyahay dhirta, aakhirutaankana wuxuu noqdaa balanbaalis, nirgadhoob iwm. *ld diir².*

diirdiirran *f.mg4 (-naa, -nayd)* Qof firfircoon ahaansho.

diirdiirranaan *m.f.dh eeg diirdiirran. ld diirdiirranaan.*

diirdiir-xariireed *m.dh* Nooc diirdiirta ka mid ah oo dunta xariirta sameysa.

diirfin *m.l* Nooc digirta ka mid ah, yaryar, oo caaganan; salbuko.

diir-hoose *m.l (-ayaal, m.dh)* (*bot.*) Botani ahaan, nudaha u dhexeeya dubka sare iyo habdhiska kalli ee jirridaha iyo xididdada geedka.

diiri *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax in yar kululayn. *ld diirri.*

diirid *m.f.dh eeg diir³. ld diiris.*

diirid *m.f.dh eeg diir³. ld diiris.*

diirin *m.f.dh eeg diiri. ld diiris¹, diirrimaad, diirrin, diirris.*

diirinle <i>m.l</i> Shaqaalaha cuntada kariya ee haddana qeybiya; kaantunle.	diixaanayn <i>m.db</i> Meel wax lagu diixaaniyo; arkiifyo. <i>ld diixaaniye</i> .
dijiris <i>m.db ld dijirid</i> .	diixaani <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax diixaan gelin.
diiris¹ <i>m.l ld diirin</i> .	diixaaniin <i>m.f.db eeg diixaani</i> .
diiris² <i>m.db ld diirid</i> .	diixaaniye <i>m.l ld diixaanhaye</i> .
dijirmid <i>m.f.db eeg dijiran¹</i> .	dikaamid <i>m.f.db eeg dikaan²</i> . <i>ld diikaan¹</i> (2).
dijirnaan <i>m.f.db eeg dijiran²</i> . <i>ld dijirnaansho</i> .	dikaan¹ <i>m.l</i> 1. Dhaqdhaqaaq yar oo isdabajoog ah sida kan dhiigga xiddidda xulaaya ama meel malaxi ku jirto. 2. <i>ld dikaamid</i> .
dijirnaansho <i>m.l/db ld dijirnaan</i> .	dikaan² <i>f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)</i> Dikaan dareemid (nafley).
diirnax¹ <i>m.l</i> Dareen raxmad leh oo qof ku dhasha marka uu arko qof dhibaateysan.	dikri¹ <i>m.l ld dikri¹</i> .
diirnax² <i>f.mg1 (-xay, -xday; -nixi)</i> U d.: dareen raxmad leh cid u hayn.	dikri² <i>f.mg1 (-iyay, -iday; -iyi)</i> <i>ld dikri²</i> .
diirnixid <i>m.f.db eeg diirnax²</i> .	dikriyid <i>m.f.db ld dikriyid</i> .
dijiro <i>f.g3 (-rtay, -ratay)</i> Wax qobka ka fuqsasho. Tus. "mooskii baan diirtay".	diktatoor <i>m.l</i> Keligi-taliye.
diirran¹ <i>m.l</i> Isir; dhalan.	diktatooriya <i>m.db</i> xukun qof kali ahi ku ammarkutaagleeyo. <i>ld diktatooriyad</i> .
diirran² <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax aan aad u kululayn ahaansho. Tus. "Caano diirran baan cabbeys".	diktatooriyad <i>m.db ld diktatooriya</i> .
diirranaan <i>m.f.db eeg diirran²</i> . <i>ld diirraaansho</i> .	diktatoornimo <i>m.db</i> diktatoor ahaansho.
diirranaansho <i>m.l/db ld diirranaan</i> .	dil¹ <i>m.l</i> 1. Qurgoonta nafley qurta laga gooyo. 2. Garaacid nafley la garaaco.
diirri <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld diirri</i> .	dil² <i>f.g1 (-ilay, -ishay)</i> 1. Nafley qurgoyn. 2. Nafley garaacid.
diirrimaad <i>m.l</i> 1. <i>ld diirrimaad</i> . Kulayl aan aad u badnayn. 2. <i>ld diirrin</i> .	dilaa <i>m.l</i> 1. Qof ama bahal aad wax u laaya. 2. Cudur nafleyda safmar u dila. <i>ld dile</i> .
diirrin <i>m.db ld diirrin</i> .	dilalyo <i>m.db</i> Daal.
diirris <i>m.l ld diirrin</i> .	dilan¹ <i>m.l</i> 1. Ilmo dhawr bilood ah oo uurka ku qoonmay. 2. Dhul mudda badan la daaqaayay oo xaalufay. 3. <i>ld dilmid</i> .
diirsad <i>m.l ld diirsasho</i> .	dilan² <i>f.mg1 (-lmay, -lantay; -lmi)</i> 1. Iska dhimasho; iyadoo aan la diliin, iska geryoomid. 2. Ilmo dhawr bilood ah uur ku qoonmid.
diirsasho <i>m.f.db eeg diirso</i> . <i>ld diirsad, diirsi</i> .	dilan³ <i>f.mg4 (-lnaa, -lnayd)</i> 1. Wax la qurgooyay ahaansho (nafley).
diirsi <i>m.l ld diirsasho</i> .	dildil <i>m.db</i> (<i>lo, m.l</i>) Summad geela lagu dhigo oo ah alif jiif ahaan caloosha loogu jiido.
diirsimaaad <i>m.l ld diirrimaad</i> (1).	dildillaac¹ <i>m.l</i> Jeexjeex uu yeesho dhul, jir nafley dhar iwm.
diirso <i>f.g/mg3 (-saday, -satay)</i> 1. (<i>f.g</i>) Biyo, caano iwm in yar kululeyasho. 2. (<i>f.mg</i>) Ku d.: Wax diirrimaad ka helid.	dildillaac² <i>m.l</i> (<i>jool</i>) Kala jeex-jeexanka dhadhaabaha, marka ay la kulmaan cadaadis heer sare ah; waxa ay noqdaan qaydad ama xaashiyo khafiif ah.
diis <i>f.g1 (-say, -stay)</i> Wax buusid (weel iwm).	dildillaac³ <i>f.mg1 (-cay, -cday)</i> Dhul, dhar, oogo nafley, jeexjeex yeelasho. Tus. "Dhulki baa dildillaacay".
diis <i>m.db ld di'id</i> .	dildillaaca-waaber <i>m.l</i> Xilliga iftiinka subaxnimo bilaabanayo.
diisan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax hoos u godan ahaansho.	dildillaaci <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax dildillaac u yeelid.
diiseembar <i>m.db ld disembar</i> .	dildillaacid <i>m.f.db eeg dildillaac²</i> .
diisid <i>m.f.db eeg diis</i> .	dildillaacin <i>m.f.db eeg dildillaaci</i> .
diisnaan <i>m.f.db eeg diisan</i> . <i>ld diisnaansho</i> .	dildillaacsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax dildillaacay ahaansho.
diisnaansho <i>m.l/db ld diisnaan</i> .	
diitaan <i>m.l ld di'id</i> .	
diawaan <i>m.l</i> (- <i>nno</i> , <i>m.db</i>) 1. Buug lagu aruuriyo maanso qof leeyahay. 2. Buug lagu qoro waxyaabo la rabo in la xasuusto.	
diawaanee <i>f.g2 (-neeyay, -neysay)</i> Diiwaan gelin, ku qorid.	
diawaaneyn <i>m.f.db eeg diawaanee</i> .	
diawaangeli <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax diiwaan ku qorid.	
diawaangelin <i>m.f.db eeg diawaangeli</i> .	
diawaanhaye <i>m.l</i> (- <i>yayaal</i> , <i>m.l/db</i>) Qof wax diixaaniya.	

dildillaacsanaan *m.f.db eeg* dildillaacsan. *ld* dildillaacsanaansho.

dildillaacsanaansho *m.l/db ld* dildillaacsanaan.

dile *m.l (-layaal, m.l/db)* Kan wax dilay, ama wax dilid badan. *ld* **dilaa**.

dili *m.l* Jaad geedaha ka mid ah oo jiinka webiyada ka baxa.

dilid *m.f.db eeg* *dil²*. *ld* **dilniin**.

dililiqo *m.db* *ld* **dilindillo**.

dilindillaryn *m.f.db eeg* dilindilliee. *ld* **dilindillo**.

dilindilliee *f.g² (-leeyay, -laysay)* Wax duuban ama kankoonсан sida birmiil iwm garaangarin.

dilindillo *m.db* Garangarinta wax kankoonсан ama duuban oo la garaangariyo. *ld* **dilindillayn**.

dilindilqo *m.db* Geed geedquwaaxyada ka mid ah oo dhulka caddun kaah ka baxa oo kor u bixin ee dhulka ku dhabbacan. *ld* **dililiqo**.

diliq¹ *m.l* Hanjaleelo.

diliq² *f.mg1 (-lqay, -liqday)* Ilmo yar oo dad hanjaleelo daadin.

dillaac¹ *m.l* Meesha bannaan ee u dhaxaysa wax is haystay oo in yar kala fuqay.

dillaac² *f.mg1 (-cay, -cday)* 1. Wax jeexmid, qarxid. 2. Ciid, dagaal, iwm bilaabasho. 3. Wax beryid.

dillaaci *f.g² (-iyay, -isay)* Wax dillaac u yeelid.

dillaacid *m.f.db eeg* dillaac².

dillaacin *m.f.db eeg* dillaaci.

dillaacsad *m.l ld* dillaacsasho.

dillaacsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax dillaac leh ahaansho.

dillaacsanaan *m.f.db eeg* dillaacsan. *ld* dillaacsanaansho.

dillaacsanaansho *m.l/db ld* dillaacsanaan.

dillaacsasho *m.f.db eeg* diillaacsasho. *ld* diillaacsad, diilaacsii.

dillaacsii *m.l ld* dillacasho.

dillaacso *f.g³ (-saday, -satay)* Wax qayb ka jeexasho.

dillaal¹ *m.l ld* **dallaal¹**.

dillaal² *f.g¹ (-aalay, -aashay)* *ld* **dallaal²**.

dillaalid *m.db ld* dallaalid.

dillaalnimo *m.db ld* **dallaalnimo**.

dillaamid *m.f.db eeg* *dillaan²*. *ld* **dillaan¹** (2), **dullaamid**, **dullaan¹**.

dillaamo *m.db ld* **dillaan¹**, **dullaamo**.

dillaan¹ *m.l* 1. Dhicidda wax culusi dhinac u dhaco. 2. *ld* **dillaamid**. Leexashada wax badani hal mar dhinac u wada leexdo.

dillaan² *f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)* 1. Wax culus dhinac u dhicid. 2. Wax badan hal mar u wada leexasho. *ld* **dullaan²**.

dilmid *m.f.db eeg* *dilan²*. *ld* **dilan¹** (3).

dilnaan *m.f.db eeg* *dilan³*. *ld* **dilnaansho**.

dilnaansho *m.l/db ld* **dilnaan**.

dilniin *m.l ld* **dilid**.

dilqid *m.f.db eeg* *diliq²*.

dimcad *m.l (-ddo, m.db)* (*bot.*) Quraca dhallinta yar oo ulo jilicsan oo xoog badan iyo mayrax aad u cad oo wanaagsan laga helo. *ld* **dincad**.

dimmi *m.l.u* Dad masiixi ama yuhuud ah oo dalal muslin ah si nabadeed ugu noolaada.

dimoqraadi *m.l (-iyii, m.db)* Qof ama dad dimoqraaddiyad aaminsan ama ku dhaqma. *ld* **dimuqraaddi**.

dimoqraadinnimo *m.db* Dimoqraaddi ahaansho (qof). *ld* **dimuqraadinnimo**.

dimoqraadiyad *m.db* Nidaam dawli ah oo taliskiisa si madax bannaani ah dadweynuhu u soo doortaan. *ld* **dimuqraadiyad**.

dimoqraadiyayn *m.f.db eeg* dimoqraadiyee. *ld* **dimuqraadiyayn**.

dimoqraadiyee *f.g² (-yeeyay, -yaysay)* Nidaam dimoqraaddi ka dhigid. *ld* **dimuqraadiyee**.

dimoqraadiyad *m.db ld* dimoqraadiyad.

dimoqraadiyee *f.g² (-yeeyay, -yeysay)* *ld* **dimuqraadiyee**.

dimoqraadiyeyn *m.db ld* dimoqraadiyeyn.

dinaamiko *m.db ld* daynaamiko.

dinaas *m.db* Daran cusbo badan oo geelu aad u jecelyahay.

dincad *m.l ld* **dimcad**.

dindimi *f.g² (-iyay, -isay)* *ld* **diddimi**.

dindimid *m.f.db ld* **diddimid**.

dindimin *m.db ld* **diddimin**.

dindimis *m.l ld* **diddimin**.

dindin¹ *m.l ld* **diddin¹**.

dindin² *f.mg1 (-imay, -intay; -imi)* *ld* **diddin²**.

dindinsad *m.l ld* **diddinsasho**.

dindinsasho *m.db ld* **diddinsasho**.

dindinsi *m.l ld* **diddinsasho**.

dindinso *f.g³ (-saday, -satay)* *ld* **diddinso**.

dingax *m.db (-goxo, m.db)* Nooc dermooyinka ka mid ah oo cawda mayrada laga sameeyo.

dingiig¹ *m.l ld* **dangiig¹**.

dingiig² *f.mg1 (-gay, -gtay)* *ld* **dangiig²**.

dingiigid *m.db ld* **dangiigid**.

dingiigsad *m.l ld* **dangiigsasho**.

dingiigsasho *m.db ld* **dangiigsasho**.

dingiigsi *m.l ld* **dangiigsasho**.

dingiigso *f.mg3 (-saday, -satay)* *ld dangiigso.*
diniimid *m.dh ld diddimid.*
diniin¹ *m.l ld diddin¹.*
diniin² *f.mg1 (-nay, -nayd)* *ld diddin².*
dinnaago *m.dh Ci* weyn oo nafleyda qaarkeed samayso sida lo'da, dameeraha iwm. *ld dannaago, dinnaaho.*
dinnaaho *m.dh ld dinnaago.*
dinnaax *m.l (-xyo, m.dh)* Nagaar yar, dhulka dhagaxleyda ah ka baxa, kurtun yar u eg; aan lahayn laamo iyo caleemo oo la cuno.
dinnad *m.dh (-do, m.l)* Dummad; yaanyuuro.
dinnabdeed *m.l Nooc* kalluun ka mid ah.
dinnayn *m.f.dh eeg* dinnee.
dinnee *f.mg2 (-neeyay, -naysay)* U d.: neef la lisayo, dinno siin.
dinno *m.dh* Caano yar oo neefka la lisayo la dhadhansiyo si uu aad ugu godlado.
dinqi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld danaq.*
dinqin *m.dh ld danqid.*
diq¹ *m.l.kh* 1. Raad badan. 2. D. ah: meel wax badan la dagganaa oo ciiddeedu xumaaatay. 3. D. ah: biyo dhadhankoodii iyo urtoodii isbeddeleen.
diq² *f.mg1 (-qay, -qday)* 1. Ku d.: meel cagta ku badin (xoolo, ugaar iwm). 2. Ka d.: wax aad u nicid. 3. D. ah: weel buuxa in kale ku ciriiriyid.
diqaysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax dhadhankoodii iyo urtoodii doorsantay ahaansho (biyo).
diqaysnaan *m.f.dh eeg* diqaysan. *ld diqaysnaansho.*
diqaysnaansho *m.l/dh ld* **diqaysnaan.**
diqdiq¹ *m.l ld diqdiqo¹.*
diqdiq² *m.l Wadiiqo* yar oo cagta dadku samayso, oo isku xirta laba guri ama guri iyo beer.
diqdiqasho *m.f.dh eeg* diqdiqo².
diqdiqayn *m.f.dh eeg* diqdiqee.
diqdiqee *f.g/mg2 (-qeeyay, -qaysay)* 1. (*fg*) Cid cunno siin. 2. (*f.mg*) Labo meeloood si joogto ah isaga socodka.
diqdiqo¹ *m.dh* 1. Socodka laba meeloood si joogto ah laysaga socdo. 2. Waddo dhuuban; wadiiqo. *ld diqdiq¹.*
diqdiqo² *f.mg3 (-qtay, -qatay)* Ku d.: cunto cuniddeeda ku noqnoqosho.
diquid *m.f.dh eeg* diq².
dipo *m.dh* 1. Yaqyaqsii. 2. Hilib la shiiday oo suugada lagu daro. 3. Meel dhiriq iyo wasakh badan.
diquo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* Ka d.: wax yaqyaqsi leh aad u nicid.
diquobid *m.f.dh eeg* diqow.

diqood *m.f.l eeg* diqoo.
diqow¹ *m.l* Isbeddelka dhadhanka iyo urta biyaha ku dhaca.
diqow² *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Diq noqosho (biyo).
diqsi *m.l ld duqsi, tixsi.*
dir¹ *m.l* Dad ama xoolo isku asal ah oo meel ka soo wada jeed; jaad; dhur.
dir² *m.l (-rar, m.l)* (*baay.*) Heer loo isticmaalo kala soocidda noolayaasha, taasi oo ka kooban hal ama in ka badan oo isku eg. Dirarka isu eg waxa loo kooxeeyaa faylan ahaan.
dir³ *m.l (-rar, m.l)* (*nax.*) Waxaa lagu magacaabaa koox ereyo ah oo wadaaga hal ama dhawr dabecadood, sida magacyada.
dir⁴ *f.g1 (-ray, -rtay)* 1. Wax meel joogay ama yiil meel kale aaddin. 2. Ku d.: qof, qof kale xumaan uga dheegid si uu ula colloobo.
diraac *m.dh* 1. Afarta xilli oo sanadku u qaybsamo, mid ka mid ah oo u dhexeeyaa dayrra iyo guga; jilaal. 2. Xilli barwaqaqo ah oo guga bartamliisa ah.
diraacasho *m.l ld* **diraacsasho.**
diraacgood *m.l* Bisha toddobaad ee sannad qoraxeedka.
diraaco *f.mg3 (-cday, -catay)* *ld diraacso.*
diraacsad *m.l ld* **diraacsasho.**
diraacsasho *m.f.dh eeg* diraacso. *ld diraacasho, diraacsad.*
diraacso *f.mg3 (-saday, -satay)* 1. Meel xilliga diraacdha ku sugnaan. 2. Tamardarro, cunto yaraan ku noolaansho (xoolo). *ld diraaco.*
diraal *m.l (-llo, m.dh)* 1. Dad meel loo diray oo la faray iney qabtaan hawl gaar ah. 2. Muhimad gaar ah oo diraal loo xilsaaray.
diraaso *m.dh ld* **daraaso.**
diraddiraale *m.l (-layaal, m.l/dh)* Qof aad isku dira oo dheddooda fidna ka abuura. *ld diraddiroole.*
diraddirayn *m.dh eeg* diraddirayn. *ld diraddirayn, diraddiro.*
diraddirayn *m.l ld* **diraddirayn.**
diraddiray *fg2 (-reeyay, -raysay)* Dad wax isaga sheegid si ay u coloobaan.
diraddiro *m.dh ld* **diraddiray.**
diraddirayle *m.l ld* **diraddirayle.**
diran *f.mg4 (-rnaa, -rnayd)* 1. Wax la diray ahaansho. 2. Qof waxgarad ah oo aan tilmaan u baahnayn. 3. Ku d.: wax aad u jecel oo in badan ka isticmaala ahaansho (qof).
dirayn *m.dh* (*nax.*) Curiyayaal loo kala saaro kooxkoox hadba sida ay isugu dhowyihiin naxwe ahaan.

dire *m.l.u* Tirxi yar yar, saxarrada soo raaca, oo daba cun leh. *ld diro.*

direewal *m.l ld dareewal.*

direys *m.l (-syo, m.dh)* Labbis gaar ah oo ay qaataan ciidammada qalabka sida.

dirfac *m.l ld dafac.*

dirgasho *m.f.dh eeg* dirgo.

dirgo *f.mg3 (-gaday, -gatay)* Socod jiitaan socosho (nafley).

diric¹ *m.l (-cyo, m.dh)* 1. Nin karti iyo ragannimo dheeraad ah leh. 2. Canbuur khafiif ah, si holoholof ah u tolan oo haweenku qaataan.

diric² *m.l* 1. Dhismo dheer oo dusha ka dedan dhinacyadana ka furan oo dusheeda timirta lagu waro si ay suubaan u noqoto. 2. Dhismo dheer oo dusha ka dedan dhinacyadana ka furan, oo marka aroos loo damaashaadayo, wiilka iyo gabadha arooska ah dusha laga saaro dadkuna hoos uga cayaaro.

diricnimo *m.dh* Nin karti iyo ragannimo dheeraad ah leh ahaansho.

dirid *m.f.dh eeg* dir². *ld diris.*

diriq *m.l (-qyo, m.dh)* Liilammo ama daliigo ad'adag oo xaskusha tuman iyo cawda feeran iwm laga reebo ama laga sood dhex saaro.

diriqsadd *m.l ld diriqsasho.*

diriqsasho *m.f.dh eeg* diriqso. *ld diriqsad, diriqsi.*

diriqsi *m.l ld diriqsasho.*

diriqso *f.g3 (-saday, -satay)* Wax xoog ku meel marsasho. Tus. "Cali hawshaas markii hore looma dirin ee isagaa diriqsaday".

djirir *m.l* 1. Xiddig ifweyn oo naafaha ugu dambeeya oo u dhexeeya diriday iyo garbo. 2. *ld dirirsagaaro.* D. cawleed: gu'ga bartamiiisa.

dirir¹ *m.dh* Dagaal; colaad.

dirir² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Cid la dagaallamid.

djircawleed *m.l* Djirirsagaaro. *ld djirir (2).*

diriday *m.l* Urur xiddiga ah oo naafuhu ku jiraan oo u dhexeeya koxdinta iyo dirirkha.

diriri *f.mg2* Habeenka uu didirkha la fariisto (dayax).

diririd *m.f.dh eeg* dirir².

diririn *m.f.dh eeg* diriri.

dirirsagaaro *m.dh* Bartamaha guga. *ld dirir (2).*

dirisan *f.mg4 (-naa, -nayd)* La d.: qof, qof kale la dagaalay ahaansho.

dirirsanaan *m.f.dh eeg* dirisan. *ld dirirsanaansho.*

dirirsanaansho *m.l/dh ld* dirirsanaan.

dirirsii *f.g2 (-iiyay, -iisay)* Cid dagaal gelin ama ku boorrin.

dirirsiiin *m.f.dh eeg* dirirsii.

diris *m.dh ld* dirid.

dirnaan *m.f.dh eeg* diran. *ld dirnaansho.*

dirnaansho *m.l/dh ld* dirnaan.

diro *m.dh ld* dire.

dirqi¹ *m.l* 1. Khasab. 2. (*fk*) Si dhib leh.

dirqi² *f.g2 (-iyay, -isay)* Cid khasbid.

dirqin *m.f.dh eeg* dirqi². *ld dirqis.*

dirqis *m.l ld* dirqin.

dirri *m.l/dh* 1. Ban diiran oo aan cidi ku nooleyn. 2. Digdigo.

dirrow *m.l* Baaba ; kharrib; laystaan.

dirsasho *m.f.dh eeg* dirso.

dirso *f.g3 (-saday, -satay)* 1. Wax adeegsasho. Tus. "Telefoon baan dirsaday". 2. Wax dalbasho. Tus. "Cumar baa shaah dalbaday".

dirxi *m.l ld* dixiri.

diryaamid *m.dh ld* dayaamid.

diryaan¹ *m.l ld* dayaan¹.

diryaan² *m.l ld* dayaan².

disembar *m.dh* Bisha 12aad ee sanadka Masiixiga. *ld diisembar.*

dishibiliin *m.l* Asluub; maaddo.

disti *m.l ld* digsi.

distuur *m.l (-rro, m.dh)* (siyaa.) Nidaam dawladeed oo leh sharci, iyo aasaas oo la rabo in lagu maamulo dawladi.

dix *m.dh* Togga intiisa biyuhu maraan oo ciidda jilicsan.

dixad *m.l ld* dixasho.

dixasho *m.f.dh eeg* dixo. *ld dixad.*

dixi *m.dh* (bot.) Cawska xooluhu daaqaan kuwa ugu nafaqa badan mid ka mid ah, jilicsan oo meelaha biyo-qabatinka leh ka baxa. *ld duxi¹.*

dixiri *m.l* Dulin xamaarta, noocyoo badan, lafo iyo lugo lahayn oo oogadiisna xibno u qaybsantahay. *ld dirxi, dixri, tirxi, tixiri, tixri.*

dixo *f.mg3 (-xday, -xatay)* 1. Ciidda ka dusid (biyo ama hoore kale). 2. Biyo qulqulid. 3. U d.: cid u naxariisasho.

dixri *m.l ld* dixiri.

diyaad *m.l ld* digaag.

diyaafad *m.dh* (-do, m.l) Martiqaad weyn oo dad badani ka qaybgalaan oo cunta badan lagu cuno. *ld dayaafad.*

diyaafadi *f.mg2 (-iyay, -isay)* Martiqaad weyn bixin. *ld dayaafadi.*

diyaafadin *m.f.dh eeg* diyaafadi. *ld dayaafadin.*

diyaaj *m.l ld* digaag.

diyaaleetiko *m.dh* Xeeladda fekerka iyo ra'yi isdhafsiiga. *ld diyaalektiko.*

diyaalektiko <i>m.dh ld</i> diyaaleektiko.	doco <i>f.mg3 (-cday, -cotay)</i> 1. Saxaro adkaatay xoog isaga keenid; jiirasho. 2. Jiirasho (nafley dhaleysa). <i>ld duco²</i> .
diyaamid <i>m.dh ld</i> dayaamid.	docogeysi <i>m.l Tuugidda</i> .
diyaan ¹ <i>m.l ld</i> dayaan ¹ .	docol <i>m.l Jaad</i> geedaha ka mid ah oo mareerka u eg oo miro la cuno leh.
diyaan ² <i>f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami)</i> <i>ld dayaan²</i> .	docosho <i>m.f.dh eeg doco</i> . <i>ld ducasho</i> .
diyaar <i>m.l</i> D. ah: wax u darban in ay wax qabtaan ama lagu qabto.	dogob <i>m.l (-byo, m.dh)</i> Jirrid weyn oo qallalan. <i>ld degeb</i> .
diyaarad <i>m.dh ld</i> dayuurad.	dogox <i>m.l kh</i> D. ah: qof weyd ah.
diyaargarayn <i>m.f.dh eeg</i> diyaargaree.	doh <i>m.dh (-ho, m.l)</i> Dhul godan, carro jilicsan oo biya-qabatin leh.
diyaargaraysasho <i>m.f.dh eeg</i> diyaargarayso.	dohasho <i>m.dh ld</i> dihasho.
diyaargarayso <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> Wax diyaarsasho.	doho <i>f.mg3 (-hday, -hatay)</i> <i>ld diho</i> .
diyaargaree <i>f.g2 (-reeyay, -raysay)</i> Wax diyaar ka dhigid.	dokhosh <i>m.l</i> Dhismo gabobay oo jajabay oo ka samaysan qoryo iyo caws duug ah.
diyaargaroobid <i>m.f.dh eeg</i> diyaargarow ² . <i>ld diyaargarow¹</i> (2).	doktoor <i>m.l (-rro, m.l)</i> 1. Takhtar. 2. Qof shahaado jaamacad laga bixiyo tan ugu sarraysa haysta. <i>ld dotoor</i> .
diyaargarow ¹ <i>m.l</i> 1. Isdiyaarinta qof isu diyaariyo wax uu rabo inuu qabto ama ku soo fool leh. 2. <i>ld diyaargarobid</i> .	doktoornimo <i>m.dh</i> Daktoor ahaansho. <i>ld dotoornimo</i> .
diyaargarow ² <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> U d.: wax diyaar u ah inuu wax qabto noqosho (qof).	dokumenti <i>m.l</i> 1. Warqad war muhiim ihi ku yaallo sida shahaado, warqad aqoonsi iwm. 2. Raad taariikheed muhiim ah.
diyaari <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Wax diyaar ka dhigid.	dolmayt <i>m.l (-tyo, m.dh) (jool)</i> Macdan ku dhow ili-ka-gudubtay oo ka kooban kaarboonayt laba luxdan oo ah kaalshiyam iyo magniisiyam; amase waa dhadhaab sida qaalibka ah loo yaqaan magniisiyam-dhagax nuuradeed oo macdantu tahay qaybta ugu mudan.
diyaarin <i>m.f.dh eeg</i> diyaari.	doob ¹ <i>m.l (-bab, m.l)</i> Nin aan welii guursan.
diyaarsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax la diyaariyey ama is diyaarsheey ahaansho.	doob ² <i>m.dh</i> Cad yar, qaab kiish leh, cod weyn bixiya oo awrkaqooqani afka soorido; gulgulo. <i>ld doobbo</i> .
diyaarsanaan <i>m.f.dh eeg</i> diyaarsan. <i>ld diyaarsanaansho</i> .	doobbadillaacsad <i>m.l ld</i> doobbadillaacsasho.
diyaarsasho <i>m.f.dh ld</i> diyaarso.	doobbadillaacsasho <i>m.f.dh eeg</i> doobbadillaacs. <i>ld doobbadillaacsad, doobbadillaacs</i> .
diyaarso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Wax diyaar ka dhigasho (qof).	doobbadillaacsi <i>m.l ld</i> doobbadillaacsasho.
diyeenjeefaloон <i>m.l (-nno, m.dh) (c.nafl)</i> Qayb ka mid ah maskaxda oo ka kooban: epithalamus, dorsal thalamus, iyo fentral thalamus.	doobbadillaacso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Gaarid heerkii uu gululgada soo ridan lahaa (rat).
diyo <i>m.dh</i> Hanti ku waajibtay qof cid dilay oo la siyo ehelada qofka laga dilay.	doobbagoray <i>m.l (-yo, m.dh)</i> <i>ld doobbogoray</i> .
diyuuteeriym <i>m.l</i> Sumaddeedu waa D. Iskugod haydarojiin oo deggan si dabici ahna u jira, bu diisuna ka koobantahay hal borotoon iyo hal niyuutaroon. Markaas cufatamkiisu waa ugu dhawaan labanlaabka kan haydarojiinta.	doobbashiid <i>m.dh ld</i> doobshiid
doc <i>m.dh (-co, m.l)</i> Barbar; dhinac.	doobbi ¹ <i>m.l (-yo, m.dh)</i> Meel u furan in dadka dharka loogu dhaqo oo lacag looga qaato.
docfaruur ¹ <i>m.l</i> Ballanfur lagu sameeyo arrin la isku ogaa. <i>ld gantafaruur¹</i> .	doobbi ² <i>f.mg2 (-iyay, -isay)</i> Doobba soo ridid (rat) qoqan. <i>ld doobi²</i> .
docfaruur ² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> Arrin la isku ogaa ballanfuryo ku sameyn. <i>ld gantafaruur²</i> .	doobbin <i>m.f.dh eeg</i> doobbi ² . <i>ld doobin</i> .
docfaruurid <i>m.f.dh eeg</i> docfaruur ² . <i>ld gantafaruurid</i> .	doobbo <i>m.dh</i> 1. geesaha fiiqfiqan oo dhaadheer oo lo'da. 2. <i>ld doob²</i> .
dockayer <i>m.l (-rro, m.dh)</i> Qof hadal socda, hadal aan xikmad lahayn ku darsada.	doobbogoray <i>m.l</i> Awrka aan welii doobbada soo ridan. <i>ld doobbogoray, doobgoray</i> .

doobdillaacsad *m.l ld doobbadilaacsasho.*
doobdillaacsasho *m.l eeg doobdillaacso. ld doobdillaacsad, doobdillaacsisi.*
doobdillaacsisi *m.l ld doobdillaacsasho.*
doobdillaacso *f.mg3 (-saday, -satay)* Miraysasho (geed timir).
doobgaras *m.l Nin muddo badan doob ahaa. ld doobgiris.*
doobgiris *m.l ld doobgaras.*
doobgoray *m.l ld doobbogoray.*
doobguun *m.lu Nin doobnimo ku gaboohey.*
doobi¹ *m.l (-iyo, m.dh)* Weel af ballaaran, dabool lahayn, la tolay ama la qoray oo geela lagu maalo. *ld doobke, doobte, toobke, toobte.*
doobi² *f.mg2 (-iyay, -isay) ld doobbi².*
doobir *m.dh* Ayaan; nasiib.
doobke *m.l ld doobi¹.*
doobshiid *m.dh* Sumad geel oo ah laba shiilood doobada labadeeda dhinac lagu dhigo. *ld doobbashiid.*
doobte *m.l ld doobi¹.*
dooc *m.l* War sugar.
doocdooci *f.g2 (-iyay, -isay) ld dooci.*
doocdoocin *m.dh ld doocin.*
dooci *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax sugar ka raadin (qof). *ld doocdooci.*
doocin *m.f.dh eeg dooci. ld doocdoocin.*
dqod *m.l kh* D. ah: nooc kabaha ka mid ah oo saanta geriga laga sameeyo.
dood¹ *m.dh (-do, m.l)* Hadal lagu falanqaynaayo arrin lagu muransanyahay oo la rabo in laga gungaaro.
dood² *m.dh (-do, m.l)* 1. (*xis.*) Marka laga hadlayo loojig, waa susun hawraaro ama weedho ah oo ka bilaabanta urur qaadashooyin ah kuna dhammaata go'aan. 2. (*xis.*) Urur hawraaro ama weedho ah oo loo yaqaan afeef iyo hawraar lagu soo gooyay oo loo yaqaan go'aan.
dood³ *f.mg1 (-day, -dday)* Arrin lagu muransanyahay oo la rabo in laga gun gaaro ra'yi ka jeedin.
doodaa *m.l (-aayaal, m.l/dh)* Nin hadal yaqaan ah; aftahan; doode. *ld doode.*
dood-cilmiyeed *m.l/dh* Shir ay isugu yimaadaan aqoonyahanno oo lagu soo bandhigo afkaar cusub.
dooddi¹ *m.l* 1. Orod xoog leh. 2. *ld dooddiyid.*
dooddi² *f.mg1 (-iyay, -iday; -iyi)* Si xoog leh u ordid; digdigleyn.
dooddiyid *m.f.dh eeg dooddi². ld dooddi¹ (2).*
doode *m.l ld doodaa.*
doodid *m.f.dh eeg dood³. ld doodis.*

doodis *m.dh ld doodid.*
doofaar *m.l (-rro, m.dh)* Naasley caws-kunool ah idaha la eg ka ballaaran, leh madax weyn, gano iyo dhogor yar oo hilibkiisu musliminta xaaraan ka yahay. *ld doonfaar.*
doofaarad *m.dh (-do, m.l)* Haweenay aad u akhlaaq xun. *ld doonfaarad.*
doofaarnimo *m.dh* 1. Doofaar ahaansho. 2. Qof aad u dabci xun ahaansho. *ld doonfaarnimo.*
doofil *m.dh,kh* D. ah: timo isdhax yaacsan oo aan muddo la shanlayn.
doog¹ *m.l* 1. Caleenta iyo cawska cusub ee uu roobka soo saaro; naq; tigaad. 2. Xilli roob da'ay, dhulku cagaaranyahay dadka iyo xooluhuna baraare ku jiraan. *ld doogaad.*
doog² *m.dh* 1. Soo laba kacleyna uu soo laba kacleeyo nabar hore u biskooday. 2. D. ah: biyo cirka ka yimid oo weel loo hoorsaday. 3. *ld daab².*
doog³ *f.mg1 (-gay, -gray)* 1. Nabar hore u biskooday mar labaad soo kicid. 2. Roob da'ay weel u hoorsasho (qof).
doogaad *m.dh ld doog¹.*
doogad *m.l ld doogasho.*
doogasho *m.f.dh eeg doogo. ld doogad.*
doogayn *m.f.dh eeg doogee.*
doogdhabasho *m.f.dh eeg doogdhabo.*
doogdhabo *f.mg3 (-dhawday, -dhabatay)* Meel doog leh aadid.
doogdhaw *m.l* Guuridda loo guuro meel doog leh; doograac.
doogee *f.g2 (-geevay, -gaysay)* Nafley nabar doog reeba ku dhufasho.
doogid *m.f.dh eeg doog³.*
doogo *f.mg3 (-gray, -gatay)* Meel roob badan ku di'id.
doogoobid *m.f.dh eeg doogow.*
doogow *f.mg1 (-oobay, -owday;-oobi)* Wax doog ka soo baxay noqosho (meel).
doograac¹ *m.l* 1. Doogdhaw. 2. *ld doograacid.*
doograac² *f.mg1 (-cay, -cday)* Meel doog leh u guurid.
doograacid *m.f.dh eeg doograac². ld doograac¹, doograacis.*
doograacis *m.dh ld doograacid.*
doogsad *m.l ld doogsasho.*
doogsasho *m.f.dh eeg doogso. ld doogsad, doogsimaad, doogsimo, doogsin.*
doogsimaad *m.l ld doogsasho.*
doogsimo *m.dh ld doogsasho.*
doogsin *m.dh ld doogsasho.*

- doogso** *f.mg3* (-**saday**, -**satay**) 1. Roob iyo barwaqaqo helid. 2. Xoolo biyo la doonid. 3. Ka d.: nabar, dhibaato iwm ka bogsasho.
- dooh** *e.d* Erey geela soconaya loogu dhawaaqo kolkii la doonayo inuu istaago oo joogsado.
- doohad** *m.dh* Dthagax dubnadeed oo wejiga cayaarta loogu talagalay labadiisa dhinac min labo dhibcood ku leh.
- dooh-bibani** *m.l* Dthagax dubnadeed oo wejiga lagu ciyaaro dhinac laba dhibcood ku leh, dhinacna shan. *ld* **banji-bidooh**, **biish-bidooh**, **dooh-bibiish**.
- dooh-bibiish** *m.l ld* **dooh-bibani**.
- dooh-bicaddaan** *m.l ld* **caddaan-bidooh**.
- dooh-bijoohaar** *m.l* Dthagax dubnadeed oo wejiga lagu ciyaaro, dhinac laba dhibcood ku leh, dhinaca kalena afar. *ld* **joohaar-bidooh**.
- dooh-bisaliim** *m.l* Dthagax dubnadeed oo wejiga ciyaarta loogu talagalay dhinac laba dhibcood ku leh, dhinaca kalena saddex. *ld* **salium-bidooh**.
- dooh-bishiish** *m.l* Dthagax dubnadeed oo wejiga lagu ciyaaro dhinac laba dhibcood ku leh, dhinaca kalena lix. *ld* **shiish-bidooh**.
- dooh-biyeeg** *m.l ld* **yeeg-bidooh**.
- dooji** *f.g2* (-**iyay**, -**isay**) 1. Xoolo si dhaqso ah u geyn meel roob ku da'ay. 2. Meel roob ku di'id. 3. Wadaan iwm biyodarid. 4. Wadaan maqaar ah qoyn si wax loogu waraabbin karo.
- doojin** *m.fdb eeg* dooji. *ld* **doojis**.
- doojis** *m.l ld* **doojin**.
- dool¹** *m.l* (-**lal**, **ml**) Qof dilaa ah, tuug khatar ah, bahal halis ah iwm oo meel aan laga aqoon yimid.
- dool²** *m.dh* (-**llo**, **ml**) 1. Labada qaybood ee barida dadka ama idaha middood. 2. Doon yar oo webiyada looga tallaabo.
- dool³** *f.mg1* (-**oolay**, -**ooshay**) Qof, bahal iwm meel aan laga aqoon aadid.
- doolaal** *m.l.kh* 1. D. ah: qof ka tegey meeshiisii oo ku sugar meel kale oo ka fog oo uusan camal ku hayn loogana baahanayn. 2. D. ah: dugaag meelo kala fog ka ugaarsada.
- doolaalo** *m.dh* 1. Doonashada uu neef qoor ah oo qooqan uu doonto wax uu abaahiyoo ama saarto. 2. Aadidda la aado meel kale oo aan la iskaga baahnayn.
- doollar** *m.l* Lacagta rasmiga ah ee waddanka Mareykanka.
- doolli** *m.l* (-**yo**, *m.dh*) Jiir.
- dollo** *m.l* Dhul sare oo siman.
- doolo** *m.dh* Caws dhaadheer, rarada laga sameeyo oo geed gaabyada ka hoos baxa.
- doolshe** *m.l* Macmacaan ka sameysan bur, ukun, caano, sonkor iwm. *ld* **doorshe**.
- doomaar** *m.dh* 1. Naq cayada la bah ah oo degellada ka baxa. 2. Cayo.
- doomayn** *m.f.dh eeg* doomee.
- doombir** *m.dh* Geedsaar buruq weyn oo la cuno leh.
- doomee** *f.mg2* (-**meeyay**, -**maysay**) Dhul la falay doomo ka soo bixid.
- doomid** *m.f.dh eeg* doon². *ld* **doonis**.
- doomo** *m.l* Nagaarka ka soo hoos baxa dalaggaa la beero.
- døon** *m.dh* (-**oomo/-nyo**, *m.l*) Gaadiid badeed shiraac leh oo markabka ka yar bedenkana ka weyn; xaryan. *ld* **doonni**.
- doon¹** *m.l* 1. Xoolo tabar yar oo aan aroor dheer geli karin. 2. Meel dhulka inyar ka yara kacsan. 3. Ciidda iyo dhoobaha ceelasha dhaadheer hoostooda laga soo saro.
- doon²** *f/g/mg1* (-**oomay**, -**oontay**; -**oomi**) 1. (*f.g*) Ceel dhoobo ka soo saarasho. 2. (*f.mg*) Xoolo iwm caatoobid.
- doon³** *f.g1* (-**nay**, -**ntay**; -**ni**) 1. Wax rabid. 2. Wax raadin. 3. Gabadh guur laga doonayo reerkooda weydiisasho.
- doonasho** *m.f.dh eeg* doono.
- doondoon¹** *m.l* 1. Raadinta wax aan la hayn ama lumay oo hadba meel laga dayo. 2. *ld* **doondoonid**.
- doondoon²** *f.g1* (-**nay**, -**ntay**; -**ni**) Wax aan la hayn ama lumay hadba meel ka dayid.
- doondoonid** *m.f.dh eeg* doondoon². *ld* **doondoon¹** (2).
- doonfaar** *m.l ld* **doofaar**.
- doonfaarad** *m.dh ld* **doofaard**.
- doonge** *m.l.kh* 1. D. ah: qof caqli yar. 2. D. ah: dheri weyn cuntada lagu karsado.
- doonid** *m.f.dh eeg* doon³. *ld* **doonis**.
- doonis** *m.dh ld* **doomid**. doonid.
- doonnan** *f.mg4* (-**naa**, -**nayd**) Wax nin la siiyey ahaansho (garbar).
- doonnanaan** *m.f.dh eeg* doonnan. *ld* **doonnaanansho**.
- doonnanaansho** *m.l/dh ld* **doonnanaan**.
- doonni** *m.dh ld* **døon**.
- doono** *f.g3* (-**ntay**, -**natay**) Wax raadsasho (nafley).
- doonyeysad** *m.l ld* **doonyeysasho**.
- doonyeysan** *f.mg4* (-**snaa**, -**snayd**) Qof maro doonyeystay ahaansho.
- doonyeysasho** *m.f.dh eeg* doonyeysan. *ld* **doonyeysi**, **doonyeysad**.
- doonyeysi** *m.l.u ld* **doonyeysasho**.
- doonyeysnaan** *m.f.dh eeg* doonyeysan. *ld* **doonyeysnaansho**.
- doonyeysnaansho** *m.l/dh ld* **doonyeysnaan**.

dooneyeso *f.g3* (-stay, -satay) Qof fadhiya si doonyo ah maro u xirasho.

doonyo *m.dh* Hab qof fadhiyaa uu maro jilbaha iyo dhabarka isugu xiro oo ku nasta.

dooq *m.l* Dareen dadka u gaar ah oo qola jecleysiyya waxyaabo isku nooc ah.

dooqlaawe *m.l* (-wayaal, *m.l/dh*) Qof aan dooq lahayn.

door *m.l* (-rar, *m.l/awdaar, m.dh*) 1. Kaalinta uu ka qaato hawl hirgelineeda. 2. Kal; d.kii hore: mar kowaad. Tus. "D.kii hore baastaa timid". *ld* **dawr¹**, **dowr¹** (2).

door¹ *m.l* (-rar, *m.l*) 1. Wax xul ah. 2. In d. ah: wax aan la tirin karin oo qiyas ahaan badan. 3. *ld* **doorid**.

door² *f.g1* (-ray, -rtay) Wax xulid.

doorad *m.l ld* **doorasho**.

dooradduur *m.dh.u* Kabaraay.

dooranuug *m.l* Hal ilmaheeda gaar ula baxda oo nuujisa.

doorashada dabeeada *m.dh* (baay) Aragtida isbeddelka ay xayawaanka, iyo dhirtu ay ku noolaadaan, ama ay ku dhintaan marka la firriyo awoodda ay ku qabatimaan naftooda degaanka ay ku noolyiihiin.

doorasho *m.f.dh eeg* dooro². *ld* **doorad**.

dooray *m.l* (-yo, *m.dh*) Neef caano yar.

dooribid *f.g1* (-day, -ddy) Wax wax kale ka jeclaansho; fadilid.

dooribid *m.f.dh eeg* dooribid.

dorsi *f.g2* (-iyay, -isay) 1. Siduu ahaa maahee si kale ka dhigid; wax wax kale dhaafin; beddelid. 3. Sarrifid (lacag).

doori¹ *m.l* Ilmo yar, lo' ah oo aan hooyadii lala nuugin.

doori² *f.mg2* (-iyay, -isay) 1. Ilmo yar oo lo'ad hooyadii siduu doono u nuugid. 2. Wax si xun ka dhigid.

dooribeyn *m.l* (-nno, *m.dh*) Qalab yar oo bikaaco leh oo waxa fog muuqaalkooda soo dhaweeya.

doorid *m.f.dh eeg* door². *ld* **door¹** (3).

doorin *m.f.dh eeg* doori². *ld* **dooris**.

dörperin *m.f.dh eeg* dɔ̄ori. *ld* **dooris**.

doorinuug *m.l/dh ld* **dooritus**.

dooris *m.l ld* **doorin**.

dörperis *m.l ld* **dörperin**.

dooriso *m.dh* Wax doorisa; sidii hore si ka xun ka dhigta; duf (duf iyo d.).

dooritus *m.l.kh* D. ah: neef xoolo ah oo marka ilmihiiisu nuugayaan dadka iyo xoolaha kale ka fogaada. *ld* **doorinuug**.

dooro¹ *m.dh* 1. (*u*) Shimbir aan buubin, guri joog ah oo dadku manaafacaadsadaan;

digaag. 2. (*u*) Digaagga middeeda dheddig. 3. Baaro.

dooro² *f.g3* (-rtay, -ratay) 1. Wax xulasho. 2. Cid doorasho ku jirta codsiin.

doorroone *m.l* (-nayaal, *m.l/dh*) Qof aad u wanaagsan.

doorsad *m.l ld* **doorasho**.

doorsamid *m.f.dh eeg* doorsan¹. *ld* **doorsoomid**, **doorsoon¹**.

doorsan¹ *f.mg1* (-amay, -antay; -ami) Wax siduu ahaa si ka duwan noqosho. *ld* **doorsoon²** (2).

doorsan² *f.mg4* (-naa, -nayd) 1. Wax siduu ahaa si ka duwan laga dhigay ahaansho. 2. Qof maankiisu beddelen yahay ahaansho.

doorsanaan *m.f.dh eeg* doorsan². *ld* **doorsanaansho**.

doorsanaansho *m.l/dh ld* **doorsanaan**.

doorsasho *m.f.dh eeg* doorso. *ld* **doorsad**, **doorsi**.

doorshaan *m.l* Cayayaan wasakh ku nool ah oo leh qolof adag, baalal iyo lix lugood; xaarwalwal.

doorshe *m.l ld* **doolshe**.

doorsi *m.l ld* **doorsasho**.

doorso *f.g/mg3* (-saday, -satay) 1. (*f.g*) Wax, wax kale ku beddelasho. 2. (*f.g*) Wax sarrifasho (lacag). 3. (*f.mg*) Cudur ka bogasho.

doorsoome *m.l* (-mayaal, *m.l/dh*) (*xis.*) Xaddi isbeddela sida x oo u taagan xaddi dahsoon ama aan la aqoon, badanaaba ah tiro. Tusaale ahaan: 3y - 1 = 8, y waa doorsoome.

doorsoome-ku-xiran *m.l* (*xis.*) Haddii y ay tahay fansaarka x, taas oo, haddii fansaarka hal qiime oo y ah uu ku aadayo qiime kasta oo x ah, markaa ay waa doorsoome ku xiran.

doorsoome-madaxbannaan *m.l* (-mayaal ..., *m.l/dh*) (*xis.*) Isleeqta y = f(x), doorsoomaha la geshaba ah ee x.

doorsoomid *m.dh eeg* doorsoon². *ld* **doorsoon¹**; **doorsamid**.

doorsoon¹ *m.l ld* **Doorsamid**; **doorsoomid**.

doorsoon² *f.mg1* (-oomay, -oontay; -oomi) 1. Qurmid. 2. *ld* **doorsans¹**.

doorsoon³ *f.mg4* (-naa, -nayd) Wax sidii hore ka duwan ahaansho; wax beddelan ahaansho.

doorsoonaan *m.dh eeg* doorsoon³. *ld* **doorsoonaansho**.

doorsoonaansho *m.l/dh ld* **doorsoonaan**.

doorte *m.l* (-tayaal, *m.l/dh*) Qof cid doorasha u taagan codkiisa siyya.

doosh *m.l* 1. Markab ama doon u socota dhanka ay dabayshu ka hayso. 2. D.kii hore: waqtii hore oo la soo dhaafay; kal.

dooshi <i>m.l</i> Xarig isu haya farmaanka doocdiisa bixid iyo doonta.	dooyo <i>m.dh</i> 1. Col ilaala ah; duul; dad. 2. Caws waaweyn oo dooxooyinka ka baxa oo ay xooluhu daaqaan.
doox¹ <i>m.l</i> 1. Saxaro jilicsan oo ay nafleydu dhigaan marka ay cunaan ama cabaan waxyaboo caloosha kiciya; shuban. 2. (-xyo, <i>m.dh</i>) Dhul godan oo biyo mareen ah; tog. 3. <i>ld dooxid.</i>	doqon¹ <i>m.l (-nno, m.dh)</i> Nin aan caqli iyo garaad badan lahayn; dabbaal.
doox² <i>f.g1 (-xay, -xdy)</i> Wax af leh calool nafley ku dhufasho si uur-kujirtu uga soo dhacdo.	doqon² <i>m.dh (-no, m.l)</i> Haweeney aan caqli iyo garaad badan lahayn.
dooxada <i>rift</i> <i>m.db (juqr.)</i> Waadi ka samaysmay lab dillaac oo barbarro ah dhulka u dhexeeya oo hoos u degay. Dooxadaasi aad bay u dheertayah marka la fiirsho ballaceeda. Tusaale loogu aqoon ogyahay waa dooxada rift oo kala fidsan iyadoo dhexmaraysa Suuriya, Israil, iyo Jordan, iyo bariga Afrika, dherer keedu wuxuu ka badanyahay 4.800 km. (3,000 mayl).	doqondiidsii <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Is d.: isxariifin.
dooxan¹ <i>f.mg1 (-xmay, -xantay; -xmi)</i> 1. Wax caloosha laga soo riday noqosho. 2. Nafley aad u shubmid.	doqondiidsiin <i>m.f.dh eeg doqondiidsii</i> .
dooxan² <i>f.mg4 (-xnaa, -xnayd)</i> Wax caloosha laga soo riday ahaansho.	doqonnimo <i>m.dh ld doqonnimo.</i>
dooxane <i>m.l (-nayaal, m.l/dh)</i> Nooc warmaha ka mid ah oo dhexda aroor ku leh.	doqonnimo <i>m.dh</i> Doqon ahaansho. <i>ld doqonnimo.</i>
dooxato <i>m.dh.u</i> Koox burcad ah oo waxa ay arkaan dhaca ama dila.	doqonoobid <i>m.f.dh eeg doqonow.</i>
dooxid <i>m.f.dh eeg doox².</i> <i>ld doox¹</i> (3).	doqonow <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Doqon noqosho.
dooxmid <i>m.f.dh eeg dooxan¹.</i>	dooqosh <i>m.l</i> Waddo yar oo aan toos ahayn, ciiriina ah oo guryo dhexdooda marta.
dooxnaan <i>m.f.dh eeg dooxan².</i> <i>ld dooxnaansho.</i>	doro <i>m.dh</i> Ciyaarta turubka marka ay laba kooxood oo iska soo horjeeda ay tiro isle'eg iska qabtaan; baatad.
dooxnaansho <i>m.l/dh ld dooxnaan.</i>	dorraad <i>m.dh</i> Maalinta la joogo maalinteeda saddexaad ee la soo dhaafay, maalintii shalay ka horreysay. <i>ld darraad, dorraato.</i>
dooxo¹ <i>m.dh (-ooyin, m.l)</i> Dhul hooseeya oo dhinacyada buuro ama dhulal sarreya ka xigan.	dorraato <i>m.dh ld dorraad.</i>
dooxo² <i>m.dh (-ooyin, m.l) (juqr.)</i> Godan dhuuban, dheer oo dhulka korkiisa ah, oo badanaa leh tiiro hoosaad caadi joogto u ah.	dotoor <i>m.l ld doktoor.</i>
dooxo-daldalan <i>m.dh (-ooyin ..., m.l) (juqr.)</i> Waadi laageed ku darma waadi weyn, laagtaas oo ka soo dhacaysa meel joog door ah ka sarraysa waadiga weyn, sidaas darteed biyaha ku qulqulaya waadi laageedkaas waxay ku galaan waadiga weyn si biyo dhac ama daadag ah. D.ooyinka ama waadiyaasha daldalan waxay caan ku yihiin dhulalka socodka baraf weynuhu uu gooyay.	dotoornimo <i>m.dh ld doktoornimo.</i>
doooy <i>m.l</i> Dhul ciiddisu midab gaduudan leedahay.	<i>dow</i> <i>m.l ld daw¹.</i>
dooyee <i>f.mg2 (-yeeyay, -yeysay)</i> Fardo ku ilaala tegid.	dowddar¹ <i>m.l (-rro, m.dh)</i> Qof mashaqeeste ah oo aan wax laheyn. <i>ld dawdar¹.</i>
dooyeyn <i>m.f.dh eeg dooyee.</i> <i>ld dooyeys.</i>	dowddar² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> Mashaqeyste aan wax lahayn noqosho (qof). <i>ld dawdar².</i>
dooyeys <i>m.l ld dooyeyn.</i>	dowddarid <i>m.f.dh eeg dowddar².</i> <i>ld dawdarid.</i>
	dowddarnimo <i>m.dh</i> Dowddar ahaansho. <i>ld dawdarnimo.</i>
	dowlad <i>m.dh ld dawlad.</i>
	dowladnimo <i>m.dh ld dawladnimo.</i>
	dowl¹ <i>m.l 1. (-yo, m.dh)</i> Xarig adag, dheer, oo inta wadaanta lagu xiro, ceelasha lagu shubo. 2. <i>ld duwali</i> (2). <i>ld dawl¹.</i>
	dowl² <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Ceel dowli ku shubid. <i>ld dawl².</i>
	dowlin <i>m.f.dh eeg dowl².</i> <i>ld dawlin, dawlis, dowlis.</i>
	dowlis <i>m.l ld dowlin.</i>
	dowlodamiiin <i>m.l</i> Ciyaar dhaqameed laga yaqaan degaanka Baaadir.
	dowr¹ <i>m.l (-rar, m.l)</i> 1. Ceel biyihii ka guureen, goof, gorof. 2. (<i>riw.</i>) <i>ld door.</i> Kaalin.
	dowr² <i>f.mg1 (-rar/-rtay, m.l)</i> Ceel biyihii ka guureen oo muddo qallalla noqosho. <i>ld dawr².</i>
	dowrid <i>m.f.dh eeg dowr².</i> <i>ld dawrid.</i>
	dowsar <i>m.l (-rro, m.dh)</i> Cayayaan yaryar oo geedaha iyo looxaanta daloosha oo cuna; xar.

doxore *m.l (-rayaal, m.ll/dh)* Qof hadal badan, oo aan xikmad lahayn.

dú' f.a eeg duw.

dub¹ *m.l (-bab, m.l)* 1. Maqaar, harag iwm. 2. Qolof adag oo ay dusha ku yeeshaan geedaha ama miraha qaarkood.

dub¹ *m.l (-bab, m.l)* *ld* **dib¹**.

dub² *m.l (c.nafl.)* Qaypta adag ee weliba ah lakabka ugu hooseeya ee araggaa lafdhabarleyda. Lakabka kale waa d.ka bare. Haraggu wuxuu ka koobanyahay nudo isku xidhayaal miiqan, kuwaas oo ay ku dhex jiraan dhuumaha dhiiggu, (dhammaadka dareenwadka iyo naasleyda) goonka tina ah, qanjidhada dufanka iyo narinnada dhididka.

dub² *f.g1 (-bay, -btay)* Hilib iwm dab ku solid.

dubaalad *m.dh (-do, m.l)* Tidic dun ah oo la gelyo feynuusta, matramakiska, fadiisha iwm oo marka la shido iftiin iyo olol bixiso; liifad.

dubaale *m.l ld dube.*

dubaaq *m.l* Garaad, maskax, xis. *ld* **dibaaq.**

dubaaqayn *m.f.dh eeg* dubaaqee.

dubaaquee *f.g2 (-qeeyay, -qaysay)* Cid dubaaqo gaarsiin.

dubaaoq *m.dh* Nabar weyn oo jirka gaaray.

dubaarad *m.dh* Dhagax dubnadeed oo wejiga cayaarta loogu talaggalay labadiisa dhinac ka wada cad, ama dhibco is la eg ku leh; habar.

dubaax *m.l ld daabax¹.*

dubaaxasho *m.dh ld* **dibaaxasho.**

dubaaxi *f.g2 (-iyay, -isay)* *ld* **dibaaxi.**

dubaaxin *m.dh ld* **dibaaxin.**

dubaaxis¹ *m.l ld* **dubaixin.**

dubaaxis² *m.dh ld* **dibaaxis².**

dubaaxo *f.mg3 (-xay, -xatay)* *ld* **dibaaxo.**

duban *f.mg1 (-bmay, -bantay; -bmi)* Ciyaarta dubnadda hal gacan ku guulaysasho.

dúban¹ *f.mg1 (-bmay, -bantay; -bmi)* Wax la dubay noqosho.

dúban² *f.mg4 (-bnaa, -bnayd)* Wax la dubay ahaansho.

dúbasho *m.f.dh eeg* dubo.

dubayo *m.dh* Qaruhu marka uusan weli bislaan. *ld* **biciir.**

dubayoobid *m.f.dh eeg* dubayow.

dubayow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Candho xoolaad oo caano ka dhammaadeen isku dhadid.

dubbäd¹ *m.l ld* **dibbad.**

dubbäd² *m.dh (-do, m.l)* Bir kuusan oo lugo ay isku taagto iyo dhego la qabto leh oo tumaalku biraha uu tumayo dusha ka saaro.

dubbadhac¹ *m.l ld* **dubbadhicid.**

dubbadhac² *f.mg1 (-cay, -cday; -dhici)* Isku d.: is abaabulid; is habayn.

dubbadhicid *m.f.dh eeg* dubbadhac². *ld* **dubbadhac¹.**

dubbarrid *f.g1 (-day, -dday)* Isku d.: wax abaabulid; wax habayn.

dubbarridid *m.f.dh eeg* dubbarrid.

dubbasho *m.dh ld* **dibbasho.**

dubbe *m.l (-bayaal, m.ll/dh)* Qalab ka kooban bir kuusan oo qalab kala duwan leh iyo daab madaxa kula jira oo farsamayaqaanku ku garaaco biraha uu farsamaynayo; burris.

dubbee *f.g2 (-beeyay, -beysay)* Wax dubbe ku garaacid.

dubbeyn *m.f.dh eeg* dubbee. *ld* **dubbeys.**

dubbeys *m.l ld* **dubbeyn.**

dubbeysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax dubbe lagu garaaco ahaansho.

dubbeysnaan *m.f.dh eeg* dubbeysan. *ld* **dubbeysnaansho.**

dubbeysnaansho *m.ll/dh ld* **dubbeysnaan.**

dubbo *f.mg3 (-btay, -batay)* *ld* **dabbo.**

dubbur *m.l* Tuubada dheef-shiidka afkeeda hore ee saxaradu ka baxdo; futu.

dubburyo *m.dh ld* **dibbiro.**

dubburyoo *f.mg3 (-ooday, -ootay)* *ld* **dibbiryo.**

dubbiryood *m.l ld* **dibbiryood.**

dubdhaci *m.l (c.nafl.)* Isbedelka degdegga ah ee caydigaa laga tegayo loona gudbayo qaangaadh, kaas oo ka dhaca meerta nololeedka lafdhabarla' fara badan iyo berribiyood, tusaale: buuley ilaa cayayaan qaangaadh ah.

dubdhexaad *m.l (c.nafl.)* Lakab jinsi oo u dhexeeya dub duleedka iyo dub gudeedka, waxaana uu soo saaraa nudo isku-xidhayaal dhiiqa, muruqyada iwm.

dubduleed *m.l 1. (c.nafl.)* Lakab jinsiyeedka dusha ee uurjifka, kaasi oo u kora timo, ganjidho kala duwan iwm. 2. (*baay.*) Lakabkaugu sareeyo ee unugyada gasturulaha, kaas oo isku beddelli doona dubka sare ee maqaarka iyo habdhiska dareenwadka ee qaangaadhka.

dube *m.l (-bayaal, m.ll/dh)* Xeero qaab qabaal leh oo marka raran lagu shubo, miraha qaarkood lagu dubo sida digirta, meseggada iwm; qaloondub. *ld* **dubaale.**

dubeer *m.l (-rro, m.dh)* Awr raray ahaa oo gaboobay.

dubid *m.f.dh eeg* **dub².**

dublad *m.dh ld* **dublo.**

dublo *m.dh (-ooyin, m.l)* Qalab yar oo leh af ballaaran oo wareegsan iyo dabo dhuubar oo

dhuun leh oo weelasha afka dhuubanhooraha lagula shubo. <i>ld diblad, diblo, dublad.</i>	dud ¹ <i>m.db</i> Cid meel wada deggan.
dubmid <i>m.f.db eeg dubban¹.</i>	dud² <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> 1. Qof caro muujin isagoo u fooltubaaya qofkuu u caraysnaa.
dubnaan <i>m.f.db eeg dubban².</i> <i>ld dubnaansho.</i>	2. Gurigeeda ka tagid caro awgeed (qof haween ah). Tus. "Xaliima ninkeedii bay ka soo dudday". 3. U d.: wax ul, gacan iwm u baacin.
dubnaansho <i>m.l/db ld dubnaan.</i>	dud² <i>f.mg1 (-day, -dday)</i> <i>ld did.</i>
dubnad <i>m.db</i> Dhagax yar yar oo qaab sanduuqeed leh oo tirooyin kala duwan oo dhibco ahi ku samaysanyihii oo dadku ku heelo. <i>ld dumnad.</i>	duddo <i>m.db (-ooyin, m.)</i> Ood ku wareegsan meel la degganyayah.
dubnax¹ <i>m.l/Naxariis; jixinjix.</i>	duddumagale <i>m.l (-layaal, m.l/db)</i> Naasley dabagaallaha la bah ah, laakiin wax yar ka roon, koox koox u socda, oo duddumooyinka gala; kadabjiir.
dubnax² <i>f.mg1 (-xay, -xdy; -nixi)</i> U d.: cid dhibaato haysato uga jixinjixid.	duddumo <i>m.db ld duddun.</i>
dubnixid <i>m.f.db eeg dubnax².</i>	duddumo-yulug <i>m.db</i> Nooc duddumada ka mid ah oo aan lahayn sal ballaaran lehna fiiq dheer oo dhuuban. <i>ld dundumo-yulug.</i>
dubo <i>f.g3 (-btay, -batay)</i> Cunto raran ku bislaysasho.	duddun <i>m.l/db (-ooyin, m.)</i> Taallo dhoob adag ka samaysan, godad leh oo nooc aboorka ka mid ahi candhuuftisa ku dhiso. <i>ld duddumo, dundumo, dundun³.</i>
dub-sare <i>m.l (-bab ..., m.) (c.nafl.)</i> Sooloji ahaan lakabka ugu sareeya ee unugyada jidhk xayawaanka.	dudduub <i>f.g1 (-bay, -btay)</i> Qof, garbaduub u qabasho.
dub-soohdin <i>m.l (fis.)</i> Lakab khafiif ah ee dareere oo ku samaysan oogada walax adke ah, taas oo dareeraha uu lakabku ka samaysanyahay uu socdo. Xoogga qalaad isjiidakda aaya sababa in molikiyuulada dareeraha ee ugu dhow adkuu ayna dhaqaaqin oo ay taagnaadaan, marka loo eego dareeraha ay ka midka ahaayeen.	dudduubid <i>m.f.db eeg dudduub.</i>
dubudhac <i>m.l.u ld dibdhac1.</i>	dudi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld didi.</i>
dubuq <i>m.db.sh.r</i> Cod lagu muujiyo wax biyo lagu dhaxriday. <i>ld dumbulukh, dumbuluq.</i>	dudid <i>m.f.db eeg dud².</i> <i>ld dudis.</i>
ducaqabe <i>m.l (-byaal, m.l/db)</i> Qof ducaysan.	dudid <i>m.db ld didid.</i>
ducasho <i>m.db ld docosh.</i>	dudin <i>m.db ld didin.</i>
ducee <i>f.mg2 (-ceeyay, -ceysay)</i> Eebbe khayr ka dalbid.	dudis¹ <i>m.l</i> Neef irmaan caalsaar samayn.
duceyn <i>m.f.db eeg ducee.</i>	dudis² <i>m.db</i> Neef xoolaad oo ay adagtahay in caanaha laga dhammeeyo.
duceysad <i>m.l ld duceysasho.</i>	dudmo <i>m.db ld didmo.</i>
duceysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Qof duco ku dhacday ahaansho.	dudmo² <i>m.db</i> Caro lagu muujiyo fooltub iyo aftuur.
duceysasho <i>m.f.db eeg duceyso.</i> <i>ld duceysad, duceysi.</i>	dudsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax caraysan ahaansho (qof).
duceysi <i>m.l ld duceysasho.</i>	dudsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> <i>ld didsan.</i>
duceysaan <i>m.f.db eeg duceysan.</i> <i>ld duceysaansho.</i>	<i>dudsanaan</i> <i>m.f.db eeg dudsan.</i> <i>ld dudsanaansho.</i>
duceysnaansho <i>m.l/db ld duceysnaan.</i>	dudsanaan <i>m.f.db ld didsanaan.</i>
duceyso <i>f.mg3 (-stay, -satay)</i> 1. Eebbe khayr weyddiisasho. 2. Ka d.: cid duco ka kasbasho.	dudsanaansho <i>m.l/db ld dudsanaan.</i>
ducfi <i>m.l</i> Karti iyo itaaldarro.	dudsanaansho <i>m.l/db ld dudsanaan.</i>
duco¹ <i>m.db (-ooyin, m.)</i> Oraah Eebbe khayr lagaga dalbayo.	dudsasho <i>m.db ld didsasho.</i>
duco² <i>f.mg3 (-cday, -catay)</i> <i>ld doco.</i>	dudos <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> <i>ld didso.</i>
ducuumasho <i>m.f.db eeg ducuumo.</i>	duf <i>m.db</i> 1. D. ah: wax rifan, wax calal ah. 2. D. ah: dulli. 3. D. iyo doorisol!: hoog!; ba'!.
ducuumo <i>f.g3 (-uuntay, -uumatay)</i> Si fool xun wax u cunid.	duf <i>m.l/db (-faf, m.)</i> 1. Dhogor badan oo is-haysata. 2. Wax dhogor leh. 3. Mayrax la jilciyey oo la feeray. 4. Shukumaan.
dud¹ <i>m.db</i> Baadiye, duur.	dufan <i>m.l (-nno, m.db)</i> Subag, saliid, xayr, iwm oo wax lagu iidaanto laguna subkado.
	dufandawaco <i>m.db</i> Cunno yar oo aan laga dhergin.

dufandhawr *m.l (-rro, m.dh)* Maro ama wax kale oo la gashado si dufanka iwm laysaga ilaaliyo.

dufantirad *m.l ld dufantirasho.*

dufantirasho *m.f.dh eeg* dufantiro. *ld* dufantirad, dufantiryo (1).

dufantire *m.l (-rayaal, m.l/dh)* Cad maro ah oo afka iyo faraha la isaga tiro cunnada ka dib.

dufantiro *f.mg3 (-rtay, -ratay)* Dufan iska tirid (qof).

dufantiryo *m.dh* 1. *ld dufantirasho.* Tiridda dufan layska tiro. 2. Dufandawaco.

dufayn *m.dh eeg* dufee.

dufaysan *f.mg4 (-snaa, -snayd)* Wax la duffeyey ahaansho.

dufaysnaan *m.f.dh eeg* dufaysan. *ld* dufaysnaansho.

dufaysnaansho *m.l/dh ld dufaysnaan.*

dufee *f.g2 (-feeyay, -faysay)* Cid dulli badid.

dufle *m.l* Marka sabuulka galleyda ama meseggadu aysaan iniiyahoodu waa-weynaan.

dufnin *f.g2 (-iyay, -isay)* Wax dufan marin.

dufnin *m.f.dh eeg* dufni.

dufoobid *m.f.dh eeg* dufow². *ld dufow¹.*

dufow¹ *m.l ld dufoobid.*

dufow² *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Wax dulloobey noqosh.

dug *m.l (-gag, m.l)* 1. Meel aan dhaxan lahayn; duggaal; dugsi. 2. Dhinaca dabeyshu u socoto.

dug¹ *m.dh* Delebka oo inta la rido aan wax dhobic ah lagu helin (cayaarta delebka).

dug² *f.g/mg1 (-gay, -gtay)* 1. (*f.g*) Wax jihadey u socdeen ka leexin. 2. (*f.mg*) Foorarsasho.

dugaag *m.l.u* 1. Bahalaha intooda hilib ku noolka ah. 2. Qof laayaan ah oo naxaris daran.

dugaagad *m.dh (-do, m.l)* Garaangar dahab, qalin iwm ka sameysan oo haweenku gacmaha gashadaan xarrago darteed.

dugaagnimo *m.dh* Dugaag ahaansho.

dugaagoobid *m.f.dh eeg* dugaagow.

dugaagow *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Dugaag noqosh; bahaloobid.

dugdhabayn *m.f.dh eeg* dugdhabee.

dugdhabee *f.g2 (-beeyay, -beysay)* Wax dhinaca galbeed ka marid.

dugdhabo *m.dh* Dhinaca galbeed.

dugey *e.d* Erey qofkii dhibaato weyni gaarto uu yiraahdo; jabay!; hoogey!; ba'ay!

duggaafad *m.dh ld dukaafad.*

duggaal¹ *m.l (-llo, m.dh)* Meel dhaxanta celisa.

duggaal² *f.mg1 (-lay, -latay)* *ld duggaali.*

duggaali *f.g2 (-iyay, -isay)* Ka d.: wax duggaal ka dhigid. *ld duggaal².*

duggaalid *m.dh ld duggaalin.*

duggaalid *m.f.dh eeg* duggaali. *ld duggaalid, duggaalis.*

duggaalid *m.l ld duggaalin.*

duggaalsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax duggaal leh ahaansho.

duggaalsanaan *m.f.dh eeg* duggaalsan. *ld duggaalsanaansho.*

duggaalsanaansho *m.l/dh ld duggaalsanaan.*

duggadhaanis *m.l* Qaanjeer cad oo dadka jirkisa ka muuqata marka uu dhididku ku qallalo.

dugid *m.f.dh eeg* dug².

dugle *m.l* Nafley caato ah oo tabardaran.

dugsad *m.l ld dugsasho.*

dugsasho *m.f.dh eeg* dugso. *ld dugsad.*

dugsi *m.l (-yo, m.dh)* 1. Meel duggaal ah. 2. Meel wax lagu barto.

dugsii *f.g2 (-iifyay, -iisay)* Wax duggaal u yeelid.

dugsii *m.f.dh eeg* dugsii. *ld dugsii.*

dugsii *m.l ld dugsii.*

dugsiley *m.dh* Ardo quraan dhigata.

dugso *f.g3 (-saday, -satay)* Meel dhaxan ka gelid.

dugsoon *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax dugaal leh ahaansho.

dugsoonan *m.f.dh eeg* dugsoon. *ld dugsoonansho.*

dugsoonansho *m.l/dh ld dugsoonan.*

dugul *m.l/kh* D. ah: midab aad u madow.

duhur *m.l* 1. Waqtiga u dhexeeya harka ilaa casarka. 2. Salaadda xilliga la tukado.

duhur-kulul *m.l* Xilliga u dhexeeya 1-da duhurnimo ilaa 2-da.

duhurnimo *m.dh* Duhur ahaansho.

duhursasho *m.f.dh ld duhurso.*

duhurso *f.mg3 (-saday, -satay)* Waqtiga duhurka meel ku sugnaan.

duji *f.g2 (-iyay, -isay)* 1. Wax dhammaystirid. 2. Wax afgembiyid. 3. *ld tuji.*

dujin *m.f.dh eeg* duji. *ld tuji. ld dujis.*

dujis *m.l ld dujin.*

dukaafad *m.dh (-do, m.l)* Meel qashinka lagu daadsho; qashinpub. *ld duggaafad, kuddaafad.*

dukaan *m.l (-nno/-ammo, m.dh)* Qol khaanado alaabta la saaro leh oo cuntada, dharka iwm lagu gado.

dukaanle *m.l (-layaal, m.l/dh)* 1. Qof dukaan iibiya. 2. Qof dukaan leh.

dukad *m.l ld tukasho.*

dukhun *m.l ld duqus.*

dukhuun <i>m.l (-uumo, m.db)</i> Dad ama xoolo aad u gabooab oo tabar dhigay; sirqo.	duleeli <i>f.g2 (-iyay, -isay) ld dalooli.</i>
duko <i>f.mg3 (-ktay, -katay) ld tuko.</i>	duleelid <i>m.db ld daloolid.</i>
dul <i>m.l (-lal, m.l)</i> 1. Labada dalool ee sinka middood. 2. Dalool kasta oo yar.	duleelin <i>m.db ld daloolin.</i>
dul¹ <i>m.db (-llo, m.l)</i> 1. Oogada sare ee wax kasta leeyihiin. 2. Meel sare oo dhulka intiisa kale ka yara kacsan. 3. Sabir iyo adkeysi dhibaato loo yeesho.	duleeliye <i>m.l ld dalooliye.</i>
dul² <i>m.db (-llo, m.l) (juqr.)</i> Aad u fidsan, waa heer ama ugu badnaan heer meelee oo dhul dheer, dhul sare ah.	duleeshamid <i>m.db ld delooshamid.</i>
dulaandul <i>m.l (-llo, m.db)</i> Labada muruq ee dhaadheer oo lafdhabarta labadeeda dhan ku kala yaal midkood; daqay.	duleeshan¹ <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami) ld dalooshaan¹.</i>
dulalaati <i>m.l</i> Dalool yar, ka bannaan wax is haysta ama jiq oo cirku muuqdo. <i>ld</i> dululaati.	duleeshan² <i>f.mg4 (-naa, -nayd) ld dalooshaan².</i>
dulan¹ <i>m.l ld dulmi¹.</i>	duleeshnaan <i>m.db ld dalooshnaan.</i>
dulan² <i>fg1 (-lmay, -lantay) ld dulmi².</i>	duleeshnaansho <i>m.l/db ld dalooshnaan.</i>
dulbaa'i <i>m.l/kh</i> D. ah: jaho muuqata oo fog; dhinac; doc; xag.	dulfadhi <i>f.g1/2 (-iyay, -iday/-isay; -iyi)</i> 1. Wax meel ku sugar la joogid si looga warqabo. 2. Wax duljoogid iyadoo aan wax laga qabaneyn. 3. Wax meel ku sugar ilaalil. Tus. "Ciidan baa na dulfadhiya".
dulbaax <i>m.db</i> 1. Xuub jilcsan, cad oo haraggaa iyo hilibka u kala dhixeyya. 2. Hilib aan marax ahayn. 3. Dooxo.	dulfadhin <i>m.db ld dulfadhiyid.</i>
dulbadi <i>m.db</i> Sabir iyo adkeysi badan oo dhibaatooyinka loo yeesho.	dulfadhiyid <i>m.f.db eeg dulfadhi. ld dulfadhin.</i>
dulbeel¹ <i>m.l</i> Dhaawac midda uu dusha ka dhaawacmo neef gaadiid ah oo la rarto.	dulin <i>m.l (-nno, m.db)</i> 1. Cayayaanka yaryar ee xoolaha ku dul nool; qaniin; deriskunoole.. 2. <i>ld dulmi¹.</i>
dulbeel² <i>f.mg1 (-eelay, -eeshay)</i> Neef gaadiid ah dusha ka dhaawacmid rar la saaray awged.	dulin-duleed <i>m.l (-dyo, m.db) (c.nafl.)</i> Noole dulin ah oo soorihiisa dusha kaga nool. Tus. "Injirta".
dulbeelid <i>m.f.db eeg dulbeel².</i>	dulin-gudeed <i>m.l (-dyo, m.db) (c.nafl.)</i> Noole dulin ah oo soorihiisa ku dhix nool. Tus. "Gooryaan mullaax".
dulcayaar <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> Ku d.: wax dushii cayaarid.	dulinnimo <i>m.db (c.nafl.)</i> Marka noole uu ku kor noolyahay (dulin dibadeed) ama uu ku dhix noolyahay (dulin gudeed) jidhkanoole kale, kaasi oo uu ka helo wuxuu nafaqo u baahanyahay ayaa loo yaqaan dulinnimo. Dulinnda qaarkood waxyeello badan ma gaadhsiiyan soorahooda, sababta oo ah addii ay dilaan soorahooda waxa dhammaanaya qudkooda, haseyeeshee badankoodu waxay sababaan cudur.
dulcayaarid <i>m.f.db eeg dulcayaar.</i>	duljoog <i>fg1 (-gay, -gtay)</i> 1. Wax meel ku sugar la joogid si looga warqabo. 2. Hawl iwm iska dul taagnaan iyadoo aan wax laga qabaneyn. 3. Cid dhaqdhaqaaqeed ilaalil.
dulci <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> Googarad duluc gelin.	duljoogid <i>m.f.db eeg duljoog.</i>
dulcin <i>m.f.db eeg dulci.</i>	dulkahoor¹ <i>m.db</i> Daruur qof korkiisa curatay oo da'day.
duldhig <i>flg1</i> Wax wax kale ka dhigid.	dulkahoor² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> Daruur qof dushiiwa ku di id.
duldhidgid <i>m.f.db eeg duldhig.</i>	dulkahoorid <i>m.f.db eeg dulkahoor².</i>
duldiir <i>m.l</i> Awr rarku haaro u yeelay.	dulkumalable <i>m.l</i> Ilmo geel oo dhicis ah oo iayada oo sidkeedii waxyar ka dhimman- yihiin soo dhashay.
dulduleel¹ <i>m.l ld daldalool¹.</i>	dullaal¹ <i>m.l ld dallaal¹.</i>
dulduleel² <i>f.mg1 (-eelay, -eeshay) ld daldalool².</i>	dullaal² <i>fg1 (-aalay, -aashay) ld dallaal².</i>
dulduleeli <i>f.g2 (-iyay, -isay) ld daldalooli.</i>	dullaalid <i>m.db ld dallaalid.</i>
dulduleelid <i>m.db ld da/daloolid.</i>	dullaalnimo <i>m.db ld dallaalnimo.</i>
dulduleelin <i>m.db ld daldaloolin.</i>	dullaamid <i>m.db ld dillaamid.</i>
dulduleelis <i>m.db ld daldaloolin.</i>	
duleed <i>m.l (-dyo, m.db)</i> 1. Agagaar. 2. Wax gadaashiis dambe.	
duleedi <i>fg2 (-iyay, -isay)</i> 1. Wax la gaadayo gadaal ugu imaan. 2. Cid, cid kale uga hiilin.	
duleedin <i>m.f.db eeg duleedi.</i>	
duleel¹ <i>m.l ld dalool¹.</i>	
duleel² <i>f.mg1 (-eelay, -eeshay) ld dalool².</i>	

dullaamo <i>m.dh ld dillaamo.</i>	dulmisanaan <i>m.dh ld dulmanaan.</i>
dullaan¹ <i>m.l ld dillaamid.</i>	dulmisanaansho <i>m.l/dh ld dulmanaan.</i>
dullaan² <i>f.mg1 (-aamay, -aantay; -aami) ld dillaan².</i>	dulmiyid <i>m.dh eeg dulmi². ld dulmid, dulmin.</i>
dullee <i>f.g2 (-leeyay, -leysay)</i> Qof dulli badid.	dulley <i>f.mg4 (-laa, -layd)</i> Ku d.: qof ka faa'iidayasho; qof dhiigmiirasho.
dulleyen <i>m.f.dh eeg dullee.</i>	dulnoolaan <i>m.f.dh eeg dulnool. ld dulnoolaansho.</i>
dulleyasho <i>m.f.dh eeg dulleyso. ld dulleysi.</i>	dulnoolaansho <i>m.l/dh ld dulnoolaansho.</i>
dulleysi <i>m.l ld dulleysasho.</i>	dul-ordid <i>m.f.dh eeg dul-ord.</i>
dulleyso <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> Qof si xun oo bani'aadannimada ka baxsan oo uu raalli ka yahay ula dhaqmid.	dul-orod <i>f.g1 (-rday, -rodday; -rdi)</i> Wax dushooda ku ordid.
dulli <i>m.l 1. Xaalad dacdarro, dasas, silic iyo sharaf dhacoo cid' ku sugnaato. 2. D. ah: qof liita oo aan wax xun ka xishoon.</i>	dulqaad <i>m.l Dhabta oo loo adkaysto; sabir.</i>
dullinimo <i>m.dh Dulli ahaansho.</i>	dulqaadad <i>m.l ld dulqaadasho.</i>
dulloobid <i>m.f.dh eeg dollow¹.</i>	dulqaadasho <i>m.f.dh eeg dulqaado. ld dulqaadad.</i>
dollow¹ <i>m.l ld dulloobid.</i>	dulqaado <i>f.mg3 (-aatay, -aadatay)</i> U d.: sabir yeelasho.
dollow² <i>f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)</i> Dulli noqosh.	dulqami <i>f.mg2 (-iyay, -isay)</i> Ka d.: cid in ay hadal badan oo aan laga fiirsan tiraahdo ku khasbid.
dulmadow <i>m.dh.u Dawacada jaad ka mid ah oo dhabarka madow</i>	dulqamid <i>m.dh ld dalqamid.</i>
dulman <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax dulmi lagu sameeyey ahaansho. ld dulmisan.	dulqamin <i>m.f.dh eeg dulqami.</i>
dulmanaan <i>m.f.dh eeg dulman. ld dulmanaansho, dulmisanaan, dulmisanaansho.</i>	dulqan¹ <i>m.l ld dalqan¹.</i>
dulmanaansho <i>m.l/dh ld dulmanaan.</i>	dulqan² <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami) ld dalqan².</i>
dulmar¹ <i>m.l Hadal si kooban loo sheego.</i>	dulsaar¹ <i>m.l (-rro, m.dh)</i> 1. Faa'iido laga helo lacag bangi la dhigay. 2. Lacag dheeraad ah oo laga qaato lacag cid la amahiyye. 3. D. ah: qof ka shaqeeya hay'adda uu ka tirsanyahay mid aan ahayn. 4. D. ah: cid ciddii mas'uulyiaddu ka saarrayd aan ahayn la nool. 5. ld dulsaarid.
dulmar² <i>f.g/mg1 (-ray, -rtay)</i> 1. <i>(f.g)</i> Wax dardarid. 2. <i>(f.mg)</i> Hadal si kooban u sheegid.	dulsaar² <i>m.dh Ood weyn oo godaha laga keymamiyo.</i>
dulmarid <i>m.f.dh eeg dulmar².</i>	dulsaar³ <i>f.g/lg1 (-ray, -rtay)</i> 1. <i>(f.g)</i> Ood weyn oo oodaafada ka kormarid. 2. <i>(f.g)</i> Lacag la amaahday faa'iido dheeraad ah ku kordhin.
dulmeeran <i>m.l (xis.) Shaxan joometiriyeed oo ku dul meeran ama wareegsan kuna oodan shaxan joometiriyeed ee kale. Tusaale ahaan: goobo ayaa lagu dul sawiri karaa geesaha labajibbaaran, markaa goobadu waa shaxan dulmeeran ah labajibbaaranuhuna waa dhexmeeran (eeg dhexmeeran).</i>	dulsaaran¹ <i>f.mg4 (-rmay, -rantay; -rmi)</i> Lacag la amaahday faa'iido ku korortay noqosh.
dulmi¹ <i>m.l Fal sameyntisu cid xadgudub ku tahay. ld dulan¹, dulin (2), dulun¹.</i>	dulsaaran² <i>f.mg4 (-rmaa, -rnayd)</i> Ood weyn oo godaha laga keymamiyo ahaansho.
dulmi² <i>f.g1/2 (-iyay, -iday/isay; -iyi)</i> Cid dulun ku sameyn. ld dulan², dulin², dulun².	dulsaarid <i>m.f.dh eeg dulsaar³. ld dulsaar¹ (5).</i>
dulmici <i>m.l Duudseef.</i>	dulsaarmid <i>m.f.dh eeg dulsaaran¹.</i>
dulmid <i>m.dh ld dulmiyid.</i>	dulsaarnaan <i>m.f.dh eeg dulsaaran². ld dulsarnaansho.</i>
dulmidiid <i>m.l.kh D. ah: qof aan dadka dulmin gardarradana oggolayn. ld dulmifiir.</i>	dulsaarnaansho <i>m.l/dh ld dulsarnaan.</i>
dulmifiir <i>m.l.kh ld dulmidiid.</i>	dulsaaro <i>f.g3 (-rtay, -ratay)</i> Lacag la amaahday faa'iido dheeraad ah ku kordhisasho.
dulmiley <i>m.dh Qof dumar ah oo dulmi samaysa.</i>	dulsabbayn <i>m.f.dh eeg dulsabbee.</i>
dulmilow <i>m.l (-wyaal, m.l/dh)</i> Nin dulmi sameeya.	dulsabbee <i>f.g2 (-beeyay -baysay)</i> Heehaabid.
dulmin <i>m.dh ld dulmiyid.</i>	duluble <i>m.l ld dulugle.</i>
dulmisan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd) ld dulman.</i>	duluc¹ <i>m.l (-cyo, m.dh)</i> 1. Googgaradda haweenka xarigga kor uga jira oo lagu xiro

marka la qaadanayo. 2. Googgaradda xaggeeda sare ee xarigga duluka ah la gelyo.	dulyeelo <i>f.mg3 (-eeshay, -eelatay)</i> Sabir iyo dulqaad ku sifoobid (qof).
duluc² <i>m.dh</i> 1. Nuxurka hadalka. 2. Ujeeddada hadalka. Tus. "Dulucda hadalkisu waa in dagaalka la joojiyo".	dum(ø)id <i>m.f.dh eeg dun². ld dumis² (*)</i> .
dulucsan <i>f.mg4 (-naa,-nayd)</i> Googarad wax duluc la gelyay ahaansho.	dumaa <i>m.l Caws gaboobay</i> .
dulucsanaan <i>m.f.dh eeg</i> dulucsan. <i>ld</i> dulucsanaansho.	dumaal¹ <i>m.dh</i> 1. Naag laga dhintay oo nin qaraabo la ahaa ninkeedi hore guursado. 2. Roob yar; shuux.
dulucsanaansho <i>m.l/dh ld</i> dulucsanaan.	dumaal² <i>fg1 (-aalay, -aashay)</i> Naag nin qaraabo ahi ka dhintay guursasho.
duluf <i>m.l/dh</i> Derin, jawaan, raar, iwm oo duugoobay. <i>ld duruf</i> (1).	dumaalid <i>m.f.dh eeg</i> dumaa ² . <i>ld dumaalis</i> .
dulufaaq <i>f.mg1 (-qay, -qtay)</i> Si dan la'aan ah hore iyo gadaal ugu socosho (qof).	dumaalis <i>m.dh ld</i> dumaalid .
dulufaaqid <i>m.f.dh eeg</i> dulufaaq.	dumaashi¹ <i>m.l (-iyaal, m.l/dh)</i> Nin naagta uu qabo walaasheed wax uu u yahay.
dulugle <i>m.l.kh</i> D. ah: qof cayr ah aan hoy lahayn oo nolol-maalmeedkiisa socod ku raadsada.	dumaashi² <i>m.dh (-iyaal, m.l/dh)</i> Qof dumar ah, waxa ay u tahay ninka walaasheed qaba.
duluglee <i>f.mg2 (-leeyay, -leysay)</i> Qof cayr ah, aan hoy lahayn nolol-maalmeedkiisa socod ku raadin.	duman¹ <i>f.mg1 (-ummay, -umantay; -unmi)</i> Isu d.: wax isu ururay noqosho (dad ama xoolo).
dulugley <i>m.f.dh eeg</i> duluglee. <i>ld</i> dulugleys .	duman² <i>f.mg1 (-mnaa, -mnayd)</i> Wax la isu ururiyay ahaansho (dad ama xoolo).
dulugleys <i>m.l ld</i> dulugley .	dumar <i>m.l.u</i> Dadka intiisa dheddig.
dululaati <i>m.l ld</i> dulalaati .	dumarnimo <i>m.dh</i> Durmar ahaansho.
dululub <i>m.l (-byo, m.dh)</i> Meel hoobad ah oo biyuu ayan ku hakan karin.	dumayn <i>m.f.dh eeg</i> dumee. <i>ld</i> dumays .
dulun¹ <i>m.l ld</i> dulmi¹ .	dumays <i>m.l ld</i> dumayn .
dulun² <i>fg1 (-lmay, -lantay; -lmi)</i> <i>ld</i> dulmi² .	dumbul <i>m.dh Baali</i> ; areebo.
dulundulcee <i>f.mg2 (-ceeyay, -ceysay)</i> Biyo, mas iwm si dulundulco ah u socosho.	dumbulukh <i>m.dh.sh.r ld</i> dubuq .
dulundulceyn <i>m.f.dh eeg</i> dulundulcee. <i>ld</i> dulundulceys .	dumbuluq <i>m.dh.sh.r ld</i> dubuq .
dulundulceys <i>m.l ld</i> dulundulceyn .	dumbuq <i>m.l ld</i> buntuq .
dulundulceysi <i>fg2 (-iiyay, -iisay)</i> Si dulundulco ah u wadid.	dumee <i>f.g2 (-meeyay, -maysay)</i> Maro dun ku dul tolid si loogu qurxiyo.
dulundulceysiin <i>m.f.dh eeg</i> dulundulceysiin.	dumi <i>fg2 (-iyay, -isay)</i> 1. Dhisme burburin. 2. Dhisme furfurid.
dulundulco <i>m.dh</i> Socod si talantaallii ah dhinac loogu leexdo oo maska, mulaca, abeesada iwm leeyihiin.	dumid <i>m.f.dh eeg</i> dun ² . <i>ld</i> dumis² .
dulxawaaree <i>fg2 (-reeyay, -raysay)</i> Wax dulmarid; wax korduulid.	dumid <i>m.f.dh eeg</i> dun ² . <i>ld</i> dumis² .
dulxawaareyn <i>m.f.dh eeg</i> dulxawaaree.	dumin <i>m.f.dh eeg</i> dumii. <i>ld</i> dumis¹ .
dulxumo <i>m.f.dh eeg</i> dulxun.	dumis <i>m.dh ld</i> dumid .
dulxun <i>f.mg4 (-umaa, -umayd)</i> Wax aan sabir lahayn ahaansho.	dumis¹ <i>m.l ld</i> dumin .
dulyar <i>f.mg4 (-raa, -rayd)</i> Wax aan dulqaad lahayn ahaansho.	dummad <i>m.dh (-do, m.l)</i> 1. Yaanyuur; bisad. 2. Dakhalka doonyaha meesha ugu sarreysa.
dulyaraan <i>m.f.dh eeg</i> dulyar. <i>ld</i> dulyari , dulyaraansho , dulyaro .	dumnaan <i>m.f.dh eeg</i> duman ² . <i>ld</i> dumnaansho .
dulyaraansho <i>m.l/dh ld</i> dulyaraan .	dumnaansho <i>m.l/dh ld</i> dumnaan .
dulyari <i>m.dh ld</i> dulyaraan .	dumnad <i>m.dh ld</i> dubnad .
dulyaro <i>m.dh ld</i> dulyaraan .	dun¹ <i>m.dh (-umo, m.l)</i> Liilimo laga soohay cudbi, dhogor, xariir iwm oo laga sameeyo dharka, meeshii ka dillaacdana lagaga tolo.
dulyelad <i>m.l ld</i> dulyelasho .	dun¹ <i>m.l.kh</i> D. ah: caws qallalan oo weli daaq ku habboon.
dulyelasho <i>m.f.dh eeg</i> dulyeelo. <i>ld</i> dulyeelad .	dun² <i>fg1 (-umay, -untay; -umi)</i> Dad ama xoolo mee isugu ururin.

dundun¹ *m.l ld diddin¹.*

dundun² *m.l Mawduuc, arrin, baab.*

dundun³ *m.db ld duddun.*

dundun⁴ *f.mg1 (-umay, -untay; -umi) ld diddin².*

duni *m.db* Koon; adduun.

dunida saddexaad *m.db* Waaddamada Aasiya, Afrika, iyo Laatiin Amerika aaya laysku yiraahdaa waddamada d., waa waddamo aalaaba sabool ah.

dunji *m.l* Halka wax ka soo farcamaan.

dunmid *m.f.db eeg duman¹.*

dunnayn *m.f.db eeg dunnee.*

dunnee *f.g2 (-neeyay, -naysay)* Gacan duuban cid si xoog ah ugu dhufasho.

dunno *m.db* Ku dhufashada cid si xoog ah loogu dhufto gacan duuban.

dunqaare *m.l* 1. Dalool yar oo weel caanoodka loo yeelo. 2. *ld dunqaaro* (1).

dunqaaree *f.g2 (-reeyay, -reysay)* Weelaanood dalool yar u yeelid.

dunqaareyn *m.f.db eeg dunqaaree.*

dunqaaro *m.db* 1. *ld dunqaare.* Caws daadheer oo dooxooyinka ka baxa. 2. Waxa Eebbe abuuray ee aan dadka ahayn.

dunsan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax la dumiyey ahaansho.

dunsanaan *m.f.db eeg dunsan.* *ld dunsanaansho.*

dunsanaansho *m.l/dh ld dunsanaan.*

dunuunuc¹ *m.l/dl gunuunuc¹.*

dunuunuc² *f.mg1 (-cay, -cday) ld gunuunuc².*

dunuunucid *m.db ld gunuunucid.*

dunyir *m.l* Doonidda gabar yar oo sebi ah iyadoo galaamad lagu riwamayo.

duq¹ *m.l (-qeyl-qeyti, m.db)* 1. *(-qow, m.db)* Qof da' weyn. 2. *(-qey/qeyti, m.db)* Qof bulsho madax u ah. 3. D. ah: wax gaboobay.

duq² *m.l* Biciid dheddig oo curad ah.

duq³ *m.db* 1. Haweenay da' weyn. 2. Foorad, dhibic (cayaar).

duqee *f.g/mg2 (-qeeyay, -qeysay)* 1. *(f.g)* Hub culus meel ku garaacid. 2. *(f.g)* Wax burburin. 3. *(f.mg)* Kharabid (matoor).

4. *(f.mg)* Ka d.: arrin oday ka noqosho.

duqey *m.db.w eeg duq 1 (2).*

duqeyn *m.f.db eeg duqee.*

duqeyti *m.db.w eeg duq 1 (2).*

duqlaal *f.g1 (-aaly, -aashay)* 1. Cid dulmiyid.

2. Wax juqa-juqayn.

duqlaalid *m.f.db eeg duqlaal.*

duqnimo *m.db* Duq ahaansho.

duqoobid *m.f.db eeg duqow³.* *ld duqow¹.*

duqow¹ *m.l ld duqoobid.*

duqow² *m.db.w eeg duq 1 (1).*

duqow³ *f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi)* Duq noqosho.

duqsi *m.l* Cayayaan, duula, laba baal iyo lix addin leh, meelaha wasakhada ka dhasha oo ka qayb qaata faafinta cudurrada. *ld daqsi, diqsi, tixsi.*

duqus *m.l* Nooc badarka ka mid ah, miro yaryar oo madow leh, waambaha u eg oo canjeerada laga sameysto. *ld dukhun.*

duquush *m.l (-shyo, m.db)* 1. *ld doqosh.* 2. Luuq.

dur *f.g1 (-ray, -rtay)* 1. Wax caarad dhuubar cid ku mudid. 2. Cid dawo cirbad ku siin. 3. Marag, dood, iwm. iin u yeelid.

dur *m.l* 1. Shilin, kumi iwm dhinaca aan sawirka lahayn. 2. Ciyaarta delebka, qoriga lagu ciyaaro dhiniiciisa durka leh.

duraab¹ *m.db* Biyo maax ah oo ceel ku jira.

duraab² *f.mg1 (-bay, -btay)* Ceel maaxasho.

duraabid *m.f.db eeg duraab².*

duray *m.l (daaw.)* Cudur fiirus keeno oo dunida oo dhan ku fafsan kaas oo keena halamacoodka sanka, cunaha iyo dhuumaha neefta. Cudurka waxa la isku qaadsiyya qufaco iyo hindhisada.

durba *m.db.flk D./d.diiba:* si degdeg ah, la raagis la'aan, ciyow.

durbaan *m.l (-nno, m.db) (muus.)* Qori xordan oo labadiisa af harag khafiif ahi ku dhaaranyahay oo ciyaaraha loo tumo, cod weynna bixiya. *ld gurbaan.*

durbaansan *f.mg4 (-naa, -nayd)* Wax qaab durbaan leh ahaansho.

durbaansanaan *m.f.db egg* durbansan. *ld durbaansanaansho.*

durbaansanaansho *m.l/dh eeg* durbaansan. *ld durbansanaan.*

durbadiiba *m.db.flk eeg* durba.

durdur¹ *m.l (-rro, m.db)* 1. Tog yar oo leh biyo joogto ahaan u qulqula oo aan go'in.

2. D. ah: Biyo si joogto ah u qulqulaya oo aan go'ayn.

durdur² *f.mg1 (-ray, -rtay)* Biyo si joogto ah oo aan kala go'lahayn u socosho.

durduri *f.mg2 (-iyay, -isay)* Biyo si joogto ah oo aan kala go'lahayn u socosho.

durduri *f.mg2 (-iyay, -isay)* Si culus u ordid (geel); baabbacayn.

durdurid *m.f.db eeg* durdur².

durdurin *m.f.db eeg* durduri. *ld durduris.*

durdurin *m.f.db eeg* durduri. *ld durduris.*

durduris *m.l ld* durdurin.

durduris *m.l ld* durdurin.

durdur-kulul <i>m.l (-rro ..., m.db) (jool.)</i> Il dabiici ah oo biyaheedu kululyhiin, taas oo biyo kulul iyo qiiq kor u soo tuurta, ammintha u dhexaysa kor u soo tuuridda way isla ekaan kartaa ama way kala duwanaan kartaa.	durjiso <i>f.g3 (-stay, -satay)</i> <i>ld durugso.</i>
durduro <i>m.db</i> Orod xawli ah oo geela iwm ordaan.	durki <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> 1. Wax meel yiil sikin. 2. Wax fogeyn. <i>ld durgi, durji, durqi.</i>
durduur¹ <i>m.db</i> 1. Rakaad. 2. Ladaab. 3. Biyo la siyo neef hore u cabbay.	durkid <i>m.f.db eeg</i> durug. <i>ld durjid, durqid,</i> <i>durqis².</i>
durduur² <i>fg1 (-ray, -rtay)</i> Xoolo hore u cabbay biyo ay ku noq-noqdaan siin.	durkin <i>m.f.db eeg</i> durki. <i>ld durgin, durgis,</i> <i>durjin, durjis, durkis, durqin, du</i> <i>durkis m.l ld durkin.</i>
durdurasho <i>m.f.db eeg</i> durduuro.	durmad <i>m.db (-do, m.)</i> <i>ld dummad.</i>
durduurid <i>m.f.db eeg</i> durduur ² .	durqi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld durki.</i>
durduro <i>f.mg3 (-rtay, -ratay)</i> Xoolo biyo ku noq-noqosho.	durqid <i>m.db ld</i> durkid.
dure <i>m.l</i> Joolaalka bartamihisa.	durqin <i>m.db ld</i> durkin.
dureeme <i>m.l ld</i> dareemo.	durqis¹ <i>m.l ld</i> durkin.
dureemo <i>m.db ld</i> dareemo.	durqis² <i>m.db ld</i> durkid.
dureer¹ <i>m.l ld</i> dareerid.	durqun <i>m.l</i> Hadal xaniif iyo gardarro leh oo la is dhaafsaado.
dureer² <i>f.mg1 (-ray, -rtay)</i> <i>ld dareer².</i>	durraamad <i>m.l ld</i> durraamasho.
dureeri <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld dareeri (1).</i>	durraamasho <i>m.f.db eeg</i> durraamo. <i>ld</i> <i>durraamad.</i>
dureerid <i>m.db ld</i> dareerid.	durraamo¹ <i>m.db.kh (-ooyin, m.)</i> D. ah: neef in lagu allebaryo loogu talaggalay.
dureerin <i>m.db ld</i> dareerin ¹ .	durraamo² <i>f.g/l/g3 (-aantay, -aamatay)</i> 1. (<i>f.g</i>) Ilaah baryid. 2. (<i>f.g/l/g</i>) Ka d./d.: wax weyddiisasho saraadii ku jirto; yu'asho; dhaawasho.
dureersad <i>m.l ld</i> dareersasho.	durrin <i>m.db (-imo, m.db)</i> Dhul bannaan oo degaanka ku wanaagsan. <i>ld derrin.</i>
dureersasho <i>m.db ld</i> dareersasho.	durriyad <i>m.db</i> Dad aabbe keliya ka soo wada farcamay.
dureerso <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> <i>ld dareerso.</i>	durrue <i>m.l (-jayaal, m./l/dh)</i> Nooc quraca waaweyn ka mid ah.
durey <i>m.l</i> Hargab.	durruq¹ <i>m.l.kh</i> D. ah: neef, cudur iyo da' la tabar darreeyey.
dureysan <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> Wax durey hayo ahaansho.	durruq² <i>f.mg1 (-qay, -qday)</i> Neef, cudur iyo da' awgeed la tabar darreyn.
dureysnaan <i>m.f.db eeg</i> dureysan. <i>ld dureys-</i> <i>naansho.</i>	durruqaan <i>m.l</i> 1. Ci'da dameerah. 2. Hadal edebdarro ku jirto oo qof aan xishoonayni ku hadlo.
dureysnaansho <i>m.l/dh ld</i> dureysnaan.	durruqid <i>m.f.db eeg</i> durruq ² .
durgeyshabeel <i>m.l</i> Mukulaal-duur, weyn oo barabaraha shabeelka oo kale leh. <i>ld</i> <i>dargashabeel.</i>	durruqsad <i>m.l ld</i> durruqsasho.
durgi <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld durki.</i>	durruqsasho <i>m.f.db eeg</i> durruqso. <i>ld</i> durruq- sad.
durgin <i>m.db ld</i> durkin.	durruqso <i>f.mg3 (-saday, -satay)</i> Si itaal yari iyo jirro ka muuqato u socosho.
durgis <i>m.l ld</i> durkin.	duruf <i>m.l (duruf/-fyo/-ruuf, m.db)</i> 1. <i>ld</i> <i>duluf.</i> Derin, jawaan, raar iwm oo duugoobay. 2. Jawaan maran.
duri¹ <i>m.l (-iyo, m.db)</i> Asal; fir; hidde.	durug <i>f.mg1 (-rkay, -rugtay; -rki)</i> 1. Meel ka sikasho. 2. Meel ka fogaansho. <i>ld</i> duruq.
duri² <i>f.mg1 (-ray, -riday; -ryi)</i> Hargabid.	durugsan <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> 1. Wax la durkiyey ahaansho. 2. Wax fogaaday ahaansho. <i>ld</i> durjisian, duruqsan.
durid <i>m.f.db eeg</i> dur.	durugsanaan <i>m.f.db eeg</i> durugsan. <i>ld</i> dur- jisnaan, durjisnaansho, durugsanaansho.
duriyad <i>m.l (-do, m.)</i> Qofka ama noolaha kale ee leh awoowe, ayeeyo, ama awoowe awooowihiisa.	durugsanaansho <i>m.l/dh ld</i> durugsanaan.
durji <i>f.g2 (-iyay, -isay)</i> <i>ld durki.</i>	
durjid <i>m.db ld</i> durkid.	
durjin <i>m.db ld</i> durkin.	
durjis <i>m.l ld</i> durkin.	
durjisad <i>m.l ld</i> durugeasho.	
durjisian <i>f.mg4 (-snaa, -snayd)</i> <i>ld</i> durugsan.	
durjisasho <i>m.db ld</i> durugsasho.	
durjisi <i>m.l ld</i> durugsasho.	
durjisnaan <i>m.db ld</i> durugsanaan.	
durjisnaansho <i>m.l/dh ld</i> durugsanaan.	

durugsasho *m.f.db eeg* durugso. *ld* durjisad, durjisasho, durugsad, durugsi, duruqsad, durugsi *m.l ld* durugsasho.
durugo *f.g3* (-saday, -satay) Wax meel yaal sikisasho.
duruq *f.mg1* (-rqay, -ruqday; -rqi) *ld* durug.
duruqsad *m.l ld* durugsasho.
duruqsan *f.mg4* (-naa, -nayd) *ld* durugsan.
duruqsanaan *m.dh ld* durugsanaan.
duruqsanaansho *m.l/dh ld* durugsanaan.
duruqsasho *m.dh ld* durugsasho.
duruqsi *m.l ld* durugsasho.
duruqso *f.mg3* (-saday, -satay) *ld* durugso.
duruuf *m.dh.w 1. ld* **duruufo**. Xaalad lagu suganyayah. 2. *eeg* duruf.
duruufo *m.l ld* **duruuuf** (1).
duruus *m.dh.w eeg* dersi.
duryamid *m.dh ld* guryamid.
duryan¹ *m.l ld* guryan¹.
duryan² *f.mg1* (-amay, -antay; -ami) *ld* guryan².
duryid *m.f.db eeg* duri².
dus *f.mg1* (-say, -stay) 1. Ka d.: wax ciriiri ah dhex marid. 2. Ka d.: wax ka hoos bixid.
dusaa *m.l* Cuddaar.
dusi *f.mg2* (-iyay, -isay) Ka d.: wax, wax kale dhix tararsiin.
dusid *m.f.db eeg* dus.
dusin *m.f.db eeg* dusi.
dusmee *f.mg2* (-meeyay, -meysay) Ka d.: kayn iwm dhuundhuumasho ku dhix marid.
dusmeyn *m.f.db eeg* dusmee.
duub¹ *m.l* (-bab, *m.l*) 1. Maro yar oo si gaar ah madaxa loogu xirto. 2. D. ah: xirmo tubaako, dhis, gaarso iwm ah.
duub² *f.g1* (-bay, -btay) Xoolo si loo kaxeeya meel isugu keenid.
duub³ *f.g/mg1* (-bay, -btay) 1. (*f.g*) Dermo, maro, xarig iwm dhowr jeer isku-dulwareejin. 2. (*f.g*) Nabar gaarso ku marid. 3. Cid boqrid. 4. Cajalad, hadal, hees, iwm ku sajaliid. 5. (*f.g*) Xoolo si ay u dheereeyaan u kaxayn. 6. (*f.g*) Xoolo jihaday u socdeen ka leexin. 7. (*f.mg*) Isk u d.: qof ku dhegid.
duuban¹ *f.mg1* (-bmay, -bantay; -bmi) 1. Wax duubmay noqosh. 2. Isku d.: wax midaysan noqosh.
duuban² *f.mg4* (-bnaa, -bnayd) 1. Derin iwm wax la duubay ahaansho. 2. Nabar wax gaarso lagu maray ahaansho. 3. Cajalad wax hadal lagu duubay ahaansho. 4. Isku d.: wax midaysan ahaansho.
duubashi *m.db* Derin weyn oo duuban oo cusub.
duubasho *m.f.db eeg* duubo.

duubcad *m.db* Askaartii soomaaliyeed oo Talyaanigu u qortay inay 1935 kala qaybgalaan dagaalkii Amxaarada.
duubduub¹ *m.l/ld* **duudduubid**.
duubduub² *f.g1* (-bay, -btay) *ld* **duudduub²**.
duubduuban¹ *f.mg1* (-bmay, -bantay; -bmi) *ld* **duudduuban¹**.
duubduuban² *f.mg4* (-naa, -nayd) *ld* **duudduuban²**.
duubduubid *m.dh ld* **duudduubid**.
duubduubmid *m.dh ld* **duudduubmid**.
duubduubnaan *m.dh ld* **duudduubnaan**.
duubduubaansho *m.l/dh ld* **duudduubaan**.
duubi *m.l* (-yo, *m.dh*) 1. Lafta shanshada iyo hilibkeeda oo goonni loo gooyey. 2. Nin tol boqorraday. 3. Galoolid; ku marid.
duubid¹ *m.f.db* 1. *eeg* duub². 2. *eeg* duub³. *ld* **duubis**.
duubid² *m.dh* Marka meseggada ama galleyda sabuul ka yeelan rabto.
duubis *m.dh ld* **duubid¹**.
duubmid *m.f.db eeg* duuban².
duubnaan *m.f.db eeg* duuban². *ld* **duubnaansho**.
duubnaansho *m.l/dh ld* **duubnaan**.
duubo *f.g3* (-btay, -batay) 1. Wax fidsan laalaabasho. 2. Nabar gaarso ku duubasho. 3. Qof boqor ka dhigasho. 4. Duub madaxa ku xirasho. 5. Indho maro ku xirasho. 6. Maro guntasho.
duud *m.db* 1. Dhir badan oo waaweyn oo xoonsan; toon; kayn. 2. Qof odayga uu ku abtiisanayo aan wax badan ka tirsan. 3. Reer; qabiil.
duud¹ *m.l* (-dad, *m.l*) 1. Dhabar. 2. Meel dhulka ka sarreysa oo labada dhan dooxooyin ama togag ka xigan.
duud² *m.l* (-dad, *m.l*) Biyo yar oo weel biyood salkisa ku jira. *ld* **duuddo**.
duud³ *m.db* Buuro xiriira, sanaag.
duud-dhadhaabeed *m.l* (-dyo, *m.dh*) (jool.) Duud bataax ama dhadhaab ah oo in yar ka hooseeya badda ama wabiga dushiisa, oo khatar ku ah bad maaxidda.
duuddo *m.db ld* **duud²**.
duudduub¹ *m.l/ld* **duudduubid**.
duudduub² *f.g1* (-bay, -btay) 1. Dhawr jeer isku duubid; isku laablaabid; canyayuubid; haryuubid. 2. Guudmarid. *ld* **duubduub²**.
duudduuban¹ *f.mg1* (-bmay, -bantay; -bmi) Wax duudduub yeeshay noqosh. *ld* **duubduuban¹**.
duudduuban² *f.mg4* (-bnaa, -bnayd) Wax duudduub yeeshay ahaansho. *ld* **duubduuban²**.

duudduubid <i>m.f.dh eeg duudduub². ld duubduub¹, duubduubid, duudduub¹.</i>	duudsiyid <i>m.dh eeg duudi³. ld duudsin.</i>
duudduubmid <i>m.f.dh eeg duudduuban¹. ld duubduubmid.</i>	duudo <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> 1. Ilmo duud ku xambarasho. 2. Biyo yar oo weel salkisa ku jira ka shubasho.
duudduubnaan <i>m.f.dh eeg duudduuban². ld duubduubnaan, duubduubnaansho, duudduubnaansho.</i>	duuf¹ <i>m.l 1. Hilib la nacay. 2. ld duufid.</i>
duudduubnaansho <i>m.l/dh ld duudduubnaan.</i>	dquf¹ <i>m.l 1. Xaaraan; baqt; wax xun. 2. ld djif. 3. ld dqufid.</i>
duudduur¹ <i>m.l 1. Qarinta wax la qariyo. 2. Si kooban oo hadal loo sheego. 3. Laalaabanka maro iwm yeeshaan.</i>	duuf² <i>f.mg1 (-fay, -ftay)</i> Ku d.: cid si loola dagaallamo ku boodid.
duudduur² <i>f.g1 (-ray, -rtay)</i> 1. Maro iwm laalaab u yeelid. 2. Wax runtooda qarin. 3. Hadal si kooban u sheegid.	dquf² <i>f.mg1 (-fay, -ftay)</i> Ka soo d.: soo farabbaxsasho (dagaal); weyrax.
duudgal <i>m.l ld duudgelid.</i>	duufaan <i>m.l/dh (-nno, m.dh)</i> Dabayl xoog leh, roob wadata oo waxyeello dhulka gaarsiisa.
duudgaloobid <i>m.dh eeg duudgalow². ld duudgalow¹, duurgalow¹, duurgaloobid.</i>	duufaan-kulaalay <i>m.l (-nno ..., m.dh) (juqr.)</i> Gobol cadaadis hoose leh, dhulkeedu wuu yar yahay, laakiin waxay leedahay duufaan xoog leh, oo ka soo bilaabma gobollada kullalayda, runtii, waxay la mid tahay godan, laakiin way yartahay aadna way u xoog badantahay.
duudgalow¹ <i>m.l ld duurgaloobid.</i>	duufaan-onkodle <i>m.l (-nno ..., m.dh) (fis.)</i> Duufaan maayado hawo sare oo xooggan leh, oo sameeya daruuro kumuloonimbas ah oo aad u kobocsan, oo leh dhibco aad u waaweyn, oo yeelan kara baraf dhagax ah, kolkaa danab qulqulka sameysmaa bhaliyo hillacyo, iyo onkod ka dhashay fididda hawada kulka badan e hilaaca darteed.
duud-garaac¹ <i>m.l ld dhabar-garaac¹.</i>	duufid <i>m.f.dh eeg duuf². ld duuf¹ (2).</i>
duud-garaac² <i>f.g1 (-cay, -cday)</i> <i>ld dhabar-garaac².</i>	dqufid <i>m.f.dh eeg dquf². ld dquuuf¹ (3).</i>
duud-garaacasho <i>m.dh ld dhabar-garaacasho.</i>	duuflaal¹ <i>m.l (-llo, m.dh)</i> 1. Nin aan wax tashiilan. 2. Nin aan shaqayste ahayn.
duud-garaacid <i>m.dh ld dhabar-garaacid.</i>	duuflaal² <i>f.mg1 (-aalay, -aashay)</i> Sabool noqosho (cid).
duud-garaaco <i>f.g3 (-cday, -catay)</i> <i>ld dhabar-garaaco.</i>	duuflaalad <i>m.dh (-do, m.l)</i> 1. Naag aan wax tashiilan. 2. Naag aan shaqaysato ahayn.
duudgelid <i>m.dh Duudgaloobidda. ld duudgal.</i>	duuflaalid <i>m.f.dh eeg duuflaal².</i>
duudi <i>fg2 (-iyay, -isay)</i> 1. Weel biyo yar oo salkisa ku haray ka shubid. 2. Lafo heen ka bixin.	duuflalnimo <i>m.dh</i> Duuflaal ahaansho.
duudin <i>m.f.dh eeg duudi. ld duudis.</i>	duufsad <i>m.l ld duufsasho.</i>
duudis <i>m.l ld duudin.</i>	dqufsad <i>m.l ld djifsasho.</i>
duudlo'aad <i>m.l</i> Geedka gallayda ama meseggadu inta uusan alamada yeelan.	duufsamid <i>m.f.dh eeg duufsani¹.</i>
duud-oogeed <i>m.l (jool.)</i> Oogo dhadhaab shiileed ah, inta badan ufuq ahaan, wuxuu samaysmaa marka magma soo herdiyo laba lakab oo dhadhaab lakabeed dhedood oo halkaa ku qaboobo kuna adkaado; qaradiidu waxay gaadhi kartaa xooga sentimitirro ah ama dhowr boqol mitir, laakiin ufuqiisu inta badan wuu ka weynyahay marka la bardhigo qaradiisa.	duufsan¹ <i>f.mg1 (-amay, -antay; -ami)</i> Wax la duufsaday noqosho.
duudsad <i>m.l ld duudsasho.</i>	duufsan² <i>f.mg4 (-naa, -nayd)</i> Wax la duufsaday ahaansho.
duudsasho <i>m.f.dh eeg duudso. ld duudsad, duудси.</i>	duufsanaan <i>m.f.dh eeg duufsani². ld duufsanaansho.</i>
duudseef <i>m.l Rati aan kurus lahayn.</i>	duufsanaansho <i>m.l/dh ld duuftsasho.</i>
duuds¹ <i>m.l Xaq ama gar qof leeyahay oo la seejiyo.</i>	duuftsasho <i>m.f.dh eeg duuftsasho.</i>
duuds² <i>m.l ld duudsasho.</i>	dqufsasho <i>m.l ld djifsasho.</i>
duuds³ <i>f.g1 (-iyay, -iday; -iyi)</i> Xaq qof lahaa seejin. <i>ld duudsii.</i>	dqufsi <i>m.l ld djifsasho.</i>
duudsii <i>f.g2 (-iiyay, -iisay)</i> <i>ld duuds³.</i>	duuftsasho <i>f.g3 (-saday, -satay)</i> Cid fal xun in ay samayso u hor kicid.
duudsiiin <i>m.dh ld duudsiyid.</i>	

duufso f.mg3 (-saday, -satay) *ld* **dijifso**.
duug¹ m.l Wax muddo badan lagu dhaq-mayey.
duug² m.l (*taar*) (qadiim) Waxay tilmaamaysa waayadii hore, xilliyyadii Masaaridii hore, Giriiga, iyo Roomaanka.
duug³ m.dh 1. Xoolaha la qalo marka qof dhinto; axan; qoriqaad. 2. *ld* **duugid**.
duug⁴ f.g1 (-gay, -gtay) 1. Wax xabaalid. 2. Qof muruqyadu xanuunayaan u daliigid. 3. Harag iwm jilcin. 4. Geellisid.
duugan¹ f.mg1 (-gmay, -gantay; -gmi) Wax la xabaalay noqosho.
duugan² f.mg4 (-gnaa, -gnayd) Wax la xabaalay ahaansho.
duugid m.f.dh eeg duug³. *ld* **duug²** (2), **duugis**.
duugis m.dh *ld* **duugid**.
duugkufaar m.l (-rro, m.dh) Hanti weyn oo ka kooban badanaa dahab iwm oo ummado hore looga haray.
duugmid m.f.dh eeg duugan¹.
duugmo m.dh 1. Daliigidda qof muruqyadu xanuunayaan la daliigo. 2. Jilcinta harag la jilciyo, iyada oo la daliigayo.
duugnaan m.f.dh eeg duugan². *ld* **duug-naansho**.
duugnaansho m.l/dh *ld* **duugnaan**.
duugoobid m.f.dh eeg duugow². *ld* **duugow¹**.
duugow¹ m.l *ld* **dugoobid**.
duugow² f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi) Duug noqosho (wax).
duuh f.a I tus!
duul¹ m.l (*baay*) Heer loo isticmaalo kala soocidda noolayaasha, kaas oo ka kooban tiro sinjiyaddoodu ay isku egylhiin ama ay isku dhawiyihii.
duqul¹ m.l (-lal, m.l) 1. Dad aad u badan oo aan la aqoon. 2. Jinni.
duul² f.mg1 (-uulay, -uushay) 1. Diyaarad, shimbir iwm hawada dhexdeeda marid. 2. Diyaarad iwm ku safrid.
duqul² f.mg1 (-uulay, -uushay) Dad badan in ay dagaal qaadaan u bixid.
duulaa m.l Halaq halis ah, boodda dheer oo madow.
duqulal m.l/dh *ld* **duqul¹** (2).
duulduul¹ m.l 1. Fudayd iyo wax ka fiirsasho la'aan cidi ku sifoowdo. 2. *ld* **duulduul²**.
duulduul² f.mg1 (-uulay, -uushay) Fudayd iyo wax ka fiirsasho la'aan ku kidid.
duulduulid m.f.dh eeg duulduul². *ld* **duulduul¹** (2).
duule m.l (-layaal, m.l/dh) Qof dhibaato badan, dhallin yar.

duule m.l (-layaal, m.l/dh) Col; qof duulaya.
duule f.g2 (-iyay, -isay) Diyaarad iwm hawada dhexdeeda ku wadid.
duquli f.g2 (-iyay, -isay) Col dagaal u hoggaamin.
duulid m.f.dh eeg duul². *ld* **duulis**.
duqulid m.f.dh eeg duqul². *ld* **duqulid**.
duulin m.f.dh eeg duuli.
duqulin m.f.dh eeg duquli.
duulis m.dh *ld* **duulid**.
duqulid m.dh *ld* **duqulid**.
duuliye m.l (-yayaal, m.l/dh) Qof diyaaradaha wada.
duquliye m.l (-yayaal, m.l/dh) Taliye.
duqullaan m.l 1. *ld* **duqullan**, **duqullimaad**. Aadidda col dagaal aado. 2. D. ah: col in ay dagaal qaadaan u socda.
duqullan m.l *ld* **duqullaan** (1).
duullimaad m.l Ku socoshada diyaarad, shimbir iwm hawada ku dhex socdaan.
duqullimaad m.l *ld* **duqullaan** (1).
duumadhawr¹ m.l/kh D. ah: qof sugaya dhimashada qof uu dhaxalkiisa leeyayah.
duumadhawr² m.dh 1. Gabar yar, oo aan welii qaan gaarin oo xigiisan loo siiyay nin walaasheed ka dhammatay. 2. Koox caafimaad ah oo la dagaallanta cudurka kaneecada.
duumo m.dh (*daaw*) Cudur qandho qabow iyo kulay isugu jirta leh oo dadku ka qaadaan kaneecada nooceeda dheddig.
duun m.l D.kayga, d.kaaga iwm: laftayda, laftaada iwm.
duunkiyeel m.l Qof madax adag oo aan talada dadka raacin ee sidii uu doono yeela.
duunyo m.dh 1. Hanti, maal. 2. Bahaayin.
duur m.l 1. Meel geedo badan oo jiq ah leh, oo aan cidi degganayn. 2. D.gal: duudgalobidda (qof). 3. (-rar, m.l) Nooc cawska ka mid ah oo aad u dhaadheer, oo hawdka ka baxa xooluhuna cunaan.
duurgal m.l 1. Neef aan xoolaha raacin. 2. *ld* **duurgelid**. Qof ehelkiisa ka carara. 3. Hanti ajuuro ahaan loo siyo dadka dhirta wax ku daweyya. 4. *ld* **duurgelid**.
duurgaloobid m.dh *ld* **duudgalooobid**.
duurgalow¹ m.l *ld* **duudgalooobid**.
duurgalow² f.mg1 (-oobay, -owday; -oobi) *ld* **duudgalow²**.
duurgelid m.dh Diididda ruux diido in uu chelkiisa la noolaado. *ld* **duurgal** (2).
duurjoog m.dh 1. Ldcidla'joog. Nafleyda inta duurka ku nool ee dadka naafiga u leh. 2. Dhammaan xayaanka aan ladhaqan (saynis).

---

duurxul¹ *m.l* 1. Hadal sarbeeb ah oo cid loo jeediyo. 2. *ld duurxul.*

duurxul² *f.mg1* (-ulay, -ushay) U d.: hadal sarbeeb ah cid u jeedin.

duurxulid *m.f.db eeg* duurxul². *ld duurxul¹ (2).*

duw *f.g/mg1* (-eway, -uday; f.a: du') 1. (*f.g*) Wax leexin. 2. (*f.g*) Cid wax tusid. 3. (*f.mg*) Ku d.: wax meeshii lala rabay ku toosin; aadsiin; ku leexin. 4. (*f.mg*) Isku d./isu d.: wax isku dubbarrid.

duwali *m.l* 1. Wax dawladaha adduunka oo dhan u dhexeeya. 2. *ld dowli 1 (2).*

duwan *f.mg4* (-naa, -nayd) 1. Ka d.: wax la duway ahaansho. 2. Kala d.: wax, wax kale aan la nooc ahayn ahaansho.

duwanaan *m.f.db eeg* duwan. *ld duwanaansho.*

duwanaansho *m.l/dh eeg* duwanow. *ld duwanaan.*

duwanow *f.mg3* (-naaday, -nnatay) Ka d.: wax aan wax kale la nooc ahayn noqosho.

duwasho *m.f.db eeg* duwo.

duwid *m.f.db eeg* duw.

duwo *f.g3* (-uday/-uwaday, -uwatay) Wax leexsasho (cid).

dux¹ *m.db* Dufan, dheef, shux.

dux² *m.l (-yo, m.db)* (*baay.*) Koox iskudhis oorgaanika ah oo laga helo noolayasha kuwaas oo aan ku milmin biyaha haseyeeshee ku milma milayaasha oorgaanikada sida koloorofoom, baasiin iwm.

dux³ *f.mg1* (-xay, -xday) Laf iwm dufan dibadda u soo saarid.

dux-foosfeyt *m.l (-tyo, m.db)* (*kiim.*) Dux ay ku jirto koox foosfeyt oo qayb muhiim ka ah molikiyuulka. Wawa laga soo dhiraan dhirriyey gilisarool ku dhegan laba asiidh duxeed, koox foosfeyt iyo beys naytaroojiin. D. f.ku waa waxyaabaha ugu muhiimsan ee ay ka samaysanyihiin xuubabka unuggu.

dux¹ *m.db ld dixi.*

dux² *f.g2* (-xiyay, -xisay) Laf iwm dux ka dhalin.

duxid *m.f.db eeg* dux³.

duxin *m.f.db eeg* duxi². *ld duxis.*

duxis *m.l ld duxin.*

duxsad *m.l ld duxsasho.*

duxsasho *m.f.db eeg* duxso. *ld duxsad, duxsi.*

duxsi *m.l ld duxsasho.*

duxso *f.mg3* (-saday, -satay) Laf iwm dux ka miirasho.